

**INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO
PRI BIOTEHNIŠKI FAKULTETI, LJUBLJANA**

**SPREMINJANJE KULTURNE KRAJINE
ZARADI OPUŠČANJA KMETIJSKIH
ZEMLJIŠČ**

LJUBLJANA, 1980

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO V LJUBLJANI

SPREMINJANJE KULTURNE KRAJINE ZARADI OPUŠČANJA
KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

IV. GRADIVO PODROBNIH RAZISKAV SPREMINJANJA
KULTURNE KRAJINE ZARADI OPUŠČANJA KME-
TIJSKIH ZEMLJIŠČ

LJUBLJANA, 1980

Prvi nosilec naloge:
pokojni dr. Milan CIGLAR, dipl.ing.

Nosilec naloge:
Ivan ŽONTA, dipl.ing.

D i r e k t o r:
Marko KMECL, dipl.ing.

VSEBINA

1. - RAZISKAVE O POSLEDICAH IZPRAZNITVE GOZDNATE KULTURNE KRAJINE, PRIKAZANE NA PRIMERU KOČEVSKÉ
2. - ANALIZA GOSPODARJENJA S PLODNIMI ZEMLJIŠČI NA PROSTORU KATASTRSKE OBČINE BOHINJSKA BELA (s pripadajočimi KARTAMI)
3. - PREGLED NAJVERJETNEJŠIH POTENCIALNIH GOZDNIH ZDRUŽB NA ZARAŠČAJOČIH KMETIJSKIH ZEMLJIŠČIH

1 RAZISKAVE O POSLEDICAH IZPRAZNITVE GOZDNATE
KULTURNE KRAJINE, PRIKAZANE NA PRIMERU KOČEVSKE

**INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO
PRI BIOTEHNIŠKI FAKULTETI V LJUBLJANI**

Strokovna in znanstvena dela

64

Milan Ciglar

**RAZISKAVE O POSLEDICAH IZPRAZNITVE
GOZDNATE KULTURNE KRAJINE,
PRIKAZANE NA PRIMERU KOČEVSKÉ**

Ljubljana 1979

INŠTITUT ZA GOZDNO IN LESNO GOSPODARSTVO
PRI BIOTEHNIŠKI FAKULTETI V LJUBLJANI

Strokovna in znanstvena dela

64

Milan Ciglar

RAZISKAVE O POSLEDICAH IZPRAZNITVE
GOZDNATE KULTURNE KRAJINE,
PRIKAZANE NA PRIMERU KOČEVSKE

/Prispevek h kvantifikaciji kulturne krajine
kot osnovi za prostorsko in krajinsko načrtovanje/

Inavguralna disertacija za dosego doktorske časti
na gozdarski fakulteti Albert-Ludwigove Univerze
v Freiburgu, Breisgau, Zvezna republika Nemčija

L j u b l j a n a 1978

Avtor se je leta 1977
smrtno ponesrečil

Mentor: Prof.dr.J. Barner
Recenzent: Prof.dr.dr.h.c. M. Prodan

Izdal:
Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo
61 000 Ljubljana, Večna pot 2

Uredil:
Uredniški odbor inštituta

Odgovorni urednik:
dr. Janez Božič

Razmnoževanje:
Pleško, 61 000 Ljubljana, Rožna dolina c. IV/36
Razmnoženo septembra 1979 v 200 izvodih

Delo sta omogočila Poslovno združenje gozdnogospodarskih organizacij Slovenije in Raziskovalna skupnost Slovenije

Po mnenju republiškega komiteja za kulturo šteje ta publikacija med proizvode 36.člena, točke 7, 1.odstavka zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

Uvodna beseda

V tej razpravi je prikazan fenomen posledic odselitve prebivalstva iz gozdnate kulturne krajine, ki je prisoten še marsikje drugod v Evropi in so ga tudi raziskovali (2*). Vendar se tukaj obravnavani raziskovalni objekt razlikuje od vseh drugih raziskanih objektov po tem, da gre v njegovem primeru za nenadno, naravnost nasilno izpraznitev pokrajine, namreč Kočevske, tako da je na tem primeru mogoče še posebno izrazito in jasno prikazati, kako so se sprožene spremembe odvijale takorekoč v eni potezi.

Sedanji položaj Kočevske lahko zadostno označimo že z dejstvom, da je bilo vseh 12 000 nekdanjih prebivalcev izseljenih že med drugo svetovno vojno, danes pa jih živi nekaj v Avstriji, nekaj v Nemčiji, pa tudi v drugih deželah sveta.

V tem delu bo predočena zgodovina izgradnje in propada tega nekdanjega nemškega jezikovnega otoka. Ta, dlje kot 600 letna zgodovina je privlačevala številne znanstvenike, zato obstaja bogato slovstvo nemških in slovenskih avtorjev s področja zgodovine, narodopisja, jezikoslovja in političnega ter gospodarskega dogajanja.

Sedanji položaj ne izziva samo probleme preteklosti, ampak tudi probleme prihodnosti, in sicer na področju prostorskega urejanja in osnavljanja obsežnih naravnih rezervatov, ki so osnova življenja tamkajšnjih prebivalcev ali z drugimi besedami ohranitve Kočevske kot kulturne krajine. Vrhu tega je obravnava tega problema tipična naloga sodobnega časa, ki terja ne samo sodelovanje znotraj meja iste dežele, temveč tudi sodelovanje več sosednih dežel.

* Številke se nanašajo na seznam literature.

Primer Kočevske je hkrati primer naloge, kako izravnati nesmiselne zgodovinske in politične dogodke in njihove posledice in kako v bodoče skrbeti za to, da se dogodki take vrste, kakor so se odvijali v raziskovani krajini, ne bodo več ponovili.

V prvi vrsti sem dolžen zahvalo gospodu profesorju dr. Jörgu Barnerju za dopustitev te teme in za skrbništvo pri tej raziskavi. Brez njegove zavzetosti bi dela ne bilo mogoče opraviti.

Hkrati se zahvaljujem svojim kolegom ing. Ivanu Žonti, ing. Ivanu Smoletu in mag.ing. Vladimirju Puhku za obsežno in skrbno opravljeno tehnično ter računsko-statistično pripravo potrebnih podatkov.

Gospe Dimki Herms se zahvaljujem za skrbno izdelan čistopis /nemški original/ in za oblikovanje razpredelnic in risb, kolegu Zvonku Sternšku pa za temeljito pripravo kartografskega in slikovnega gradiva.

Pri raziskovalnem delu so mi bili v vsakem oziru v pomoč gozdni obrati na Kočevskem, tudi finančno, in deležen sem bil tudi neposredne podpore gozdarskega osebja pri zbiranju različnih podatkov.

Finančno podporo mi je dajala tudi Raziskovalna skupnost Slovenije, za kar se ji na tem mestu zahvaljujem.

Ne nazadnje se iskreno zahvaljujem Nemški akademski izmenjalni službi za to, da mi je omogočila študijsko bivanje na univerzi v Freiburgu.

Vsebina

	Stran
I. Uvod in problematika	9
1. Geografski opis Kočevske	10
2. Zgodovinski razvoj kočevske kulturne krajine	16
3. Izpraznjevanje po letu 1941	20
II. Metodika posameznih raziskav	23
1. Zaporedje posameznih raziskovalnih postopkov	24
2. Opredelitev in omejitvev raziskovalnega prostora	25
3. Opredelitev in omejitvev katastrskih občin kot temeljnih enot za celotni raziskovalni objekt	28
4. Omejitvev dokumentacijskega gradiva in na kraju samem opravljenih opisov	28
5. Postopek kakovostnega in količinskega zaje-manja zapažanj	29
III. Prikaz ugotovljenih podatkov	30
1. Prikaz naravnih dejavnikov	30
A. Geomorfologija	30
a) nadmorska višina	
b) relief	
c) lege	
B. Geološki podatki	34
C. Pedološki podatki	34
D. Ekološki podatki	44
2. Prikaz načinov izrabe zemljišč	56
A. Njive in travniki	58
B. Pašniki	58
C. Gozdovi	62
D. Nerodovitna zemljišča	62

3. Prikaz strukture naselij	66
A. Prebivalstvo	66
B. Poslopja	72
4. Prikaz opuščanja in zaraščanja kmetijskih zemljišč in posledice	79
A. Stabilne površine	79
B. Nestabilne površine	79
C. Gozdovi, ki so se razvili zaradi izpraznitve	86
5. Prikaz sedanjega stanja kulturne krajine	90
A. Biotske sestavine	91
B. Sestavine naselij	92
C. Zgodovinske sestavine	93
 IV. Korelacijske ugotovitve	 97
1. Korelacije med podatki o načinih izrabe zemljišč in naravnimi dejavniki	100
2. Korelacije med podatki o strukturi prebivalstva in naselij ter naravnimi dejavniki	107
3. Korelacije med podatki o načinih izrabe zemljišč s podatki o strukturi prebivalstva in naselij	114
4. Korelacije med ugotovitvami o opuščanju in zaraščanju kmetijskih površin in ugotovitvami o naravnih dejavnikih ter strukturi prebivalstva in naselij	120
A. Stabilne površine	122
B. Nestabilne površine	123
C. Novi gozdovi, nastali po naravni poti	126
5. Korelacije ugotovitev o stanju kulturne krajine z ugotovitvami o naravnih dejavnikih, o strukturi prebivalstva in naselij ter z ugotovitvami o procesu opuščanja in zaraščanja	126
 V. Obravnava ugotovitev	 130
1. Upoštevanje razvoja prostora v prihodnosti	130

	Stran
A. Naravni dejavniki	131
B. Izraba zemljišč in naravni dejavniki	132
C. Struktura prebivalstva in naselij ter naravni dejavniki	134
D. Razporejenost izrabe zemljišč ter struktura prebivalstva in naselij	136
E. Procesi opuščanja in zaraščanja kmetijskih zemljišč	137
F. Kulturna krajina	139
2. Upoštevanje sklepov iz ugotovljene usmerjenosti razvoja	141
 Povzetek	 145
1. Metode	145
2. Izsledki	146
3. Sklepi na osnovi izsledkov	148
 Navedena in uporabljena literatura	 150
 Dodatek: Pregled naselij nekdanje Kočevske.	 155

I. UVOD IN PROBLEMATIKA

Naš raziskovani prostor označuje vrsta dejavnikov, ki so v veliki meri izpostavljeni različnim posegom človeka, posegom, ki so se dogajali v prostoru in času.

Pri tem je treba upoštevati, da so bili to mnogokrat posegi v naravo in v krogotok dogajanj v njej, človek pa je pogosto segel predaleč in sprožil razkroj, ki ga je bilo mogoče največkrat v celoti predvidevati. Prirodna kroženja je velikokrat mogoče uravnovesiti in govoriti o naravnem ravnotežju, povedati pa je treba, da le zelo redkokdaj lahko rečemo, da je kakšno območje uravnoteženo (7).

Sedanjo podobo, ki je nastala po najrazličnejših zgodovinskih dogajanjih, lahko razčlenimo - opirajoč se na opise številnih drugih srednjeevropskih pokrajin - na različne sestavine. To so najprej kmetijske in gozdnogospodarske površine, zatem prometnice, nato različne poseljene površine v vaseh s svojim posebnim notranjim in zunanjim obeležjem, kar se izraža zlasti v značilnem slogu s stanovanjskih stavb in gospodarskih poslopij, gradov, cerkva, pokopališč, znamenj i. dr.

Kočevska je del Dolenjske, o kateri pravimo, da je baročna pokrajina in ki ji dajejo skladno zunanost številne cerkve in baročni spomeniki, vsajeni v tkivo polj, njiv, vinogradov in mešanih gozdov. S to zunanostjo se sklada duša prebivalcev te pokrajine, ki so izrazito čustveni ljudje (5).

Z našo razpravo nimamo toliko namena opisovati posledic dejanskih posegov v naravo, kolikor v podrobnosti obravnavati izginotje ureja-joče roke, za to pa je Kočevska odličen primer, še posebno ker je

nenadna izpraznitev in nagel odhod skoraj vsega prebivalstva v vojnem letu 1941 porodila naslednja vprašanja:

1. Kako močno se je spremenil kočevski prostor, še posebej kmetijske in gozdne površine ter način njihovega izkoriščanja?
2. Na kakšen način so vplivali različni naravni dejavniki na nekdanje kmetijske in gozdnogospodarske razmere in naseljenost?
3. Kakšno je sedanje stanje Kočevske kot kulturne krajine po spremembah, ki so se bile dogodile?
4. Kakšna je stabilnost strukture zemljišč in naselij v današnji kulturni krajini, kakšne so posledice obstoja več desetletij starih ledin (4)?
5. Na prejšnje vprašanje se navezuje vprašanje oblikovanja novih polj, ki so nastala iz prejšnjih opuščenih.

Odgovori na zastavljena vprašanja odločajo v veliki meri o načrtovanju za bodočnost, posebno glede infrastrukturnega oblikovanja te krajine. Izbrana naloga je bila torej v tem, da postavimo temelje za pomoč pri odločanju v prostorskem načrtovanju za prihodnost.

1. Geografski prikaz pokrajine

Kočevska obsega približno 800 km² površine (43, 47). Ima 44 katastrskih občin; njihove zunanje meje se skoraj povsem ujemajo z etnografsko mejo tega nekdanjega nemškega jezikovnega otoka.

Pregled vseh občin s površinami je zbran v razpredelnici 2. Bistvene poteze topografskih razmer so razvidne iz zemljevida 1.

Vse območje je geomorfološko tipična kraška visoka planota s srednjo nadmorsko višino 500 m. Najvišja točka je vrh Goteniškega Snežnika (1289 m). Najnižja točka pa je v dolini Krke pri naselju Kočevske

Poljane (200 m n.m.) (32, 33).

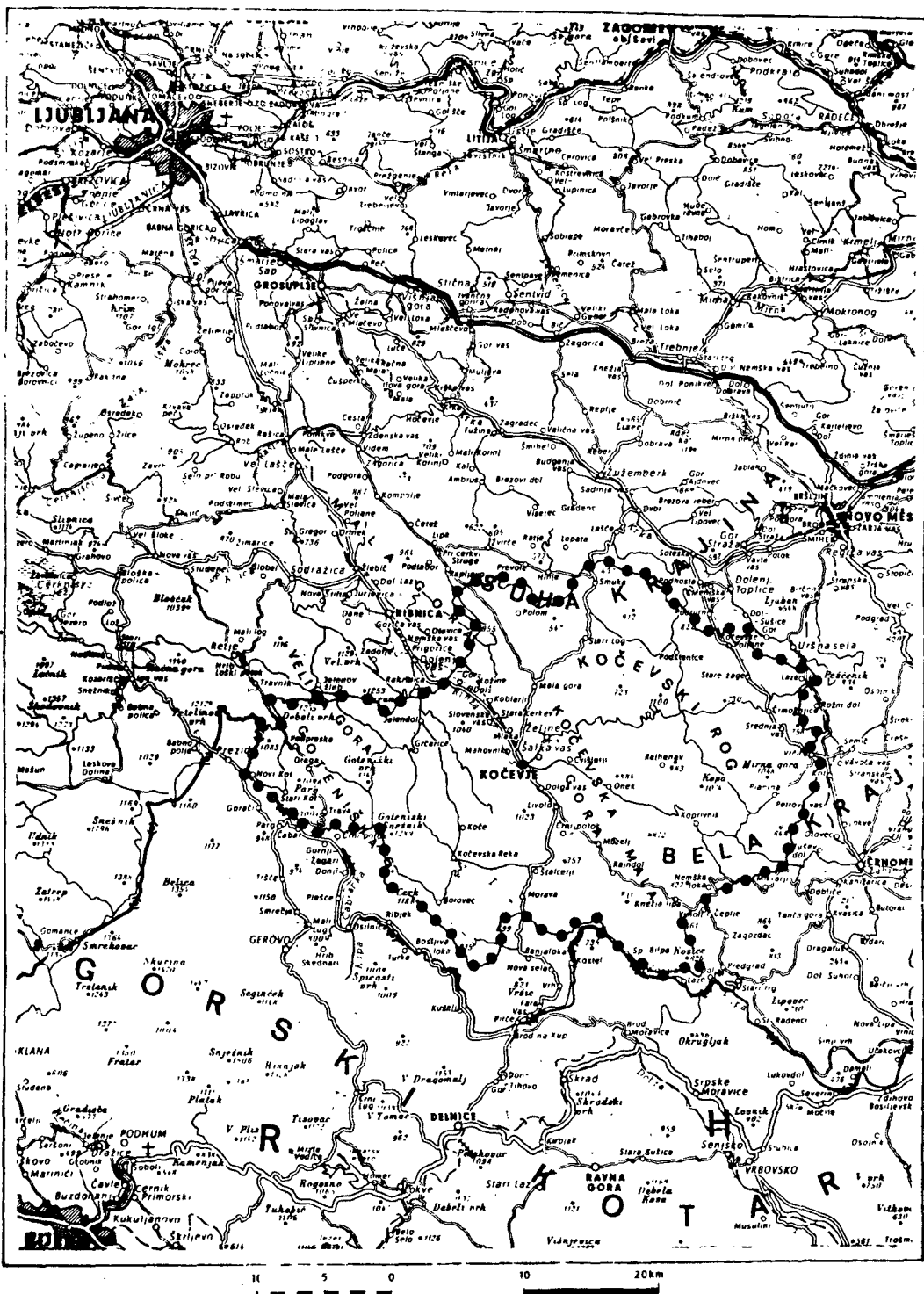
Geološko smemo priključiti vse območje dinarskemu gorskemu sistemu (31, 47) in ga zaradi raznovrstnih tektonskih premikov razdeliti na več tektonskih enot. Sedimentne kamenine, ki pokrivajo vso površino, izvirajo iz karbona, triasa, jure in krede; terciar in kvartar sta le malo zastopana.

Zelo pogosto sestavljata geološko podlago apnenec in dolomit. Najstarejše kamenine so karbonske. Nad njimi najdemo spodnje triadne plasti. Vendar so tudi te kamenine redkokje na površju. Pomembne pa so, ker določajo razmeščenost trajnih vodnih izvirov, ki pa so zaradi omenjene okoliščine maloštevilni.

Razsežna apnenčasta in dolomitna visoka planota se je začela oblikovati v oligocenu z jugovzhodno usmeritvijo. Nastali so: Kočevski Rog (1100 m), Goteniški Snežnik (1289 m), Borovška gora (1112 m). Med temi vzpetinami so kotline, še posebno izrazite okrog mesta Kočevje in okrog Kočevske Reke.

Kasnejši premiki v miocenu in pliocenu niso imeli tako izrazitih posledic. Vendar je v tej dobi reka Kolpa globoko vrezala svojo dolino v nastalo visoko planoto, podobno pa tudi nekateri drugi manjši vodni tokovi. Takrat so bile razgaljene plasti črnega premoga, na katerih stoji mesto Kočevje.

Največji pomen za pokrajino (oblikovitost, razvoj rastlinstva, obdelovanje) imajo prevladujoče apnenčaste in dolomitne kamenine, od katerih je, poleg tektonskih gubanj, predvsem odvisen relief Kočevske. V teh plasteh so nastali pestri kraški pojavi: kraški žlebovi, vrtače in koliševke, podzemske jame in vodni tokovi, tako n.pr. ponikalnice in presihajoči izviri. Sta samo dva stalna površinska vodna toka - Krka

Zemljevid 1: Topografski prikaz Kočevske

in Kolpa, pripomniti pa je treba, da ne pripadata samo Kočevski, ker tečeta ob njenem obrobju. Glavna notranja reka je ponikalnica Rinža.

O podnebjju (9, 29) je povedati, da je kljub majhni razsežnosti pokrajine zelo raznolično, še posebno po razlikah v toploti in količini padavin. Omeniti moramo zlasti precejšnje razpone skrajnih vrednosti, ki se uveljavljajo čeprav je obala Jadranskega morja s svojim precej enakomernim podnebjem blizu. Na kratko lahko rečemo, da je podnebje v glavnem bolj celinskega značaja. Nikakor pa tega ne smemo posploševati, kajti območje je posebno na severnem, vzhodnem in jugovzhodnem obrobju precej milejše, kar se razpozna po toploljubnem rastlinstvu in občutljivejših nasadih (vinogradi). Primerjava dolgoletnih toplotnih podatkov med Ljubljano in Kočevjem (1851 - 1950) kaže, da je podnebje Kočevja vseskozi hladnejše (razpredelnica 1a). Minimalne temperature Ljubljane in Kočevja, navedene v razpredelnici 1b tudi pričajo, da je podnebje Kočevja znatno hladnejše. Značilno je, da se celo v juliju in avgustu pojavljajo mrazovi (pod 0°), in to niti ne redko. Ker je morje blizu, je padavin razmeroma veliko, razporejene pa so precej enakomerno prek leta in tudi čez vegetacijsko dobo, vendar pa je še opazen sredozemski klimatični ritem. Srednje količine padavin se povečujejo od vzhoda in severa proti zahodu in jugu od 1200 mm do skoraj 2000 mm. Največje padavine so bile ugotovljene v Dragi, najmanjše pa na obrobju Bele krajine. Vedeti pa je treba, da je kljub razmeroma enakomerni razporejenosti toplote in padavin zaradi splošnega kraškega značaja oskrba z vodo za ljudi in živali nezadostna (5, 43).

Edina in prevladujoča oblika naravnega rastja je gozd, za katerega so na Kočevskem prirodne okoliščine zelo ugodne. Večina gozdov raste na rjavih tleh, manjši del na rendzinah. Podzolirana tla zavzemajo le manjše površine.

	Ljubljana	Kočevje
Januar	- 2,1	- 3,0
Februar	0,0	- 0,9
Marec	4,5	2,7
April	9,5	7,7
Maj	14,3	12,5
Junij	17,7	16,0
Julij	19,7	18,5
Avgust	18,7	17,3
September	14,8	13,5
Oktober	9,9	9,0
November	4,2	3,9
December	- 0,2	- 0,6
Povprečno	9,3	8,1

Razpr. 1a: Primerjava srednjih mesečnih temperatur Ljubljane in Kočevja (1851-1950) v °C.

	Ljubljana	Kočevje
Maj	- 2,8	- 6,9
Junij	1,1	- 0,6
Julij	5,1	3,7
Avgust	3,5	2,1
September	- 1,0	- 2,9

Razpr. 1b: Primerjava minimalnih temperatur Ljubljane in Kočevja (1951-1961) v vegetacijski dobi (°C).

Dobro uspevanje gozdov na Kočevskem temelji predvsem na enakomerni razporejenosti padavin, še posebno med vegetacijsko dobo.

O gozdovih (60, 61, 63) naj povemo tole: V višjih legah med 700 in 1200 m n.m. prevladuje dinarski mešani gozd bukve in jelke, ki predstavlja glavnino lesnega bogastva v pokrajini. Jelki in bukvi so pridružene še druge drevesne vrste, med drugim gorski javor, brest in smreka. Niže od teh gozdov so predvsem bukovi gozdovi, ki so delno dosegli klimaksno razvojno stopnjo, in sicer med 500 in 1000 m višine. Ta višinska stopnja se v glavnem tudi ujema z območjem poselitve in spremljajočega poljedelstva. Tu so obsežne krčevine. Tu so tudi gozdovi bukve in črnega gabra, ki pa se držijo prisojnih leg. Posebnost gorskih gozdov je, da so mešani s toploljubnimi listavci, n.pr. malim jesenom (*Fraxinus ornus*), mokovcem (*Sorbus aria*) in maklenom (*Acer campestre*). Iglavci so v toplih legah zastopani predvsem z rdečim in črnim borom (*Pinus silvestris* in *Pinus nigra*).

Hrastovo-gabrovi gozdovi rastejo v nižjih legah in zavzemajo razmeroma majhne površine. V tipični obliki so razviti okrog Kočevja.

Vse druge gozdne združbe imajo razmeroma majhne areale, kar je posledica niza omejevalnih ekoloških dejavnikov, n.pr. mraza v kraških mraziščih, v katerih se redno pojavlja toplotni obrat. Mrazišča so za Kočevsko posebno značilna (1, 62).

V splošnem lahko rečemo, da je Kočevska obdarjena z zelo vitalnim in izredno odpornim gozdom, in to celo tam, kjer vpliva nanj močno človek zaradi bližine svojih bivališč.

Tam, kamor človek ni posegal, je sprožal razvojne procese, ki so neke hitrejši, drugje počasnejši (65). Ti razvojni procesi so značilni za

Kočevsko; v sami osnovi jih je treba razlikovati od razmeroma malo oddaljenih degradacijskih procesov hrvaškega Primorja, kjer se nahajajo razsežne popolnoma razdejjane in ogoljjene kraške površine brez sposobnosti za naravno obnovo.

Ravno ta različni razvoj (na eni strani razvoj v smeri pragozda, na drugi v smeri degradiranega neobnovljivega kraškega površja) nam je v pomoč pri razumevanju problema sedanjega spontanega preraščanja kulturne krajine z gozdom.

Dejavnike, ki pri tem odločajo in so privedli razvoj do sedanjega stanja, bomo obravnavali v nadaljnjih poglavjih.

2. Zgodovinski razvoj kočevske kulturne krajine

Sedanja Kočevska je v primeri z vsemi drugimi slovenskimi pokrajinami obdržala od zgodnjega srednjega veka pa do začetka poselitve svoje naravno podobo. V bližini Kočevja je zelo verjetno stala hallstattska naselbina; njene ostanke so našli v bližini Gorenja leta 1924 (48, 49). V rimski dobi je vodila cesta iz nekdanje Emone, današnje Ljubljane skozi dolino Krke v Belo krajino Bržkone je bila naša pokrajina do začetka srednjega veka le pičlo poseljena in se je zato samo ob robu in zelo počasi spreminjala v kulturno krajino. Zaradi svoje odročnosti, kamnitosti in nerodovitnosti tal in zaradi trdoživosti svojih gozdov ni doživela zgodnje naselitve, iz istih razlogov so se je proti koncu starega veka izognila seleča se ljudstva, in taka je ostala nekako do izteka srednjega veka (38).

V 13. stoletju je prvokrat prišlo do večjih sprememb. Tedaj so iz južne Bele krajine prihajali prvi tokovi bodočih naseljencev, ki so potovali vzdolž Krke in Kolpe. Takrat so tudi nastala prva krajevna in le-

dinska imena, ki kažejo na obrobne slovenske kolonizatorje (48, 49).

Z nastopom ortenburške oblasti so prišli v tridesetih letih 14. stoletja v še skoraj prazno ali kvečjemu redko poseljeno pokrajino v velikem številu priseljenci nemškega rodu. Njihovo naseljevanje je trajalo kakšnih 70 let. Prvi priseljenci - podložniki Ortenburžanov - so bili iz Zgornje Koroške in Vzhodne Tirolske, kasnejši iz Frankovske in Turingije (21, 31).

Tudi v poznejšem času se je pokrajina polnila

Čeprav so bili priseljenci v glavnem ločeni od svojih sonarodnjakov, so se oklepali nekdanjih starožitnosti, navad in običajev, sprejemali pa so gotovo tudi vplive iz slovenske in hrvaške soseščine, o čemer pričajo številne podrobnosti, med drugim n.pr. narodne noše in organizacijska oblika občinske samouprave (28, 59).

Ti vplivi pa so se spet odbijali in so prehajali kot taki v slovensko-hrvaško soseščino.

Kočevska je bila od vsega začetka toliko osamljena in odrezana od tedanjih glavnih prometnih smeri, da ni bilo neposrednega spajanja s Slovenci in Hrvati okrog nje. Drugje, kjer take odrezanosti ni bilo, kakor n.pr. v zgornji dolini Sore na Gorenjskem, poseljeni iz Pustriške doline v 13. stoletju, pa je do stapljanja prišlo (32, 37, 38).

Priseljenci so bili sami kmetje. Šele kasneje so se pridružili roko-delci, rudarji, trgovci in uradniki.

Predvsem so jih seveda privlačile odprte doline, kjer so se naselili v "kotlinskih" naseljih. Naselitev je bila uspešna, če so bili tam stal-

ni izviri in potoki, ne pa samo občasno razpoložljiva voda presihajočih izvirov in ponikalnic.

Ko so bile doline dovolj poseljene, so se ljudje začeli naseljevati v višinskih gozdnih vaseh. Zaradi različnih neugodnih okoliščin v teh legah so osnovali vasi pogosto v neurejenem razporedu, medtem ko so dali dolinskim vsem pravilno obliko in urejen tloris.

Krčitve gozdov so trajale tja do konca 18. stoletja. Tedaj so že nastali večji kraji. Tam, kjer nededujoči sinovi niso mogli dobiti zase zemljišča za zidavo in kmetovanje, so navadno dobili od zemljiškega gospoda gozdnato zemljišče, da so ga lahko izkrčili in pozneje obdelovali, na njem postavili poslopja in osnovali nazadnje naselja (47).

Po tej poti so nastajali zaselki, ki so imeli po kakih 10 hiš, in takih zaselkov je bilo leta 1880 še 80 (51). Večji kraji so imeli obliko gručastih, središčnih in obcestnih vasi. Obcestne vasi so bile najbolj pogostne. Njihova posebnost je bila ta, da so bile hiše obrnjene s strani k vaški cesti. Postavljene so bile tako tesno skupaj, da med njimi ni bilo prostora za vrtove in sadno drevje.

Središčnih vasi je bilo manj. V splošnem so hiše v njih stale okrog osrednjega trga. Tudi gručastih vasi ni bilo veliko, v njih so bile hiše razmeščene brez reda. Med njimi so bila običajno sadna drevesa. V osrednjem delu vasi so stale hiše bolj na gosto, navzven pa precej bolj na redko.

Prav tako pestri kakor tipi naselij so bili tudi tipi hiš, ki so se v glavnem ujemale s poreklom naseljencev. Zato so bile hiše zgrajene v bavarskem, turingijskem ali frankovskem slogu. Številnim hišam pa so se poznali tudi razločni slovenski vplivi, tako da so nastali zelo zanimivi primeri vmesnih slogov (28).

Cerkve, ki dajejo krajini značilno obeležje, so do neke mere podobne sosednim dolenskim, dodati pa je treba, da je poleg tega razločno opazen tudi hrvaški vpliv. Njihovi nizki in ploski zvoniki z dvema lina in prosto visečimi zvonovi so prav izredno značilni. Podobni vplivi so oblikovali tudi poljska znamenja in kapelice. Znamenja iz 18. stoletja imajo obliko kvadra in so visoka približno 3 metre (10, 11, 12, 64).

Posebnost pokrajine so bile žive meje in pleteni plotovi, ki so razmejevali zemljišča. Tako omejena zemljišča so bila oporišča nastajanja novih gozdov potem ko je bila pokrajina izpraznjena (5).

Ob kraju prvega stoletja po naselitvi (15. stoletje) je bilo verjetno na Kočevskem že 2500 do 3000 prebivalcev. Kljub turškim vojskam je njihovo število nenehno naraščalo, tako da jih je bilo ob koncu 16. stoletja 9000 v 136 vaseh in zaselkih.

V dobi, ki je sledila, so se zaradi težavnih družbenih in gospodarskih razmer vrstili kmečki upori, ki so imeli za posledico, da dolgo časa prebivalstvo ni več naraščalo. Šele v dobi prosvetljenstva za vlade Marije-Terezije in Jožefa II. se je prebivalstvo spet povečalo. Z ljudskim štetjem leta 1823 so ugotovili 20 000 duš in 1869. 26 000 duš. To pa je bil vrhunec števila prebivalcev (13, 27, 38, 43).

Zatem so vse večje gospodarske težave povzročile izseljevanje, predvsem v Ameriko. Prebivalstvo je nazadovalo, kar se je zarisalo tudi v podobi kulturne krajine, saj je na začetku prve svetovne vojne bilo ljudi le še približno polovica največjega števila. Z odselitvami se je spreminjal tudi delež njiv in pašnikov, prav tako pa tudi stalež živine, ki je bil po podatkih takle (38, 43):

leta 1860.	13 000 glav
leta 1886	26 000 glav
leta 1910	10 000 glav
leta 1930	8 000 glav
leta 1940	5 000 glav.

Veliko obstojnejše so ostale gozdnogospodarske površine, ker je les bil za prebivalce dragocena surovina in tvorivo. Ne glede na to se je zaradi nastopa industrializacije v 19. stoletju povečala potreba po lesu, še posebej za steklarstvo in železarstvo. Hkrati se je močno spremenjalo sestava sestojev, odprti so bili do tedaj še nedotaknjeni gozdni predeli in postavljene so bile velike žage sredi teh predelov.

Bolj ko so les izkoriščali, bolj se je uveljavljala sodobna misel o trajnosti gozdne proizvodnje, posebno še na veleposestvu kneza Auersperga. To načelo je na splošno ostalo veljavno vse do današnjega časa. Trajnost te proizvodnje je bila v nasprotju s poljedelstvom, ki je bilo zaradi izpraznjenja prostora nenadoma prekinjeno.

Gospodarjenje z gozdom so močno poživljale nove prometne poti (železnice) in industrijske panoge, ki so se polagoma razvijale.

Ves ta gospodarski razvoj pa ni spremenil osnovnega obeležja kočevske kulturne krajine.

3. Potek izpraznitve prebivalstva po letu 1941

Sredi druge svetovne vojne je prišlo leta 1941 do nemško-italijanskega sporazuma o preselitvi nemškega prebivalstva kočevskega jezikovnega otoka v tedanjo nemško državo. Prvotni nagibi in dejanski potek tega

"izrinjenja" se še vedno ocenjujejo z različnih zornih kotov (19, 34). Dejstvo je, da je bila namera nenadne izpraznitve večstoletnih naseljenecv komajda zavestno dejanje. Izpraznjeni prostor so zasedle delno tedanje italijanske okupacijske čete, delno pa tudi enote slovenskih partizanov. Odločilnega pomena je bilo pri teh dogajanjih, da je italijanska ofenziva proti partizanom leta 1942 zadala Kočevski smrtni udarec: mnogo vasi je bilo razrušenih in požganih; požigi so se ponekod vrstili skozi več kot tri leta (25, 34, 66). Tudi v povojnem času se je propadanje nadaljevalo in nazadnje so ostali tisoči povsem razpadlih ruševin.

Po podatkih ljudskega štetja iz leta 1931 je imela Kočevska še 17 782 prebivalcev, od tega 11 915 Nemcev (46). V usodnem času izpraznitve leta 1941 se je naenkrat izselilo približno 12 000 ljudi. Slovenci so ostali v glavnem v okolici Kočevja. Italijanski okupator je sicer načrtoval ponovno poselitev in je zato osnoval posebno družbo "Emona". Vendar ta poselitev ni bila uresničena in tako so se po vojni znašle pristojne oblasti pred odločitvijo ali naj naselijo v prostoru male kmete ali pa osnujejo večje poljedelske obrate. Končna odločitev je bila, da je odpadla poselitev z malimi kmetovalci in se je namesto tega začela izgradnja večjih poljedelskih obratov.

Lesna zaloga v gozdovih, ki je po izpraznitvi prostora narasla, še posebno v gozdovih prejšnjih veleposestnikov, se je sedaj močno izkoriščala, tudi v taki obliki, da so sledovi delno še danes opazni.

V splošnem lahko rečemo, da ponovna vključitev v poljedelsko izrabo celotne pokrajine ni bila več mogoča prav zaradi izrazitega kraškega, to je nehomogenega značaja pokrajine.

Po vojni so prišli sem sezonski delavci, vendar se jih je le malo ustalilo. Toda v istem času je tekla obnova Kočevja po sodobnih na-

črtilih, z izgradnjo sodobne lesne, kemične, kovinske in tekstilne industrije. Uredili so tudi povezavo pokrajine s sodobno cesto Kočevje-Ljubljana, kljub temu pa je širša okolica Kočevja ostala močno zapuščena in je bila videti skoraj kakor opuščeno pokopališče.

V tem času zapuščenosti so polagoma propadale tudi dragocene stavbe, propadanje je zajelo zidove in strehe hiš, zvonike starih cerkva in vaške vodnjake, ki so počasi usihali. Sadnega drevja niso obirali in je podivjalo, rušenje je poseglo celo po propadlih hišah za gradbenim materialom za nova poslopja, kar pa je pospeševalo razpršitev poseljenosti. Gradili so na ta način gozdarske in lovske stavbe (5).

Vsa ta dogajanja je v veliki meri prepredel gozd, ki je vse bolj osvajal prejšnje kmetijske površine, in to je postalo prevladujoč pojav v spreminjanju krajine. Šele po celem desetletju se je tega dodobra zavedlo tamkajšnje prebivalstvo.

Vsekakor pa moramo povedati, da segajo zametki tega procesa še v čas pred prvo svetovno vojno, ko je bilo že opaziti preraščanje srenjskih pašnikov (40).

Sedaj že zagotovo vemo, da je gozd pridobil nazaj približno 30 000 ha, torej celih 300 km², kar je dobra tretjina vsega kočevskega prostora. Spričo te silovite spremembe rastlinske odeje je dosegla Kočevska najvišji delež gozdnatosti na Slovenskem.

Bistvo tega dogajanja je samoniklost trdoživega razširjanja gozdov, ki pa nikakor ni rodila omembe vredne donosnosti uporabnega lesa (33, 35), kar se bo morda zgodilo šele čez sto let, ko bo spet mogoče urejeno gospodariti z gozdovi. Vendar ta cilj ni preprosto doseči, ker je finančna stran problema zahtevna, potrebno delo pa zelo obsežno (35, 39).

Že danes lahko rečemo, da bo mogoče težiščne gozdnogospodarske naloge bližnje bodočnosti le počasi obvladati, kajti številne velike gozdne površine, ki so v zadnjem obdobju nastale na novo, še niso vključene v urejeno gospodarstvo in izkoriščanje.

II. METODIKA POSAMEZNIH RAZISKAV

Pred našimi raziskavami so že številne ustanove in posamezniki opravili dragocena dela, ki so nam bila na voljo kot osnovno gradivo. Izdelani sta že bili vegetacijska in pedološka karta (15, 41), razen tega pa popisi demografskih, gospodarskih, družbenih in kulturnih razmer v pokrajini, ki so bili v obdelavi po vojni (44, 54). Opravljene so tudi bile inventarizacije nekdanjih kulturnih spomenikov, ki jih je bilo mogoče prav dobro primerjati s poprejšnjimi temeljitimi inventarizacijami iz 19. stoletja (64).

Iz prejšnjega časa smo imeli na razpolago gospodarske in proizvodne načrte za poljedelske in gozdnogospodarske površine, ki so nam omogočili primerjati tedanje načrtovane in tudi uresničene situacije z današnjim stanjem (8, 9, 45, 52, 67). Dobili smo tudi osnove vegetacijskega razvoja in specialnih vegetacijskih sukcesij, pa tudi osnove izrabe tal in podatke o zadevnih posledicah, o čemer so bili dosegljivi bogati pisani viri (1, 9, 23, 30, 33, 35, 56, 57, 58, 60, 62, 65).

Nadalje smo imeli na voljo prav natančne podatke o nekdanjih travniških in pašniških površinah ter o steljarjenih gozdovih. Omenimo naj še, da obstajajo vrh tega tudi dobri urejevalni načrti za gozdove v kmečki in srenjski lasti, seveda pa tudi za gozdove veleposestnikov.

Vse te delno še nedokončane osnove so pomenile dragoceno izhodišče za naše raziskave, pa tudi za načrtovanje melioracijskih projektov.

Medtem ko so številna dosedanja prizadevanja zajela le dele kočevske pokrajine ali pa le delne pojave v njej, predstavlja naše delo poskus obravnave Kočevske na osnovi njene nekdanje enotne kulturne krajine in s pogledom na sedanja bolj ali manj dinamična dogajanja.

1. Zaporedje raziskovalnih postopkov

Raziskave, ki jih vsebuje naša razprava, obsegajo najprej prikaz najpomembnejših naravnih dejavnikov, to se pravi geomorfoloških, geoloških in talnih razmer skupaj s prikazom gozdnih združb, ki rastejo v teh razmerah.

Na tej osnovi smo opravili podrobne raziskave glede izkoriščanja in gospodarjenja tako za njivske in travniške kakor za pašniške, gozdne in negospodarske površine, pri tem pa nas je prav posebej zanimala primerjava neprizadetih razmer v nekdanji kulturni krajini s sedanjimi razmerami.

Pri raziskovanju prebivalstva in obdelanosti zemljišč smo se lotili podobne primerjave, da bi izluščili razliko med prvotnim in sedanjim stanjem Kočevske.

Zelo nas je zanimalo ugotoviti, v kolikšni meri so ostale spremenjene površine stabilne ali nestabilne in kako daleč je šel samonikli razvoj gozdov kot posledica izpraznitve pokrajine.

Nadalje so nas zanimale sestavine živega okolja, sestavine naselij ("naselitvene") sestavine in specifične kulturnozgodovinske sestavine v tem smislu, ali in koliko se bodo v prihodnosti spremenile v razmerju do kulturne krajine.

Vse ugotovitve, ki smo jih podrobno analizirali, nanašajoče se na naravne dejavnike, načine izrabe zemljišč, strukturo naselij, nastajanje stabilnih in nestabilnih površin ter novih gozdov z vsemi pripadajočimi biotskimi elementi, elementi naselij in kulturnozgodovinskimi elementi, so med sabo v specifični korelativni zvezi.

Ob zaključku naših raziskovanj se je pojavila naloga razjasniti te korelativne odnose v podrobnostih. V glavnem je šlo pri tem za pet korelativnih razmerij, in sicer: za razmerje naravnih dejavnikov in načinov izrabe zemljišč; za razmerje naravnih dejavnikov in strukture naselij ter prebivalstva; za razmerje načinov izrabe zemljišč in strukture naselij ter splošnega stanja kulturne krajine; za razmerje med naravnimi dejavniki in posledicami opustitve nekdanjih kmetijskih površin; in končno za razmerje med stanjem sedanje kulturne krajine in vsemi drugimi dejavniki.

Rezultati teh korelacij so nam dali dragoceno osnovo za ocenitev razvoja prostora v prihodnosti, s tem pa smo dobili možnost praktičnih sklepov, uporabnih za boljše usmerjanje bodočih razvojnih teženj obravnavane kulturne krajine.

2. Opredelitev in omejitvev raziskanega prostora

Osnova za opredelitev in omejitvev raziskanega prostora so tamkajšnje katastrske občine. Govorimo lahko o skoraj popolnem ujemanju zunanjih mej katastrskih občin z mejami pokrajine oz. nekdanjega jezikovnega otoka, ker so izjeme nepomembne in ne kvarijo nekdanje in sedanje skladnosti.

Razpredelnica 2 daje pregled vseh 44 raziskanih katastrskih občin s pripadajočimi vključenimi površinami. V razpredelnici 3 pa je pregled sestave celotne površine nekdanjega kočevskega jezikovnega otoka od poselitve dalje.

Razpr. 2: Navedba katastrskih občin z njihovimi
absolutnimi in relativnimi površinskimi deleži.

Skupaj	78 685	100,0
Katastrska občina	Površina (ha)	Delež (%)
1 Koblerji	1 879	2,4
2 Stara cerkev	2 609	3,3
3 Mala gora	913	1,2
4 Mahovnik	438	0,6
5 Kočevje	1 395	1,8
6 Željne	2 917	3,7
7 Livold	1 678	2,1
8 Črni potok	1 011	1,3
9 Mozelj	2 475	3,1
10 Rajndol	1 735	2,2
11 Spodnji log	1 367	1,7
12 Knežja lipa	1 094	1,4
13 Kumrova vas	797	1,0
14 Nemška loka	849	1,1
15 Bukova gora	1 796	2,3
16 Hrib	989	1,3
17 Koprivnik	977	1,2
18 Golobinjek	1 315	1,7
19 Rajhenav	1 886	2,4
20 Brezje	705	0,9
21 Mačkovec	1 067	1,4
22 Grčarice	1 461	1,9
23 Gotenice	2 370	3,0
24 Koče	3 335	4,2
25 Kočevska reka	2 162	2,7
26 Borovec	2 123	2,7
27 Briga	1 418	1,8
28 Novi lazi	2 229	2,8
29 Štalcerji	1 291	1,6
30 Škrilj	833	1,1
31 Polom	2 392	3,0
32 Stari breg	1 880	2,4
33 Stari log	2 913	3,7
34 Smuka	2 713	3,4
35 Poljane	958	1,2
36 Stare Žage	1 089	1,4
37 Črmošnjice	1 629	2,1
38 Blatnik	733	0,9
39 Kleč	723	0,9
40 Planina	1 465	1,9
41 Štale	1 557	2,0
42 Podstenice	5 569	7,1
43 Draga	5 338	6,8
44 Trava	2 612	3,3

a	44 obravnavanih katastrskih občin (glej razpred. 2)	78 685 ha
b	Obrobni predeli, pripadajoči pokrajini Osilnica (nenaseljen predel) 390 ha Čeplje z 2 naselbinama 640 ha Maverlen s 3 naselbinami 775 ha Rodine (nenaseljen predel) 310 ha	2 115 ha
c	Skupaj (a + b)	80 800 ha
č	Prvotno slovensko območje v kata- strskih občinah 43 (Draga) in 44 (Trava) s 3 naselbinami	1 500 ha
d	Površina jezikovnega otoka (c - č)	79 300 ha

Razpred. 3: Površina jezikovnega otoka Kočevske

3. Opredelitev in omejitev katastrskih občin kot osnovnih enot za celotni raziskovalni objekt

Vse katastrske občine nam predstavljajo enotno raziskovalno mrežo, ki nakazuje posebnosti Kočevske.

Raziskovanje kulturne krajine, pri kateri močno izstopajo tudi vplivi prebivalstva in poseljenosti, zahteva, da raziščemo take večje površine kakor jih daje razčlenitev površine na 44 katastrskih občin. Upoštevaje površin teh katastrskih občin je utemeljeno tudi s tem, da se najstarejše statistike nanašajo na iste prostorske okvire, ki se vse do današnjih dni niso spremenili, tako da ne bi bilo smiselno jemati drugače oblikovane raziskovalne enote.

4. Omejitev dokumentacijskega gradiva in opisovanja na kraju samem

Zaradi kar najbolj enotne priprave zajetega dokumentacijskega gradiva smo pripravili več popisnih pol, da omogočimo vnašanje več podatkov, dobljenih na kraju samem. Na ta način smo enotno zajeli geomorfološke lastnosti vsake katastrske občine, stabilnosti njenih kmetijskih površin, potek opuščanja teh kmetijskih površin kakor tudi nastajanje novih gozdov, to je ugotovitve, ki jih je bilo mogoče povzeti v številkah kot rezultat stanja kulturne krajine. Poleg izvednotenja popisnih pol smo izkoristili tudi obsežno kartografsko gradivo, prikazujoče geološke, pedološke in fitocenološke razmere, pri čemer smo te karte zaradi statistične osvetlitve v merilu 1 : 50 000 prekrili s kvadratno mrežo 6,25 ha.

Točnost naših kvadratnih enot smo ponovno preizkušali s primerjavo celotnih površin katastrskih občin in dobili rezultat, da je bila izbrana površinska enota 6,25 ha zadostna za ugotavljanje razlik v prostoru.

Za ugotavljanje površinske strukture smo uporabili naslednje vire: Občinski leksikon za Kranjsko iz leta 1900 (po stanju iz leta 1896) (17). Nadalje smo imeli na voljo statistične popise katastrskih občin Slovenije iz leta 1971 (55). Poleg tega gozdarske urejevalne načrte z najnovejšimi podatki iz leta 1972.

Za prikaz razmer glede prebivalstva in poseljenosti smo izkoristili podatke ljudskega štetja za Kranjsko iz leta 1880 (51) in primerjalno k temu rezultate ljudskega štetja, ki ga je izvedel Zavod za statistiko Republike Slovenije, iz leta 1971 (44).

5. Postopek kvalitativnega in kvantitativnega zajetja podatkov

Da bi zagotovili primerljivost raziskovanih 44 katastrskih občin, so morale biti njihove površinske enote primerljive. Naš cilj je bil, primerjati katastrske občine medsebojno glede niza značilnosti. S tem namenom smo vnesli dvojice značilnosti v koordinatni sistem, v katerem je bila ena od obeh značilnosti vnešena na ordinato, druga pa na absciso. To koordinatno primerjavo smo naredili za vseh 44 katastrskih občin. Na ta način je nastala disperzija točk, skozi katero smo potegnili izenačujočo premico z bolj ali manj čvrstim korelativnim odnosom. Razlike v značilnostih smo preizkusili s t -testom glede signifikance, pri čemer smo za stopnjo korelacije izločili tri nivoje signifikance, izražene s korelacijskim količnikom 0,90, 0,95 in 0,99. V primeru, da bi regresijska premica dosegla korelacijski količnik 1,0, bi bila dosežena popolna funkcionalna matematična skladnost, ki je pa pri naših rezultatih nismo nikjer našli, ker smo vzporejali povsem heuristične vrednosti.

Končno naj še dodamo, da smo upoštevali samo tiste primerjalne dvojice, ki so dejansko obstajale na kraju samem.

III. PRIKAZ UGOTOVITEV

1. Prikaz naravnih dejavnikov

A. Geomorfologija

a) Nadmorska višina

Po kriteriju kmetijske rabe tal je Slovenija razdeljena na tri višinske stopnje (53). Prva sega do 600 m in obsega v glavnem ravnine, nizke doline ter obdajajoče gričevje in hribovje. Druga sega od 600 do 1200 m in zajema areal višinskega kmetijstva. Nad 1200 m ostaja le še planinsko gospodarjenje.

Za številčno uvrščanje različnih višinskih leg smo vzeli samo dve vrednosti:

vrednostna označba 1 = višinska lega pod 600 m

vrednostna označba 2 = višinska lega nad 600 m.

Za vsako katastrsko občino smo po tej številčni razdelitvi določili srednje vrednosti, s čimer smo pri oceni na kraju samem dosegli točnost približno 10%. V razpredelnici 4 (stolpec 2) so navedene vrednostne označbe nadmorske višine za vseh 44 katastrskih občin z natančnostjo ene decimalke. Za celotno območje je srednja vrednost 1,54.

b) Relief

Značilno kraško pokrajino z uvalami, vrtačami in kraškimi polji po eni strani, po drugi strani pa z različnimi vzpetinami in strmimi pobočji smo bonitirali s štirimi vrednostmi, ki izražajo hkrati posebne reliefne tipe takole:

Katastrska občina	Nadmorska višina	Relief	Ekspozicija	Skupaj
1	2	3	4	5
1 Koblerji	1,4	2,2	2,0	5,6
2 Stara cerkev	1,3	1,7	2,0	5,0
3 Mala gora	1,1	1,7	1,4	4,2
4 Mahovnik	1,4	2,2	1,6	5,2
5 Kočevje	1,3	2,2	1,5	5,0
6 Željne	1,2	2,1	1,5	4,8
7 Livold	1,1	2,1	2,1	2,0
8 Črni potok	1,2	2,1	1,5	4,8
9 Mozelj	1,2	2,1	2,0	5,3
10 Rajndol	1,0	2,2	2,3	4,5
11 Spodnji log	1,5	3,0	1,3	5,8
12 Knežja lipa	1,4	2,3	2,0	5,7
13 Kumrova vas	2,0	2,4	2,0	6,4
14 Nemška loka	1,5	2,1	1,7	5,3
15 Bukova gora	1,7	2,7	1,5	5,9
16 Hrib	1,5	2,2	1,7	5,4
17 Koprivnik	2,0	2,6	1,9	6,5
18 Golobinjek	2,0	3,0	2,8	7,8
19 Rajhenav	2,0	2,8	1,9	6,7
20 Brezje	2,0	2,3	2,2	6,5
21 Mačkovec	1,6	2,4	2,1	6,1
22 Grčarice	1,2	2,5	2,0	5,7
23 Gotenica	2,0	2,5	2,4	6,9
24 Koče	1,6	2,4	2,1	6,1
25 Kočevska reka	1,5	2,1	2,0	5,6
26 Borovec	2,0	2,9	2,1	7,0
27 Briga	1,9	2,2	1,9	6,0
28 Novi lazi	1,2	1,6	1,8	4,6
29 Štalcerji	1,3	1,8	2,1	5,2
30 Škrilj	1,2	1,8	2,4	5,4
31 Polom	1,1	2,2	2,4	5,7
32 Stari breg	1,0	1,6	2,0	4,6
33 Stari log	1,0	1,7	1,6	4,3
34 Smuka	1,5	2,7	2,3	5,5
35 Poljane	1,0	2,3	2,2	5,5
36 Stare žage	1,0	2,3	2,1	5,4
37 Črmošnjice	1,3	2,2	1,9	5,4
38 Blatnik	1,3	2,2	2,1	5,6
39 Kleč	1,1	2,8	2,0	5,9
40 Planina	1,7	2,6	1,2	5,5
41 Štale	2,0	2,2	1,7	5,9
42 Podstenice	2,0	2,7	1,8	6,5
43 Draga	2,0	2,5	1,7	6,2
44 Trava	1,9	2,7	1,8	6,4
Celotna pokrajina	1,54	2,29	1,90	5,73

Razpred. 4: Pregled vrednostnih označb za nadmorsko višino (številčnih vrednosti), relief, ekspozicijo in njihovih seštevkov

Vrednostna označba 1 = ravninska zemljišča brez izrazitih reliefnih oblik, pogostna v nižavju, nagnjena do 5° .

Vrednostna označba 2 = gričevje in hribovje, večinoma že zakrašeno, v splošnem pod 600 m, z nagibi do 10° .

Vrednostna označba 3 = gorski svet s prevladujočim kraškim značajem, v glavnem skalovit, večinoma nad 600 m, nagibi med 10 in 20° .

Vrednostna označba 4 = visoke, strme, izrazito kraške lege, nagnjene več kot 20° .

Vrednostne označbe (številčne vrednosti) so vnesene v stolpec 3 razpredelnice 4. Srednja vrednost za celotno pokrajino je 2,29.

c) Ekspozicijske razmere

Razlikovali smo tri vrednostne označbe:

Vrednostna označba 1 = prisojna pobočja

Vrednostna označba 2 = vmesne lege brez izrazite osončenosti ali senčnosti

Vrednostna označba 3 = osojna pobočja

Ustrezna števila so v stolpcu 4 razpredelnice 4 in imajo srednjo vrednost 1,90.

V razpredelnici 4 smo tudi sešteli vrednostne označbe za vse katastrske občine, da bi s seštevki približno izrazili povprečni geomorfološki značaj posameznih katastrskih občin. Prostorska razporejenost številčnih vrednosti razpred. 4 je grafično prikazana na zemljevidu 2, ki nudi vpogled v različno razporejenost ugotovljenih geomorfoloških dejavnikov.

Geomorfološka lastnost	Površina (ha)	Delež (%)
1	2	3
Višinska lega pod 600 m n. m.	36 376	46
Višinska lega nad 600 m n. m.	42 309	54
Ravnine	12 221	16
Hribovje	34 164	43
Gorovje	29 305	37
Visoke strme lege	2 995	4
Prisojna pobočja	32 925	42
Vmesna pobočja	20 635	26
Senčna pobočja	25 125	32
Površina pokrajine (44 katastrskih občin)	78 685	100

Razpredelnica 5: Geomorfološka preglednica

Razpredelnica 5 daje strnjen prikaz geomorfologije celotne Kočevske, razčlenjen po nadmorskih višinah, reliefu in ekspozicijah z navedbo seštevkov osnovnih vrednosti.

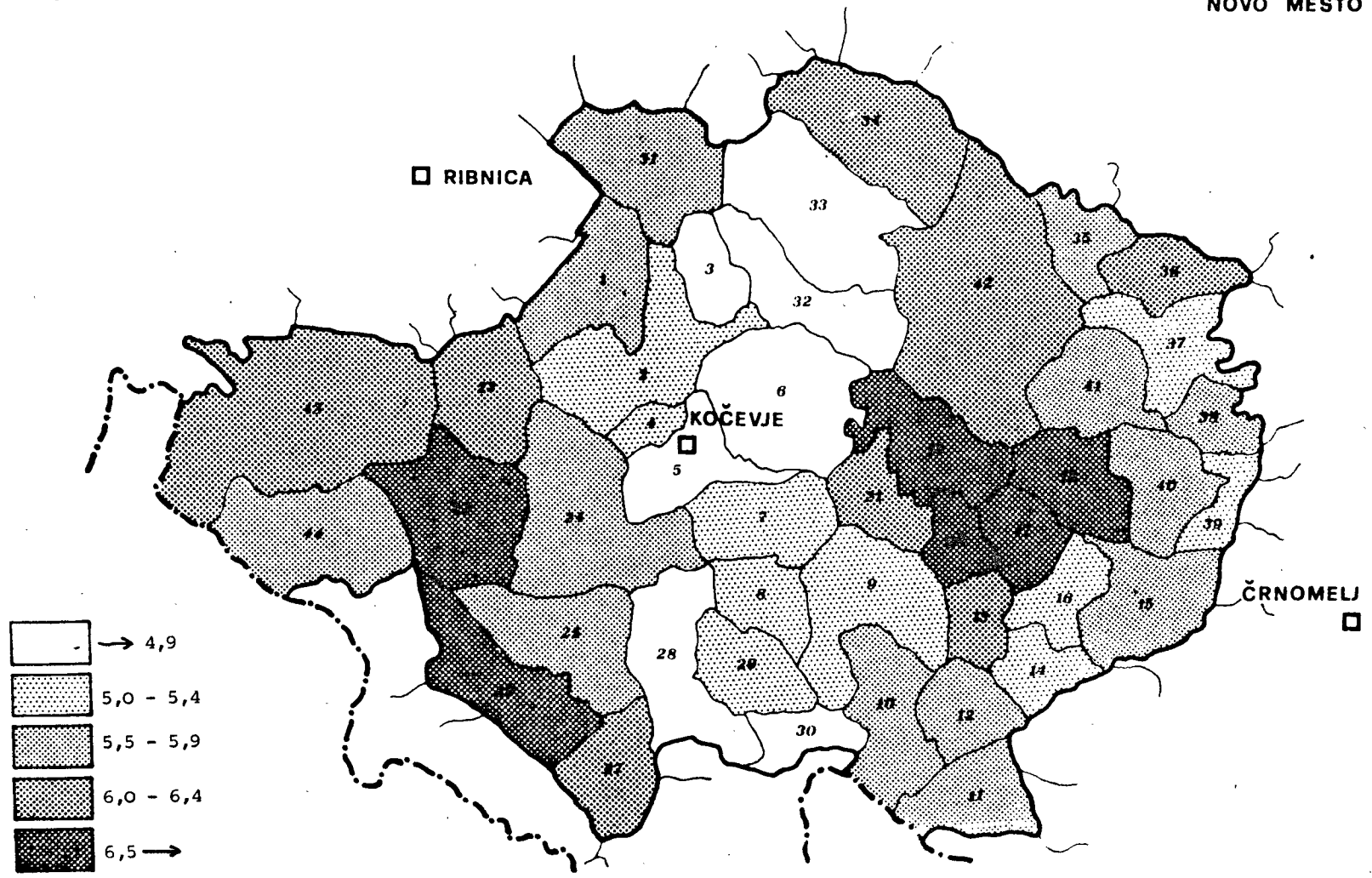
B. Geološke ugotovitve

Na Kočevskem najdemo vse geološke formacije od paleozoika do pleistocena (18), kar je razvidno iz razpredelnice 6, ki vrh tega prikazuje, kolikšen je površinski delež (v ha) posamezne formacije. Hektarskim številkam so dodane relativne odstotne vrednosti.

Na desni strani dvojne pokončne črte so vzporejene kmetijske površine, ki so navedene v hektarjih in v odstotkih in pripadajo istim geološkim formacijam. Iz vzporeditve vseh štirih stolpcev je razvidno, katera geološka formacija je posebno rodovitna. Izkazalo se je, da je posebno rodovitna srednje- in zgornjetriadni apnenec in dolomit, medtem ko je n.pr. zgornja jura z belimi in sivimi apnenci za poljedelstvo v glavnem neprimerna.

C. Pedološke ugotovitve

Za osnovo smo vzeli uradno pedološko karto Slovenije v merilu 1 : 50 000, ki je bila že prej izdelana, ni pa obsegala vse Kočevske, zato smo jo morali dopolniti z uradno pedološko karto v istem merilu, ki je bila izdelana za gozdarstvo. Obe karti s pripadajočimi pojasnili sta bili izdelani v Biroju za gozdarsko načrtovanje v Ljubljani (41).

Geološke formacije	Celotno območje		Kmetijske površine	
	Površina (ha)	Delež (%)	Površina (ha)	Delež (%)
1	2	3	4	5
1 Karbon - glinasti skrilavci in peščenjaki z vključki apnenca	1 187	1,5	294	2,2
2 Spodnja triada - temnosivi blestnik in peščenjak	951	1,2	188	1,4
3 Srednja in zgornja triada - apnenec in dolomit	20 394	26,0	5 376	40,2
4 Spodnja jura - apnenec	630	0,8	54	0,4
5 Spodnja jura - dolomit	2 293	2,9	455	3,3
6 Zgornja jura - dolomit	7 672	9,7	1 150	8,6
7 Zgornja jura - beli in sivi apnenec	8 286	10,5	615	4,6
8 Spodnja kreda - temnejši tenkoplastoviti apnenec	488	0,6	107	0,8
9 Zgornja kreda - beli apnenec	29 913	38,1	3 882	29,0
10 Zgornja kreda - rudistni apnenec	5 834	7,4	695	5,2
11 Zgornja kreda - lapornati apnenec	167	0,2	27	0,2
12 Zgornja kreda - labora	146	0,2	54	0,4
13 Eocen - sivi lapor ali peščenjak	244	0,3	200	1,5
14 Pliocen - rdeča in rjava glina s kremenčevimi prodniki in vključki bobovca	293	0,4	212	1,6
15 Pleistocen in holocen - peščene, prodnate in ilovnate usedline	183	0,2	107	0,8
Skupna površina	78 685	100,0	13 426	100,0

Razpred. 6: Geološke formacije Kočevske z absolutnimi in relativnimi odstotnimi površinskimi deleži v razmerju do celotnega območja in do same kmetijske površine.

Iz obeh omenjenih kart moremo izluščiti naslednjih 8 talnih enot:

1. Rendzina na dolomitu in apnencu

Ta tla so pogostna na gorskih vrhovih, hrbtih in strmih pobočjih.

Njihova rodovitnost je močno odvisna od globine, ekspozicije in količine padavin v vegetacijskem obdobju. Na strmih apnenčastih pobočjih uspeva na njih lahko le gozd; na manj strmih pa je bilo mogoče tam osnovati tudi travnike za krmo.

2. Karbonatna rjava tla na dolomitu

Ta tla so v veliki meri omejena na nizke in zravnane lege ali kvečjemu na položna do strmejša pobočja. Njihova rodovitnost dopušča gozdu srednje dobro do dobro uspevanje. Zaradi razmeroma enakomerne globine in gladke (neskalovite) površine so primerna predvsem za poljedelstvo, še posebno za pašnike in travnike. Orne površine so mogoče le tam, kjer je globina zadostna.

3. Karbonatna rjava tla na apnencu

Ta tla so posebno značilna za razgibani kraš. Razporejena so v glavnem mozaično. Zelo pogosto jih dobimo v menjavi s tlemi boljše kakovosti. Ta tla so enako rodovitna pri izrabi za poljedelstvo in gozdarstvo, zlasti zato, ker jih najdemo pogosto v vrtačah in uvalah. Če so pod gozdom, uspevajo na njih celo plemeniti listavci.

4. Karbonatna rjava tla z razločnimi eluvialnimi horizonti na dolomitu in apnencu

Ta tla so v glavnem omejena na rastišča visokih planot in nižin. Njihova rodovitnost za poljedelstvo in gozd je srednje dobra. Če so bila izpostavljena prekomernemu izkoriščanju bodisi kot pašniki ali kot gozdovi, se na njih radi pojavljajo sestoji cera.

5. Rjava tla na pleistocenski ilovici

Nahajajo se predvsem na ravnici okrog mesta Kočevja. Izrabljajo se tako gozdarsko kakor poljedelsko.

6. Kisla rjava tla na werfenskih plasteh, karbonskem skrilavcu in peščenjaku

Nahajališča so malo pomembna, v južnem delu pokrajine. Zanje je značilna velika občutljivost za vsakršno vrsto erozije.

7. Aluvialna rjava glinasta in ilovnata tla

So rudninsko bogata, sveža in večinoma globoka, izrabljajo pa se v glavnem za njive in travnate površine.

8. Glej in psevdoglej

Bistvena lastnost teh tal je precej visoka raven talnice. Na njih najdemo dostikrat majhna jelševja, mokre travnike in močvirno rastlinje.

Talne enote 1 - 8 so pregledno prikazane v razpredelnici 7. Opaziti je, da imajo prve štiri enote zelo velik pomen za kmetijstvo in da je odstotni površinski delež kmetijske izrabe pri karbonatnih rjavih tleh posebno velik tako v primerjavi s celotno kmetijsko površino kakor tudi v primerjavi s celotno površino Kočevske. Poudariti je treba, da je odstotni delež karbonatnih rjavih tal na dolomitu v primerjavi s kmetijsko površino znatno manjši kot v primerjavi s celotno površino Kočevske.

Pri obravnavi poljedelske rabe tal je seveda treba talne enote posebej opredeljevati, tako da pri tem pridejo izraziteje do izraza možnosti za tako rabo. Zato so bile za vse slovensko ozemlje najprej izločene štiri osnovne kategorije po topografskih kriterijih, te pa so bile uvr-

ščene v takoimenovane pedosekvence, ki osvetljujejo rabo in naselitveno ter kulturno uporabnost pokrajine (53).

Omenjene štiri osnovne kategorije se razlikujejo med seboj takole:

- Osnovna kategorija I: Nadmorska višina pod 600 m, ravninsko zemljišče, nagibi pod 20%
- Osnovna kategorija II: nadmorska višina pod 600 , hribovje in gorovje z nagibi nad 20%
- Osnovna kategorija III: nadmorska višina nad 600 m, visoke plate, nagibi pod 20%
- Osnovna kategorija IV: nadmorska višina nad 600 m, gorovje, nagibi nad 20%.

Pedosekvence, izločene po geoloških, pedoloških in topografskih vidikih, so naslednje (53):

- Pedosekvenca 1: na karbonatnem produ in pesku, pripada osnovni kategoriji I in predstavlja potencialna poljedelska tla, daje tudi možnost snovanja naselij, kar pa je neprimerno.
- Pedosekvenca 2: obsega nekarbonatna glinasta in ilovnata tla iz osnovne kategorije I; snovanje naselij je mogoče in primerno.
- Pedosekvenca 3: na mehki karbonatni kamenini, n.pr. laporju in flišu, pripada osnovni kategoriji II, zelo ustrezna za poljedelsko izrabo, ugodna tudi za snovanje naselij, kar pa ni primerno.

Talne enote	Celotno območje		Kmetijska površina	
	Površina (ha)	Delež (%)	Površina (ha)	Delež (%)
1	2	3	4	5
1 Rendzine na dolomitu in apnencu	7 767	9,9	511	3,8
2 Karbonatna rjava tla na dolomitu	25 592	32,4	3 785	28,2
3 Karbonatna rjava tla na apnencu	21 838	27,8	3 663	27,3
4 Izprana karbonatna rjava tla na dolomitu in apnencu	20 282	25,8	3 667	27,3
5 Rjava tla na diluvialni ilovici	959	1,2	497	3,7
6 Kisla rjava tla na werfenskih plasteh, karbonskih skrilačih in peščenjakih	1 227	1,6	538	4,0
7 Aluvialna rjava glinasta in ilovnata tla	890	1,1	658	4,9
8 Glej in psevdoglej	130	0,2	107	0,8
Skupna površina	78 685	100,0	13 426	100,0

Razpred. 7: Talne enote Kočevske z absolutnimi in relativnimi površinskimi deleži v razmerju do površine celotne pokrajine in do površine polj

Pedosekvenca 4: Na dolomitu in apnencu, pripada osnovnima kategorijama III in IV, le delno primerna za kmetijsko izrabo, zato pa zelo primerna za snovanje naselij.

Pedosekvenca 5: Na nekarbonatni kamenini, pripada osnovnim kategorijam II, III in IV, za kmetijstvo le delno uporabna, primerna pa za snovanje naselij.

Na Kočevskem najdemo izmed teh pedosekvenc iz vse Slovenije le tri, in sicer pedosekvenca 1, 4 in 5. Prej navedena opredelitev pedosekvenca 4 pa za Kočevsko ni zadostna zato je treba to pedosekvenco razčleniti naprej v 4 podsekvence. Na ta način dobimo na Kočevskem naslednjo pedosekvenčno razčlenitev:

Pedosekvenca 1: Vsebuje talne enote 5, 7 in 8. Izvrstna je za njive in travnike, vendar jo je tu in tam treba nekoliko meliorirati z drenažo. Njena številčna vrednost je 1.

Pedosekvenca 4a: V njej najdemo talno enoto 2, na kateri je poljedelstvo mogoče le v omejenem obsegu, neomejeno pa travništvo in pašništvo. Številčna vrednost je 2.

Pedosekvenca 4b: Predstavlja talno enoto 3. Za poljedelstvo je manj primerna, toliko bolj pa za travnike in pašnike. Številčna vrednost je 3.

Pedosekvenca 4c: Obsega talne enote 1 in 4. Uporabna je omeje-
no za travnike in pašnike.
Številčna vrednost je 4.

Pedosekvenca 5: Predstavlja talno enoto 6. Ker so tla v splošnem
slaba, je malo primerna za kmetijsko izrabo,
ki pa ni izključena. Številčna vrednost je 5.

Da bi dobili upoštevno številčno vrednost posameznih pedosekvenc, smo oblikovali količnik številčne vrednosti celotne površine vsake katastrske občine, deljen s številčno vrednostjo same kmetijske površine, kakor je razvidno iz razpredelnice 8. Pri pregledu razpred. 8 opazimo katastrske občine z vrednostnimi količniki večjimi od 1 in manjšimi od 1. Če je vrednostni količnik večji od 1, pomeni to, da je kmetijska izraba dobro prilagojena danim talnim razmeram. Če pa je količnik manjši od 1, pomeni to ekstenzivno kmetijsko izrabo brez pravega upoštevanja danih talnih razmer.

Zemljevid 3 prikazuje značilne številčne vrednosti pedosekvenc po katastrskih občinah. V dopolnilo lahko pripomnimo, da so naše številčne vrednosti izpeljane iz pedoloških osnov, ki odsevajo dejanske razmere v raziskanem prostoru. Naši površinski podatki v pedološkem smislu se ne ujemajo povsem z razporeditvijo po različnih načinih izrabe, ki bodo prikazani pozneje in so vzeti iz uradne statistike, narejene 5 let kasneje, pri čemer gre zaradi spremembe izrabe za površinski premik ok. 3000 ha.

Katastrske občine	Številčna vrednost		
	Celotna površina	Kmetijska površina	Vrednostni količnik
1	2	3	4
1 Koblerji	3,16	2,07	1,46
2 Stara cerkev	2,77	1,78	1,56
3 Mala gora	3,92	3,85	1,02
4 Mahovnik	2,31	1,47	1,57
5 Kočevje	2,37	1,58	1,50
6 Željne	3,11	2,36	1,32
7 Livold	2,65	2,42	1,10
8 Črni potok	2,48	2,73	0,91
9 Mozelj	2,89	2,65	1,09
10 Rajndol	2,11	2,00	1,05
11 Spodnji log	2,38	2,44	0,98
12 Knežja lipa	2,27	2,09	1,09
13 Kumrova vas	3,54	3,08	1,15
14 Nemška loka	3,08	3,30	0,83
15 Bukova gora	2,54	2,76	0,92
16 Hrib	2,93	2,77	1,06
17 Koprivnik	2,71	3,09	0,79
18 Golobinjek	2,80	2,00	1,40
19 Rajhenav	2,82	2,44	1,16
20 Brezje	2,75	2,82	0,88
21 Mačkovec	3,00	3,00	1,00
22 Grčarice	3,46	3,78	0,92
23 Gotenica	3,69	3,98	0,93
24 Koče	3,32	3,88	0,86
25 Kočevska reka	3,47	4,07	0,85
26 Borovec	3,26	3,86	0,84
27 Briga	3,43	4,28	0,80
28 Novi lazi	3,11	3,06	1,02
29 Štalcerji	2,41	2,56	0,94
30 Škrilj	2,26	2,17	1,04
31 Polom	3,62	3,86	0,94
32 Stari breg	3,72	1,66	2,24
33 Stari log	3,98	3,97	1,00
34 Smuka	3,37	3,61	0,81
35 Poljane	2,17	2,00	1,08
36 Stare žage	2,11	2,02	1,04
37 Črmošnjice	2,59	2,66	0,97
38 Blatnik	2,75	2,48	1,11
39 Kleč	2,74	3,06	0,89
40 Štale	2,29	2,20	1,04
42 Podstenice	2,84	2,23	1,27
43 Draga	3,53	3,76	0,94
44 Trava	3,80	4,03	0,94
Vsa Kočevska	3,05	2,95	1,03

Razpred. 8: Pregled številčnih vrednosti pedosekvenc (pojasnilo v besedilu) celotne in kmetijske površine ter pripadajoči vrednostni količniki (zadnji stolpec razpredelnice).

D. Ekološke ugotovitve

Razmeroma izrazite ekološke ugotovitve o gozdnih združbah so nam pomenile pomembne nakazovalce, ker so nam razmeroma zanesljivo pričale o tem, kakšna je ekološka uravnoveženost ali pa neuravnoveženost krajine.

Na Kočevskem najdemo naslednje gozdne združbe (15, 65):

1. Nižinski gozd doba in navadnega gabra

Quercus-Carpinetum (po Tomažiču 1929) raste v nizkih ravnih legah do višine 600 m, na zmernem reliefu in v razmeroma ugodnih podnebnih razmerah, tla pa so večinoma globoka in rodovitna. V območju te gozdne združbe najdemo rastišča, na katerih so nekdanj krčili, steljarili, dobivali drva in pasli, kar je povzročilo, da se v tamkajšnjih gozdovih pozna degradacija.

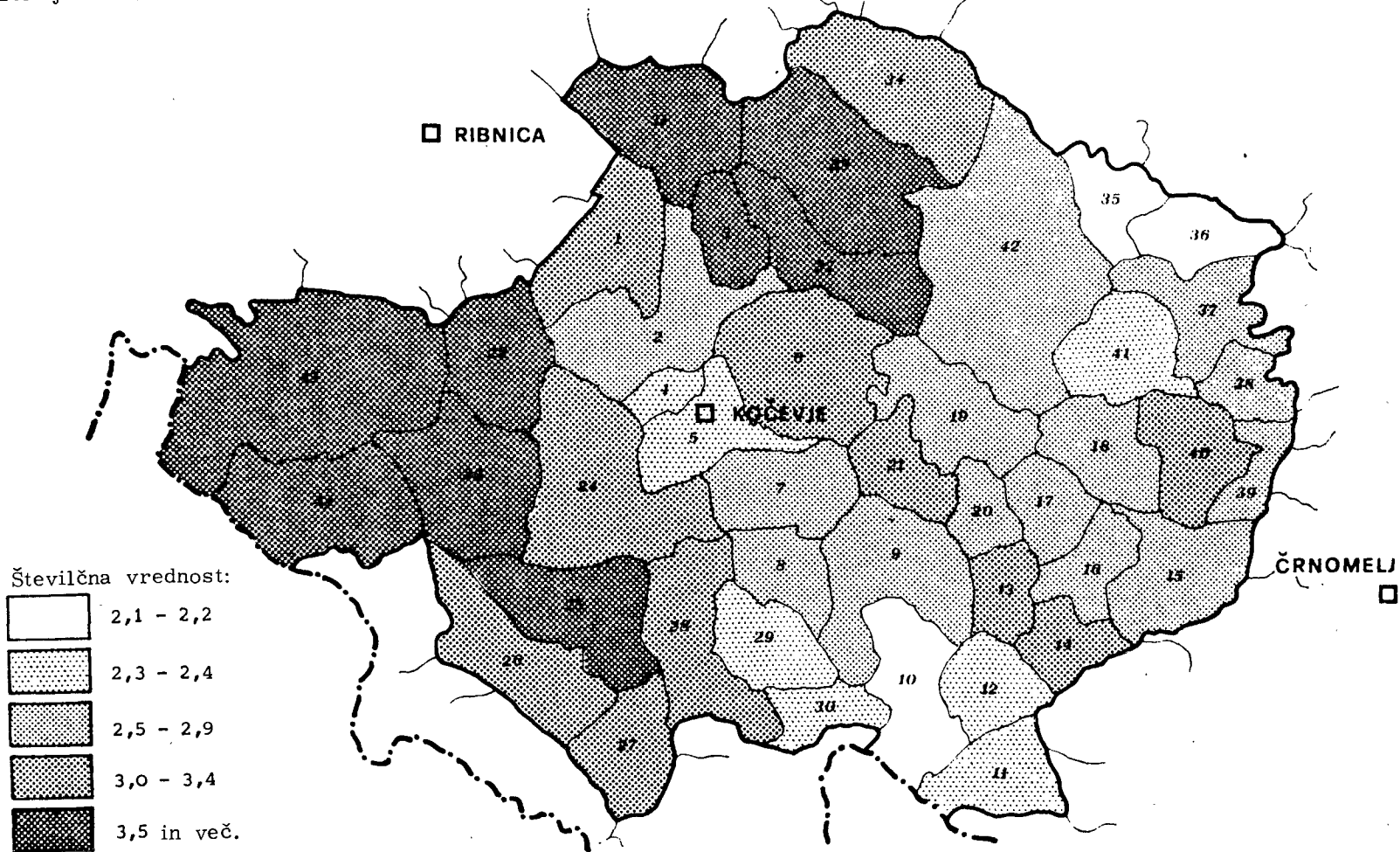
Za nas je ta gozdna združba posebej pomembna zato, ker kaže mnoge in mnogovrstne pojave ponovnega prodiranja gozda. Največkrat opazujemo tale niz postopnega zaraščanja travnikov in pašnikov: brinje - leska - breza - cer - dob - gaber in nazadnje poredkoma primešana smreka.

2. Submontanski bukov gozd s širokolistno lobodiko

Hacquetio-Fagetum var. Ruscus hypoglossum (po Koširju 1962)

Ta združba je razvita v submontanskem pasu dinarskega in preddinarskega območja. Na Kočevskem je najbolj razširjena v višinah med 400 - 800 m, v razmeroma milih podnebnih razmerah na ne zelo strmih pobočjih s karbonatnimi rjavimi tlemi na dolomitu in apnencu. Je stabilnejša kot prej omenjeni dobovo-gabrov gozd, se pa vendarle pod človeškim vplivom lahko močno spremeni. V bližini nekdanjih pa tudi sedanjih naselij kaže različne degradacijske pojave, tako uveljavljanje smreke, kostanja in doba. Splošni napredni razvoj v smeri goz-

Zemljevid 3: VREDNOTENJE POKRAJINE PO PEDOSEKVENCAH

da gre takole: brinje - trepetlika (poredkoma še breza) - leska - cer - dob in smreka, pomešana z bukvičo.

3. Montanski bukov gozd

Enneaphyllo - Fagetum (po Koširju 1962)

Ta združba je precej razprostranjena. Vendar se večinoma pojavlja le raztreseno ali mozaično v višinah med 600 - 900 m, tu in tam pa jo najdemo tudi v nižjih legah. Navezana je na strma in lahko valovita pobočja, razen tega pa na kraške visoke planote in še posebno na dna vrtáč. Potrebuje znatno zračno vlago in enakomernejšo toploto. Velikokrat jo najdemo na karbonatnih rjavih tleh na dolomitni in apnenčasti podlagi. Združba je stabilna, tako da jo redkokdaj dobimo v degradirani obliki. Za gozdarstvo ima precejšen pomen.

4. Dimarski jelov in bukov gozd

Abieti-Fagetum dinaricum (po Tregubovu 1957)

Je najpomembnejša klimaksna združba v visokih legah Kočevske med 700 in 1200 m n. viš. Srečujemo jo v obsežnih kompleksih na močno zakrasenih površinah z zelo razgibanim reliefom.

Podnebna značilnost te združbe so enakomerno porazdeljene padavine in nizke temperature, pa tudi velika zračna vlaga, ki zagotavlja uspevanje jelke in bukve. Tla pod to združbo so raznovrstna: rendzine in razna karbonatna rjava tla.

Kljub enotnosti te združbe je mogoče razlikovati v različnih rastiščnih razmerah tudi številne subasociacije, ki v vegetacijskem smislu izpričujejo pomembne degradacijske stadije. V območju teh združb so nekodaj bili razsežni pragozdovi, ki so kasneje prešli v gospodarske gozdove. Posledice njihovega izkoriščanja so vidne v ostankih glažut in oglarskih kopiščih. V skladu s številnimi subasociacijami poteka ponovno prediranje gozda na različne načine, v splošnem pa v naslednjem zaporedju: brinje - glog - češmin - leska - galber - bukev - smreka - jelka.

5. Gozd bukve in doba

Quercus-Fagetum (po Koširju 1962)

Najpogosteje najdemo to združbo na severnem obrobju Kočevske v kraškem hribovju z mnogimi vrtačami in njihovimi mrazišči. Nadalje je navezana na karbonatna rjava tla z znatnim eluvialnim horizontom. Zaradi pogostnih človekovih posegov je prejkone zelo labilna in ima raznovrstne degradirane stadije, za katere so med drugim značilni leska, cer, dob in graden. Razen tega so v tej združbi močno steljarili, zaradi česar je na razsežnih površinah popolnoma prekrita z orlovo praprojtjo. Ponovna vzpostavitev gozda kaže naslednje razvojno zaporedje: leska - trepetlika - breza - cer - dob - graden - gaber in bukev.

6. Termofilni bukov gozd

Ostrya-Fagetum (po Cveku in Wraberju 1958)

Združba je raztresena po vsej pokrajini, predvsem pa na pobočjih ob Kolpi in Čabranki v višinah med 400 in 900 m; je pod vplivom izrazitih toplotnih nihanj. Tla so rendzine s plastjo surovega humusa. Gospodarski pomen je zaradi skrajnega rastiščnega značaja neznaten.

7. Bukov gozd s kresničevjem, varianta s širokolistno lobodiko

Arunco-Fagetum var. Ruscus hypoglossum (po Koširju 1962)

Združba je majhnega obsega in uspeva v glavnem na strmih hladnih pobočjih v območju montanskega bukovega gozda na rendzinah. Zato je skoraj nepomembna.

8. Kisli bukov gozd z rebrenjačo

Blechno-Fagetum (po Horvatu 1950 in Marinčku 1970)

Ta združba se pojavlja v južnem delu pokrajine na kisli silikatni kamenini, in sicer na karbonskem glinastem skrilavcu, na peščenjaku in labori, pa tudi na labilnih kislj rjavih tleh. Prehudo poseganje človeka je sprožilo degradacijske stopnje, to pa je povzročilo razširjanje

jesenskega resja na velikih površinah. Kisli bukovi gozdovi rastejo večinoma v bližini naselij in so zaradi steljarjenja in drvarjenja večinoma močno degradirani.

9. Jelov gozd s praprotni

Dryopterido-Abietetum (po Koširju 1962)

Ta združba se pojavlja izolirano in večinoma samo v nizkih legah med 200 in 400 m n.m. Omejena je na bolj ali manj globoke jarke, v katerih se dolgo zadržuje zračna in talna vlaga. Ker zavzema le majhne površine, je malo pomembna.

10. Bazifilni dobov gozd

Lathyro-Quercetum (po Horvatu 1958)

Tudi ta združba je malo razširjena, večinoma jo najdemo na strmih, sončnih in skalovitih pobočjih, na karbonatnih rjavih tleh na apnenčasti podlagi in kakor prejšnja nima posebnega pomena za raziskovano območje.

11. Gozd puhavca in črnega gabra

Quercu-Ostryetum (po Horvatu 1938)

Ta združba se pojavlja v majhnem obsegu v južnem obrobju pokrajine nad dolino Kolpe, navezana pa je na sončna in zelo strma dolomitna in apnenčasta pobočja. Zaradi strmin nastajajo tu veliki temperaturni razponi. Tla so večinoma rendzine. Združba je zelo pomembna zato, ker ima na pobočjih, ki so močno izpostavljena eroziji, vlogo varovalnega gozda.

12. Bazifilni borov gozd

Genisto-Pinetum (po Tomažiču 1940)

To združbo najdemo na skrajno strmih, skalovitih pobočjih nad dolino Čabranke in Kolpe. Rastiščne razmere so še skrajnejše kot pri prej

opisanem gozdu puhavca in črnega gabra. Tudi ta združba je torej varovalna.

13. Gozd bukve in gorskega javora

Aceri-Fagetum (po Bartschu 1940 in var. geogr. dinaricum po Wraberju 1960)

Razvita je samo v otokih v najvišjih legah. Za gozdnogospodarske posege je občutljiva, ker pa ima majhno razsežnost, je malo pomembna.

14. Iglasti gozd na mahovitih skalah

Neckero-Abietetum (po Tregubovu 1961)

Združba se pojavlja mozaično deloma na rendzinah, deloma na rjavih tleh, vendar samo v višjih legah. Tudi njena rastišča so ekstremna. Zato so za gozdnogospodarske posege občutljiva, toda malo pomembna spričo neznatne razprostranjenosti.

Vse te opisane gozdne združbe so v razpredelnici 9 prikazane strnjeno z navedbo absolutnih in odstotnih podatkov o površinah. Razvidno je, da so združbe 1-5 zaradi znatnih površinskih deležev precej pomembne. Zato so pomembne za ohranjanje ekološkega ravnotežja pri čemer ne gre pozabiti, da imajo tudi druge združbe svoj krajevni pomen.

Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani je razvil postopek, po katerem je mogoče ugotovljenih 63 gozdnih združb Slovenije klasificirati po njihovih gozdnogospodarskih funkcijah kakor tudi splošnih prostorskih funkcijah (26). S tem so bile klasificirane naslednje vrste gozdov po gozdarskem in prostorskourejevalnem pomenu, pri čemer so zajete tudi vse prej omenjene gozdne združbe:

Gozdne združbe	Površina (ha)	Delež (%)
1	2	3
1 Nižinski gozd doba in navadnega gabra (<i>Quercus-Carpinetum</i>)	6 580	10,2
2 Submontanski bukov gozd s širokolistno lobodiko (<i>Hacquetio-Fagetum</i> var. <i>Ruscus hypoglossum</i>)	18 820	29,2
3 Montanski bukov gozd (<i>Enneaphyllo-</i> <i>Fagetum</i>)	3 876	6,0
4 Dinarski jelov in bukov gozd (<i>Abieti-Fagetum dinaricum</i>)	25 262	39,2
5 Gozd bukve in doba (<i>Quercus-Fagetum</i>)	6 970	10,8
6 Termofilni bukov gozd (<i>Ostrya-Fagetum</i>)	516	0,8
7 Bukov gozd s kresničevjem, var. s ši- rokolistno lobodiko (<i>Arunco-Fagetum</i> var. <i>Ruscus hypoglossum</i>)	13	0,0
8 Kisli bukov gozd z rebrenjačo (<i>Blechno-Fagetum</i>)	1 545	2,4
9 Jelov gozd s praprotni (<i>Dryopterido-</i> <i>Abietetum</i>)	179	0,3
10 Bazofilni dobov gozd(<i>Lathyro-Quercetum</i>)	190	0,3
11 Gozd puhavca in črnega gabra (<i>Quercus-Ostryetum</i>)	77	0,1
12 Bazofilni borov gozd (<i>Genisto-Pinetum</i>)	38	0,1
13 Gozd bukve in gorskega javora (<i>Aceri-Fagetum</i>)	387	0,6
14 Iglasti gozd na mahovitih skalah (<i>Neckero-Abietetum</i>)	51	0,1
Skupna površina	64 494	100,0

Razpred. 9: Pregled gozdnih združb Kočevske s podatki o njihovih absolutnih in relativnih površinskih deležih.

I. Absolutni varovalni gozdovi

Označuje jih najizrazitejši stabilizirajoči vpliv z ozirom na preprečevanje erozije in na obseg varovalnih funkcij. Pojmujemo jih lahko tudi kot gozdno- in vodno- varovalne gozdove. (Združbe v tej skupini so navedene zgoraj pod št. 11 in 12.)

II. Gozdovi z izrazitim varovalnim značajem

Varovalni značaj teh gozdov je podoben značaju absolutnih varovalnih gozdov. V zelo majhni meri so vključeni v gozdarsko izrabo. (Združbe v tej skupini so navedene pod št. 6, 7, 13 in 15).

III. Obrežni varovalni gozdovi

Na Kočevskem jih ni.

IV. Gozdovi interferenčnega podnebja

Izraz "gozd interferenčnega podnebja" je postavil že prej večkrat omenjeni avtor Košir. S tem izrazom označuje posebej gozdove v območju prehodnega podnebja med primorskim podnebjem in podnebjem notranjosti. Ti gozdovi imajo omiljujočo vlogo, zlasti do podnebnih skrajnosti, tako pred vplivi iz severne in južne smeri vetrov, torej iz smeri, od koder pihata burja in široko. (Združbe v tej skupini so bile navedene pod št. 4 in 14.)

V. Gozdovi na labilnih tleh

Pri teh gozdovih mora računati gozdno gospodarstvo z erodibilnostjo in labilnostjo tal. Taki gozdovi se nahajajo že v naseljenem območju s posameznimi kmetijami in zaselki (Združbe v tej skupini so bile omenjene pod št. 8 in 9)

VI. Stabilni gozdovi

Ker so ti gozdovi sposobni prenesti močnejše gospodarske posege, imajo znaten gospodarski pomen, pri čemer lahko njihovo varovalno vlogo nekoliko zanemarimo. Ker rastejo v zelo ostrih razmerah, so malo primerni za poselitev. Kljub temu pa so tu v ugodnih orografskih položajih majhni zaselki in posamezne kmetije. (Združba v tej skupini je samo ena - navedena pod št.2).

VII. Stabilni gozdovi v območju naselij in kmetijske rabe zemljišč

Tudi ti gozdovi so razmeroma stabilni in se spreminjajo samo po močnejših posegih, n.pr. po čezmernem izkoriščanju gozdov, gozdni paši in steljarjenju ali pa panjevskem gospodarjenju. Ker je večji del naselij v območju teh gozdov, so v vsakem oziru zelo pomembni (za proizvodnjo, oddih in varovalne funkcije.) (Združbe v tej skupini so bile omenjene pod št.1 in 5.)

Z upoštevanjem omenjenih gozdnih združb in kategorij smo posebej za ekološke razmere Kočevske izločili 5 ekoloških skupin (s številčnimi vrednostmi 1-5), ki so izvedene tako iz gozdnih združb kakor iz osnovnih kategorij na naslednji način:

1. ekološka skupina (številčna vrednost 1)

Ta ekološka skupina sodi v osnovno kategorijo VII in h gozdnim združbam 1 in 5. Odlikuje se z vsestranskimi možnostmi za kmetijstvo in razvoj naselij, ki pa mora biti podrejen zahtevam poljedelstva.

2. ekološka skupina (številčna vrednost 2)

Ta ekološka skupina sodi v osnovno kategorijo VI in h gozdnim združbam 2 in 3. V njenem območju je poljedelska raba deloma prenehala, vendar daje ta ekološka skupina mnogovrstne možnosti za travništvo in pašništvo. Razvoj naselij je v ugodnejših položajih vsekakor mogoče le v omejenem obsegu.

3. ekološka skupina (številčna vrednost 3)

Ta ekološka skupina sodi v osnovno kategorijo V in h gozdni združbi 8. Zaradi labilnih talnih razmer so možnosti kmetijske rabe omejene, enako tudi za razvoj naselij.

4. ekološka skupina (številčna vrednost 4)

Ta ekološka skupina sodi v osnovno kategorijo IV in h gozdni združbi 4. Zaradi skrajno neugodnih podnebnih razmer sta kmetijska raba in tudi razvoj naselij takorekoč nemogoča.

5. ekološka skupina (številčna vrednost 5)

Ta ekološka skupina sodi v osnovne kategorije I, II in deloma IV ter h gozdnim združbam 2, delno pa 6, 7, 10, 11, 12, 13 in 14. V njenem območju sta vsakršna kmetijska dejavnost in razvoj naselij nemogoča.

Za vsako katastrsko občino smo izračunali srednjo številčno vrednost in te vrednosti strnili v razpredelnici 10. Srednja vrednost za celotno pokrajino je 2,65. Skrajnosti so med številčnimi vrednostmi 1,05 (katastrska občina št. 3 = Mala gora) in 4,07 (katastrska občina št. 43 = Draga).

Površinski deleži ugotovljenih ekoloških skupin 1-5 so predočeni v razpredelnici 11. Zemljevid 4 podaja pregled te površinske razporeditve za vso pokrajino.

Katastrska občina 1	Številčna vrednost 2
1 Koblerji	2,11
2 Stara cerkev	2,80
3 Mala gora	1,05
4 Mahovnik	4,05
5 Kočevje	3,36
6 Željne	1,56
7 Livold	1,75
8 Črni potok	1,99
9 Mozelj	1,98
10 Rajndol	2,05
11 Spodnji log	2,40
12 Knežja lipa	2,15
13 Kumrova vas	2,27
14 Nemška loka	2,01
15 Bukova gora	2,12
16 Hrib	2,09
17 Koprivnik	2,25
18 Golobinjek	3,61
19 Rajhenav	2,35
20 Brezje	2,06
21 Mačkovec	2,59
22 Grčarice	3,18
23 Gotenica	3,21
24 Koče	3,34
25 Kočevska reka	3,41
26 Borovec	3,45
27 Briga	2,29
28 Novi lazi	1,60
29 Štalcerji	1,43
30 Škrilj	1,46
31 Polom	1,73
32 Stari breg	1,28
33 Stari log	1,68
34 Smuka	2,71
35 Poljane	2,40
36 Stare žage	1,31
37 Črmošnjice	2,17
38 Blatnik	2,24
39 Kleč	1,65
40 Planina	2,70
41 Štale	3,22
42 Podstenice	3,78
43 Draga	4,07
44 Trava	4,04
Celotna pokrajina	2,65

Razpred. 10: Preglednica številčnih vrednosti ekoloških skupin (razlaga v besedilu).

Zemljevid 4: VREDNOTENJE POKRAJINE PO EKOLOŠKIH SKUPINAH

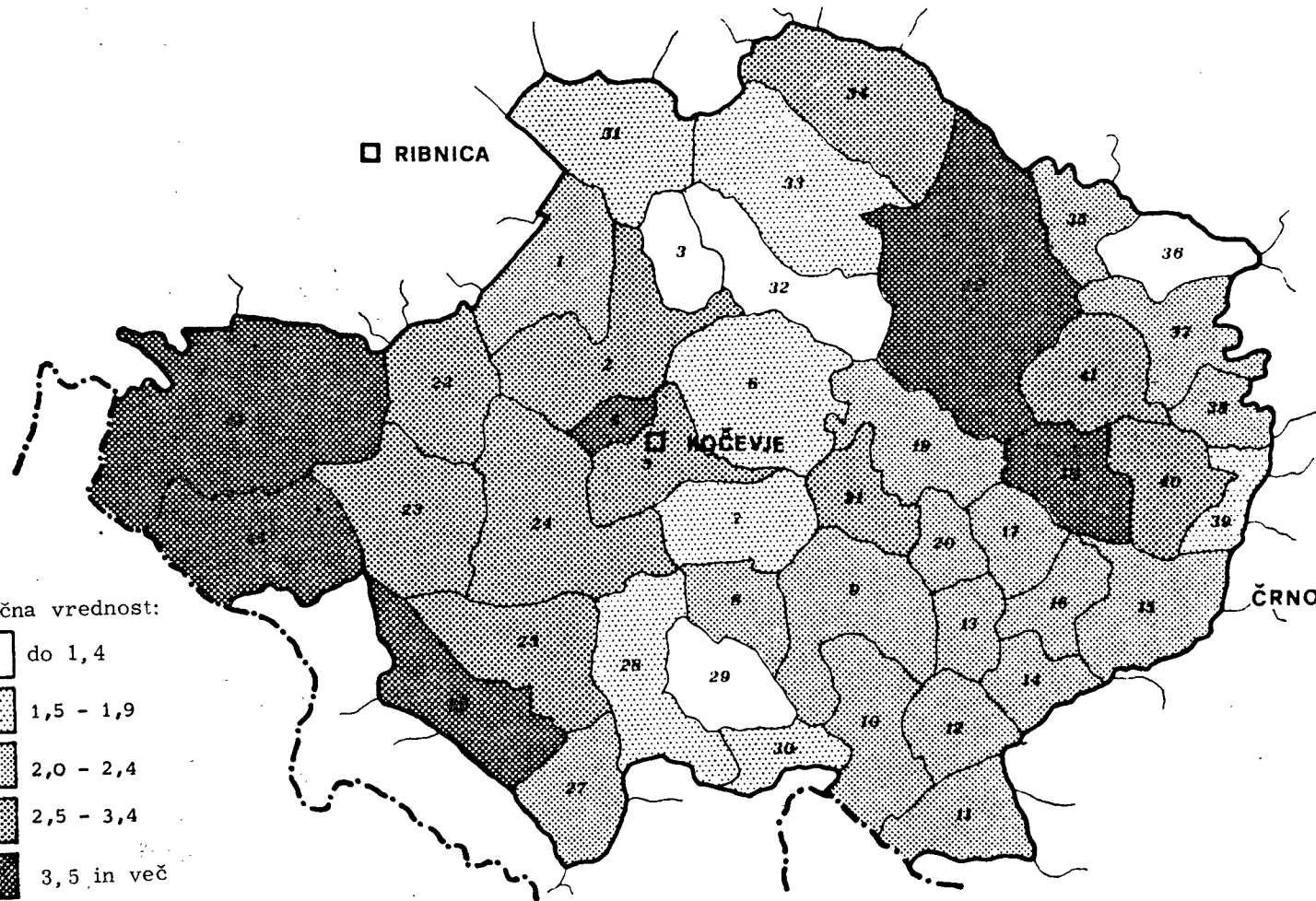
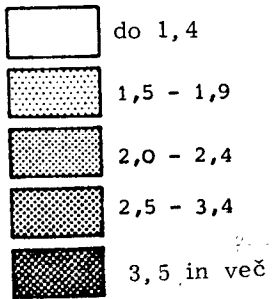
NOVO MESTO

RIBNICA

MOČEVJE

ČRNOMELJ

Številčna vrednost:

Ekološke skupine	Površina (ha)	Delež (%)
1	2	3
Ekološka skupina 1: Querco-Carpinetum, Querco-Fagetum	13 589	20,8
Ekološka skupina 2: Hacquetio-Fagetum, Enneaphyllo-Fagetum	22 652	34,3
Ekološka skupina 3: Blechno-Fagetum, Dryopterido-Abietetum	1 712	2,6
Ekološka skupina 4: Abieti-Fagetum	25 237	39,2
Ekološka skupina 5: Ostryo-Fagetum, Arunco-Fagetum, Querco-Ostryetum, Genisto-Pinetum, Aceri-Fagetum, Neckero-Abietetum, Lathyro-Quercetum	1 304	2,1
Celotna površina	64 494	100,0

Razpred. 11: Preglednica ekoloških skupin s podatki o njihovem absolutnem in relativnem površinskem deležu.

2. Prikaz načinov talne izrabe

Za razumevanje obsežnih prostorskih sprememb na Kočevskem je potrebno primerjati med seboj rabo tal nekdanj in v sedanjem času. Vendar je težavno ugotavljati razlike, če so časovne razdalje še majhne. Gotovo bi lahko primerjali leti 1941 in 1971. Ker pa so v stanju kulturne krajine iz leta 1941 zaobjeta tudi stanja pred letom 1941, je za našo primerjavo najprimernejši razpon od 1896 do 1972. Glede raziskave načinov talne izrabe smo morali poseči nazaj v leto 1896 (17), ker ni zgodnejših statistik o izrabi tal. Glede statistike prebivalstva pa velja za primerjalno leto leto 1880 (51). V razpredelnici 12 a je

Vrste talne izrabe	Stanje 1896		Stanje 1972		Spremembe 1972 / 1896 %
	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6
Njive in travniki	23 012	29,3	8 835	11,2	38,5
Pašniki	22 093	28,1	4 591	5,8	20,8
Gozdovi	32 683	41,5	64 494	82,0	197,3
Nerodovitna zemljišča	897	1,1	765	1,0	85,3
Skupaj	78 685	100,0	78 685	100,0	100,0

Razpred. 12a: Razporejenost izrabe tal v letih 1896 in 1972 in podatki o njeni spremembi v odstotnih deležih.

Odstotni delež kmetijske površine	Število katastrskih občin	
	1896	1972
1	2	3
do 10	1	9
11 - 20	0	14
21 - 50	16	21
51 - 80	19	0
81 in več	8	0

Razpred. 12b: Razporejenost katastrskih občin po odstotnem deležu kmetijske površine v letih 1896 in 1972.

podan pregled prostorske razporejenosti izrabe tal v letih 1896 - 1972, v razpredelnici 12 b pa razporejenost katastrskih občin po odstotnem deležu kmetijske površine v letih 1896 - 1972. Obe razpredelnici predočata razliko v stanju med 1896 in 1972. Na zemljevidu št. 5 so vrisani površinski deleži poljedelskih površin iz leta 1896, na zemljevidu št. 6 pa analogni deleži iz leta 1972.

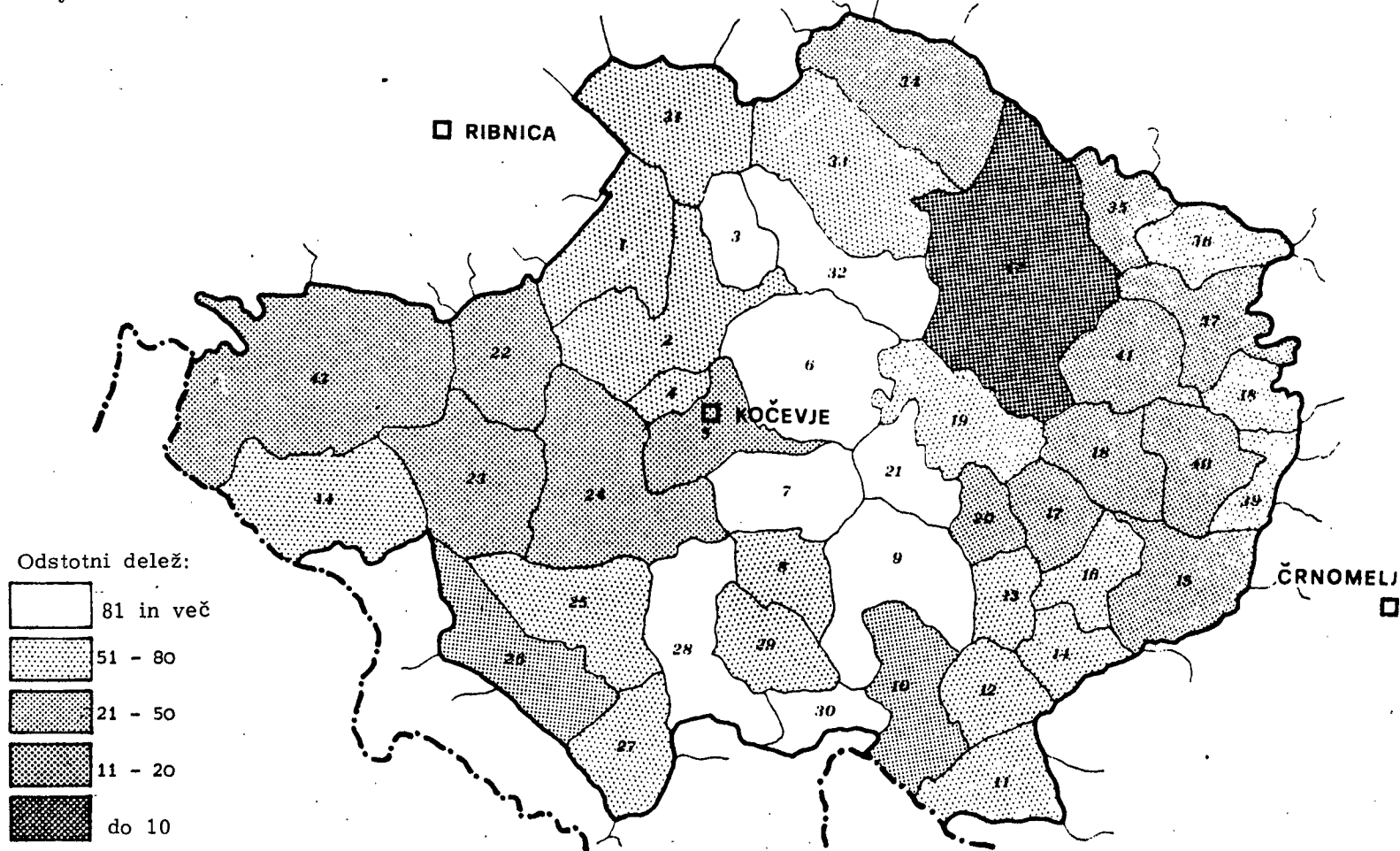
A. Njive in travniki

Kar zadeva kmetijsko izrabo, smemo reči, da je bilo stanje leta 1896 "normalno" za kočevske razmere. Razporejenost parcel se je komajda razlikovala od one v sosednjih območjih, n.pr. od Bele in Suhe krajine. Da je bila leta 1880 Kočevska glede prebivalstva in razporejenosti zemljišč popolnoma razvita kulturna krajina in da je kmetijstvo intenzivno izkoriščalo skoraj 30% površin, dokazuje razpredelnica 13. Tudi če odmislimo posledice nenadne izpraznitve z letom 1941, bi se stanje iz leta 1896 itak ne moglo obdržati, tako da so spremembe v krajini bile neizogibne. To velja že za normalen razvoj pokrajine. Iz razpredelnice 13 lahko hitro razberemo, da so površinski odstotki iz leta 1896 zelo izenačeni. V nasprotju s tem pa kaže razporejenost površinskih odstotkov leta 1972 skrajna nihanja, saj imajo nekatere katastrske občine številčno vrednost 0. To dejstvo izredno jasno ponazarja, da se je nekdanja intenzivno gospodarjena kmetijska površina zmanjšala za 61,5%.

B. Pašniki

Še izrazitejše so bile spremembe pri površinah pašnikov. Nekdanji veliki obseg pašnih površin je v zvezi z zelo razširjeno in razvito živinorejo, kakršna je bila sredi prejšnjega stoletja, ko je okrog leta 1860 dosegla vrhunec (8, 38, 43).

Zemljevid 5: DELEŽ KMETIJSKIH POVRŠIN V LETU 1896

Zemljevid 6: DELEŽ KMETIJSKIH POVRŠIN V LETU 1972

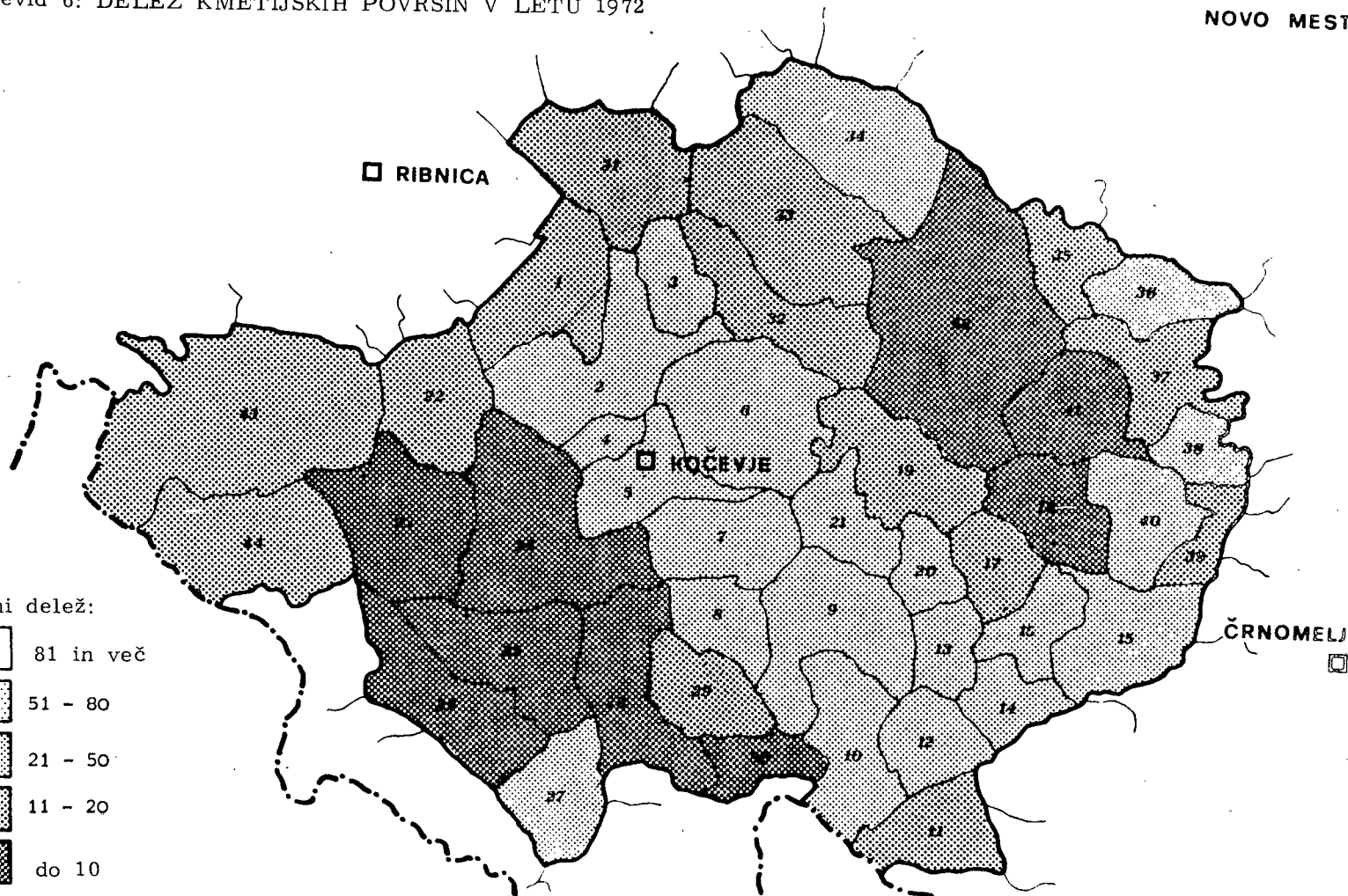
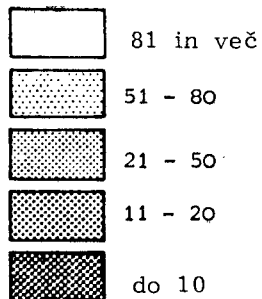
□ NOVO MESTO

□ RIBNICA

□ KOČEVJE

□ ČRNOMELJ

Odstotni delež:

Katastrska občina	Stanje 1896		Stanje 1972		Sprememba 1972/1896 %
	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6
1 Koblerji	452	24	201	11	44
2 Stara cerkev	517	20	450	17	87
3 Mala gora	235	26	103	11	44
4 Mahovnik	185	42	135	31	73
5 Kočevje	375	27	330	24	89
6 Željne	991	34	406	14	41
7 Livold	622	37	415	25	67
8 Črni potok	309	31	216	22	70
9 Mozelj	801	32	371	15	46
10 Rajndol	457	26	321	18	70
11 Spodnji log	490	36	140	10	28
12 Knežja lipa	410	38	165	15	40
13 Kumrova vas	378	47	100	13	26
14 Nemška loka	425	50	124	15	29
15 Bukova gora	511	29	314	18	62
16 Hrib	389	40	187	19	48
17 Koprivnik	249	26	117	12	47
18 Golobinjek	371	28	-	-	-
19 Rajhenav	604	32	112	6	19
20 Brezje	266	37	100	14	38
21 Mačkovec	357	34	154	14	43
22 Grčarice	407	28	173	12	42
23 Gotenica	874	37	-	-	-
24 Koče	712	21	94	3	13
25 Kočevska reka	631	29	80	3	13
26 Borovec	413	20	60	3	15
27 Briga	530	37	242	17	46
28 Novi lazi	799	36	50	2	6
29 Štalcerji	457	35	116	9	22
30 Škrilj	418	50	-	-	-
31 Polom	945	40	160	7	17
32 Stari breg	713	38	160	9	22
33 Stari log	1014	35	302	10	30
34 Smuka	704	26	326	12	47
35 Poljane	239	25	158	17	66
36 Stare žage	510	47	272	25	54
37 Črmošnjice	463	28	318	20	69
38 Blatnik	293	40	195	27	67
39 Kleč	305	42	144	20	47
40 Planina	529	36	471	32	89
41 Štale	503	6	32	0	1
42 Podstenice	306	5	184	3	60
43 Draga	1009	19	530	10	53
44 Trava	844	32	333	13	40
Skupaj	23.012	29,3	8835	11,2	38,5

Razpred. 13: Njive in travniki z absolutnimi in relativnimi površinskimi deleži v letih 1896 in 1972 ter podatki o njihovi spremembi v odstotnih deležih.

Iz razpredelnice 14 je sicer razvidno, da so površinski odstotni deleži pašnikov iz leta 1896 manj izravnani kot pri njivah in travnikih, ker so že tedaj obstajale izrazite pašniške katastrske občine, ki so vzdrževale veliko razsežnejše pašne površine kot druge katastrske občine. Površinski odstotki pašnikov iz leta 1972 so seveda še manj uravnoteženi, pripomniti pa je treba, da so sedaj večje pašne površine tam, kjer jih je poprej bilo veliko manj, kajti sedaj so pašniki na najboljših tleh, na katerih so bile prej dobre njive.

C. Gozdovi

Nikakor ni mogoče reči, da je bila nekdanja gozdnatost 41,5% za visoko kraško planoto kakršna je kočevska prevelika. Takrat je bila vsa Slovenija približno toliko gozdnata kakor Kočevska. Dandanes pa je odstotek gozdnatosti na Kočevskem zaradi spontanega širjenja gozda mnogo višji kakor v Sloveniji kot celoti. Razpredelnica 15 kaže, da je narasel že na 82%. Če gledamo to razpredelnico, opazimo, da je bil leta 1896 odstotek gozdnatosti v 44 katastrskih občinah izredno različen. V sedanjosti pa so se odstotki gozdnih površin zelo izenačili. Manj gozdov imajo dandanes le tiste občine, ki niso prepustile svojih dobrih ekoloških lastnosti gozdnemu gospodarstvu, ampak drugim rabam. To gotovo velja tudi za občine v soseščini mesta Kočevja.

D. Nerodovitne površine

Razpredelnica 16 pove, da je odstotek nerodovitnih površin iz leta 1896 približno enak onemu v letu 1972. V mejah posameznih občin opazimo tu in tam kako večjo razliko, ki je posledica splošne urbanizacije in spremembe gozdne površine. Toda tudi v teh katastrskih občinah je bilo mogoče ugotoviti samodejno širjenje gozdov.

Katastrska občina	Stanje 1896		Stanje 1972		Sprememba 1972/1896 %
	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6
1 Koblerji	881	47	99	5	11
2 Stara cerkev	1103	42	191	7	17
3 Mala gora	530	58	96	11	18
4 Mahovnik	120	27	41	9	34
5 Kočevje	292	21	133	10	46
6 Željne	1850	63	230	8	12
7 Ijivold	885	53	90	5	10
8 Črni potok	473	47	45	5	10
9 Mozelj	1349	55	418	17	31
10 Rajndol	349	20	236	14	68
11 Spodnji log	436	32	115	8	26
12 Knežja lipa	313	38	149	14	36
13 Kumrova vas	78	10	109	14	140
14 Nemška loka	124	15	91	11	66
15 Bukova gora	232	13	64	4	28
16 Hrib	138	14	170	17	123
17 Koprivnik	63	6	67	7	106
18 Golobinjek	59	5	-	-	-
19 Rajhenav	631	34	110	6	17
20 Brezje	38	5	126	18	332
21 Mačkovec	614	58	210	20	34
22 Grčarice	111	8	55	4	50
23 Gotenica	242	10	-	-	-
24 Koče	661	20	50	2	8
25 Kočevska reka	791	37	38	2	5
26 Borovec	597	28	29	1	5
27 Briga	595	42	100	7	17
28 Novi lazi	1211	54	81	4	38
29 Štalcerji	370	29	60	5	16
30 Škrilj	330	40	-	-	-
31 Polom	945	40	165	7	18
32 Stari breg	1095	58	169	9	15
33 Stari log	1245	43	260	9	21
34 Smuka	514	19	344	13	67
35 Poljane	117	12	-	-	-
36 Stare žage	141	13	-	-	-
37 Črmošnjice	236	15	-	-	-
38 Blatnik	233	32	-	-	-
39 Kleč	121	17	2	0	2
40 Planina	194	13	-	-	-
41 Štale	120	8	-	-	-
42 Podstenice	101	2	82	2	81
43 Draga	670	13	256	5	38
44 Trava	795	30	110	4	14
Skupaj	22093	28,1	4591	5,8	20,8

Razpred. 14: Pašniki z absolutnimi in relativnimi površinskimi deleži v letih 1896 in 1972 ter podatki o njihovi spremembi v odstotnih deležih.

Katastrska občina	Stanje 1896		Stanje 1972		Sprememba 1972/1896 %
	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6
1 Koblerji	526	28	1564	83	297
2 Stara cerkev	938	36	1957	75	108
3 Mala gora	135	15	706	77	523
4 Mahovnik	117	27	229	52	196
5 Kočevje	697	49	871	62	125
6 Željne	43	2	2265	78	5267
7 Livold	144	9	1146	68	796
8 Črni potok	219	22	739	73	337
9 Mozelj	300	12	1677	68	559
10 Rajndol	918	53	1165	67	127
11 Spodnji log	419	31	1090	80	260
12 Knežja lipa	258	24	777	71	301
13 Kumrova vas	334	42	581	73	174
14 Nemška loka	288	34	619	73	215
15 Bukova gora	1037	58	1400	78	135
16 Hrib	448	45	623	63	139
17 Koprivnik	653	67	780	80	119
18 Golobinjek	880	67	1315	100	149
19 Rajhenav	630	33	1654	88	263
20 Brezje	391	56	477	68	122
21 Mačkovec	30	3	691	65	2303
22 Grčarice	928	64	1213	83	131
23 Gotenica	1229	16	2349	99	191
24 Koče	1950	59	3174	95	163
25 Kočevska reka	709	33	2030	94	287
26 Borovec	1103	52	2020	52	183
27 Briga	274	19	1060	75	387
28 Novi lazi	203	9	2080	93	1025
29 Štalcerji	447	35	1100	85	246
30 Škrilj	75	9	823	99	1097
31 Polom	482	20	2047	86	435
32 Stari breg	66	4	1540	82	2333
33 Stari log	626	22	2323	80	371
34 Smuka	1434	53	2003	74	140
35 Poljane	587	61	783	82	133
36 Stare žage	416	38	791	73	190
37 Črmošnjice	902	55	1279	79	142
38 Blatnik	192	26	523	71	272
39 Kleč	284	34	564	78	199
40 Planina	728	50	975	67	134
41 Štale	920	59	1536	99	167
42 Podstenice	5144	92	5293	95	103
43 Draga	3635	68	4516	85	124
44 Trava	946	36	2146	82	227
Skupaj	32684	41,5	64494	82,0	197,3

Razpred. 15: Gozdna površina z absolutnimi in relativnimi deleži v letih 1896 in 1972 ter podatki o njihovi spremembi v odstotnih deležih.

Katastrska občina	Stanje 1896		Stanje 1972		Sprememba 1972/1896 %
	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6
1 Koblerji	21	1,1	15	0,8	71
2 Stara cerkev	51	2,0	10	0,4	20
3 Mala gora	13	1,4	8	0,9	62
4 Mahovnik	16	3,7	33	7,5	206
5 Kočevje	31	2,2	59	4,2	190
6 Željne	33	1,1	14	0,5	42
7 Livold	27	1,6	25	1,5	93
8 Črni potok	10	1,0	10	1,0	100
9 Mozelj	25	1,0	10	0,4	40
10 Rajndol	11	0,6	14	0,8	127
11 Spodnji log	22	1,6	22	1,6	100
12 Knežja lipa	13	1,2	3	0,3	230
13 Kumrova vas	7	0,9	7	0,9	100
14 Nemška loka	12	1,4	15	1,8	125
15 Bukova gora	16	0,9	18	1,0	113
16 Hrib	14	1,4	9	0,9	64
17 Koprivnik	12	1,2	13	1,3	108
18 Golobinjek	5	0,4	0	0,0	0
19 Rajhenav	21	0,5	10	0,3	48
20 Brezje	10	1,4	2	0,3	20
21 Mečkovec	66	6,2	12	1,1	18
22 Grčarice	15	1,0	20	1,4	133
23 Gotenica	25	1,1	21	0,9	84
24 Koče	12	0,4	17	0,5	142
25 Kočevska reka	32	1,5	34	1,6	106
26 Borovec	10	0,5	14	0,7	140
27 Briga	19	1,3	14	1,0	74
28 Novi lazi	16	0,7	18	0,8	112
29 Štalcerji	17	1,3	15	1,2	88
30 Škrilj	10	1,2	10	1,2	100
31 Polom	20	0,8	20	0,8	100
32 Stari breg	6	0,3	11	0,6	183
33 Stari log	28	1,0	24	0,8	86
34 Smuka	68	2,2	38	1,4	62
35 Poljane	15	1,6	17	1,8	113
36 Stare žage	22	2,0	24	2,2	109
37 Črmošnjice	28	1,7	32	2,0	114
38 Blatnik	15	2,0	15	2,0	100
39 Kleč	13	1,8	13	1,8	100
40 Planina	14	1,0	17	1,2	121
41 Štale	14	0,9	15	1,0	107
42 Podstenice	18	0,3	12	0,2	67
43 Draga	24	0,4	34	0,6	142
44 Trava	27	1,0	21	0,8	78
Skupaj	897	1,1	765	1,0	85,3

Razpred. 16: Nerodovitna tla z absolutnimi in relativnimi deleži v letih 1896 in 1972 ter podatki o njihovi spremembi v odstotnih deležih.

3. Prikaz strukture naselij

Zaradi natančne raziskave strukture naselij je bilo potrebno zajeti naselja nekdanjega območja Kočevske skupaj z že omenjenimi obrobni naselji, ki ne ležijo neposredno v mejah katastrskih občin pokrajine.

Po statističnih podatkih iz leta 1880 je bilo tedaj na Kočevskem 189 naselij. Dandanes jih obstaja le še polovica. O izginulih seveda ni novih statističnih podatkov. V katastrski občini 35 (Poljane) so bila v povojnem času vključena 3 naselja (Poljane, Pihelj, Dornahberg) v naselje Kočevske Poljane.

Naša raziskava obsega potemtakem 187 nekdanjih vasi, zaselkov in drugih naselij, izmed katerih so tri čisto slovenska (Novi Kot, Stari Kot in Planina).

A. Prebivalstvo

V primerjavi z gostoto prebivalstva v sosednjih obrobni območjih je bilo prebivalstvo Kočevske leta 1880 razmeroma pičlo in je imelo gostoto 27,6 ljudi na km². To je razložljivo s posebnim značajem pokrajine, ker so veliki gozdni kompleksi preprečevali enakomerno porazdelitev številnejšega prebivalstva.

Prebivalstvo se je moglo obdržati samo v razmeroma ugodnih legah, kjer je bil gozd že izkrčen. Zaradi izpraznitve v letu 1941 je sedanja gostota le 19,6 ljudi na km². Upad prebivalstva med leti 1880 in 1971 z 21 734 na 15 449 (za 28,9%) je znaten. Toliko večjo težo ima, če vemo, da je prebivalstvo v tem času v drugih neprizadetih območjih Slovenije naraslo.

Katastrska občina	Število prebivalcev		Gostota prebivalstva		1971 1880 %
	1880	1971	1880	1971	
1	2	3	4	5	6
1 Koblerji	635	453	33,8	24,1	71
2 Stara cerkev	986	1144	37,8	43,9	116
3 Mala gora	261	4	28,6	0,4	2
4 Mahovnik	295	587	67,4	134,0	199
5 Kočevje	1332	7382	95,5	529,2	554
6 Željne	1093	1365	37,5	46,8	125
7 Livold	587	908	35,0	54,1	155
8 Črni potok	306	152	30,3	15,0	50
9 Mozelj	790	241	31,9	9,7	31
10 Rajndol	360	57	20,8	3,3	16
11 Spodnji log	332	56	24,3	4,1	17
12 Knežja lipa	302	49	27,6	4,5	16
13 Kumrova vas	258	-	32,4	-	-
14 Nemska loka	408	49	48,1	5,8	12
15 Bukova gora	678	39	37,8	2,2	6
16 Hrib	309	-	31,2	-	-
17 Koprivnik	352	190	36,0	19,5	54
18 Golobinjek	65	-	4,9	-	-
19 Rajhenav	347	16	19,4	0,9	5
20 Brezje	230	6	32,6	0,9	3
21 Mačkovec	285	79	26,7	7,4	28
22 Grčarice	406	208	27,8	14,2	51
23 Gotenica	523	-	22,1	-	-
24 Koče	398	116	11,7	3,5	29
25 Kočevska reka	451	344	20,9	15,9	76
26 Borovec	331	79	15,6	3,7	24
27 Briga	312	57	22,0	4,0	18
28 Novi lazi	508	122	22,8	5,5	24
29 Štalcerji	306	102	23,7	7,9	33
30 Škrilj	298	-	35,8	-	-
31 Polom	582	111	24,3	4,6	19
32 Stari breg	541	38	28,8	2,0	7
33 Stari log	1027	107	35,3	3,7	10
34 Smuka	919	27	33,9	1,0	3
35 Poljane	640	180	66,8	18,8	28
36 Štare žage	697	206	64,0	18,9	30
37 Črmošnjice	596	237	36,6	14,6	40
38 Blatnik	362	62	49,4	8,5	17
39 Kleč	182	-	25,2	-	-
40 Planina	326	11	23,3	0,8	3
41 Štale	420	10	27,0	0,6	2
42 Podstenice	132	6	2,4	0,1	5
43 Draga	860	439	16,1	8,2	51
44 Trava	705	210	27,0	8,0	30
Skupaj	21734	15449	27,6	19,6	71,1

Razpred. 17: Število prebivalcev in gostota prebivalstva na km² v letih 1880 in 1971 z navedbo odstotnih deležev njihovih sprememb v razdobju od 1880 do 1971.

Sicer pa je treba omeniti, da je prebivalstvo nazadovalo tudi regionalno pri zelo različni razporeditvi v prostoru. Glavni upad je prizadel predvsem 39 katastrskih občin v širšem zaledju Kočevja, kjer je le 9,2 prebivalcev na km². Pripomniti pa moramo, da je hkrati prebivalstvo Kočevja in petih sosednjih občin celo naraslo, kar je razvidno iz zemljevida gostote prebivalstva št.7 in iz razpredelnice 17.

Te spremenljive razmere v gostoti prebivalstva je treba poznati, če naj raziskujemo značaj kulturne krajine, še posebno glede nekdanje naseljenosti, naravnih razmer in zgodovinskega razvoja, ki odsevajo razen v specifični gostoti prebivalstva tudi v današnjem stanju krajine.

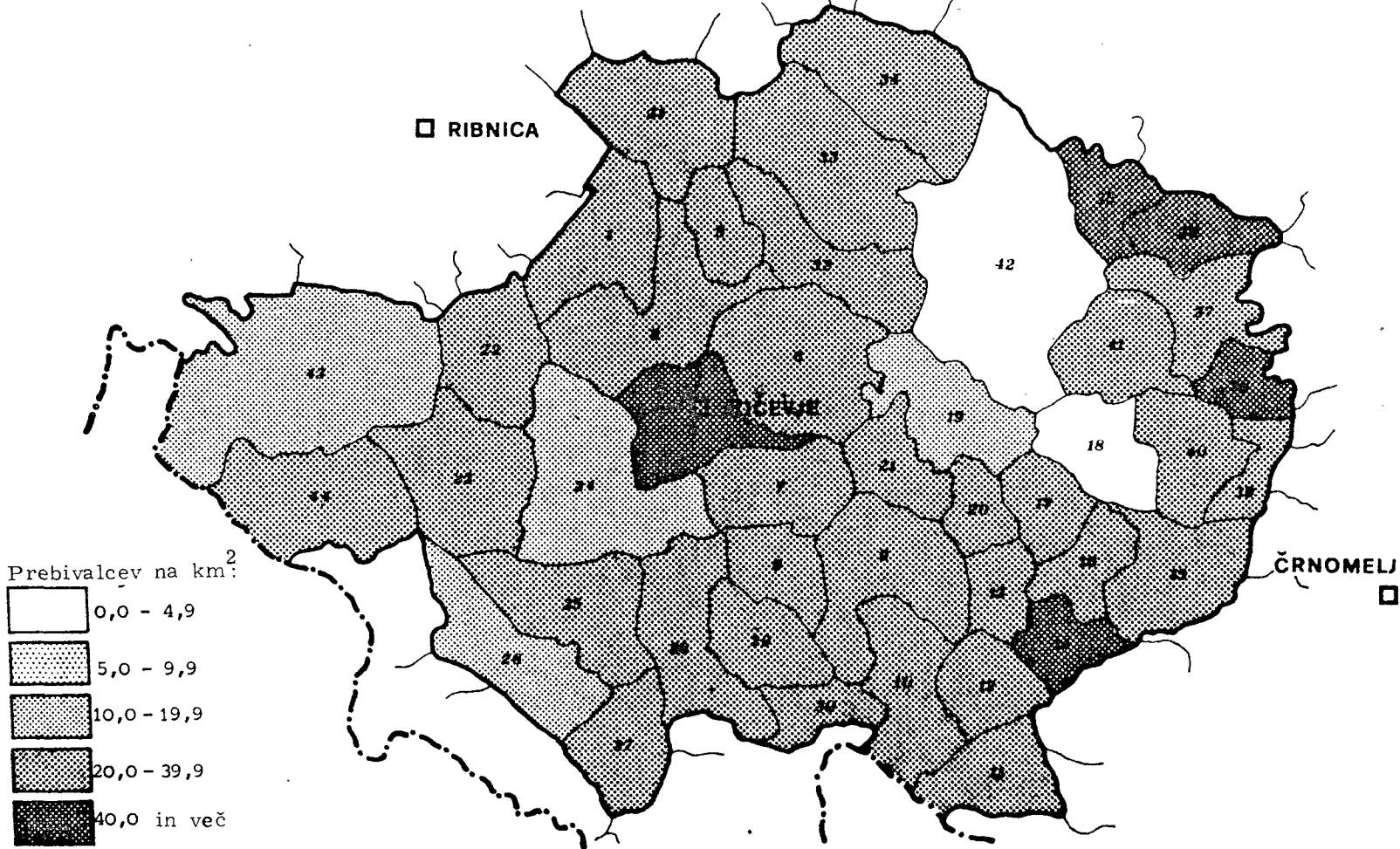
Sam številčni podatek o gostoti prebivalstva pač ne daje popolne podobe naselitvenega značaja obravnavane pokrajine. Zaradi tega smo se odločili oblikovati številčne vrednosti, ki smo jim dodelili absolutna števila prebivalcev posameznih naselij, in sicer po petstopenjski lestvici:

1	do 50	prebivalcev
2	51 - 100	"
3	101 - 200	"
4	201 - 400	"
5	401 in več	"

Poleg tega smo postavili številčno vrednost 0, da bi mogli pritegniti v vrednotenje tudi izginule naselbine.

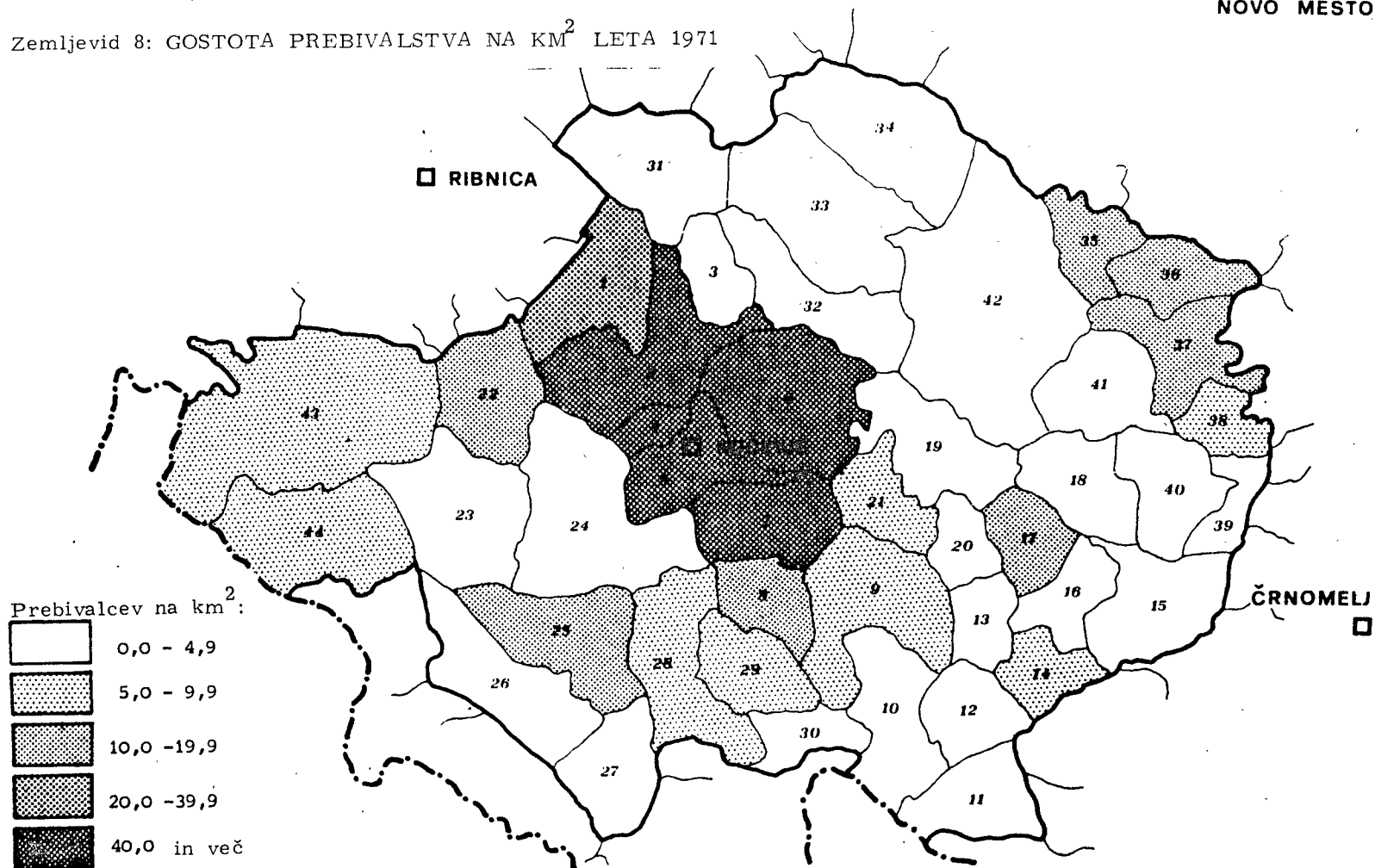
Če primerjamo nekdanje in sedanje srednje vrednosti, to je za leto 1880 in 1971, dobimo za vso pokrajino razliko številčne vrednosti med 2,24 in 0,89, kar dovolj razločno ponazarja stopnjo izpraznjenja. Razmeščenost številčnih vrednosti v prostoru oz. njihova sprememba sta prikazani primerjalno v razpredelnici 18.

Zemljevid 7: GOSTOTA PREBIVALSTVA NA KM² LETA 1880

□ NOVO MESTO

Zemljevid 8: GOSTOTA PREBIVALSTVA NA KM² LETA 1971

Katastrska občina	Število naselij	Stanje 1880					Številč- na vred- nost	Stanje 1971					Številč- na vred- nost		
		Velikostna skupina						Velikostna skupina							
1	2	0	1	2	3	4	5	0	1	2	3	4	5	6	
1 Koblerji	5	-	-	3	1	1	-	2,6	-	2	1	1	1	-	2,2
2 Stara cerkev	6	-	-	1	3	2	-	3,2	-	-	1	2	3	-	3,3
3 Mala gora	1	-	-	-	-	1	-	4,0	-	1	-	-	-	-	1,0
4 Mahovnik	2	-	-	-	2	-	-	3,0	-	-	-	-	2	-	4,0
5 Kočevje	1	-	-	-	-	-	1	5,0	-	-	-	-	-	1	5,0
6 Željne	4	-	-	-	2	2	-	3,5	-	-	-	2	-	2	4,0
7 Livold	2	-	-	-	-	2	-	4,0	-	-	-	-	-	2	5,0
8 Črni potok	2	-	-	-	2	-	-	3,0	-	1	-	1	-	-	2,0
9 Mozelj	4	-	-	1	1	2	-	3,3	2	1	1	-	-	-	1,0
10 Rajndol	4	-	2	1	1	-	-	1,8	3	-	1	-	-	-	0,5
11 Spodnji log	5	-	4	-	1	-	-	1,4	2	3	-	-	-	-	0,6
12 Knežja lipa	5	-	3	1	1	-	-	1,6	3	2	-	-	-	-	0,4
13 Kumrova vas	3	-	1	1	1	-	-	2,0	3	-	-	-	-	-	-
14 Nemška loka	4	-	2	-	1	1	-	2,3	2	2	-	-	-	-	0,5
15 Bukova gora	11	-	6	4	-	1	-	1,7	8	3	-	-	-	-	0,3
16 Hrib	3	-	2	-	-	1	-	2,0	3	-	-	-	-	-	-
17 Koprivnik	1	-	-	-	-	1	-	4,0	-	-	-	1	-	-	3,0
18 Golobinjek	2	-	1	1	-	-	-	1,5	2	-	-	-	-	-	-
19 Rajhenav	2	-	-	1	-	1	-	3,0	1	1	-	-	-	-	0,5
20 Brezje	3	-	2	-	-	1	-	2,0	2	1	-	-	-	-	0,3
21 Mačkovec	2	-	-	-	2	-	-	1,5	-	1	1	-	-	-	1,5
22 Grčarice	3	-	1	1	-	1	-	2,3	-	2	-	1	-	-	1,7
23 Gotenica	2	-	1	-	-	-	1	3,0	2	-	-	-	-	-	-
24 Koče	3	-	-	-	3	-	-	3,0	-	3	-	-	-	-	1,0
25 Kočevska reka	3	-	1	1	-	1	-	2,3	2	-	-	-	1	-	1,3
26 Borovec	6	-	3	2	1	-	-	1,7	5	-	1	-	-	-	0,3
27 Briga	4	-	1	2	1	-	-	2,0	2	2	-	-	-	-	0,5
28 Novi lazi	5	-	3	-	1	1	-	2,0	2	2	1	-	-	-	0,8
29 Štalcerji	2	-	-	-	2	-	-	3,0	-	1	1	-	-	-	1,5
30 Škrilj	5	-	2	3	-	-	-	1,6	5	-	-	-	-	-	-
31 Polom	4	-	-	-	4	-	-	3,0	1	2	1	-	-	-	1,0
32 Stari breg	6	-	-	4	2	-	-	2,3	4	2	-	-	-	-	0,3
33 Stari log	7	-	2	2	2	-	1	2,4	6	-	-	1	-	-	0,4
34 Smuka	9	-	3	2	3	1	-	3,3	7	2	-	-	-	-	0,2
35 Poljane	5	-	1	1	2	1	-	2,6	2	1	1	1	-	-	1,2
36 Stare žage	9	-	3	3	2	1	-	2,1	2	6	-	1	-	-	1,0
37 Črmošnjice	7	-	3	1	3	-	-	2,1	4	1	-	2	-	-	1,0
38 Blatnik	5	-	2	2	1	-	-	1,8	2	3	-	-	-	-	0,6
39 Kleč	4	-	3	1	-	-	-	1,3	4	-	-	-	-	-	-
40 Planina	4	-	1	2	1	-	-	2,0	3	1	-	-	-	-	0,3
41 Štale	9	-	6	1	2	-	-	1,6	8	1	-	-	-	-	0,1
42 Podstenice	3	-	2	1	-	-	-	1,3	2	1	-	-	-	-	0,3
43 Draga	5	-	1	1	-	3	-	3,0	-	1	2	2	-	-	2,2
44 Trava	5	-	-	2	3	-	-	2,6	1	2	2	-	-	-	1,2
Skupaj	187	-	62	46	51	25	3	2,24	95	50	14	16	7	5	0,89

Razpred. 18: Število naselij po velikostnih skupinah v letih 1880 in 1971 ter vrednostna številka velikosti naselij po številu prebivalcev.

Zelo je zanimivo pregrupiranje naselij po velikostnih razredih, kar prikazuje razpred. 19a. Razen velikosti naselij, to je števila njihovih prebivalcev, kar smo skušali izraziti v številčnih vrednostih, smo vrednotili tudi gostoto naselij, pri čemer smo upoštevali različne velikostne razrede naselij, torej število naselij na 100 km^2 (glej razpred. 19b). Velikostna razlika naselij in njena razmeščenost v prostoru je razvidna iz zemljevidov 9 in 10.

B. Hiše

Kakor pri raziskovanju števila prebivalcev smo postopali tudi pri raziskovanju števila hiš (glej razpred. 20), tako da smo oblikovali številčne vrednosti:

1	do 10	hiš
2	11 - 20	"
3	21 - 40	"
4	41 - 80	"
5	81 in več	"

Tudi tu smo postavili številčno vrednost 0 za izginula naselja.

Pregrupiranje je zelo podobno pregrupiranju pri številu prebivalcev, kakor je razbrati iz razpredelnic 21 in 22a. Če primerjamo srednje vrednosti za vso pokrajino iz let 1880 in 1971, dobimo razliko številčnih vrednosti med 2,19 in 0,93, ki je le neznatno manjša kot prejšnja (2,24 in 0,89).

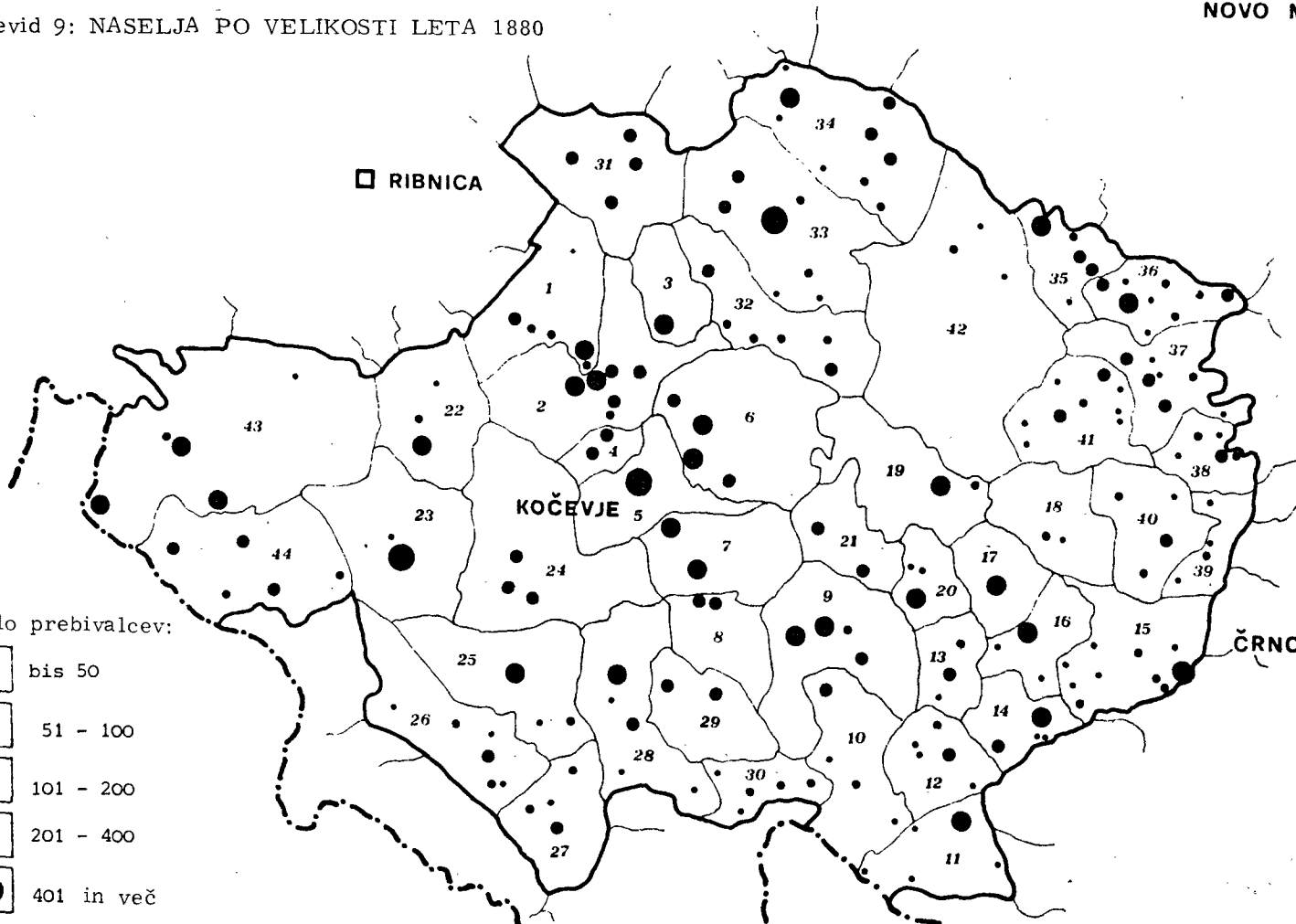
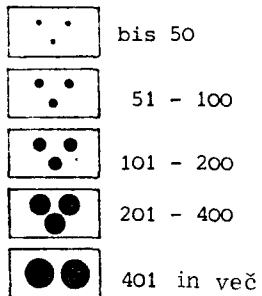
Ni tudi nikakršnih bistvenih razlik pri rezultatih primerjave gostote prebivalstva na 100 km^2 , kakor vidimo v razpredelnici 22b.

RIBNICA

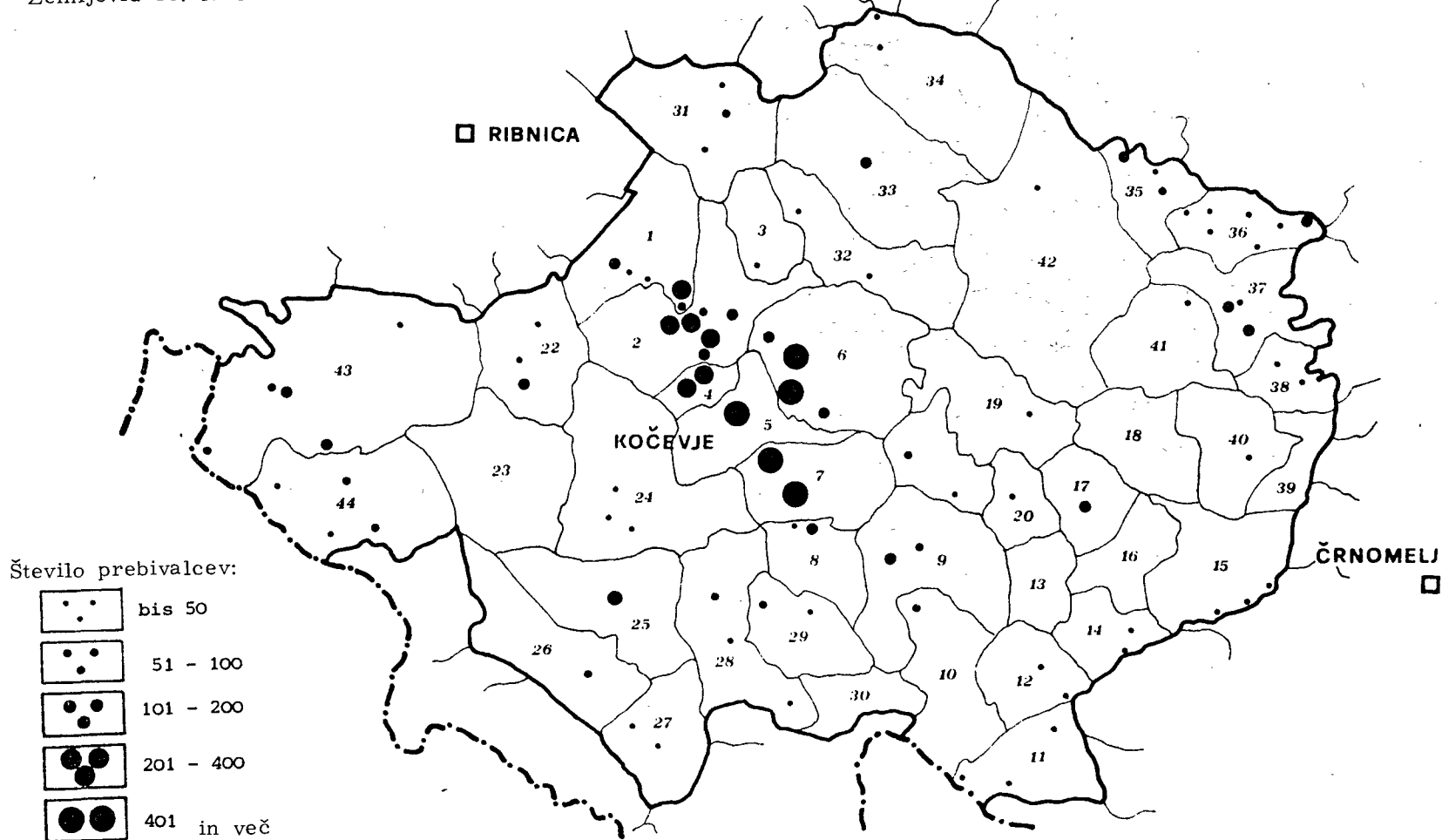
KOČEVJE

ČRNOMELJ

Število prebivalcev:

Zemljevid 10: NASELJA PO VELIKOSTI LETA 1971

Stanje 1880		Pregrupiranje naselij 1880-1971					
Skupina	Število naselij	Skupine					
		0	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6	7	8
1	62	50	12	-	-	-	-
2	46	29	14	2	1	-	-
3	51	13	18	9	8	3	-
4	25	2	6	3	6	4	4
5	3	1	-	-	1	-	1
Skupaj	187	95	50	14	16	7	5

Razpred. 19a: Število naselij po velikostnih skupinah leta 1880 in njihovo pregrupiranje v dobi 1880-1971 po številu prebivalcev.

Skupina	Število naselij		Gostota naselij (na 100 km ²)	
	1880	1971	1880	1971
1	2	3	4	5
0	-	95	-	12,8
1	62	50	7,88	6,35
2	46	14	5,85	1,78
3	51	16	6,48	2,03
4	25	7	3,18	0,89
5	3	5	0,38	0,64
Skupaj	187	187	23,77	23,77

Razpred. 19b: Število in gostota naselij (na 100 km²) v letih 1880 in 1971 po velikostnih skupinah na osnovi števila prebivalcev.

Katastrska občina	Število hiš		Gostota hiš		1971 ⁸ 1880
	1880	1971	1880	1971	
1	2	3	4	5	6
1 Kobljerji	113	80	6,4	4,3	71
2 Stara cerkev	185	192	7,1	7,4	104
3 Mala gora	54	1	5,9	0,1	2
4 Mahovnik	52	63	11,9	14,4	121
5 Kočevje	149	561	10,7	40,2	377
6 Željne	201	223	6,9	7,6	111
7 Livold	117	149	7,0	8,9	127
8 Črni potok	63	32	6,2	3,2	51
9 Mozelj	193	34	7,8	1,4	18
10 Rajndol	83	7	4,8	0,4	8
11 Spodnji log	61	14	4,5	1,0	23
12 Knežja lipa	65	5	5,9	0,5	8
13 Kumrova vas	41	-	5,1	-	-
14 Nemška loka	77	12	9,1	1,4	16
15 Bukova gora	130	9	7,2	0,5	7
16 Hrib	58	-	5,9	-	-
17 Koprivnik	68	34	7,0	3,5	50
18 Golobinjek	12	0	0,9	-	-
19 Rajhenav	65	2	3,5	0,1	3
20 Brezje	43	1	6,1	0,1	2
21 Mačkovec	67	8	6,3	0,8	12
22 Grčarice	65	49	4,5	3,4	75
23 Gotenica	91	-	3,8	-	-
24 Koče	89	26	2,7	0,8	29
25 Kočevska reka	109	52	5,0	2,4	48
26 Borovec	77	15	3,6	0,7	19
27 Briga	79	24	5,6	1,7	30
28 Novi lazi	124	51	5,6	2,3	41
29 Štalcerji	71	18	5,5	1,4	25
30 Skrilj	67	-	8,0	-	-
31 Polom	90	23	3,8	1,0	26
32 Stari breg	101	4	5,4	0,2	4
33 Stari log	193	18	6,6	0,6	9
34 Smuka	161	9	5,9	0,3	6
35 Poljane	133	56	13,9	5,9	42
36 Stare žage	141	50	13,0	4,6	35
37 Črmošnjice	89	40	5,5	2,5	45
38 Blatnik	68	14	9,3	1,9	21
39 Kleč	35	-	4,8	-	-
40 Planina	58	4	4,0	0,3	7
41 Štale	68	1	4,4	0,1	1
42 Podstenice	15	1	0,3	0,0	7
43 Draga	132	107	2,5	2,0	81
44 Trava	68	54	4,8	2,6	54
Skupaj	4078	2057	5,2	2,6	50,4

Razpred. 20: Število in gostota (na km²) hiš v letih 1880 in 1971 s podatki o njihovi spremembi v odstotnih deležih.

Katastrska občina	Število naselijo	1880					Številčna vrednost	1971					Številčna vrednost		
		Velikostna skupina						Velikostna skupina							
		1	2	3	4	5		0	1	2	3	4		5	
1	2	3					4	5					6		
1 Koblerji	5	-	1	2	1	1	-	2,4	-	3	1	-	1	-	1,8
2 Stara cerkev	6	-	-	1	4	1	-	3,0	-	-	1	3	2	-	3,2
3 Mala gora	1	-	-	-	-	1	-	4,0	-	1	-	-	-	-	1,0
4 Mahovnik	2	-	-	1	1	-	-	2,5	-	-	-	2	-	-	3,0
5 Kočevje	1	-	-	-	-	-	1	5,0	-	-	-	-	-	-	5,0
6 Željne	4	-	-	-	2	2	-	3,5	-	1	-	1	1	1	3,8
7 Livold	2	-	-	-	-	2	-	4,0	-	-	-	-	1	1	4,5
8 Črni potok	2	-	-	-	2	-	-	3,0	-	1	-	1	-	-	2,0
9 Mozelj	4	-	-	1	1	2	-	3,3	2	1	-	1	-	-	1,5
10 Rajndol	4	-	2	-	1	1	-	2,3	3	1	-	-	-	-	0,3
11 Spodnji log	5	-	4	-	1	-	-	1,4	2	3	-	-	-	-	0,6
12 Knežja lipa	5	-	3	1	1	-	-	1,6	3	2	-	-	-	-	0,4
13 Kumrova vas	3	-	1	1	1	-	-	2,0	2	-	-	-	-	-	-
14 Nemška loka	4	-	2	-	2	-	-	2,0	2	2	-	-	-	-	0,5
15 Bukova gora	11	-	6	4	-	1	-	1,7	8	3	-	-	-	-	0,3
16 Hrib	3	-	2	-	-	1	-	2,0	3	-	-	-	-	-	-
17 Koprivnik	1	-	-	-	-	1	-	4,0	-	-	-	1	-	-	3,0
18 Golobinjek	2	-	1	1	-	-	-	1,5	2	-	-	-	-	-	-
19 Rajhenav	2	-	-	1	-	1	-	3,0	1	1	-	-	-	-	0,5
20 Brezje	3	-	2	-	1	-	-	1,7	2	1	-	-	-	-	0,3
21 Mačkovec	2	-	-	-	1	1	-	3,5	-	2	-	-	-	-	1,0
22 Grčarice	3	-	1	1	-	1	-	2,3	-	2	-	1	-	-	1,7
23 Gotenica	2	-	1	-	-	-	1	3,0	2	-	-	-	-	-	-
24 Koče	3	-	-	-	3	-	-	3,0	-	2	1	-	-	-	1,3
25 Kočevska reka	6	-	3	2	1	-	-	1,7	5	-	1	-	-	-	0,3
26 Borovec	6	-	3	2	1	-	-	1,7	2	-	-	-	1	-	1,3
27 Briga	4	-	1	2	-	1	-	2,3	2	1	1	-	-	-	0,8
28 Novi lazi	5	-	2	1	-	2	-	2,4	2	1	-	2	-	-	1,4
29 Štalcerji	2	-	-	-	2	-	-	3,0	-	1	1	-	-	-	1,5
30 Skrilj	5	-	3	1	1	-	-	1,6	5	-	-	-	-	-	-
31 Polcn	4	-	-	3	1	-	-	2,3	1	2	1	-	-	-	1,0
32 Stari breg	6	-	-	5	1	-	-	2,2	4	2	-	-	-	-	0,3
33 Stari log	7	-	2	1	3	-	1	2,6	6	-	1	-	-	-	0,3
34 Smuka	9	-	3	3	2	1	-	2,1	7	2	-	-	-	-	0,2
35 Poljane	5	-	1	1	2	1	-	2,6	2	1	1	1	-	-	1,2
36 Stare zage	9	-	5	3	-	1	-	1,7	2	5	1	1	-	-	1,1
37 Črmošnjice	7	-	4	1	2	-	-	1,7	4	1	2	-	-	-	0,7
38 Blatnik	5	-	2	2	1	-	-	1,8	2	3	-	-	-	-	0,6
39 Kleč	4	-	3	1	-	-	-	1,3	4	-	-	-	-	-	-
40 Planina	4	-	3	-	1	-	-	1,3	3	1	-	-	-	-	0,3
41 Štale	9	-	7	2	-	-	-	1,2	8	1	-	-	-	-	0,1
42 Podstenice	3	-	3	-	-	-	-	1,0	2	1	-	-	-	-	0,3
43 Draga	5	-	1	1	3	-	-	2,4	-	1	1	3	-	-	2,4
44 Trava	5	-	-	2	3	-	-	2,6	1	1	1	2	-	-	1,8
Skupaj	187	0	70	46	45	23	3	2,19	95	50	14	19	6	3	0,93

Razpred. 21: Število naselij po velikostnih skupinah v letih 1880 in 1971 ter številčne vrednosti velikosti naselij po številu hiš.

Stanje 1880		Pregrupiranje naselij 1880 - 1971					
Skupina	Število naselij	Skupina					
		0	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6	7	8
1	70	55	15	-	-	-	-
2	46	25	15	2	4	-	-
3	45	13	12	10	9	1	-
4	23	1	8	1	6	5	2
5	3	1	-	1	-	-	1
I: Skupaj :	187	95	50	14	19	6	3

Razpred. 22: Število naselij po velikostnih skupinah leta 1880 in njihovo pregrupiranje v dobi 1880-1971 po številu hiš.

Skupina	Število naselij		Gostota naselij na 100 km ²	
	1880	1971	1880	1971
1	2	3	4	5
0	-	95	-	12,08
1	70	50	8,90	6,35
2	46	14	5,85	1,78
3	45	19	5,72	2,42
4	23	6	2,92	0,76
5	3	3	0,38	0,38
Insges.	187	187	23,77	23,77

Razpred. 22b: Število naselij in gostota naselij na 100 km² v letih 1880 in 1971 po velikostnih skupinah na osnovi števila hiš.

Prejšnje razpredelnice kažejo, da je imela v letu 1880 večina naselij po 10 ali celo manj hiš. Leta 1971 je prav tako bilo največ majhnih naselij, pripomniti pa je treba, da niso majhna zaradi počasnega razvoja, ampak so prejkone ostanki nekdanjih večjih naselij.

4. Prikaz opuščanja in zaraščanja kmetijskih zemljišč in posledice

Sedanja podoba kmetijskih zemljišč se nam prikazuje v dvojni obliki, in sicer kot stabilne in nestabilne površine.

A. Stabilne površine

Njihova stabilnost izvira iz naslednjih okoliščin: ugodnih naravnih razmer (globoka tla, uravnovešene podnebne razmere, ugodna površinska oblikovitost, ki dopušča sodobno strojno obdelavo) in možnosti oblikovanja večjih organizacijskih središč v povezavi s primerno socialno strukturo okoliškega kmečkega prebivalstva. Tej okoliščini gre zasluga, da je v kmetijski rabi še tretjina (35,0%) površine v pokrajini (glej razpredelnico 23). Razlika v obsegu nekdanje in bodoče kmetijske rabe tal je razvidna iz zemljevidov št.11 in 12, od katerih prikazuje prvi samo orna zemljišča in travnike, drugi pa poleg tega še pašnike.

B. Nestabilne površine

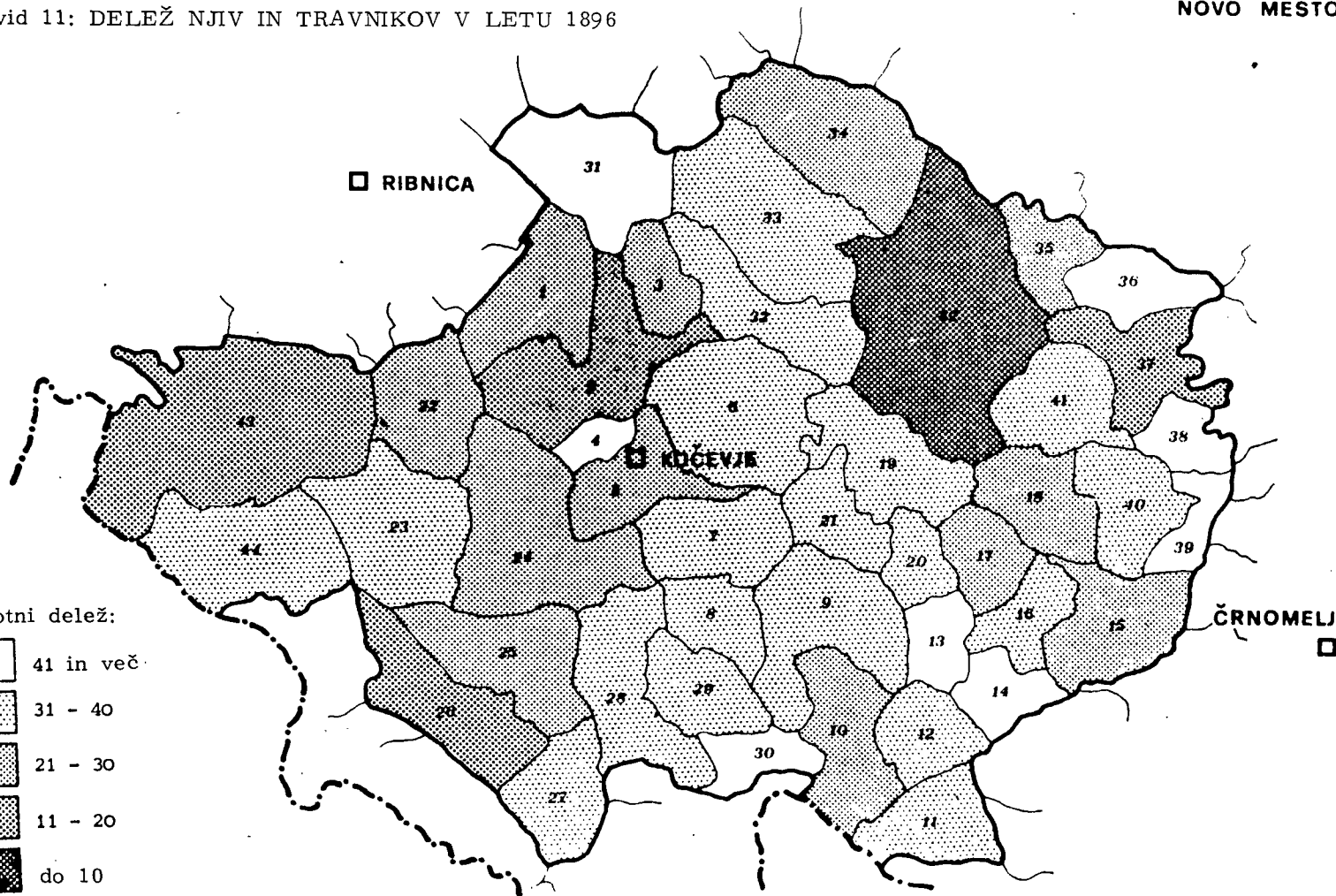
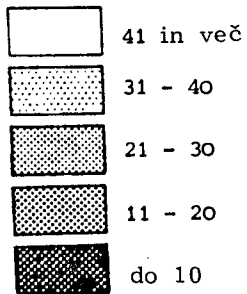
Tudi za te površine, ki zavzemajo skupaj 65% površja Kočevskem smo izdelali vrednotenje s številčnimi vrednostmi, ki so opredeljene takole:

Zemljevid 11: DELEŽ NJIV IN TRAVNIKOV V LETU 1896

NOVO MESTO

RIBNICA

Odstotni delež:

ČRNO MELJ

Zemljevid 12: DELEŽ STABILNIH KMETIJSKIH POVRŠIN
(njiv, travnikov in pašnikov) V LETU 1972

□
NOVO MESTO

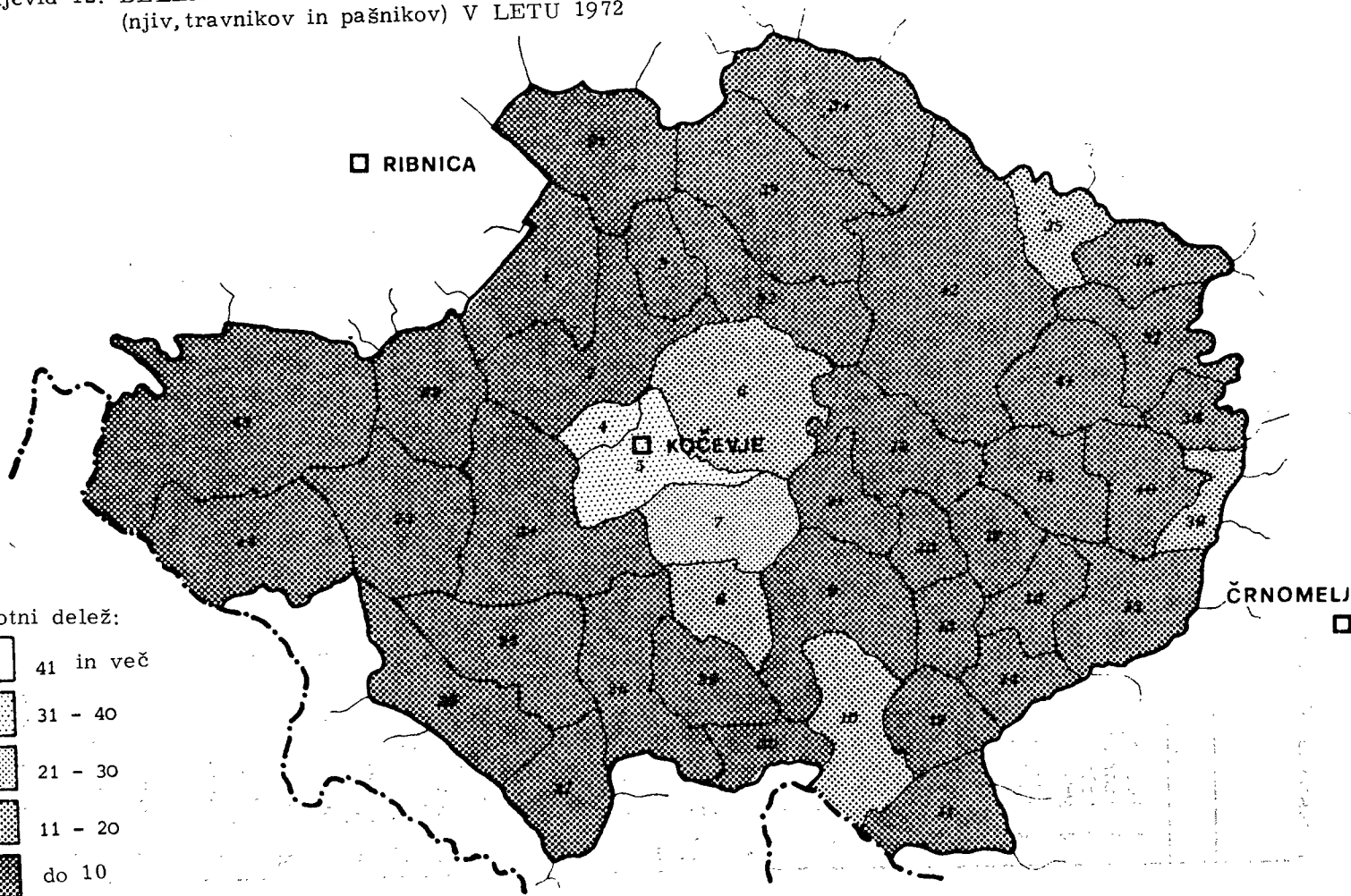
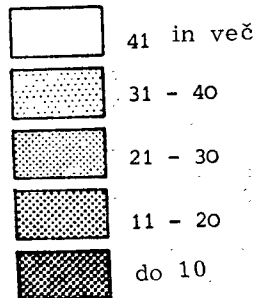
□ RIBNICA

□ KOČEVJE

ČRNOMELJ

□

Odstotni delež:

Katastrska občina	Celotna kmetijska površina (ha)	Stabilna kmetijska površina					Delež (%)
		Njive (ha)	Travniki (ha)	Pašniki (ha)	Vinogradi (ha)	Skupaj (ha)	
1	2	3	4	5	6	7	8
1 Koblerji	300	24	48	-	-	72	24
2 Stara cerkev	641	48	106	-	-	154	24
3 Mala gora	199	2	67	10	-	79	40
4 Mahovnik	176	75	60	33	-	168	95
5 Kočevje	463	157	158	120	-	435	94
6 Željne	636	158	168	-	-	326	51
7 Livold	505	167	250	-	-	417	83
8 Črni potok	261	75	66	-	-	141	54
9 Mozelj	789	30	160	-	-	190	24
10 Rajndol	557	12	180	-	-	192	34
11 Spodnji log	255	8	73	-	-	81	32
12 Knežja lipa	314	9	75	-	-	84	27
13 Kumrova vas	209	8	24	-	-	32	15
14 Nemška loka	215	11	52	-	-	63	29
15 Bukova gora	378	-	106	-	-	106	28
16 Hrib	357	24	70	-	-	94	26
17 Koprivnik	184	19	27	-	-	46	25
18 Golobinjek	-	-	-	-	-	-	-
19 Rajhenav	222	3	32	-	-	35	16
20 Brezje	226	6	24	-	-	30	16
21 Mačkovec	364	26	61	-	-	87	24
22 Grčarice	228	32	26	-	-	58	25
23 Gotenica	-	-	-	-	-	-	-
24 Koče	144	13	5	-	-	18	13
25 Kočevska reka	118	6	4	-	-	10	8
26 Borovec	89	12	3	-	-	15	16
27 Briga	342	28	15	-	-	43	13
28 Novi lazi	131	6	3	-	-	9	7
29 Štalcerji	176	7	8	-	-	15	9
30 Škrilj	-	-	-	-	-	-	-
31 Polom	325	3	60	33	-	96	30
32 Stari breg	329	-	64	51	-	115	35
33 Stari log	562	3	138	156	2	299	53
34 Smuka	670	1	160	-	-	161	24
35 Poljane	158	60	55	-	12	127	80
36 Stare zage	272	20	15	-	2	37	14
37 Črmošnjice	318	43	52	-	-	95	30
38 Blatnik	195	18	32	-	-	50	26
39 Kleč	146	-	86	-	-	86	59
40 Planina	471	31	37	-	-	68	14
41 Štale	6	-	-	-	-	-	-
42 Podstenice	266	3	31	33	-	67	25
43 Draga	786	190	130	-	-	320	41
44 Trava	443	96	88	-	-	184	42
Skupaj	13426	1434	2819	436	16	4705	35,0

Razpred. 23: Stabilne kmetijske površine razčlenjene po načinih talne izrabe s podatki o njihovem odstotnem površinskem deležu.

1. Stabilne kmetijske površine v smislu izvajanj glede prej obravnavanih stabilnih površin. Te površine so ovrednotene s številčno vrednostjo 0.
2. Površine, ki kažejo zaradi nekaterih neugodnih razmer neustrezen razvoj (za daljšo prihodnost opazen razvoj neugodnih naravnih razmer, osamljeni položaji, neugodne socialne razmere posestnikov, neugodna starostna struktura in tudi verjetni izostanek dedičev, ki naj bi prevzele kmetije). Te površine so ovrednotene z 1.
3. Površine, ki so za kmetijstvo opuščene in jih ni mogoče pridružiti drugim ohranjenim kmetijskim površinam. Označuje jih predvsem zapleveljenost, ni pa še vidnih znamenj pojavljanja gozda. Te površine so ovrednotene z 2.
4. Neizkoriščane površine s prvimi znamenji naleta ali vznika semena različnih pionirskih grmovnih in drevesnih vrst. Zasnove pomlajevalnih jeder na odprti površini in prva znamenja prodiranja gozdnega roba. Te površine so ovrednotene s 3.
5. Površine, ki jih že osvaja gozd. Nastaja pionirski gozd, bogat z grmovjem. Te površine so ovrednotene s 4.

Ovrednotenje s števili 0 do 4 se po eni strani nanaša na vse kmetijske površine katastrskih občin, po drugi pa samo na nestabilne kmetijske površine teh občin. Številčne vrednosti tega ovrednotenja so zbrane v razpredelnici 24, njihova prostorska razporejenost pa je prikazana na zemljevidu št.13.

Številčne vrednosti, ki se nanašajo na vso kmetijsko površino posamezne občine, prikazujejo predvsem splošno stanje kmetijskih površin, pri nestabilnih kmetijskih površinah pa gre bolj za nakazovanje napredovanja gozda (glej razpredelnico 25). Razpredelnica 25 kaže, da so številčne vrednosti, ki se nanašajo na nestabilne kmetijske površine,

NOVO MESTO

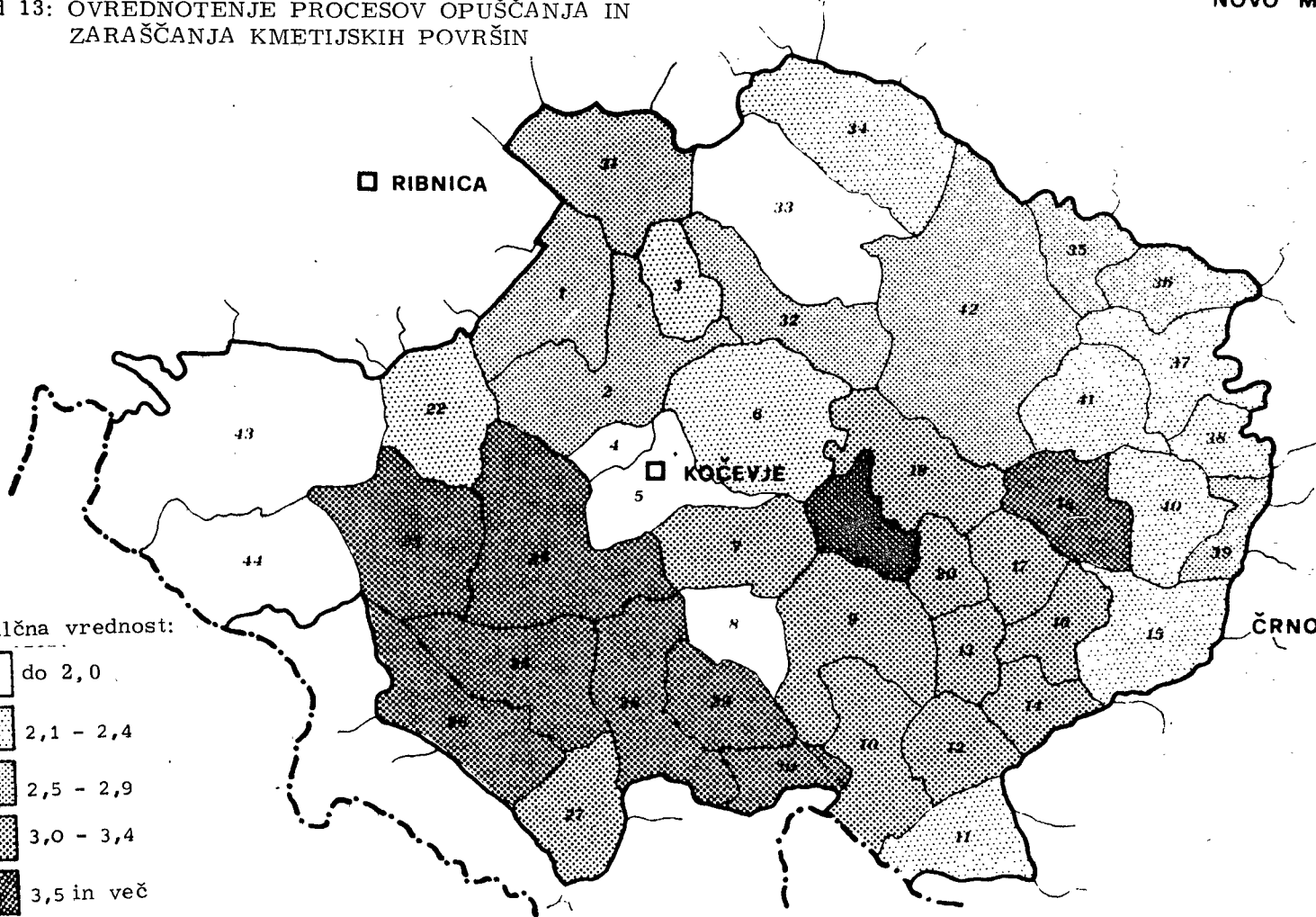
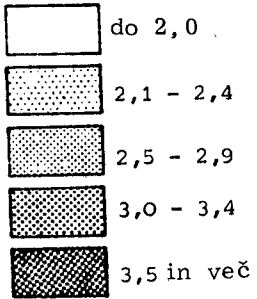
Zemljevid 13: OVREDNOTENJE PROCESOV OPUŠČANJA IN ZARAŠČANJA KMETIJSKIH POVRŠIN

RIBNICA

KOČEVJE

ČRNOMELJ

Številčna vrednost:

Katastrska občina	Številčna vrednost				
	v razmerju do vse kmetijske površine				v razmerju do nestabilne kmetijske površine
	Njive	Travniki	Pašniki	Skupaj	
1	2	3	4	5	6
1 Koblerji	1,6	1,4	3,0	1,98	2,61
2 Stara cerkev	1,8	1,2	3,0	1,96	2,58
3 Mala gora	1,9	0,6	2,1	1,43	2,38
4 Mahovnik	0,0	0,0	0,3	0,07	1,40
5 Kočevje	0,0	0,1	0,2	0,13	1,68
6 Željne	0,2	0,2	2,5	1,04	2,08
7 Livold	0,0	0,0	3,4	0,61	3,39
8 Črni potok	0,4	0,7	3,9	1,12	2,44
9 Mozelj	0,7	1,2	3,9	2,60	3,42
10 Rajndoi	0,6	1,1	3,4	2,06	3,12
11 Spodnji log	1,3	0,7	2,4	1,49	2,19
12 Knežja lipa	0,8	1,4	3,8	2,50	3,42
13 Kumrova vas	0,8	1,0	4,0	2,57	3,14
14 Nemška loka	1,1	1,1	4,0	2,41	3,40
15 Bukova gora	2,0	1,0	4,0	1,64	2,28
16 Hrib	0,7	0,8	4,0	2,30	3,11
17 Koprivnik	0,5	1,4	4,0	2,21	2,95
18 Golbinjek	-	-	-	-	-
19 Rajhenav	0,7	1,5	4,0	2,71	3,23
20 Brezje	1,1	0,9	4,0	2,66	3,06
21 Mačkovec	0,3	1,2	3,9	2,69	3,54
22 Grčarice	1,4	1,3	2,2	1,59	2,12
23 Gotenica	-	-	-	-	-
24 Koče	2,4	3,3	4,0	3,26	3,75
25 Kočevska reka	2,1	3,1	4,0	3,26	3,62
26 Borovec	2,1	3,4	4,0	3,16	3,82
27 Briga	2,6	2,4	4,0	2,90	3,33
28 Novi lazi	2,3	2,8	4,0	3,44	3,78
29 Štalcerji	3,0	3,2	4,0	3,41	3,75
30 Skrilj	-	-	-	-	-
31 Polcn	1,7	1,2	2,3	1,75	2,50
32 Stari breg	0,0	0,6	2,6	1,63	2,51
33 Stari log	1,9	0,8	0,9	0,82	1,96
34 Smuka	1,9	1,1	2,5	1,82	2,39
35 Poljane	0,2	0,8	0,0	0,50	2,50
36 Stare žage	2,1	2,3	0,0	2,22	2,58
37 Črmošnjice	1,5	1,6	0,0	1,55	2,21
38 Blatnik	1,6	1,6	0,0	1,58	2,13
39 Kleč	0,0	1,0	4,0	1,04	2,54
40 Planina	0,9	2,1	0,0	1,82	2,12
41 Štale	0,0	2,3	0,0	2,18	2,18
42 Podstenice	3,1	2,2	1,9	2,18	2,94
43 Draga	0,4	1,1	1,9	1,10	1,96
44 Trava	0,6	1,0	2,0	1,11	1,88
Skupaj	1,02	1,19	2,95	1,84	2,72

Razpred. 24: Ovrednotenje nestabilnih kmetijskih površin v razmerju do celotne in nestabilne kmetijske površine.

vseskozi večje kot pa one v razmerju do kmetijske površine vse pokrajine. Razen tega spoznamo, da imajo orne površine v nasprotju s pašniškimi še razmeroma majhne številčne vrednosti, vrednosti za travnike pa so vmes med pašniki in orno zemljo. Pašniki, ki imajo številčno vrednost 3,26, nakazujejo, da jih je gozd že skoraj povsem prerasel.

C. Gozdovi, ki so samodejno nastali zaradi izpraznitve pokrajine

Razpredelnica 26 podrobno prikazuje gozdne površine in njihov razvoj. Leta 1896 je bilo gozdov 32 684 ha. Leta 1972 jih je bilo še skoraj dvakrat toliko: 64 494 ha. Torej je v tem času pridobil gozd nazaj 31 810 ha. Iz razpredelnice 26 so tudi razvidne absolutne hektarske številke in odstotni delež gospodarskih gozdov v razmerju do gozdne površine v letu 1972, ki je 66,3%. Potemtakem pripade novim gozdovom v razmerju do gozdne površine leta 1972 33,7%. (Popolnoma razvitih gozdov je v razmerju do površine v obdobju razvoja gozda med 1896 in 1972 31,5%.) Delež nastajajočih gozdov v razmerju do ponovno osvojene površine je 68,5%. Razpredelnica 26 razločno kaže, da je kljub napredujočemu zaraščanju nastalo le razmeroma malo popolnoma razvitih gozdov s površino 10 053 ha.

Zaradi zelo raznolikega stanja teh gozdov smo tudi tukaj uporabili številčne vrednosti:

1. Komaj začete naravne pomladitve brez kakšne posebne prizadetosti kmetijskih površin; številčna vrednost 1.
2. Stopnja grmovnih in pionirskih drevesnih vrst, pri kateri so mogoči prvi gozdnogojitveni posegi z negativnim izbiranjem; številčna vrednost 2.
3. Gozdna razvojna stopnja, v kateri je mogoče pozitivno izbiranje; številčna vrednost 3.

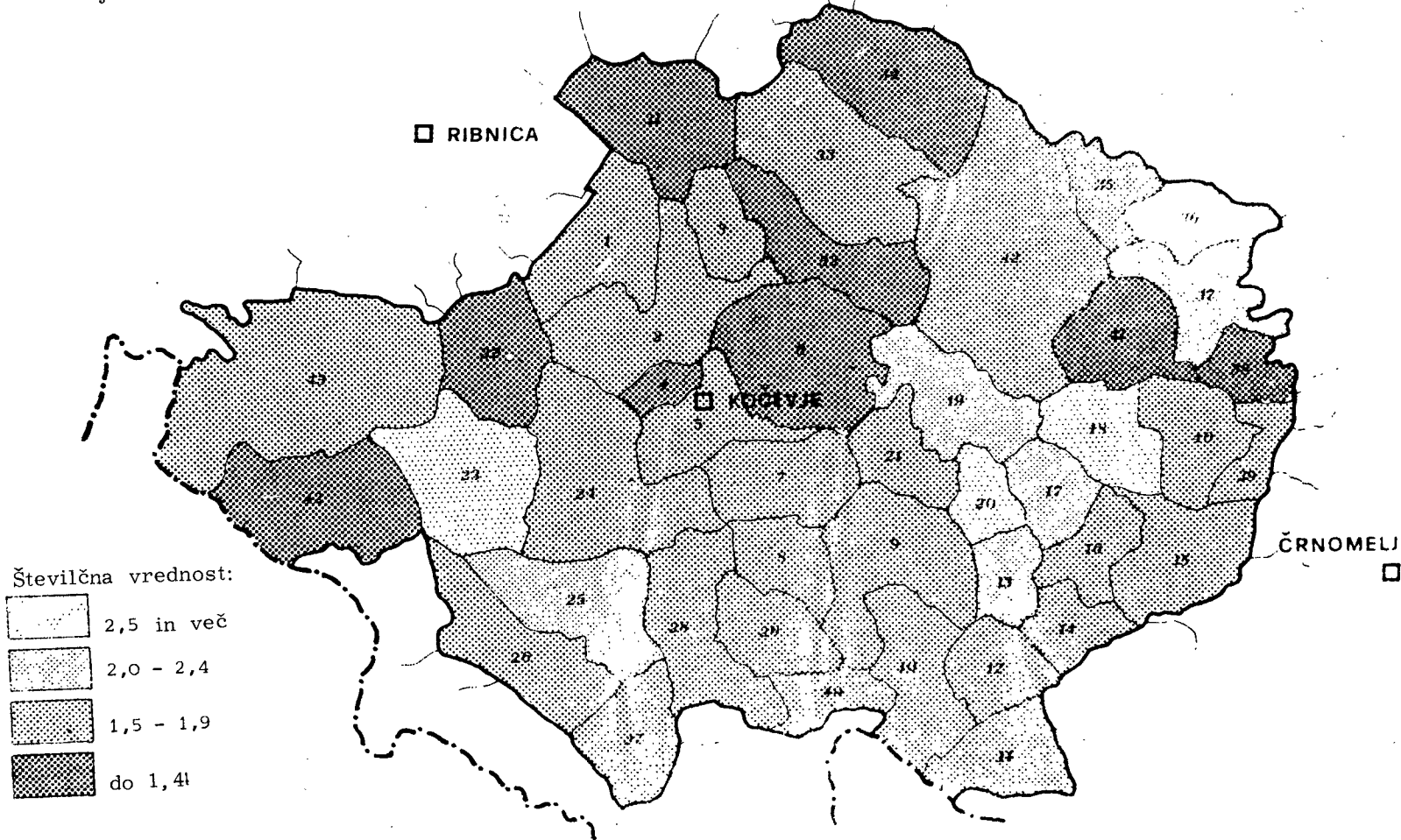
Način izrabe zemljišča	Številčna vrednost	
	v razmerju do celotne kmetijske površine	v razmerju do nestabilne kmetijske površ.
1	2	3
Njive	1,02	2,16
Travniki	1,19	2,22
Pašniki	2,95	3,26
Skupaj	1,94	2,83

Razpred.25: Ovrednotenje nestabilnih površin v kmetijski izrabi za vso Kočevsko (razlaga v besedilu).

Označba izvora gozdov	Površina (ha)
1	2
1 Gozdna površina 1896	32 684
2 Gozdna površina 1972	64 494
3 Površina, ki jo je v letih 1896 do 1972 prerasel gozd (2-1) oz. (5+6)	31 810
4 Gospodarski gozdovi 1972	42 737
5 Nastajajoči gozdovi (2-4)	21 757
6 Popolnoma razviti gozdovi (4-1)	10 053
a Delež gospodarskih gozdov (4/2)	66,3%
b Delež novih gozdov (5/2)	33,7%
c Delež popolnoma razvitih gozdov (6/3)	31,5%
d Delež nastajajočih gozdov v razmerju do osvojene površine (5/3)	68,5%

Razpred.26: Izvor gozdne površine in pripadajoči odstotni deleži.

Zemljevid 14: RAZVOJNI PROCESI NOVIH GOZDOV

Katastrska občina	Samodejno nastali novi gozdovi		
	Površina (ha)	Delež	Številčna vrednost
1	2	3	4
1 Koblerji	304	0,2	2,50
2 Stara cerkev	392	0,2	2,50
3 Mala gora	283	0,4	2,25
4 Mohovnik	-	-	-
5 Kočevje	261	0,3	2,33
6 Željne	1 359	0,6	2,83
7 Livold	802	0,7	2,57
8 Črni potok	296	0,4	2,25
9 Mozelj	838	0,5	2,20
10 Rajndol	584	0,5	2,40
11 Spodnji log	654	0,6	2,33
12 Knežja lipa	466	0,6	2,33
13 Kumrova vas	174	0,3	2,00
14 Nemška loka	248	0,4	2,25
15 Bukova gora	280	0,2	2,50
16 Hrib	220	0,4	2,25
17 Koprivnik	234	0,3	2,00
18 Colobinjek	263	0,2	1,50
19 Rajhenav	495	0,3	2,00
20 Brezje	96	0,2	1,50
21 Mačkovec	415	0,6	2,50
22 Grčarice	122	0,1	3,00
23 Gotenica	216	0,1	1,00
24 Koče	1 269	0,4	2,25
25 Kočevska reka	812	0,4	2,00
26 Borovec	404	0,2	2,50
27 Briga	530	0,5	2,20
28 Novi lazi	1 664	0,8	2,25
29 Štalcerji	660	0,6	2,17
30 Škrilj	656	0,8	2,13
31 Polom	614	0,3	2,67
32 Stari breg	462	0,3	2,67
33 Stari log	444	0,2	2,50
34 Smuka	467	0,3	2,67
35 Poljane	155	0,2	2,50
36 Stare žage	237	0,3	1,33
37 Črmošnjice	382	0,3	1,67
38 Blatnik	157	0,5	2,67
39 Kleč	312	0,5	2,40
40 Planina	488	0,5	2,20
41 Štale	450	0,3	2,67
42 Podstenice	808	0,2	2,50
43 Draga	1 355	0,3	2,33
44 Trava	429	0,2	3,00
Insgesamt	21 757	0,34	2,32

Razpred. 27: Preglednica samodejno nastalih novih gozdov s podatki o njihovih površinskih deležih v razmerju do skupne površine gozdov leta 1972 in o pripadajočih številčnih vrednostih.

Povzetek številčnih podatkov je prikazan v razpredelnici 27, temu ustrezna prostorska razporejenost različnih procesov gozdnega razvoja pa na zemljevidu 14.

K prikazu razporejenosti gozda, kakor jo prikazuje zemljevid 14, je pripomniti, da poteka nastajanje novih gozdov razmeroma naglo, kar je izraženo s poprečno številčno vrednostjo 2,32 za vso pokrajino. Veliko pozneje se vzpostavi gospodarsko uporabna zgradba gozda. Raziskava 150 hektarske kmetijske površine, ki je bila leta 1950 opuščena, sedaj pa predstavlja poskusno površino, je dala rezultat, ki je reprezentativen za vso Kočevsko: vso površino so v 15 letih popolnoma osvojile pionirske lesnate vrste, in sicer od roba s hitrostjo 30-50 m na leto.

V zadnji pionirski razvojni stopnji je bilo na tej površini že 288 primerov gospodarskih drevesnih vrst, tako da je bilo treba že gojitveno ukrepati v smeri premene pionirskega sestoja v gospodarski gozd (35).

5. Prikaz sedanjega stanja kulturne krajine

Kulturno krajino lahko razdelimo v tri pogloblitve sestavine, namreč v biotske sestavine, naselivitvene sestavine in kulturnozgodovinske sestavine. Biotske sestavine so značilne za površje pokrajine, ki ga obdeluje človek, to pa je vezano na naravne razmere, ki tam vladajo. Obdelava površja se izraža s parcelacijo, razmejevanjem, saditvijo in setvijo, pa tudi z odpiranjem studencev ter zajemanjem izvirov. Naselivitvene sestavine (sestavine naselij) so v glavnem obsežene v strukturi naselij in v njihovem stanju, kulturnozgodovinske sestavine pa - v našem primeru - samo v cerkvenih objektih in pokopališčih. Te sestavine bomo v nadaljnjem najprej pogloblitve opisali in uvrstili njihovo vrednost v točkovni sistem.

A. Biotske sestavine

Te obsegajo predvsem naslednje opazovane objekte, ki jih hočemo ovrednotiti:

a) Ovrednotenje bolj ali manj temeljite parcelacije in njenega vzdrževanja. Tu je potrebno razlikovati, ali se je dogajala umetna nasilna parcelacija ali pa naravi prilagojen razvoj parcelacije.

b) Plotovi in mejni zidovi: ti nakazujejo, v kolikšni meri je bila raba prostora prilagojena naravnim razmeram.

c) Žive meje: na Kočevskem je njihov pomen posebno velik, ker opravljajo številne ekološke naloge: zaščito pred vetrom, naravovarstveni pomen imajo za koristne ptice, ki najdejo v njih zavetje, s tem pa podpirajo vzdrževanje biološkega ravnotežja. Take, kakršne so dandanes, pa so izhodišče za napredovanje gozda.

č) Sadovnjaki: njihov pomen je podoben pomenu živih mej in so tudi pomembna izhodišča oziroma pomladitvena jedra novih gozdov. Ta ugotovitev velja edino v ožjem območju nekdanjih vasi.

d) Vinogradi: njihova vloga je podobna vlogi sadovnjakov in živih mej. V splošnem se nahajajo samo na strmejših zemljiščih.

e) Vaške lipe: v življenju vasi je njihova vloga velikega pomena, dandanes pa so pogosto edine priče, da je nekdanj okrog njih stala vas.

f) Vodnjaki in izviri: veljajo za pomembno izhodišče in odločilno življenjsko prvino pri snovanju nekdanjih vasi in zato jih je bilo treba upoštevati kot pomembno biotsko sestavino kulturne krajine.

Posamezne točke točkovnega sistema za objekte, ki so prej omenjeni pod črkami a - f, imajo naslednje opredelitve:

- funkcionalno ali dobro ohranjeno	5 točk
- manj dobro, vendar še zadostno ohranjeno ali deloma spremenjeno	4 točke
- začetek propadanja ali podivjanosti	3 točke
- popolnoma propadlo ali podivjano	2 točki
- spoznati je le še sledove nekdanjega stanja	1 točka

B. Sestavine naselij

Tudi te smo točkovno klasificirali, naš točkovni sistem pa se nanaša tako na florisno strukturo naselij, kakor na ohranjenost poslopij, razen tega pa na negovanost in končno na obnovljenost ali pa ponovno pozidavo teh poslopij.

a) Florisni strukturi naselij smo dodelili naslednje točke:

- popolnoma ohranjena 5 točk
- delno spremenjena 4 točke
- v glavnem spremenjena 3 točke
- videti je le še sledove nekdanjega stanja 2 točki
- nekdanje stanje je popolnoma zabrisano 1 točka

b) Ohranjenosti prvotnosti stavb smo dodelili naslednje točke:

- pretežno ohranjena prvotnost 5 točk
- manj, toda še razločno ohranjena 4 točke
- ohranjena le z enim samim poslopjem ali pa z ruševinami 3 točke
- ruševine so še dobro vidne 2 točki
- opazni so le še sledovi ruševin 1 točka

c) Stanje negovanosti poslopij ima naslednje točke:

- negovani stalno in dobro 5 točk
- negovano občasno, vendar zadovoljivo 4 točke
- negovano redko ali slabo 3 točke
- zanemarjeno 2 točki
- popolnoma nenegovano 1 točka

- d) Obnavljanje ali pozidava poslopjij ima naslednje točke:
- popolnoma pozidana poslopja 5 točk
 - zvečine obnovljena ali pozidana poslopja 4 točke
 - le delno obnovljena ali pozidana poslopja 3 točke
 - obnovljeno ali pozidano je le eno samo poslopje 2 točki
 - obnavljanja sli pozidave ni bilo 1 točka

C. Zgodovinske sestavine

Kakor že povedano, smo s točkovanjem zajeli cerkvene objekte in pokopališča, torej

- a) cerkve
- b) kapelice
- c) znamenja
- č). lesene križe
- d) pokopališča

Ti objekti so točkovani takole:

1. Po ohranjenosti

- pretežno ohranjeni 5 točk
- delno ohranjeni 4 točke
- razpadajoči 3 točke
- v ruševinah 2 točki
- spoznavni le še v sledovih 1 točka

2. Po negovanosti

- negovani dobro in redno 5 točk
- negovani slabo in neredno, kvečjemu zadovoljivo 4 točke
- negovani redko ali slabo 3 točke
- zanemarjeni 2 točki
- povsem zanemarjeni in nenegovani 1 točka

Po točkovnem vrednotenju biotskih sestavin, naselitvenih sestavin in kulturnozgodovinskih sestavin lahko karakteriziramo tako biotske sestavine kakor sestavine naselij in kulturnozgodovinske sestavine s skupnim izrazom, in sicer s seštevkom vseh točk. Tako smo dobili sumarne vrednosti

b' = vsota vseh biotskih sestavin

s' = vsota vseh naselitvenih sestavin

g' = vsota vseh kulturnozgodovinskih sestavin

Ti skupni izrazi bi bili nezadostni, če jih ne bi povezali s številčnimi vrednostmi velikosti naselij in s številčnimi vrednostmi spremembe prebivalstva med letoma 1880 in 1971. Šele povezava s tema dvema sestavinama (velikost naselij in sprememba prebivalstva) je lahko dala popolno biotsko ovrednotenje glede strukture naselij in glede ovrednotenja kulturnozgodovinskega razvoja.

Popolno biotsko ovrednotenje in popolno ovrednotenje naselij ter popolno kulturnozgodovinsko ovrednotenje vsakega naselja je bilo treba opremiti še z dvema parametroma, ki naj bi upoštevala velikost naselja in spremembo prebivalstva (1880-1971).

Za velikost naselja smo izbrali naslednji parameter:

$$h = \frac{\text{število hiš}}{10}$$

Za spremembo prebivalstva pa parameter:

$$v = \frac{\text{število prebivalcev 1971}}{\text{število prebivalcev 1880}} \text{ na naselje}$$

V ima načeloma najmanjšo vrednost 0,1 ($v=0,1$) in sicer v vseh primerih, ko leta 1971 ni bilo več nobenega prebivalca. Najmanjša vrednost 0,1 naj bi torej samo izrazila, da je spričo obstoja kakršnihkoli sestavin kulturne krajine moral kraj nekdanj biti naseljen.

Po pojasnitvi izrazov g' , s' in b' ter h in v lahko izračunamo tri osnovne skupine izrazov, namreč skupino izrazov za biotske dejavnike (b), skupino izrazov za naselitvene dejavnike (s) in skupino izrazov za kulturnozgodovinske dejavnike (g) za posamezno naselje.

$$\begin{aligned} \text{Tako je} \quad & b = h \cdot v \cdot b' \\ & s = h \cdot v \cdot s' \\ & g = h \cdot v \cdot g' \end{aligned}$$

Skupni biotski, naselitveni in kulturnozgodovinski potencial katastrske občine moremo potemtakem z vrednostmi vseh naselij sumirati v izraze $B' = b_i$, $S' = s_i$, $G' = g_i$.

V tej zvezi pa moramo opozoriti, da smemo gledati na kulturno krajino na podeželju vedno le v zvezi s kmetijsko rabo zemljišč. Večji je delež obdelanih in zasejanih zemljišč, večja je teža kulturne krajine. Nasprotje temu, namreč prevladovanje gozdov vsenaokrog zatre kulturni značaj krajine.

Zaradi tega je bilo treba računsko dobljene številčne vrednosti katastrskih občin: biotski potencial (zmogljivost) krajine = B' , naselitveni potencial = S' , kulturnozgodovinski potencial = G' pomnožiti z decimalnim deležem sedanje kmetijske površine posamezne katastrske občine.

S tem smo prišli do krajinskih zmogljivosti biotske, naselitvene in kulturnozgodovinske narave, ki zadevajo kmetijsko površino

$$B = 1 \cdot B' \qquad S = 1 \cdot S' \qquad G = 1 \cdot G'$$

Po tej poti nam je uspelo povzeti skupno zmogljivost kulturne krajine v mejah katastrske občine v naslednji izraz:

$$K = B + S + G$$

Katastrska občina	Štev. naselij		Sestavine kulturne krajine			Potencial kulturne krajine
	1880	1971	biotske	naselit.	zgodov.	
1	2	3	4	5	6	7
1 Koblerji	5	5	23	18	10	51
2 Stara cerkev	6	5	37	37	26	100
3 Mala gora	1	1	1	1	2	4
4 Mahovnik	2	2	40	34	26	100
5 Kočevje	1	1	33	28	39	100
6 Željne	4	4	32	38	30	100
7 Livold	2	2	36	34	30	100
8 Črni potok	2	2	14	12	14	40
9 Mozelj	4	2	23	25	21	69
10 Rajndol	4	1	9	6	1	16
11 Spodnji log	5	3	5	3	1	9
12 Knežja lipa	5	2	7	4	3	14
13 Kumrova vas	3	-	1	1	-	2
14 Nemška loka	4	2	7	4	2	13
15 Bukova gora	11	3	5	4	1	10
16 Hrib	3	-	2	1	1	4
17 Koprivnik	1	1	16	9	19	44
18 Golobinjek	2	-	-	-	-	-
19 Rajhenav	2	1	1	1	-	2
20 Brezje	3	1	3	1	1	5
21 Mačkovec	2	2	7	9	1	17
22 Grčarice	3	3	11	8	7	26
23 Gotenica	2	-	-	-	-	-
24 Koče	3	3	1	2	-	3
25 Kočevska reka	3	1	6	7	7	20
26 Borovec	6	1	2	1	-	3
27 Briga	4	2	8	7	1	16
28 Novi lazi	5	3	2	3	2	7
29 Štalcerji	2	2	6	6	2	14
30 Skrilj	5	-	-	-	-	-
31 Polcm	4	3	4	3	2	9
32 Stari breg	6	2	3	2	1	6
33 Stari log	7	1	7	6	4	17
34 Smuka	9	2	6	3	2	11
35 Poljane	5	3	12	9	11	32
36 Stare žage	9	7	12	9	11	32
37 Črmošnjice	7	3	14	10	9	33
38 Blatnik	5	3	6	5	4	15
39 Kleč	4	-	2	-	-	2
40 Planina	4	1	3	2	2	7
41 Štale	9	1	1	-	-	1
42 Podstenice	3	1	-	-	-	-
43 Draga	5	5	24	15	22	61
44 Trava	5	4	15	11	10	36

Razpred.28: Vrednotenje krajinskih sestavin in podatki o potencialu kulturne krajine.

V razpredelnici 28 so razvrščene najvažnejše številčne vrednosti in vrednosti potenciala. V prvem dvojnem stolpcu so vzporejena števila krajev v letu 1880 in v letu 1971. V naslednjih treh stolpcih pa so navedene pripadajoče vrednosti biotskega, naselitvenega in kulturnozgodovinskega potenciala, v zadnjem stolpcu sumirani skupni potencial. Opazimo lahko, da ima mesto Kočevje in okoliške katastrske občine ogromne številčne vrednosti potenciala, ki znaša 100. Tako velike vrednosti so posledica sedanjega procesa urbanizacije, s katerim gre v korak znatno naraščanje prebivalstva. Izračunane vrednosti so pravzaprav še veliko višje od 100. Te višje vrednosti smo morali zmanjšati na 100 in hkrati sorazmerno zmanjšati tudi vrednosti biotskega, naselitvenega in kulturnozgodovinskega potenciala, tako da so njihove vsote dosegle spet vrednost 100.

Iz razpredelnice 28 je tudi razvidno, da je ovrednotenje številnih občin dalo skrajno majhne vrednosti. Nekatere katastrske občine so dandanes takorekoč popolnoma propadle in večinoma jih je popolnoma prerasel gozd ali grmovje, tako da so dosegle komaj vrednosti 0 do 3.

Zaradi pregleda prostorske razporejenosti potenciala kulturne krajine smo izdelali zemljevid št.15.

IV. KORELACIJSKE UGOTOVITVE

V prejšnjih poglavjih smo prikazali, da smo pri vrednotenju kočevskega območja izločili vsega 120 vrednostnih stopenj oz. stopnjevutih lastnosti. Porazdeljene so takole:

Zemljevid 15: ZMOGLJIVOST KULTURNE KRAJINE

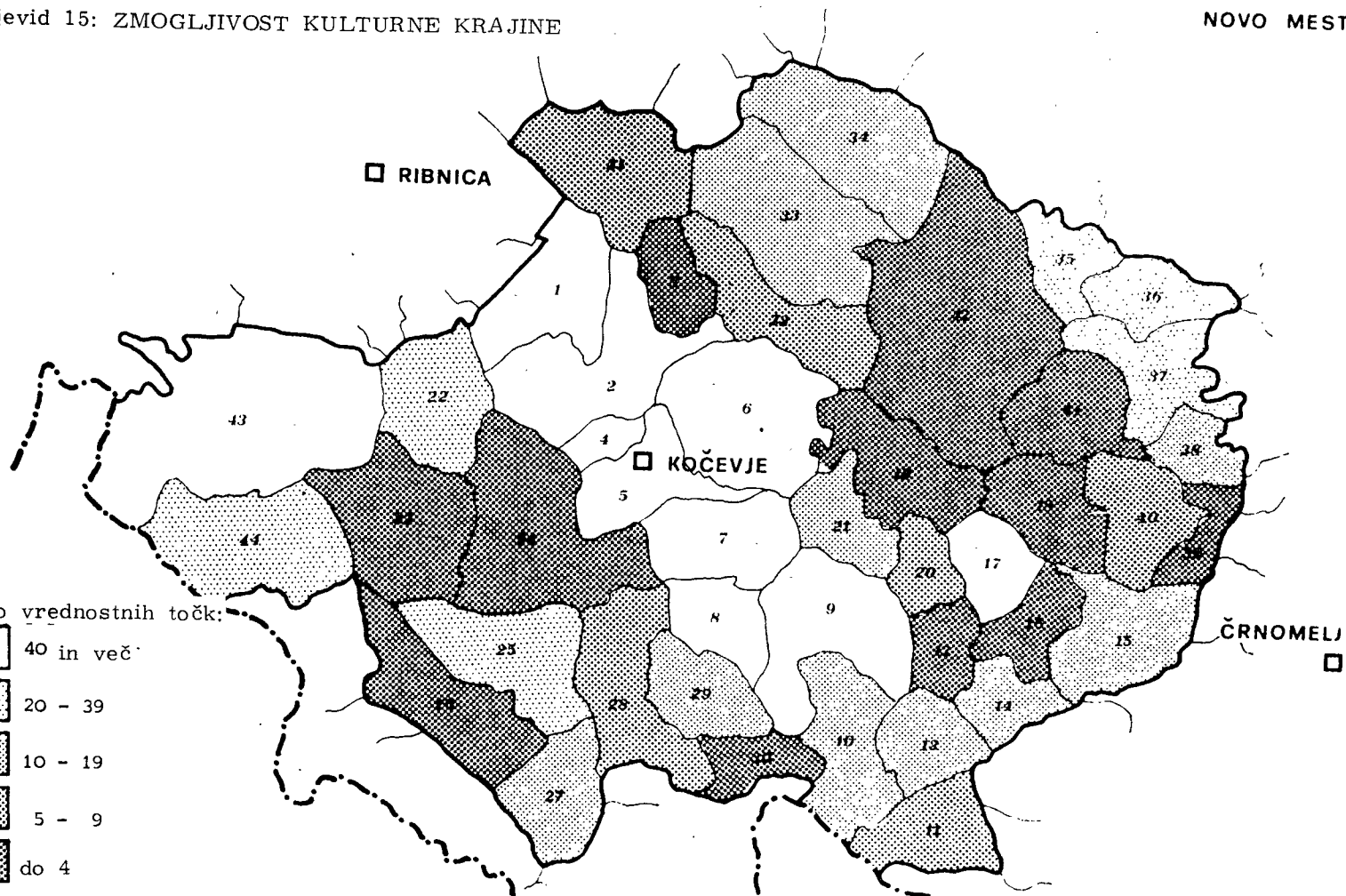
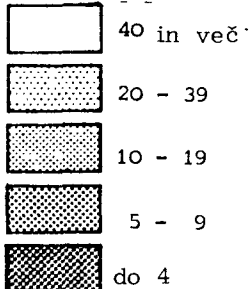
□ NOVO MESTO

□ RIBNICA

□ KOČEVJE

□ ČRNOMELJ

Število vrednostnih točk:

naravni dejavniki	54 lastnosti
načini izrabe tal	12 lastnosti
struktura prebivalstva in naselij	42 lastnosti
različni procesi opuščanja in zaraščanje kmetijskih zemljišč	8 lastnosti
različne značilne sestavine kulturne krajine	4 lastnosti
<hr/>	
Skupaj	120 lastnosti

Izmed $\binom{120}{2} = 7140$ teoretično možnih korelacij smo pri nadaljnjem raziskovanju izključili naslednje:

1. Tiste, ki bi bile po računskem programu in statističnih predpostavkah protislovne.
2. Tiste, ki bi v korelacijski razpredelnici zajele tudi območja, ki za našo raziskavo niso bile potrebne.

Tako nam je za nadaljnjo obravnavo ostalo 4688 praktično možnih korelacij.

Ker imamo opravka s 44 katastrskimi občinami, lahko najdemo za vsako korelacijo največ 44 primerjalnih dvojic.

Na absciso naše korelacijske razpredelnice smo vedno nanесли neodvisne vrednosti, na ordinato pa odvisne vrednosti.

Od vseh praktično možnih, številčno skrčenih korelacij smo v znanstvenem smislu upoštevali le tiste, ki so pokazale signifikanco 0,90, 0,95 in 0,99.

Razpredelnica 29 daje pregled skupnega števila vseh praktično mogočih 4688 korelacij in njihove porazdeljenosti na različna korelacijska področja. Izmed teh je bilo mogoče dobiti 813, torej 17% praktično mogočih korelacij z zahtevano signifikanco.

1. Korelacijske povezave med ugotovitvami o načinih rabe tal in naravnimi dejavniki

Naše korelacijske povezave temeljijo na načinih izrabe tal, ki so razloženi v poglavju III/2 skupaj s primerjalnimi raziskavami o njihovem stanju med letoma 1896 in 1972; razen tega pa na naravnih dejavnikih, opisanih v poglavju III/1.

V razpredelnici 30, ki vsebuje podatke o številu korelacij med načini izrabe tal in naravnimi dejavniki, so strnjene vse korelacije, ki imajo signifikanco $A = 0,99$, $B = 0,95$ in $C = 0,90$. Razen tega so navedeni njihovi seštevki (stolpci 5, 11, 17 in 23). Zraven teh je vpisano število praktično možnih korelacij (stolpci 6, 12, 18 in 24).

Na podlagi razpredelnice 30 lahko rečemo naslednje. Od 648 praktično mogočih korelacij (stolpec 24 najnižje vpisano število) smo dobili le 146 korelacij z zahtevano signifikanco (stolpec 23 najnižje vpisano število). To znaša samo 23% (stolpec 25 najnižje vpisano število). Pri vseh signifikantnih korelacijah so najbolj zastopani geomorfološki dejavniki (46 korelacij oz. 30%) in od teh 46 korelacij jih je 22 s signifikanco 0,99.

Vsaj toliko pomemben je tisti delež signifikantnih korelacij, v katerem so vključene ekološke skupine. To je vsega 25 korelacij z odstotnim deležem 35% (drugo najspodnejše število v stolpcu 25). Med temi korelacijami je bilo mogoče najti 9 visokosignifikantnih korelacij (drugo najspodnejše število v stolpcu 16).

V razpredelnici 30 dobimo še eno pomembno podrobnost: število korelacij iz leta 1896 je večje kot iz leta 1972 (53 proti 47 korelacijam oz. 25% proti 22%).

Korelacijska področja (Y/X)	Število korelacij		%
	praktično možnih	signifikantnih	
1	2	3	4
1 Načini izrabe tal / naravni dejavniki	648	146	23
2 Struktura prebivalstva in naselij / naravni dejavniki	972	113	12
3 Gostota naselij / naravni dejavniki	1 296	103	8
4 Načini izrabe tal / struktura prebivalstva in naselij	504	105	21
5 Struktura prebivalstva in naseljenosti: 1971/1880	36	31	86
6 Načini izrabe tal: 1972/1896	16	8	50
7 Procesi opuščanja in zaraščanja / naravni dejavniki	432	71	16
8 Procesi opuščanja in zaraščanja / struktura prebivalstva in naselij	336	83	25
9 Značilnosti kulturne krajine / naravni dejavniki	216	38	18
10 Značilnosti kulturne krajine / načini izrabe tal	32	12	38
11 Značilnosti kulturne krajine / struktura prebivalstva in naselij	168	80	48
12 Značilnosti kulturne krajine / procesi opuščanja in zaraščanja	32	23	72
Skupaj	4 688	813	17

Razpred. 29: Pregled korelacijskih področij in pripadajočih možnih in signifikantnih korelacij.

Na čini izrabe tal

	Stanje 1896							Stanje 1972					Sprememba 1896-1972					Skupaj								
	Število korelacij							Število korelacij					Število korelacij					Število korelacij								
	0,99	0,95	0,90					0,99	0,95	0,90				0,99	0,95	0,90		0,99	0,95	0,90						
	Signifikanca			Signifikantnih (2+3+4)	Praktično možno	% signif. korelacij (516)		Signifikanca			Signifikantno (8+9+10)	Praktično možno	% signif. korelacij 11/12	Signifikanca			Signifikantno (14+15+16)	Praktično možno	% signif. korelacij 17/18	Signifikanca			Signifikantno (20+21+22)	Praktično možno	% signif. korelacij 23/24	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25		
Naravni dejavniki																										
1																										
Geomorf. dejavniki	12	2	2	16	52	31	-	5	6	11	52	21	10	5	4	19	52	37	22	12	12	46	156	30		
Geol. formac. -kamenine	1	2	2	5	60	8	3	2	3	8	60	13	1	1	5	7	60	12	5	5	10	20	180	11		
Talni tipi	-	4	4	8	32	25	3	5	2	10	32	31	-	1	4	5	32	15	3	10	10	23	96	24		
Pedosekvenca	-	6	8	14	48	29	2	4	6	12	48	25	-	5	1	6	48	13	2	15	15	32	144	22		
Ekološke skupine	6	3	1	10	24	42	1	1	4	6	24	25	2	4	3	9	24	37	9	8	8	25	72	35		
Skupaj	19	17	17	53	216	25	9	17	21	47	216	22	13	16	17	46	216	21	41	50	55	146	648	23		

Razpred. 30: Ponazoritev korelacij med načini izrabe tal in naravnimi dejavniki.

Pri tem je odločilno, da smo mogli že samo izmed korelacij iz leta 1896 dobiti 19 korelacij (stolpec 2 spodnje število) s signifikanco 0,99. To razmeroma veliko število korelacij z visoko signifikanco lahko razložimo s tem, da je bila v tem letu velika gostota naseljenosti združena s popolnim in zemljiščem prav dobro prilagojenim izkoriščanjem tal.

Pri podrobnem pregledu vseh korelacij v razpredelnici 30, ki je sicer ne bomo natančneje obravnavali, ugotovimo povsod zakonito razmerje med kmetijskimi površinami, zlasti med pašniki in gozdovi. Gozd so tedaj odpravili dosledno v dobro pašniških površin, ki naj bi na prostem prehranjevale zadostno število živine. Njive so zaradi svoje majhnosti bile raztresene povsod in zato kažejo manj korelacij.

Leta 1972 so korelacije močno drugačne. Pašniki prejšnjega kova so že zelo nazadovali. Namesto njih so se krepko razširili gozdovi. Zato zavzemajo gozdovi sedaj tudi razmeroma dobra tla, kar prej (1896) ni bilo tako. V primeri s prejšnjim časom (1896) je poljedelstvo sedaj (1972) osredotočeno zaradi boljše obdelavnosti tal v nižjih legah.

Če gledamo zadnji stolpec (25) razpredelnice 24, spoznamo, da se je odstotni delež korelacij, pri katerih so udeleženi geološki dejavniki v primeri z onimi v razmerju do geomorfoloških močno zmanjšal. To je mogoče razložiti z malopovršinsko, mozaično razporejenostjo različnih geoloških formacij po površini raziskanih 44 katastrskih občin.

Talni tipi kažejo leta 1972 večji pomen za izkoriščanje. Našli smo 31% vseh praktično možnih korelacij, kar pomeni, da se sodobna mehanizirana izraba tal zelo tesno prilagaja kakovosti tal.

V tej zvezi naj omenimo posebno podrobnost, kar zadeva talne korelacije: izkazalo se je namreč, da izkoriščanje tal na dolomitu upada z naraščanjem rjavih tal, in da narobe na apnencu narašča z večanjem

deleža rjavih tal, kar nasprotuje dosedanjemu pojmovanju o primernosti rjavih tal na dolomitni podlagi in na apnenčasti podlagi za izrabo, vsaj v mejah Slovenije. Tu morda vplivajo zelo raznovrstni kraški pojavi, pri čemer je mogoče najti dobre talne razmere tudi v območju ugodnih položajev na apnencu (uvale, polja, vrtače). Teh reliefnih posebnosti, ki imajo pogosto majhne razsežnosti, pa dandanes ne moremo več upoštevati spričo velikopoteznega obdelovanja tal.

Zaradi intenzivne obdelave tal, ugotovljene za leto 1896, je bilo mogoče najti razmeroma številne korelacije med talnim tipom in izrabo tal. Ta razmeroma veliko število ugotovljenih korelacij se je seveda do leta 1972 zmanjšalo, po eni strani zaradi opustitve nerodovitnih tal v sedanjem času in po drugi zaradi vse večje zazidave.

Podobna razmerja kakor pri talnih tipih smo ugotovili tudi pri pedosekvencah, ker so oblikovane z močnim upoštevanjem talnih tipov.

V primerjavi s korelacijami pedosekvenc, so korelacije ekoloških skupin izrazitejše in številnejše. Dale so največji odstotni delež vseh praktično mogočih korelacij (35%) (glej stolpec 25). V stolpcu 7 so te korelacije prisotne z 42%. To dokazuje, da se je raba tal v vsej kočevski pokrajini že od začetka tesno naslanjala na dane ekološke razmere.

Iz množice korelacij, ki so navedene v razpredelnici 30, smo vzeli le najpomembnejše in za pokrajino najznačilnejše in jih prikazali v grafikonih a - e slike 1.

Grafikon 1a vsebuje na abscisi številčne vrednosti nadmorske višine kot neodvisne podatke, na ordinati pa vzporejene površinske deleže različnih načinov talne izrabe v letih 1896 in 1972 kot odvisne podatke. Ta grafikon razkriva naslednje soodvisnosti. Leta 1896 so bili vsi trije načini izrabe - paša, košnja in izkoriščanje gozdov - enako-

merno porazdeljeni po vsej pokrajini, pri čemer so imeli gozdovi v boljših položajih manjši površinski delež.

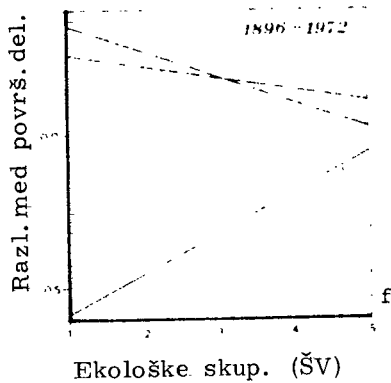
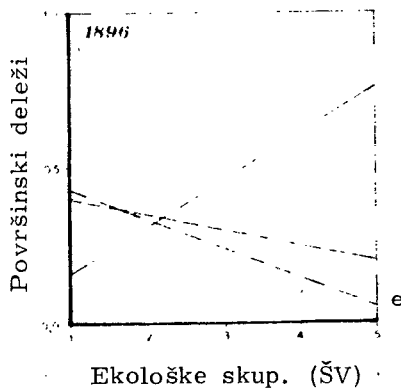
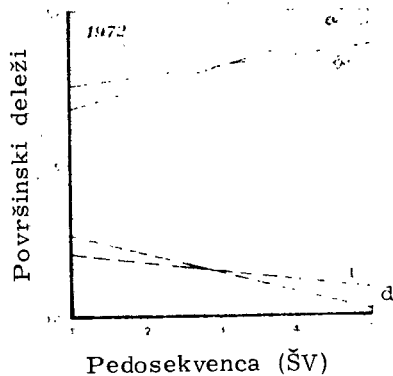
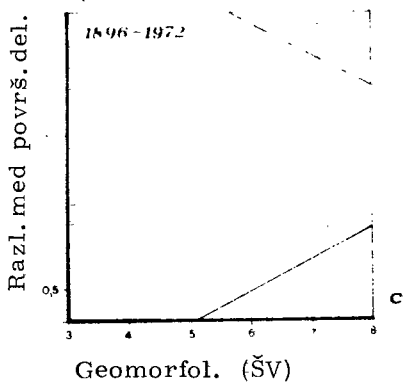
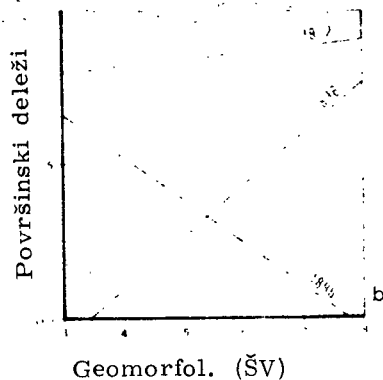
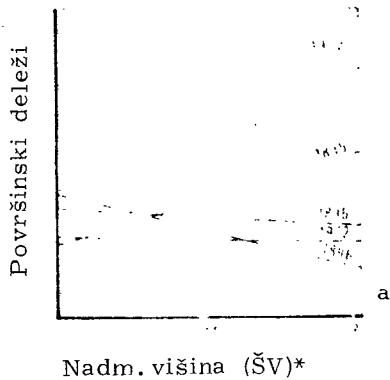
Zaradi velikega pomena, ki ga je pripisovalo prebivalstvo Kočevske leta 1896 pašnikom, je bil njihov površinski delež že tedaj v primer-
nih legah največji. Iz grafikona 1a je tudi vidno, da so leta 1972 pre-
vladovali gozdovi po skupni površini celo v najugodnejših, za kmetij-
stvo uporabnih položajih.

Na grafikonu 1b so prikazane na abscisi geomorfološke številčne vred-
nosti kot neodvisni podatki. Na ordinati so jim vzporejeni površinski
deleži pašniške in gozdne izrabe tal kot odvisni podatki. Leta 1896 so
bili pašniki in gozdovi razporejeni podobno. Toda v letu 1972 ni bilo
več korelacije med geomorfološkimi številčnimi vrednostmi in pašniki.
Potek regresijske premice gozdov je za leto 1972 v glavnem posledica
opuščanja pašnikov.

Grafikon 1c ima na abscisi geomorfološke številčne vrednosti. Njim so
na ordinati vzporejene razlike med površinskimi deleži leta 1896 in
1972. Grafikon pove, da so se dogodile največje spremembe v območ-
ju najboljših geomorfoloških razmer.

Na grafikonu 1č so na abscisi številčne vrednosti pedosekvenc. Na or-
dinati so jim vzporejeni površinski deleži njiv in gozdov v letu 1972.
Pri vsaki vrsti izrabe sta ločeni dve različici. Različica a se nanaša
na skupno površino katastrskih občin, različica b pa samo na njihovo
skupno kmetijsko površino. Grafikon ponazarja ugotovitev, da je v ob-
močju ekološko boljše ocenjenih pedosekvenc manj ornih in travniških
površin kot pa bi to bilo normalno. V območju ekološko slabše ocenje-
nih pedosekvenc pa so opazne obratne težnje.

Na grafikonu 1e so na abscisi številčne vrednosti ekoloških skupin kot
neodvisni podatki. Na ordinati so jim vzporejeni površinski deleži njiv,

- njive in travniki
- · - · pašniki
- gozd

*ŠV = številčna vrednost

Sl. 1: Korelacijske povezave med načini izrabe tal in naravnimi dejavniki

travnikov in gozdov, prikazane pa so razmere iz leta 1896. V ekološko ugodnem območju številčnih vrednosti 1 in 2 prevladuje poljedelska raba (posebej pašništvo) nad gozdarsko izrabo. V ekološko neugodnem območju številčnih vrednosti 3 do 5 je obratno in gozdovi močno prevladujejo. Celo v območju ekološko neugodnih ocen se je njivska raba in travniška raba uveljavljala na večjih površinah kot pašniška. V območju ekološke skupine s številčno vrednostjo 2, ki je na Kočevskem zelo pomembna, so primeri enake razširjenosti vseh treh načinov izrabe.

Na grafikonu 1f so na abscisi prav tako številčne vrednosti ekoloških skupin. Na ordinati so jim vzporejene razlike med površinskimi deleži 1896-1972. Ta grafikon še razločneje kot grafikon 1a prikazuje spremembe v času. Pove predvsem, da prevladujejo v območju ugodne ekološke skupine s številčno vrednostjo 1 površinski deleži pašnikov nad deleži njiv in travnikov, v območju neugodne ekološke skupine s številčno vrednostjo 5 pa je obratno.

2. Korelativna razmerja med ugotovitvami o strukturi prebivalstva in naselij ter naravnimi dejavniki

Kriterije, ki smo jih navedli v poglavju III. 3 glede strukture prebivalstva in naselij, smo na enak način korelirali z naravnimi dejavniki, to je tako kot smo to storili z različnimi načini izrabe tal v prejšnjem poglavju.

Korelacijsko razpredelnico 31 smo sestavili na enak način kakor prej razpredelnico 30. Tudi tu smo v vhodih razpredelnice navedli posamezne naravne dejavnike, na zaključku pa pripadajoče korelacije prebivalstva in naselij, tudi tu ločeno po stopnjah signifikantnosti, po stanjih

leta 1880 in leta 1971 ter po spremembi stanja med 1880 in 1971.

Iz razpredelnice 31 spoznamo, da ostane od 972 praktično možnih korelacij le 113, to je 12% takih s signifikanco 0,90, 0,95, 0,99, in pripomniti je treba, da je ta odstotek razločno manjši kot pri korelativnih razmerjih med načini izrabe tal in naravnimi dejavniki, kakor je razvidno iz razpredelnice 30, v kateri je bil analogni odstotek 23%. To razumemo tako, da so bili pri nekdanjem naseljevanju razen naravnih dejavnikov odločujoči tudi drugi, n.pr. tedanja odprtost in prometne razmere, zveze s širšo okolico in tamkajšnjimi gospodarskimi razmerami. Vendar so morali tudi tu pri izbiri krajev za naselitev sodoločati taki ali taki naravni dejavniki, kajti sicer mi ne bi mogli dobiti povezav med naselji in prebivalstvom na eni strani ter naravnimi dejavniki na drugi.

V razpredelnici 31 je glede na možnost oblikovanja korelacij opazno zaporedje. Največ korelacij smo dobili s povezavo strukture prebivalstva in naselij ter pedosekvenc (37 korelacij oz. 17%, glej stolpce 23 in 25) in to spet predvsem za stanje iz leta 1880 (16 korelacij oz. 22%, glej stolpca 5 in 7).

Na drugem mestu je korelacija strukture prebivalstva in naselij s talnimi tipi, na tretjem pa korelacije med strukturo prebivalstva in strukturo naselij ter geomorfološki dejavniki.

Pri vseh navedenih korelacijah opazimo, da jih sodi največ v leto 1880, kar lahko razložimo z okoliščino, da je bila poseljenost takrat mnogo obsežnejša in gostejša in je bila vezana z možnostjo boljšega prilagajanja danim naravnim dejavnikom.

Iz obilice korelacijskih možnosti v razpredelnici 31 vzemimo samo tri najbolj zanimive korelacije (grafikoni a-c sl.2). Na grafikonu 2a so na

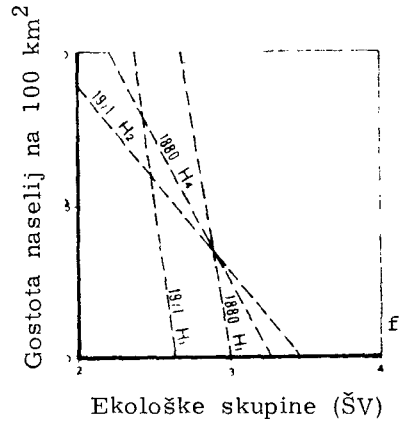
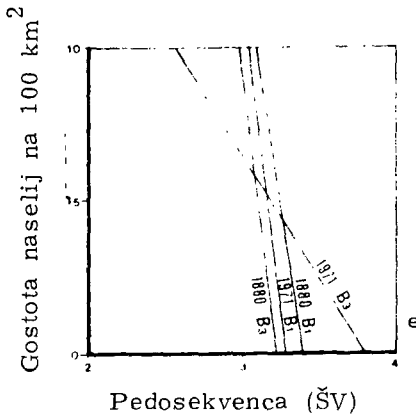
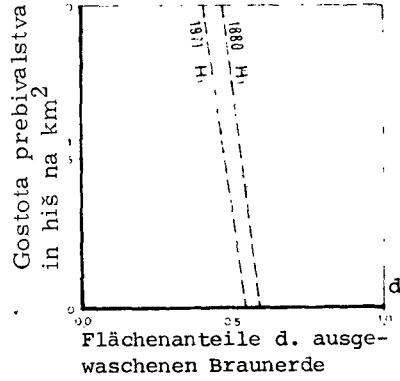
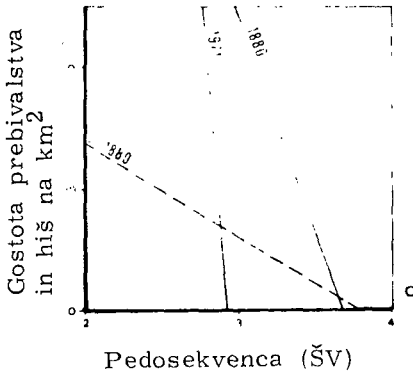
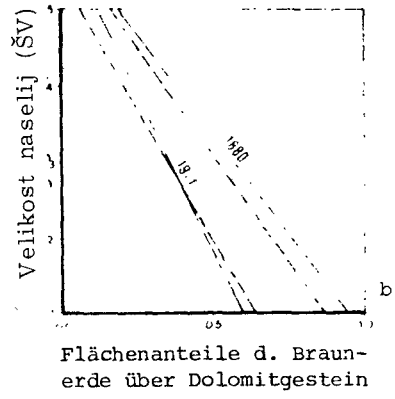
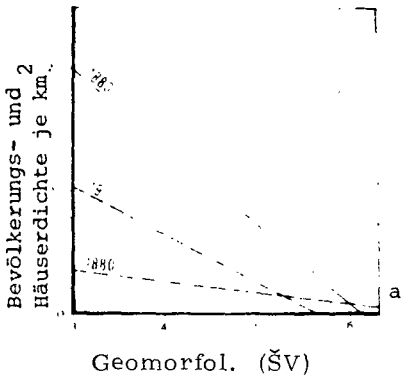
Struktura prebivalstva in naselij

	Stanje 1880							Stanje 1971							Sprememba 1880-1971							Skupaj						
	Število korelacij							Število korelacij							Število korelacij							Število korelacij						
	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Praktično možno	% signif. korelacij (516)	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Praktično možno	% signif. korelacij 11/12	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Praktično možno	% signif. korelacij 17/18	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Praktično možno	% signif. korelacij 23/24				
Naravni dejavniki	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25				
1																												
Geomorfol. dejavniki	3	7	3	13	78	17	-	4	5	9	78	12	-	3	4	7	78	9	3	14	12	29	234	12				
Geol. formac. -kamenine	1	1	4	8	90	9	-	1	3	4	90	4	-	3	4	7	90	8	3	5	11	19	270	7				
Talni tipi	1	3	4	8	48	17	2	-	4	6	48	13	1	-	3	4	48	8	4	3	11	18	144	13				
Pedosekvenca	4	9	3	16	72	22	2	4	6	12	72	17	3	-	6	9	72	13	9	13	15	37	216	17				
Ekološke skupine	-	-	2	2	2	36	-	1	1	2	36	6	1	-	5	6	36	17	1	1	8	10	108	9				
Skupaj	11	20	16	47	324	15	4	10	19	33	324	10	5	6	22	33	324	10	20	36	57	113	972	12				

Razpred.31: Prkaz korelacij med strukturo prebivalstva in naselij (brez gostote naselij) ter naravnimi dejavniki

abscisi geomorfološke številčne vrednosti kot neodvisni podatki, na ordinati pa vzporejeni gostoti prebivalstva in hiš na km². Ta grafikon pove, da z regresijsko premico vzpostavljena razmerja med gostoto prebivalstva in hiš leta 1880 nikakor ne potekajo sorazmerno, kar izhaja prejkone iz okoliščine, da biva v območju neugodnih geomorfoloških razmer v eni hiši precej manj ljudi kot pa v območju ugodnejših geomorfoloških razmer. Iz takih takratnih razmer moramo sklepati na podpoprečno razvitost ozemlja. Nad geomorfološko številčno vrednostjo 6, ki je sama po sebi že neugodna, so bile splošne življenjske okoliščine za prebivalstvo tako neustrezne, da so bila naselja v takih položajih že izpostavljena postopnemu propadanju, to pa pomeni, da se je že pred mnogimi leti (pred prvo svetovno vojno) začelo izseljevanje iz teh neugodnih položajev. Regresijska premica gostote hiš za leto 1971 je znatno strmejša kot za leto 1880. Razen tega se konča regresijska premica za leto 1971 že pri geomorfološki številčni vrednosti 5,6, medtem ko regresijska premica za leto 1880 presega to vrednost. To najprej pomeni, da se sedanji prebivalci ogibajo neugodnim geomorfološkim položajem. Različna nagnjenost premic gostote hiš tudi dokazuje, da se je sedanje prebivalstvo osredotočilo v območju ugodnih geomorfoloških položajev in potemtakem postalo zahtevnejše v primerjavi s prebivalstvom leta 1880. Toda celo v teh ugodnih položajih se je struktura prebivalstva in naselij zelo močno spremenila.

Na grafikonu 2b so na abscisi površinski deleži rjavih tal na dolomitu kot neodvisni podatki, na ordinati pa so številčne vrednosti velikosti naselij. Iz poteka regresijskih premic za strukturo prebivalstva in naselij v letu 1880 in 1971 je na splošno mogoče najprej ugotoviti, da so v območju velikega deleža rjavih tal naselja manjša kot v območju manjšega deleža teh tal. Potek obeh parov krivulj za leto 1880 in 1971 pove, da je tudi v tem primeru postalo prebivalstvo bolj zahtevno glede

— v razmerju do števila prebivalcev

--- v razmerju do števila hiš

Velikost naselij:

H1= do 10 hiš

B1 = do 50 prebivalcev

H2= 11 - 20 hiš

B2 = 101 - 200 prebivalcev

H3= 40 - 80 hiš

Sl.2: Korelativne zveze med ugotovitvami o strukturi prebivalstva in naselij in naravnimi dejavniki.

prostora svojega bivanja v primerjavi z letom 1880, ker je osnavljalo naselja šele pri površinskem deležu približno 0,5.

Na grafikonu 2c so na abscisi številčne vrednosti pedosekvenc kot neodvisnih podatkov, na ordinati pa so nanizane pripadajoče gostote prebivalstva in hiš. Obe regresijski premici za prebivalstvo sta v obeh letih (1880 in 1971) nesorazmerno strmi, to pa nakazuje, da se nahajata regresijski premici znotraj razmeroma ozkega razpona pedosekvenc. Med seboj se ti premici razlikujeta predvsem tako, da je tista za leto 1971 še strmejša kot ona za leto 1880. To pomeni, da je dandanes mogoče naseljevanje le še v območju zmerno ugodne pedosekvence s številčno vrednostjo 3, da pa ne zmore preseči tega praga v smeri proti slabšim pedosekvencam, kar je bilo leta 1880 še mogoče.

Da bi dobili poučnejši vpogled v možnosti prilagajanja naselij danim naravnim dejavnikom, smo izvedli korelativne povezave med naravnimi dejavniki in gostoto naselij (število naselij na 100 km², klasificirano po njihovi velikosti) (glej pogl. III.3).

Razpredelnica 32, ki prikazuje število možnih korelacij na tem področju, je sestavljena analogno razpredelnicama 30 in 31. Od njiju se razlikuje le po tem, da ni bilo mogoče ugotoviti nikakršnih signifikantnih sprememb v gostoti naselij med letoma 1880 in 1971. Zaradi tega v stolpcih 14 do 19 ni podatkov.

Najštevilnejše korelacije smo odkrili pri korelativnem povezovanju ekoloških skupin in pedosekvenc s pripadajočimi gostotami naselij (ob klasifikaciji naselij po velikosti), pri tem pa so bili vsi drugi naravni dejavniki manj pomembni. Število možnih korelacij je pri pritegnitvi drugih naravnih dejavnikov pičlo.

Grafikon 2d prikazuje površinski delež samih izrazito izpranih rjavih tal. Ta posebni talni tip smo vzeli iz množice drugih, da bi prikazali, kako ima celo tako specifični talni tip korelativne zveze z gostoto naselij (ordinata). Pomembna poteza grafikona 2d je nadvse strm potek obeh regresijskih premic iz let 1880 in 1971 in sicer pri gostoti samih majhnih naselij z manj kot 10 hišami, kar je na grafikonu označeno s H_1 .

Grafikon 2e ima na abscisi kot neodvisne podatke številčne vrednosti pedosekvenc, na ordinati pa razporejeno gostoto naselij na 100 km². Na tem grafikonu je prikazana primerjava med letoma 1880 in 1971 ter med gostoto različno velikih naselij, pri čemer smo razlikovali velikost naselij B1 = naselja z največ 50 prebivalci in velikost naselij B3 = naselja s 100 do 200 prebivalci. Iz grafikona takoj spoznamo, da so bila v obeh letih majhna naselja (B1) razmeščena le v zelo ozkem razponu pedosekvenc. To velja tudi za srednje velika naselja (B3). Omenjeno razmerje pa je bilo pri večjih naseljih (B3) ugotovljeno le za leto 1880.

Manj strma regresijska premica za leto 1971 pri velikosti naselij B3 kaže, da naseljenci niso več vezani na čisto ozko območje pedosekvenc, ampak gredo širše, to pa pomeni, da je pedosekvenca izgubila na pomenu za izbiro kraja naselitve in sicer zaradi dejavnosti prebivalstva, ki se ne udeležuje v poljedelstvu.

Na grafikonu 2f so na abscisi številčne vrednosti ekoloških skupin kot neodvisnih podatkov. Na ordinati pa so razporejene pripadajoče gostote naselij (število naselij na 100 km²). Iz grafikona najprej izvemo, da je mogoče najti majhna naselja (H_1 = naselja do 10 hiš) tako leta 1880 kakor leta 1971 samo v ozkem ekološkem razponu. Večja naselja (H_4 = naselja s 40-80 hišami) pa kažejo manj strmo regresijsko premico, kar naka-

zuje, da so naselja v tem primeru zmogla zajeti širši ekološki razpon. Naselja velikosti H2= 10 do 20 hiš so dandanes v še širšem ekološkem razponu kot večja naselja (H4) v letu 1880, to pa je očitno posledica premika zaposlenosti na nekmetijsko področje.

3. Korelativne povezave ugotovitev o načinih izrabe tal s strukturo prebivalstva in naselij

Razpredelnica 33 podaja tudi za ta primer možne korelacije. V vohodu razpredelnice so podatki o strukturah prebivalstva in naselij v letih 1880 in 1971 ter njihove spremembe med tema letoma. Na zaključku razpredelnice pa so načini izrabe tal iz let 1896 in 1972 ter njihove spremembe.

Najprej moremo ugotoviti, da je od vsega 504 praktično možnih korelacij 105 takih s predpisano stopnjo signifikantnosti, torej 21% uporabljenih (glej razpredelnico 33, stolpec 25 spodnje število).

Med temi korelacijami so najbolj pogostne tiste, pri katerih sta primerjani gostota prebivalstva in gostota hiš in sicer s 36 in 32% vseh praktično možnih korelacij (glej razpredelnico 33, stolpec 25, obe najspodnejši števili).

Tudi tu je delež teh korelacij prav posebno velik leta 1896 z 38% (glej razpredelnico 33, stolpec 13 drugo najvišje vpisano število).

Naravni dejavniki	Gostota naselij																											
	Stanje 1880							Stanje 1971							Sprememba 1880-1971							Skupaj						
	Število korelacij							Število korelacij							Število korelacij							Število korelacij						
	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Signifikantno (2+3+4)	Praktično možno	% signif. korelacij (5/6)	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Signifikantno (8+9+10)	Praktično možno	% signif. korelacij (11/12)	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Signifikantno (14+15+16)	Praktično možno	% signif. korelacij (17/18)	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Signifikantno (20+21+22)	Praktično možno	% signif. korelacij (23/24)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25				
Geomorfol. dejavniki	-	-	1	1	156	1	-	6	2	8	156	5																
Geol. formac. -kamenine	2	3	3	8	180	4	-	2	3	5	180	3										2	5	6	13	360	4	
Talni tipi	1	1	3	5	96	5	2	3	2	7	96	7										3	4	5	12	192	6	
Pedosekvence	4	10	6	20	144	14	3	12	3	18	144	13										7	22	9	38	288	13	
Ekološke skupine	4	9	4	17	72	24	-	6	8	14	72	19										4	15	12	31	144	22	
Skupaj	11	23	17	51	648	8	5	29	18	52	648	8										16	52	35	103	1296	8	

Razpred. 32: Prikaz korelacij med gostoto naselij in naravnimi dejavniki.

Na čini izrabe tal

	Število korelacij						Število korelacij						Število korelacij						Število korelacij										
	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Signifikantno (2+3+4)	Praktično možno	%signifik. korelacij (516)	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Signifikantno (8+9+10)	Praktično možno	%signifik. korelacij (11/12)	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Signifikantno (14+15+16)	Praktično možno	%signifik. korelacij(17/18)	Signifikanca	0,99	0,95	0,90	Signifikantno (20+21+22)	Praktično možno	%signifik. korelacij (23/24)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
Struktura prebivalstva in naselij vključno z gostoto naselij																													
Število prebivalcev in hiš; velikost naselij 1880	4	3	2	9	24	38	6	2	4	12	24	50	-	2	3	5	24	21	10	7	9	26	72	36					
Število prebivalcev in hiš; velikost naselij 1971	-	-	1	1	24	4	3	9	1	13	24	54	1	4	4	9	24	38	4	13	6	23	72	32					
Sprememba 1880-1971	-	-	-	-	24	-	5	1	1	7	24	29	-	7	4	11	24	46	5	8	5	18	72	25					
Gostota naselij 1880	4	5	2	11	48	23	1	1	1	3	48	6	-	1	1	5	48	10	5	10	4	19	144	13					
Gostota naselij 1971	3	6	1	11	48	23	2	2	1	5	48	10	1	1	1	3	48	6	6	9	4	19	144	13					
Skupaj	11	14	7	32	168	19	17	15	8	40	168	24	2	18	13	33	168	20	30	47	28	105	504	21					

Razpred. 33: Prikaz korelacij med načini izrabe tal in strukturo prebivalstva ter naselij, vključno z gostoto naselij.

Končno lahko ugotovimo visok odstotek korelacij, ki povezujejo nekdanjo strukturo prebivalstva in naselij iz leta 1880 s sedanjim stanjem leta 1972 (50%) (glej razpredelnico 33, stolpec 13, najzgornejše število).

Naj najprej opozorimo, da je delež signifikantnih korelacij med strukturo prebivalstva in naselij leta 1880 in to strukturo leta 1971 zelo velik (86%). Opozorimo tudi lahko, da je delež signifikantnih korelacij pri načinih izrabe tal leta 1880 v primeri z letom 1971 občutno manjši (25%). To pomeni, da se razvoj naselij in razvoj prebivalstva ter razvoj različnih načinov talne izrabe močno razhajajo.

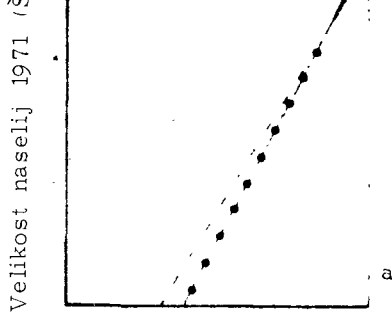
Na grafikonu 3a so na abscisi številčne vrednosti velikosti naselij za leto 1880 kot neodvisni podatki. Njim so vzporejene na ordinati številčne vrednosti velikosti naselij za leto 1971 kot odvisni podatki.

Razen tega spoznamo, da dandanes ni več majhnih naselij v predelih, kjer so bila nekdanj sama taka naselja.

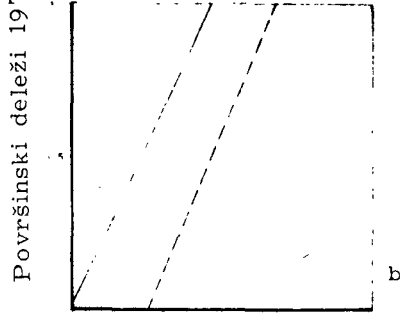
Na grafikonu 3b so na abscisi površinski deleži travnikov in gozdov v letu 1896, vzporejeni pa so jim na ordinati njihovi površinski deleži v letu 1972.

Grafikon dokazuje, da dandanes ni več ornih površin v predelih, kjer je nekdanj bilo manj kot 30% orne površine.

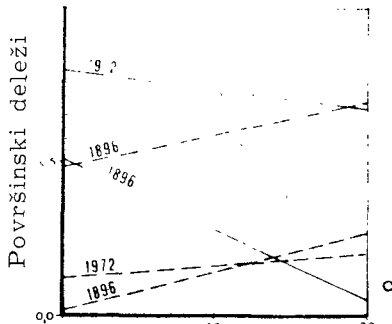
Na grafikonu 3c je na abscisi gostota hiš (število hiš na km²) kot neodvisni podatek, na ordinati pa so ji vzporejeni površinski deleži. Najprej lahko ugotovimo, da je leta 1896 hkrati z naraščanjem gostote hiš naraščal tudi delež njiv in travnikov, pa tudi pašnikov, pri tem pa je treba povedati, da je bil tedaj površinski delež pašnikov mnogo večji kot delež njiv in travnikov. V primerjavi s tema dvema tendenca-
ma vidimo pri gozdovih zelo močno nazadovanje. Leta 1972 imamo čisto drugačno podobo. Površinski delež gozdov je znatno večji in se z

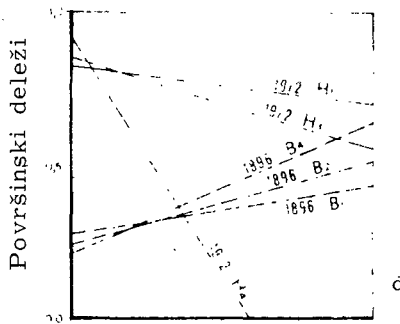
Velikost naselij 1880 (ŠV)

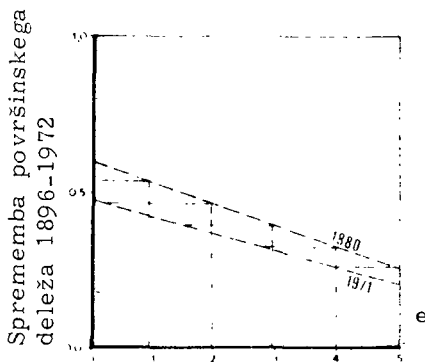
Površinski deleži 1971

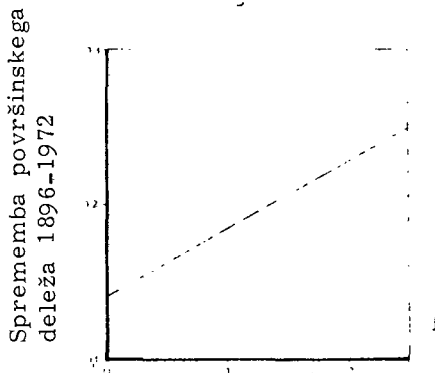
Gostota hiš na km²

Gostota naselij na 100 km²

Velikost naselij (ŠV)

Sprememba velikosti naselij (ŠV)

- njive in travniki
- - - pašniki
- gozdovi

●●●●●● velikost naselij po številu prebivalcev

— — — velikost naselij po številu hiš

Velikost naselij:

B1= do 50 prebivalcev

B2= 51 - 100 prebivalcev

B4= 201 - 400 prebivalcev

H1= do 10 hiš

H2= 11 - 20 hiš

H3= 21 - 40 hiš

H4= 41 - 80 hiš

Sl. 3: Korelative zveze ugotovitev o načinih izrabe tal s strukturo prebivalstva in naselij.

večjo gostoto hiš precej manj zmanjšuje kot leta 1896. Sedanje razmere so pri njivskih površinah drugačne kot prej (1896). Po eni strani lahko ugotovimo, da so v resnici precejšnji deleži njiv na območju kakega skoraj nenaseljenega predela. Po drugi strani pa ugotovimo, da se dandanes njivske površine manj povečujejo kot leta 1896, če se povečuje gostota hiš.

Na grafikonu 3d je na abscisi gostota naselij (število naselij na 100 km^2). Na ordinati so ji kot odvisni podatki vzporejeni površinski deleži. Grafikon kaže, da se leta 1896 z večanjem naselij (B1 B2 B4) in večanjem njihove gostote večja tudi delež ornih površin. Kaže tudi, da leta 1972 pojema delež gozdov z večanjem naselij (H1 H3 H4) in večanjem njihove gostote, in sicer posebno izrazito v primeru večjih naselij.

Na grafikonu 3e so na abscisi številčne vrednosti velikosti naselij kot neodvisni podatki. Na ordinati jim je vzporejena sprememba površinskega deleža med letoma 1896 in 1972 kot odvisni podatek. Na grafikonu sta prikazani dve korelaciji. Prva je sprememba površinskega deleža njiv in travnikov v razmerju do velikosti naselij leta 1880, druga pa sprememba površinskega deleža njiv in travnikov v razmerju do velikosti naselij leta 1971. Iz grafikona je razvidno, da je prišlo do največjih sprememb v površinskih deležih njiv in travnikov v območju manjših naselij in tudi do večjega premika obeh regresijskih premic, kar izražajo vodoravne prečne zveze med tema dvema premicama.

Na grafikonu 3f so spremembe številčnih vrednosti velikosti naselij med letoma 1880 in 1971 kot neodvisni podatki, njim pa so na ordinati vzporejene spremembe površinskega deleža njiv med letoma 1896 in 1972. Grafikon pove naslednje: čim večja je sprememba velikosti naselij, tem večja je sprememba ornih površin v razdobju 1896-1972. Kjer se velikost naselij ni spremenila (to je označeno na abscisi s številčno vrednostjo 0), pa se je površinski delež orne površine vseeno spremenil.

4. Korelativne povezave med ugotovitvami o opuščanju poljedelskih površin in ugotovitvami o naravnih dejavnikih ter strukturo prebivalstva in naselij

Iz razpredelnice 34 je razvidno, da so v vohu tako naravni dejavniki kakor struktura prebivalstva in naselij, v zaključku razpredelnice pa posledice opuščanja poljedelskih površin. Zaključek razpredelnice je naprej razdeljen v stolpce stabilnih površin, nestabilnih površin in samodejno nastalih novih gozdov.

Vidimo, da doseže med 768 praktično možnimi korelacijami samo 154 zahtevano signifikanco, kar pomeni 20%.

Razločno je opaziti, da število korelativnih povezav med naravnimi dejavniki in strukturo prebivalstva in naselij ter stabilnimi površinami, nestabilnimi površinami in površinami samodejno nastalih gozdov upada takole: stabilne površine 70 korelacij = 24%, nestabilne površine 57 korelacij = 20%, samodejno nastali gozdovi 27 korelacij = 14%.

Pri tem pa moramo razlikovati naslednje:

Korelativne povezave med naravnimi dejavniki in samimi posledicami opuščanja poljedelskih površin v tem nizu naraščajo: stabilne površine 21 korelacij = 13%, nestabilne površine 29 korelacij = 18%, samodejno nastali gozdovi 21 korelacij = 19%.

Nasprotno pa kaže korelativna povezava med strukturo prebivalstva in naselij ter posledicami opuščanja poljedelskih zemljišč obratno težnjo: stabilne površine 49 korelacij = 39%, nestabilne površine 28 korelacij = 22% in samodejno nastali novi gozdovi 6 korelacij = 7%.

V zadnjem stolpcu 25 vidimo, da izstopajo izmed prirodnih dejavnikov predvsem pedosekvenca s 25%, za njimi je geomorfologija z 22% in

Naravni dejavniki Struktura prebivalstva in naselij skupaj z gostoto naselij	Posledice opuščanja poljedelskih zemljišč																								
	stabilne površine							nestabilne površine						spont.nastali gozd						S k u p a j					
	Število korelacij					% signifik.korel.(5/6)	Število korelacij					% signifik.korel.(11/12)	Število korelacij					% signifik.korel.(17/18)	Število korelacij					% signifik.korelacij (23/24)	
	Signifikanca 0,99	0,95	0,90	Signifikantno (2+3+4)	Praktično možno		Signifikanca 0,99	0,95	0,90	Signifikantno (8+9+10)	Praktično možno		Signifikanca 0,99	0,95	0,90	Signifikantno (14+15+16)	Praktično možno		Signifikanca 0,99	0,95	0,90	Signifikantno (20+21+22)	Praktično možno		
2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
Geomorfološki dejavniki	3	1	2	6	39	15	2	4	-	6	39	15	3	7	1	11	26	38	8	12	3	23	104	22	
Geol.formacija - kamenina	-	-	3	3	45	7	-	1	4	5	45	11	-	-	-	30	-	-	1	7	8	120	7		
Talni tipi	-	-	-	-	24	-	1	1	1	3	24	13	1	1	1	3	16	19	2	2	2	6	64	9	
Pedosekvenca	-	4	5	9	36	25	1	4	5	13	36	28	1	1	3	5	24	21	2	9	13	24	96	25	
Ekološke skupine	-	2	1	3	18	17	3	1	1	5	18	28	2	-	-	2	12	17	5	3	2	10	48	21	
Skupaj naravni dejavniki	3	7	11	21	162	13	7	11	11	29	162	18	7	9	5	21	108	19	17	27	27	71	432	16	
Število prebivalstva 1880	11	2	1	14	18	78	3	3	5	11	18	61	-	-	-	-	12	-	14	5	6	25	48	52	
in hiš; velikost naselij 1971	8	6	1	15	18	83	4	2	6	12	18	67	-	-	-	-	12	-	12	8	7	27	48	56	
Sprememba 1880-1971	3	8	3	14	18	78	4	-	-	4	18	33	-	-	1	1	12	8	7	8	4	19	48	40	
Gostota naselij 1880	-	3	1	4	36	11	-	-	1	1	36	4	-	1	1	2	24	8	-	4	3	7	96	7	
1971	-	-	2	2	36	6	-	-	-	-	36	-	-	1	2	3	24	13	-	1	4	5	96	5	
Skupaj strukt.preb. in naselij	22	19	8	49	126	39	11	5	12	28	126	22	-	2	4	6	84	7	33	26	24	83	336	25	
S k u p a j	25	26	19	70	288	24	18	16	23	57	288	20	7	11	9	27	192	14	50	53	51	154	768	20	

Razpred.34: Prikaz korelacij med posledicami opuščanja poljedelskih površin in naravnimi dejavniki ter strukturo prebivalstva in naselij.

ekološke skupine z 21%. Veliko manjši pomen imajo geomorfološki dejavniki in različni talni tipi (7 in 9%).

V istem stolpcu opazimo tudi, da so v strukturi prebivalstva in naselij najbolj zastopani podatki o številu prebivalstva in hiš in tudi o gostoti naselij, in sicer v enaki meri leta 1880 (z 52%) in leta 1971 (s 56%). Pač pa skoraj izgubijo pomen podatki o gostoti naselij v obeh letih (s 7 in 5%). Ta ugotovitev velja pa samo za razmerje do stabilnih in nestabilnih površin in ne za samodejno nastale nove gozdove.

Poudariti je treba, da imamo opraviti s čvrsto korelacijsko povezavo strukture prebivalstva in naselij leta 1880 z letom 1971 kakor tudi s procesi opuščanja poljedelskih zemljišč.

A. Stabilne površine

Na grafikonih 4a in 4f je kot odvisni podatek na ordinati vedno površinski delež, na abscisi pa so različni prirodni dejavniki in dejavniki strukture naselij in prebivalstva.

Grafikon 4a nas pouči o naslednjem: z naraščajočim površinskim deležem pedosekvenc 4b in vzporednim naraščajočim površinskim deležem ekološke skupine 2 upada površinski delež stabilnih ornih površin. Obratno: z upadajočim površinskim deležem pedosekvence 4c in 5 se delež stabilnih ornih površin močno zmanjšuje.

Grafikon 4b kaže, da upada površinski delež njiv in travnikov, ko se povečuje številčna vrednost pedosekvenc (najvišje število pomeni najslabše razmere).

Grafikon 4c kaže, da se ob večanju geološke številčne vrednosti, torej ob slabšanju geomorfoloških razmer, manjša delež travnikov.

Grafikon 4d kaže, da je leta 1880 dosti več njiv, travnikov in pašnikov, ko se večja gostota prebivalstva, leta 1971 pa se v tej zvezi komaj opazno povečujejo. Površinski delež njiv, travnikov in pašnikov je bil

leta 1880 pri majhni gostoti prebivalstva znatno manjši kot leta 1971. Ta sedanji večji delež poljedelskih površin pri majhni gostoti prebivalstva razložimo tako, da zmore dandanes obdelati veliko poljedelske površine že majhno število ljudi s sodobno poljedelso tehniko.

Grafikon 4e kaže, da se njive, travniki in pašniki povečujejo, ko se večajo naselja in sicer leta 1972 bolj kot leta 1896, to pa izvira spet iz dejstva, da je sedaj lažje obdelovati s stroji kakor prej z rokami.

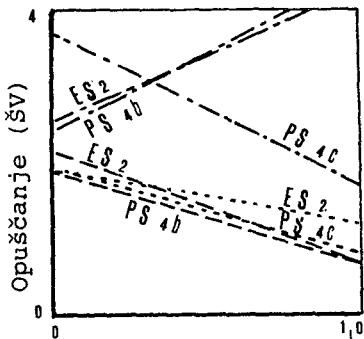
Grafikon 4f kaže, da se ob večanju gostote srednje velikih naselij (b3) leta 1880 večja sedanji površinski delež njiv, travnikov in gozdov. Večanje gozdne površine v sedanjem času nastaja brez dvoma na račun opuščanih pašnikov.

B. Nestabilne površine

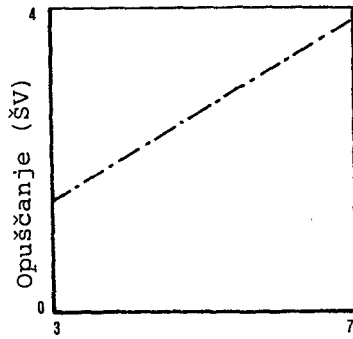
Na naslednjih grafikonih 5a do 5d so vedno na ordinati številčne vrednosti opuščanja poljedelskih zemljišč. Njim so na abscisi vzporejeni podatki o naravnih dejavnikih in o strukturi naselij. Tu je treba najprej opozoriti, da nakazuje vzpenjajoča se regresijska premica vse večje napredovanje opuščanja, spuščajoča se premica pa na upočasnitev opuščanja.

Na grafikonu 5a kažeta pedosekvenca 4b za njive in ekološka skupina 2 za njive in travnike skoraj enak upadajoč potek. Nasproten vzpenjajoč se potek s pospešenim opuščanjem pa kažejo pašniške površine s pedosekvenco 4b in ekološko skupino 2. To pomeni, da ugodne ekološke razmere pospešujejo opuščanje poljedelskih površin na zemljiščih, ki so bila že precej zapuščena. Neugodne ekološke razmere pa opuščanje zavirajo, kot je razvidno iz poteka regresijske premice za pedosekvenco 4c v mejah pašniških in travniških površin.

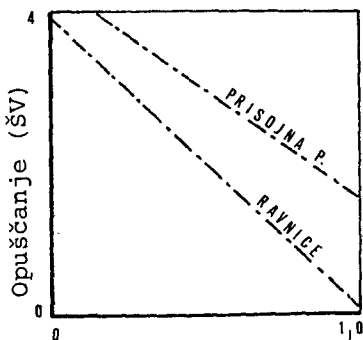
Grafikon 5b prikazuje, da je opuščanje v mejah pašnikov v slabših geomorfoloških razmerah hitrejše.

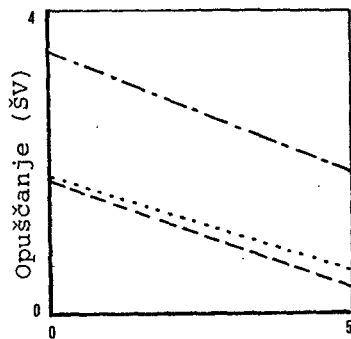
Površinski deleži pedosekvenc in ekoloških skupin

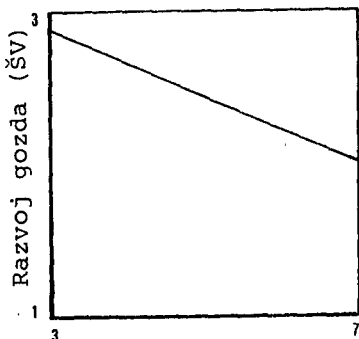
Geomorfologija

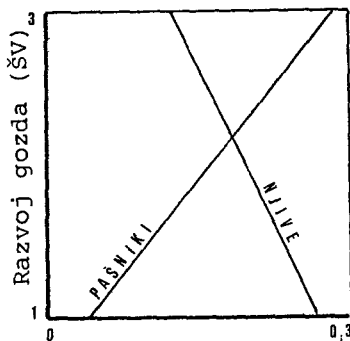
Površinski deleži prisojnih pobočij in ravnin

Velikost naselij (šv).

Geomorfologija (šv)

Sprememba površinskega deleža njiv in pašnikov 1896-1972

- njive
- travniki
- . - . pašniki
- gozd

PS = pedosekvenca
ES = ekološka skupina

Sl. 5: Korelativne povezave ugotovitev o opuščanju poljedelskih zemljišč in ugotovitev o naravnih dejavnikih ter strukturi prebivalstva in naselij.

Na grafikonu 5c so od geomorfološke celote prikazana samo ravnina in prisojna pobočja. Tu vidimo, da so bili procesi opuščanja ob večanju deleža ravnine in prisojnih pobočij počasnejši. To pomeni, da je v sedanjosti mogoče pašništvo le v ravnih in prisojnih legah.

Grafikon 5d kaže, da se z večanjem naselij leta 1971 upočasnijo opuščanje in sicer pri njivah in travnikih bolj kot pri pašnikih.

C. Samodejno nastali novi gozdovi

Na grafikonih 5e in 5f so na ordinati številčne vrednosti gozdnega razvoja.

Na grafikonu 5e so tem številčnim vrednostim vzporejene geomorfološke številčne vrednosti. Spoznamo lahko, da manj ugodna geomorfologija zavira razvoj gozda.

Na grafikonu 5f je videti, da obenem z naraščajočo spremembo površinskega deleža od 1896 do 1972 poteka pospešen razvoj novih gozdov. V nasprotju s tem pa je ob napredovanju spreminjanja površinskega deleža njiv 1896-1972 opaziti zastoj razvoja novih gozdov. Njivske površine nikakor niso izginjale samo zaradi napredovanja gozdov, kajti v sedanjem času jih večinoma prištevajo k pašnikom in travnikom. Njive začnejo izrivati gozd veliko pozneje kot pašnike.

5. Korelativne povezave ugotovitev o stanju kulturne krajine z ugotovitvami o naravnih dejavnikih, strukturi prebivalstva in naselij ter ugotovitvami o procesih opuščanja poljedelskih zemljišč

Razpredelnica 35 je sestavljena takole. V vrodu so zaporedoma navedeni naslednji podatki: naravni dejavniki, načini izrabe zemljišč, struktura prebivalstva in naselij ter procesi opuščanja zemljišč. Na zaključku razpredelnice je navedeno stanje kulturne krajine. Podatki o njem so razčlenjeni takole: biotske sestavine, naseljenostne sestavine, zgodovinske

sestavine, vsota vseh pravkar naštetih sestavin, kar lahko imenujemo zmogljivost kulturne krajine.

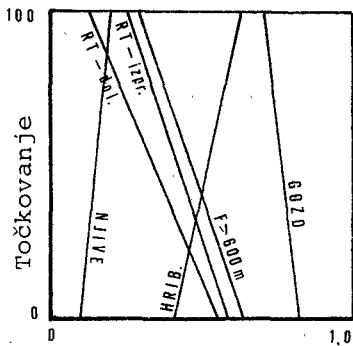
Izmed 448 praktično možnih korelacij smo jih našli le 153 z zahtevano signifikanco, to je 34%.

Najpogosteje so zastopane korelacije v zvezi s procesi opuščanja poljedelskih zemljišč: 23 korelacij = 72%. Za njimi so korelacije v zvezi s strukturo prebivalstva in naselij: 80 korelacij = 48%. Nato sledijo korelacije v zvezi z načini rabe tal: 12 korelacij = 38%. Najmanjše število korelacij najdemo v zvezi z naravnimi dejavniki: 38 korelacij = 18%.

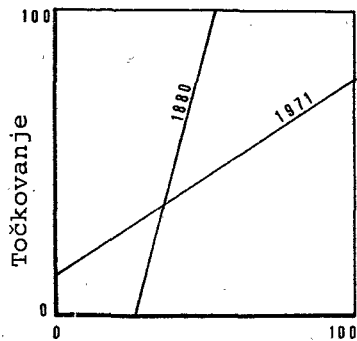
Navedeno zaporedje je razumljivo, ker so vse sestavine kulturne krajine posledica prisotnosti in dejavnosti prebivalstva.

Vse sestavine, ki so navedene na zaključku razpredelnice, so glede odstotnega deleža signifikantnih korelacij močno izenačene. Če prečitamo zaključno vrsto razpredelnice 35, se to prav lepo pokaže. Pri biotskih sestavinah najdemo odstotni delež 35%, pri naseljenostnih sestavinah 32%, pri zgodovinskih sestavinah 32% in pri zmogljivosti kulturne krajine 38%. To nam pomeni kar dobro potrdilo, da smo pri analizi vseh upoštevanih sestavin dosegli precejšnjo uravnoteženost in uspeli v tem, da ta ali ona posamezna sestavina ni bila preveč poudarjena.

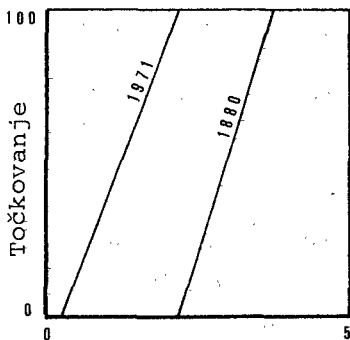
Če si ogledamo v vohu razpredelnice naravne dejavnike vsakega posebej, ugotovimo, da najbolj izstopajo talni tipi in pedosekvence, še posebno, kadar so korelirani z biotskimi sestavinami. Enako ugotovitev smo poudarili že v poglavju IV.2, ko smo obravnavali korelativno povezavo med tlemi in strukturo naselij, ki je zelo tesno povezana s sestavinami kulturne krajine kot celote. Geomorfološki in geološki dejavniki so manj pomembni. Skoraj nepomembne se zdijo ekološke skupine, ker pride njihova ilustrativnost do popolnega izraza le pri upoštevanju večjega prostora, v manjši pa, če upoštevamo ožji prostor v bližnji sosesčini naselij, ki predstavljajo za nas odločilna izhodišča kulturne krajine.

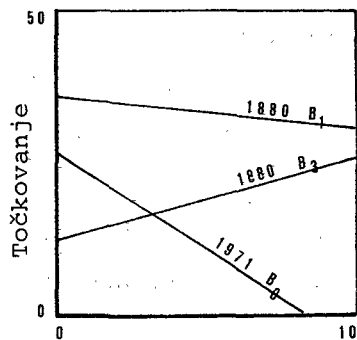
Površinski deleži

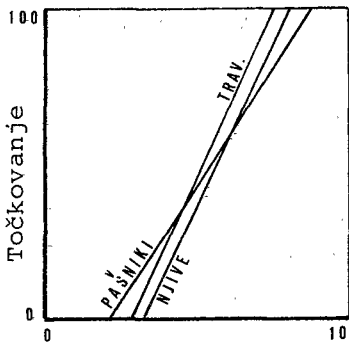
Gostota prebivalstva na km²

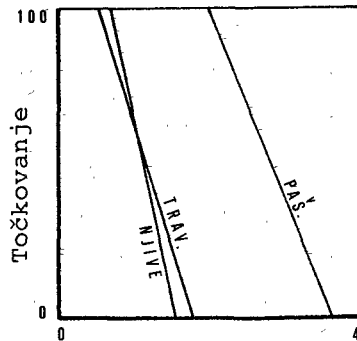
Velikost naselij (ŠV)

Gostota naselij na 100 km²

Površinski deleži

Opuščanje (ŠV)

zmogljivost kulturne krajine

- RT - izpr. = izprana rjava tla
- RT - dol. = rjava tla na dolomitu
- B₀ = nekdanja, izginula naselja
- B₁ = do 50 prebivalcev
- B₃ = 101 - 200 prebivalcev

Sl.16: Korelativne povezave ugotovitev o stanju kulturne krajine z ugotovitvami o naravnih dejavnikih, strukturi prebivalstva in naselij ter z ugotovitvami o procesih opuščanja poljedelskih zemljišč.

Seveda so z biotskimi sestavinami povezani načini rabe tal. Korelativna povezava načinov talne rabe z naseljenostnimi sestavinami kaže sicer visok odstotek - 50%, toda za to še nimamo razlage. To ugotovitev bi bilo morda treba kdaj pozneje natančneje raziskati, da bi ta visoki odstotek v celoti razumeli.

Vse sestavine, ki so navedene v zaključku razpredelnice, so korelativno povezane s številom prebivalcev in hiš, in vse te korelacije so signifikantne. Če gledamo samo gostoto naselij, so videti podatki o stanju leta 1880 razločnejši kot podatki leta 1971.

Korelativna povezava procesov opuščanja poljedelskih zemljišč z vsemi sestavinami kulturne krajine je najmočnejša, ker ima število zadevnih korelacij najvišjo signifikanco 0,99.

Na grafikonih 6a do 6f je na ordinati število točk zmogljivosti kulturne krajine od 1 do 100. Na abscisi pa so vsakokrat drugi podatki.

Grafikon 6a podaja več informacij. Z večanjem površine zemljišč nad 600 m se večja zmogljivost kulturne krajine. Z večanjem površine rjavih tal na dolomitu in z večanjem površine izpranih rjavih tal pa zmogljivost kulturne krajine pojema.

Z večanjem površine njiv narašča zmogljivost kulturne krajine, z večanjem gozdne površine pa upada. Obe regresijski premici, ena za njive, druga za gozd, sta zelo strmi, kar jasno pokaže, da že majhne spremembe teh dveh sestavin (njiv in gozda) lahko sprožijo zelo velike spremembe v zmogljivosti kulturne krajine.

Iz grafikona 6b povzemamo gostoto prebivalstva leta 1880 in 1971 v razmerju do zmogljivosti kulturne krajine. Regresijska premica za leto 1971 se vzpenja manj kot za leto 1880, kar pomeni, da je imelo stanje prebivalstva leta 1880 posebno pri večji gostoti prav velik vpliv na sedanje stanje kulturne krajine. Pripomniti velja, da tam, kjer leta 1971

ni takorekoč nikakršnega prebivalstva (številčna vrednost gostote =0), zmogljivost kulturne krajine dalje obstaja.

Grafikon 6c ima podoben pomen kakor grafikon 6b: leta 1971 lahko razvijemo tudi pri majhnih naseljih neko zmogljivost kulturne krajine. Izmed naselij iz leta 1880 pa imajo v tem smislu pomen le večja naselja.

Grafikon 6d pove, da z večanjem gostote nekdanjih majhnih naselij nekoliko upada zmogljivost kulturne krajine, saj so bila ta naselja med vojno skoraj vsa razrušena in niso dočakala obnove. Z večanjem deleža nekdanjih srednje velikih naselij, ki imajo večinoma še dandanes prebivalce, pa se zmogljivost kulturne krajine povečuje. Razumljivo je, da je z naraščanjem gostote izginulih naselij zmogljivost kulturne krajine vse manjša.

Grafikon 6e nas pouči, da se z večanjem stabilnih površin vseh načinov poljedelske izrabe večja zmogljivost kulturne krajine. Kjer sedaj ni nikakršnih stabilnih površin, se zmogljivost ne more več izoblikovati.

Grafikon 6f izraža, da so vsi procesi opuščanja kakorkoli izrabljenih poljedelskih površin negativno vplivali na razvoj zmogljivosti kulturne krajine. Ta negativni razvoj pa je pri pašnikih manj izrazit in celo upočasnen.

V. RAZPRAVA O UGOTOVITVAH

1. Ugotovitve in razvoj prostora v prihodnosti

Najprej naj še enkrat poudarimo, da predstavlja Kočevska območje, ki mu dandanes ne moremo prisoditi svojskega regionalno-geografskega značaja. Pač pa lahko danes rečemo, da je ta pokrajina vpeta v okoliške krajine, ne da bi imela posebno naravno obeležje ali se vid-

no razlikovala od sosednjih območij. Kočevska pokrajina se razlikuje od drugih naokrog po svoji nenaseljenosti in po še vedno živih procesih prodiranja gozda.

A. Naravni dejavniki

Pri izvedbi korelacijskih primerjav so dobili naravni dejavniki različna mesta v svojem zaporedju. Nekateri so zastopani z velikim odstotnim deležem in visoko signifikanco, drugi z manjšim odstotnim deležem in tudi nižjo signifikanco. Različnost naravnih dejavnikov izvira po eni strani iz njihovega značaja, po drugi iz njihovega zelo različnega pojavljanja v prostoru, saj so deloma razdrobljeni in mozaični (n.pr. površinski delež kamenin, talnih tipov itd.). Sicer pa se razprostira raba površin katastrskih občin čez tolikšne razsežnosti, da raztreseno in mozaično pojavljanje posameznih naravnih dejavnikov ne izstopa dosti. Pač pa so bili za našo uporabo posebno primerni tisti naravni dejavniki, ki so imeli izrazito kompleksen značaj, tako n.pr. geomorfološki dejavniki, pedosekvenca in ekološke skupine (glej razpredelnice 4, 8 in 10; zemljevide 2, 3 in 4). Če gledamo zemljevid št. 2, opazimo, da se dobre geomorfološke številčne vrednosti raztezajo od severa proti jugu in pri tem presekajo vso pokrajino. Levo in desno, torej vzhodno in zahodno odtod opazimo poslabšanje bonitet zaradi gorskega značaja.

Podobno je z zemljevidom št. 3 (Vrednotenje pokrajine po pedosekvencah). Tudi v tem primeru se razprostirajo dobre pedosekvenca po sredini pokrajine od severa proti jugu, vendar so tudi na njenem severovzhodu. V severnem delu so pedosekvenca slabe in so v nasprotju z ugodnimi geomorfološkimi dejavniki (zemljevid št. 2), za to pa lahko navedemo dva vzroka:

1. Pedosekvenca na osnovi tal so pogosto istosmiselne z geomorfološkimi dejavniki.
2. Razen tega so zelo splošno oblikovane pedosekvenca Slovenije (4a in 4b) manj ustrezne za Kočevsko.

V nasprotju s tem pa so ekološke skupine zelo ustrezne za vrednotenje vse pokrajine. Združujejo namreč geomorfološke in pedološke dejavnike kot kompleksne naravne dejavnike. Vsebujejo pa tudi klimatološke dejavnike.

Pri pregledu zemljevida št.4 prav tako razločno spoznamo potek ugodnih ekoloških skupin v smeri sever-jug, razen tega pa, da jih je najti tudi na severovzhodu pokrajine. Seveda je celoto naravnih dejavnikov mogoče najboljše presojati v zaporedju zemljevidov št.2 do št.4.

B. Izraba tal in naravni dejavniki

Iz razpredelnic 13, 14 in 15, ki prikazujejo absolutne in relativne površinske deleže načinov izrabe tal, razpoznamo najprej veliko razliko v razporejenosti površin v letih 1896 in 1972. V mejah sedanje poljedelske izrabe je nastopila dvojna polarizacija. Po eni strani so se zgostile poljedelske površine v katastrskih občinah okrog Kočevja, po drugi pa se je osredotočila sodobna izraba njiv in zelenih površin na najugodnejše bonitete. Iz primerjave zemljevidov št.5 in št.6 spoznamo zelo razločno, kakšna je sprememba med letoma 1896 in 1972. Na zemljevidu št.5 ugotovimo zelo dobro prilagoditev poljedelskih površin na ekološko dobra zemljišča v letu 1896, kar je od dobe naselitve rezultat večstoletnega prilagajanja. V letu 1972 je ta vtis zelo zabrisan zaradi vmesne izpraznitve, ker je v vsej pokrajini odstotek gozdnatosti narasel in je gozd izrinil vse druge načine izrabe tal. Pri opazovanju sedanjega stanja je torej skoraj brez pomena natančno razmejevati načine izrabe (gozd od polja). Dandanes imamo predvsem opravka z vprašanjem, kako sploh zaustaviti prodiranje gozda.

Korelacijske primerjave med naravnimi dejavniki in razmeščenostjo nekdanje talne rabe v letu 1896 niso zgolj zgozlovinsko zanimive, ampak so nam tudi sedaj koristne za presojo te razmeščenosti, v kolikor gre za

možnost poljedelske rabe. Kar se tiče izrabe tal, itak ne moremo poseči nazaj pred leto 1896, ker je tedaj obstajala maksimalna izraba prostora. Tedaj je pokrajina prebivalstvu že tako malo nudila, da je bilo že prisiljeno izseljevati se, s tem pa je dobival gozd priložnost za prodor in razširitev.

Za razmeščenost sedanje talne izrabe prihajata tako ali tako v poštev le najugodnejši ekološki skupini 1 in 2. Uvrščanje vanju je toliko zanesljivejše, če se ujema z ustreznimi pedosekvencami (glej grafikon 4a).

Leta 1896 so bili geomorfološki dejavniki zaradi maksimalne izrabe vse pokrajine absolutno omejujoči. Ta okoliščina se vse do dandanes v bistvu ni spremenila in zato so ti dejavniki tudi sedaj absolutno omejujoči. Za konkretno določitev posameznih načinov talne izrabe pa so zelo uporabne pedosekvence in z njimi povezani talni tipi po posameznih predelih pokrajine, pri čemer imata pedosekvenci 4a in 4b (rjava tla na dolomitu in apnencu) velik pomen. Odločilni sta pri določanju njivske in travniške rabe (glej grafikone 4a, 4b in 4c). Vendar je treba pripomniti, da so pri prostorski opredelitvi travniške rabe geomorfološki dejavniki še močno soodločujoči.

V primerjavi z njivsko izrabo so bila zemljišča za pašo leta 1896 v splošnem boljša. Tega dejstva ne smemo spregledati niti dandanes, ko se odločamo za sodobno rabo zelenih površin. Če je pa bila opuščena velika pašna površina, je to sprožilo razsežno in naglo prodiranje gozda. Zato je sedaj odločujoče stališče, da pomeni opustitev zemljišč, ki so za poljedelstvo najugodnejša, največjo nevarnost za obstoj kulturne krajine. Pri sedanji rabi tal za poljedelstvo je torej treba upoštevati naslednje:

1. Ekološke skupine in deloma tudi pedosekvence dajejo zelo ustrezne napotke za splošno ekološko orientacijo o razmerah v prostoru.
2. Omejitve vsega poljedelskega prostora usmerjajo geomorfološki dejavniki.

3. Opredelitev zemljišč za konkretno rabo usmerjajo pedosekvenca in talni tipi, deloma pa tudi geomorfološki dejavniki.

C. Struktura prebivalstva in naselij ter naravni dejavniki

Iz razpredelnic 17, 18, 20 in 21 je razvidna silna sprememba strukture prebivalstva in naselij. Premiki v razdobju 1880-1971 glede naselij so prikazani v razpredelnicah 19, 19a, 19b, 22a in 22b. Razvoj glede spreminjanja gostote prebivalstva med letoma 1880 in 1971 prikazujeta zemljevida št. 7 in št. 8. Za nekdanjo poseljenost je značilna enakomernost, zgoštevitev zajemajo ravnine, razredčitve pa gozdnate predele. Nadalje je za nekdanjo poselitev značilno veliko število majhnih naselij z malimi posestvi, kar predstavlja izvrstno prilagoditev peštrim naravnim razmeram.

Dandanes je poseljenost ne samo v splošnem razredčena, ampak kaže tudi nasprotje z močno koncentracijo ljudi v Kočevju in njegovi okolici. Nekdanja raztresena naseljenost in sedanja koncentracija sta razvidni iz zemljevidov št. 9 in 10.

S pomočjo korelacij smo ugotovili, da je mogoče številčne vrednosti, ki označujejo sedanjo poseljenost kočevskega prostora, bolje korelirati s sodobnimi možnostmi izrabe tal kot pa s prejšnjimi možnostmi izrabe (primerjaj zemljevida št. 9 in št. 10 in zemljevida št. 2 in št. 4.). Boljša koreliranost izvira iz okoliščine, da obsega območje sedanje naseljenosti območje najboljših naravnih razmer, pri tem pa velja poudariti, da se je pomen poljedelske rabe za sedanje prebivalstvo v primerjavi s preteklostjo znatno zmanjšal. Naj še omenimo, da izhajajo sedanja naselja iz prejšnjih, ki so bila večja.

V vzhodnem in jugovzhodnem obrobju pokrajine so naselja skoraj vsa izginila, pri čemer je celo boljše, za poljedelstvo primerna tla zasegel gozd. Izguba tal za poljedelstvo je torej posledica dveh vzrokov:

prvič prodora gozda, drugič močne urbanizacije okrog Kočevja.

Glede kriterijev za poselitev v zvezi z naravnimi dejavniki je potrebno reči, da je sedanje prebivalstvo zahtevnejše kot nekdanje. Eksistenčni minimi sedanjih naselij se zato nahajajo v območju ugodnejših razmer, izraženih s številčnimi vrednostmi:

	1880	1971
pri geomorfoloških dejavnikih	6,3	5,6
pri pedosekvencah	3,8	2,9
pri ekoloških skupinah nesignifikantno		2,9

Večjo zahtevnost glede naravnih dejavnikov lahko razložimo predvsem s tem, da prehaja poljedelsko prebivalstvo z napredno poljedelsko tehniko vse bolj na najboljša tla, tako da so na Kočevskem najboljše talne razmere strnjene na prostorih močne urbanizacije in industrializacije.

Zelo pomembne so korelativne povezave naravnih dejavnikov z gostoto različno velikih naselij (glej grafikone 2d, 2e in 2f). Ker zmoremo analitično pravilno spoznati različnost gostote naselij le na večjem prostoru, so pri korelativnih povezavah zastopane ekološke skupine in le malo manj tudi pedosekvence. Pri omenjenih korelacijah je značilen strm potek regresijskih premic, posebno pri manjših naseljih s prevladujočim poljedelskim prebivalstvom. Regresijske premice za leto 1880 so strmejše kot za leto 1971. Večja naselja izkoriščajo torej širši razpon naravnih dejavnikov.

Pri bodočem razvijanju naselij na Kočevskem bi potemtakem bilo treba upoštevati naslednja dejstva:

1. Ker so bila vsa večja nekdanja naselja Kočevske omejena skoraj v celoti na dobre talne razmere in ker so ta večja naselja še vedno najpomembnejša izhodišča za sedanji razvoj, ogroža sedanji razvoj naselij v vsakem primeru tla, ki so za poljedelsko izrabo najboljša.

2. Sedanja dinamična poljedelska tehnika ne dovoljuje več, da bi se naslanjali v širšem prostoru na majhna, čisto poljedelska naselja, in ker se ta naselja nahajajo, kakor vemo, v ozkem razponu naravnih dejavnikov, jih ne bi bilo smiselno razvijati, saj bi tam že najmanjše gospodarske spremembe mogle razdreti labilno ravnotežje.

3. Pri razvijanju srednje velikih in večjih naselij je lažje izkoristiti naravno zmogljivost v območju ugodnih ekoloških razmer, in sicer v smislu trajnosti poljedelske rabe tal. V območju večjih naselij je celo mogoče izrabljati prostor bolj vsestransko, vendar le v primeru, da mislimo pri izdelavi dobro utemeljenih kompleksnih poljedelskih načrtov na ohranitev dobrih tal za poljedelstvo.

D. Razporejenost talne rabe ter struktura prebivalstva in naselij

Korelativne povezave med načini izrabe tal ter strukturo prebivalstva in naselij so v splošnem precej številne. To velja posebno za leto 1971. Leta 1880 pa so bila naselja in izkoriščana tla v prostoru bolj enakomerno raztresena in to v slabših razmerah kot dandanes. Korelacije tudi kažejo, da je leta 1971 omejena koncentracija poljedelskih površin in naselij na najugodnejše naravne razmere. Ujemanje teh dveh dejstev izvira bolj iz zgodovinskega in gospodarskega razvoja pokrajine kot pa iz danih ekoloških razmer.

Nekdaj (to je leta 1880) je bil delež poljedelskih površin veliko bolj kot sedaj odvisen od števila prebivalcev oz. od gostote prebivalstva. Že prej smo omenili, da je snovanje večjih naselij temeljilo v veliki meri na eksistenčnih možnostih, ki jih je nudila izraba tal. Korelativne povezave leta 1971 pa kažejo, da je intenzivna izraba tal povezana z manjšo gostoto prebivalstva.

Kakor je razvidno iz grafikona 3d, se je leta 1880 z naraščanjem gostote naselij večal površinski delež njiv in travnikov. Vendar velja to le od neke gostote navzgor. Pod to mejno gostoto so lahko tudi pri

manjših naseljih in pičlem prebivalstvu poljedelske površine bolje izkoriščene kot nad to mejo. Leta 1971 smo mogli ugotoviti le sled takega korelacijskega razmerja.

Na osnovi omenjenih korelacijskih ugotovitev lahko napravimo za prostorsko načrtovanje naslednje zaključke:

1. Vsekakor je mogoče obvladati krajino v poljedelskem smislu tudi z manjšo gostoto prebivalstva in naselij.

2. Za obvladovanje so večja naselja nedvomno bolj primerna kakor manjša in raztresena.

3. Stabilizacija predvidevane gostote naselij naj se ne bi opirala zgolj na povsem poljedelska naselja.

E. Procesi opuščanja poljedelskih površin

Razpredelnica št. 24, pa tudi zemljevid št. 13 dajejo vpogled v prostorsko razmeščenost in intenzivnost procesov opuščanja poljedelskih površin. V splošnem gotovo drži, da potekajo ti procesi vzporedno z izpraznjenjem prostora in hkratnimi spremembami v socialni strukturi. Vendar velja ta ugotovitev v glavnem le za obljudene predele v osrednjem in v obrobni delih Kočevske. Intenzivnost procesov zaraščanja opuščanih poljedelskih zemljišč je v prvi vrsti posledica časa, predvsem v odvisnosti od trenutka, ko je prejšnje izkoriščanje popolnoma prenehalo, nato pa so dani naravni dejavniki te procese bolj ali manj pospeševali. Razpredelnica 24 in zemljevid 13, pa tudi korelacijske primerjave na grafikonih 5a, 5b in 5c kažejo, da naravni dejavniki delujejo na procese zaraščanja v dveh smereh:

1. Ugodne ekološke razmere in s temi povezana raba tal ter gostota prebivalstva preprečujejo razširjanje opuščanja.

2. Hkrati pospešujejo ugodne naravne razmere na že opuščanih površinah procese zaraščanja in prodor gozda. V tej zvezi je treba poudariti, da velja za nestabilne površine in njihovo bodočo obravnavo

1	2	Biotske sestavine						Sestavine naselij						Zgodov.sestavine						Zmogljivost kult.krajine						S k u p a j						
		Število korelacij						Število korelacij						Število korelacij						Število korelacij												
		Signifikanca 0,99	0,95	0,90	(3+4+5) Signifikantno	Praktično možno	% signif.korelacij (6/7)	Signifikanca 0,99	0,95	0,90	(9+10+11) Signifikantno	Praktično možno	(12/13) % signif.korelacij	Signifikanca 0,99	0,95	0,90	(15+16+17) Signifikantno	Praktično možno	(18/19) % signif.korelacij	Signifikanca 0,99	0,95	0,90	(21+22+23) Signifikantno	Praktično možno	(24/25) % signif.korelacij	Signifikanca 0,99	0,95	0,90	(27+28+29) Signifikantno	Praktično možno	(30/31) % signif.korelacij	
																																3
1	2	-	1	-	1	13	8	-	3	-	3	13	23	-	1	-	1	13	8	-	3	3	13	23	-	5	3	8	52	15		
2	Geol.form.-kamenine	-	-	2	2	15	13	-	1	1	2	15	13	-	1	-	1	15	13	-	1	1	2	15	13	1	1	4	6	60	10	
3	Talni tipi	-	1	2	3	8	8	-	2	-	2	8	25	8	25	8	25	8	25	8	-	1	2	8	25	8	25	8	25	8	25	8
4	Pedosekvence	1	1	1	3	12	25	1	1	1	3	12	25	1	1	3	12	25	1	1	1	3	12	25	1	3	4	6	13	48	27	
5	Ekološke skupine	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	6	-	-	-	2	6	33	-	-	-	-	6	-	-	-	-	-	2	24	8	
6	Naravni dejavniki (1+2+3+4+5)	1	3	5	9	54	17	1	7	2	10	54	19	-	3	6	9	54	17	2	2	6	10	54	19	4	15	19	38	216	18	
7	Načini rabe tal	3	-	-	3	8	38	-	4	-	4	8	50	-	1	1	2	8	25	2	1	-	3	8	38	5	6	1	12	32	38	
8	Število prebivalcev in naselij; 1880	6	-	-	6	6	100	5	1	-	6	6	100	5	1	-	6	6	100	6	-	-	6	6	100	22	2	-	24	24	100	
9	velikost naselij	5	1	-	6	6	100	4	2	-	6	6	100	6	-	-	6	6	100	6	-	-	6	6	100	21	3	-	24	24	100	
10	Spremenba 1880-1971	3	2	-	5	6	83	3	1	1	5	6	83	5	-	-	5	6	83	6	-	-	6	6	100	17	3	1	21	24	88	
11	Gostota naselij 1880	-	1	2	3	12	25	-	-	-	-	12	-	-	-	1	1	12	8	-	1	2	3	12	25	-	2	5	7	48	15	
12	" " 1971	-	1	-	1	12	8	-	-	-	-	12	-	-	-	1	1	12	8	-	1	1	2	12	17	-	2	2	4	48	8	
13	Struktura prebivalstva in nasel. (8+9+10+11+12)	14	5	2	21	42	50	12	4	1	17	42	40	16	1	2	19	42	45	18	2	3	13	42	55	60	12	8	80	168	48	
14	Procesi opuščanja poljedelskih površin	3	2	1	6	8	75	2	2	1	5	8	63	2	2	2	6	8	75	3	2	1	6	8	75	10	8	5	23	32	72	
15	Skupaj (6+7+13+14)	21	10	8	39	112	35	5	17	4	36	112	32	18	7	11	36	112	32	25	7	10	42	112	38	79	41	33	153	448	34	

Razpred.35: Prikaz korelacij med sestavinami kulturne krajine in njenim potencialom ter naravnimi dejavniki, načini talne izrabe, strukturo prebivalstva in naselij in procesi opuščanja poljedelskih zemljišč.

naslednje: Razvijati jih je mogoče le v smeri novih gozdov za gozdarsko rabo. Samo v majhnih predelih je mogoče potisniti prodirajoči gozd nazaj. V splošnem je boj z zaraščanjem mogoč povsod z ureditvijo gospodarskih in socialnih razmer. Ker pa ima Kočevska le malo prebivalcev, se lahko spopravimo s samodejnim razširjanjem gozda le z intenzivnimi tehničnimi ukrepi, ki pa morajo biti gospodarsko utemeljeni. Naše raziskave nakazujejo naslednje rešitve:

- Koder prodor gozda še ni premočan, je z intenziviranjem poljedelske rabe tal mogoč razvoj intenzivne rabe zelenih površin.

- Umesten je načrtni razvoj srednje velikih in večjih naselij z ustrežno infrastrukturo (priključitev na posodobljeno prometno omrežje).

- Kjerkoli bi racionalizacija narekovala opustitev poljedelskih površin (travnikov in pašnikov), je potrebna pogozditev in vključitev v gozdarske urejevalne načrte. Taki specialni načrti že v več primerih obstajajo.

F. Kulturna krajina

Stanje kulturne krajine je v glavnem odsev vseh do sedaj vpisanih dogajanj. Zaradi tega je urejanje nadaljnjih razvojnih procesov v kulturni krajini povezano s temi dogajanja. To je dokazano s številnimi korelacijami med stanjem kulturne krajine in različnimi naravnimi dejavniki ter načini izrabe tal, še prav posebno pa s številnimi korelacijami med stanjem kulturne krajine in strukturo prebivalstva in naselij (glej grafike 6a, 6b, 6c in 6d ter razpredelnici 35 in 38).

Prostorska predstavitev sedanjega stanja kulturne krajine Kočevske je na zemljevidu št.15. Ujema se v veliki meri z izsledki, ki so prikazani na drugih zemljevidih (naravni dejavniki, struktura prebivalstva in naselij itd.). Ujemanje posameznih sestavin kulturne krajine (biotskih, naseljenostnih in zgodovinskih) je mogoče objektivno ugotoviti. V

kulturnozgodovinskem potencialu so zelo razločno izražene tudi zgodovinske sestavine. Že prej smo omenili, da so naravni dejavniki usmerjeni v glavnem v smeri sever-jug. Vendar povzročajo predvsem zgodovinske in gospodarske sestavine odklon od te smeri proti severozahodu in jugovzhodu.

Tudi v bodoče bo stanje kulturne krajine v veliki meri odvisno od obstoja poljedelskih površin. Že razmeroma majhna sprememba njegovega deleža sproži občutno spremembo v obrazu naravne krajine (glej grafikon 6a). Korelativno razmerje grafikona 6e kaže, da je nadaljnji obstoj kulturne krajine neposredno odvisen od obstoja poljedelskih površin. Vsi procesi zaraščanja namreč zelo močno vplivajo na stanje kulturne krajine. Razpredelnica 28 razločno prikazuje splošni obžalovanja vredni propad pokrajine, saj je zaraščanje na velikih površinah zelo napredovalo. Ni pa realnih možnosti, da bi to zavrli, ker ni možnosti nove poselitve in od te odvisnega poljedelskega izkoriščanja. Tako nikjer ni mogoče preprečiti, da se ne bo propadanje še bolj razmahnilo, to pa bo nazadnje povzročilo, da bo nekdanje travnike, njive in pašnike povsem prerasel gozd.

Le v predelih, ki so v sedanjem času močnejše naseljeni, predvsem v okolici Kočevja, lahko pričakujemo normalen razvoj kulturne krajine in ga tudi hote pospešujemo. Kočevje kot mesto z mnogostranskimi razvojnimi možnostmi v infrastrukturi in industriji bi moralo predstavljati izhodišče razvoja v smeri obnove kulturne krajine za večji del Kočevske. Posebno bi se bilo treba zavzeti za ohranitev in razvoj kulturne krajine v tistih predelih, kjer nudijo ugodne naravne in gospodarske razmere še možnost ohranitve poljedelskega prebivalstva. Iz vseh teh okoliščin lahko zaključimo naslednje:

1. Stremeti je treba za načrtnim razvojem temeljito zastavljenega omrežja srednje velikih in večjih naselij, ki bi imela vsestransko aktivno prebivalstvo, pri tem pa bo treba poljedelstvo vsekakor ohraniti.

2. Potreben je razvoj prikladne infrastrukture, vendar je treba poprej izgraditi sodobno prometno omrežje s težiščem v Kočevju, pri tem pa naj bi se tudi to omrežje usmerjalo po večjih središčih zunaj Kočevske.

3. S sodobnimi poljedelskimi prijemi in primernimi načini rabe tal je potrebno potiskati gozd nazaj v ugodnih obrobni predelih, pri čemer je treba upoštevati prve razvojne stopnje, ki za sedaj še preprečujejo sodobno poljedelstvo, v daljši prihodnosti pa bo tam poljedelska izraba že prišla v poštev.

4. Načrtno je treba skrbeti, da se ohranijo vse sestavine kulturne krajine ob upoštevanju biotskih sestavin, pa tudi različnih naselitvenozgodovinskih sestavin, s čimer je dana možnost, da razvijemo novo kulturno krajino. Pri tem je treba prav posebej paziti na ohranitev zgodovinskih sestavin.

2. Ugotovitve in zaključki iz razvojnih teženj

Nekdanjo kočevsko pokrajino torej zajema proces ponovne prevlade gozda. Tako se pred našimi očmi razmeroma hitro spreminja v bistveno drugačno krajino. Le majhni predeli se razvijajo bolj ali manj normalno in nepretrgano, in le nekaj krajinskih drobcev še priča o nekdanjih razmerah.

Gozd, ki je povsod napredoval, obvlada dandanes videz krajine, in to bo tudi pri nadaljnjem razvoju odločilno.

Ta ugotovitev se srečuje z ugotovitvijo glede prebivalstva, da ni več navezano na zemljo in se je pretežno odtujilo poljedelstvu. Večina živi v Kočevju in okolici, kjer je v glavnem tudi zaposlena. V prihodnje bo to tudi tako ostalo. Obnove nekdanjih kmečkih vasi ne moremo povsod pričakovati, saj to nakazujejo prejšnje ugotovitve.

Kmečko prebivalstvo se je v zadnjem desetletju zelo skrčilo, še bolj kot v drugih območjih Slovenije. Razpredelnica 36 prikazuje poleg šte-

Katastrska občina	Število prebivalcev 1971	Dejavnih v poljedelstvu		Domačini	
		Število	%	Število	%
1	2	3	4	5	6
1 Koblerji	453	28	6	153	34
2 Stara cerkev	1144	170	15	384	34
3 Mala gora	4	4	100	2	50
4 Mahovnik	587	36	6	137	23
5 Kočevje	7382	271	4	2803	38
6 Željne	1365	115	8	559	41
7 Livold	908	89	10	309	34
8 Črni potok	152	20	13	58	38
9 Mozelj	241	54	22	40	17
10 Rajndol	57	23	40	10	18
11 Spodnji log	56	15	27	29	52
12 Knežja lipa	49	24	49	6	15
13 Kumrova vas	-	-	-	-	-
14 Nemška loka	49	14	29	6	12
15 Bukova gora	39	12	31	19	49
16 Hrib	-	-	-	-	-
17 Koprivnik	190	32	17	97	51
18 Golobinjek	-	-	-	-	-
19 Rajhenav	16	5	31	3	19
20 Brezje	6	-	-	2	33
21 Mačkovec	79	15	19	36	46
22 Grčarice	208	-	-	80	38
23 Gotenica	-	-	-	-	-
24 Koče	116	14	12	37	32
25 Kočevska reka	344	33	10	91	26
26 Borovec	79	-	-	15	19
27 Briža	57	6	11	17	30
28 Novi lazi	122	15	12	49	40
29 Štalcerji	102	8	8	19	19
30 Škrilj	-	-	-	-	-
31 Polom	111	20	18	52	46
32 Stari breg	38	1	3	2	5
33 Stari log	107	55	51	36	34
34 Smuka	27	9	33	7	26
35 Poljane	180	23	12	66	37
36 Stare žage	206	27	13	88	43
37 Črmošnjice	237	22	9	85	36
38 Blatnik	62	15	24	38	61
39 Kleč	-	-	-	-	-
40 Planina	11	1	9	1	9
41 Štale	10	-	-	-	-
42 Podstenice	6	-	-	-	-
43 Draga	439	76	17	231	53
44 Trava	210	51	24	102	49
Skupaj	15449	1303	8,4	5669	36,7

Razpred.36: Število prebivalcev, ki delajo v poljedelstvu in število domačinov, z navedbo odstotnih deležev.

vila prebivalcev število ljudi, ki delajo v poljedelstvu, v odstotnih deležih. V povprečju je sedaj (1970) le še 8,4% prebivalcev zaposlenih v poljedelstvu. Ista razpredelnica pa kaže ugodnejši odstotek domačinov - poprečno 36,7%, kar pomeni, da je tu prebivalstvo, ki je že zraščeno s krajino in se z njo vred razvija.

Glavna osnova gospodarskega razvoja na Kočevskem je tamkajšnja industrija. Strnjena je v Kočevju, kar povzroča, da živi večji del prebivalstva v tem mestu in njegovi bližnji okolici. Pogoj pa je izgradnja sodobnega prometnega omrežja, ki bo zagotovilo zadovoljivo povezavo navzven, ki pa bo tudi jamstvo za izgradnjo notranjega omrežja v okviru poljedelstva. Rešiti bo treba nadalje vprašanje oskrbe z vodo, ker ni nikakršna težava dobivati vodo iz zelo vodnate Kolpe. Ti dve nalogi, izgradnja in dogradnja naselij ter zagotovitev oskrbe z vodo sta pogoja za ohranitev in razvoj še posebno tistih prebivalcev, ki se udeležujejo v poljedelstvu.

Za gospodarski razvoj gozdarstva in sodobnega poljedelstva je pomembna porazdeljenost gozdov in polj. Pri tem je upoštevati, da so gozdarske in poljedelske površine Kočevske za razliko z drugimi območji Slovenije pretežno v družbeni lasti, kar olajšuje načrtovanje razporeditve površin za poljedelstvo in gozdarstvo. S tem ozadjem je mogoče pospeševati razvoj v smeri velikih obratov.

Gozdarstvo ima pred seboj naslednje probleme:

1. Skrbeti mora za trajno gospodarjenje, da zagotovi surovino lesni industriji, ki je bila na Kočevskem vedno pomembna.

2. Gozdove, ki so samodejno nastali, ne sme v nobenem primeru prepustiti nenadzorovanemu razvoju. Mora jih načrtno premeniti v gospodarske gozdove, za kar mora izdelati posebne gozdnogojitvene razvojne načrte.

3. Gozdove mora prilagoditi povečanim potrebam po oddihu, še posebno ker sta gozdni turizem in lov med najpomembnejšimi gospodar-

skimi elementi v pokrajini.

Nesporno dejstvo je, da obstaja sredi Evrope razmeroma blizu evropskih koncentracij prebivalstva tak takorekoč povsem prazen prostor, ki pa je hkrati rezervat enkratnih prirodnih lepot in znamenitosti. V sebi krije še nedotaknjene zavarovane pragozdove, številne kapniške podzemске jame in skalnate tesni Kolpe in Čabranke, v njem živi še vedno prvotni evropski živalski svet: medvedi, risi, gamsi, jelenjad in srnjad, divji prašiči in različne ujede, obdaja pa jih zelo zanimiva bogata flora.

Poljedelstvo se sooča s težavnimi vprašanji. Za razliko od gozdarstva še nima dokončno opredeljenega delovnega torišča. V veliki meri se je umaknilo z razsežnih ekstenzivnih površin in se sedaj osredotoča na prostor intenzivnega gospodarjenja, ki leži v glavnem okrog Kočevja. V obrobni predelih Kočevske so glavni problemi poljedelstva tam, kjer gre za ohranitev kulturne krajine in njen razvoj. Rezultati našega dela naj bi prispevali k reševanju teh vprašanj, tako da bi poljedelstvo dobilo površine, ki mu ustrezajo in jih je še mogoče obdelovati.

Čeprav naj dobi sedanja in bodoča kulturna krajina sodobno obeležje, je treba pri nadaljnjem razvoju gledati na to, da ostane Kočevska spomenik nedavne in odmaknjene preteklosti. V mlajšo zgodovino sodijo različni spomeniki iz minule vojne, ki jih je treba ohraniti prav tako kakor spomenike nekdanje kulturne krajine in njenih prebivalcev, ki so še ohranjeni. Kočevski priseljenci so živeli na tej zemlji 600 let in je naša obveznost, da njihovo preteklost spričo obžalovanja vrednega razvoja dogodkov kot posledic vojne in izselitve ne prepustimo pozabi. Naša sedanja naloga je, da njihovih ohranjenih stvaritev ne uničujemo, ampak rešujemo, kar še obstaja.

K tej nalogi sodi tudi, da ohranimo še stoječa značilna kočevska naselja in njihov videz tudi za bodočnost. Nove stavbe naj bi se prilagajale starim, posebno značilna stara poslopja pa naj bi bila deležna varstva.

Tudi značilne stare cerkve, ki že razpadajo, je treba zavarovati pred vremenskimi vplivi z zaščito stolpov in streh. To velja tudi za preostale kapelice in znamenja, ki jih je veliko število. Ohranili naj bi tudi stara značilna vaška pokopališča, ki so verodostojne priče preteklosti krajine in njenih prebivalcev.

S to nalogo je povezana tudi naloga ohranitve starih krajevnih in ledinskih imen, v kolikor so se ohranila. Tudi ta imena so del kočevske kulturne krajine in pričajo našim znanjem, da so nekoč živeli tu drugi ljudje in da je na mestu orjaških bukev in jelk plalo prej vaško življenje, o katerem nam pripovedujejo le še listine in knjige.

VI. POVZETEK

1. Metode

1. Pričujoče delo predstavlja raziskavo različnih prostorskih in časovnih razvojnih teženj na nekdanjem kočevskem jezikovnem otoku, kulturni krajini s površino okrog 800 km², pri čemer se je raziskava opirala na primerjavo dveh časovnih situacij oziroma sprememb v vmesnem razdobju: po eni strani na situacijo v letu 1880 oz. 1896, po drugi na leto 1971 oz. 1972.

Z raziskavo smo zajeli spremembe v strukturi prebivalstva in naselij, spremembe poljedelskih površin, procese opuščanja in zaraščanja teh površin, nastajanje novih gozdov; nazadnje omenjena dogajanja so sledila nenadni izpraznitvi te kulturne krajine v letu 1941.

2. V celoti smo ovrednotili 120 dogajanj in lastnosti v 44 katastrskih občinah z različnimi številčnimi vrednostmi in jih medsebojno korelirali. Izmed 7140 teoretično možnih korelacij smo jih 4688 analizirali poglobljeno in posebej obravnavali 813, ki so dosegale signifikanco

0,90, 0,95 in 0,99.

3. H korelacijskim primerjavam smo pritegnili naslednje naravne dejavnike: geomorfološke, geološke, talne, pedosekvence in ekološke skupine. Za karakterizacijo prirodnih razmer so se pokazali najbolj primerni geomorfološki dejavniki, pedosekvence in ekološke skupine.

4. V okviru načinov izrabe tal smo raziskali površinske deleže njiv, travnikov, pašnikov, gozdov in nerodovitnih zemljišč.

5. V okviru strukture prebivalstva in naselij smo raziskali gostoto prebivalstva, gostoto hiš, velikost naselij po številu prebivalcev in hiš ter gostoto naselij ter jih ovrednotili s številčnimi vrednostmi.

6. Pri analizi procesov opuščanja in zaraščanja smo razlikovali: stabilne poljedelske površine, nestabilne zaraščajoče se površine ter intenzivnost in razvojno stanje novih gozdov na opuščanih poljedelskih površinah.

7. Ovrednotenje kulturne krajine smo izvedli na tri načine: najprej po biotskih sestavinah, nato po naseljenostnih sestavinah in končno po zgodovinskih sestavinah, nazadnje pa smo vse sestavine strnili v zmogljivost kulturne krajine, kakršna je sedaj v kočevski pokrajini.

2. Rezultati

1. V okviru zapletenih ekoloških razmer označujejo ekološke skupine v zelo zadovoljivi meri podrobno razporejenost načinov talne izrabe, posebno za leto 1896. Leta 1972 pa imajo zaradi intenzivne talne izrabe (zelene površine) talni tipi in pedosekvence skoraj večji pomen kot ekološke skupine.

2. Struktura naselij je bila leta 1880, ko so bila še skoraj povsem kmečka, zelo močno povezana s talnimi razmerami, ker je osnova naseljevanja bila vedno v iskanju dobre obdelavne zemlje. V sploš-

nem smo mogli ugotoviti, da je naraščajoča gostota prebivalstva, velikost naselij in tudi njihova gostota korelativno povezana z izboljšanjem naravnih in ekoloških razmer.

3. Zaradi sprememb v izrabi tal leta 1971, ki jih je prineslo intenziviranje in tehnizacija, so se v primerjavi z letom 1880 spremenili minimalni eksistenčni pogoji za prebivalstvo, ki dela v poljedelstvu. Minimalni eksistenčni pogoji poljedelstva so sedaj v območju boljših številčnih vrednosti naravnih dejavnikov.

4. Nekdanja naselja, ki so bila v glavnem majhna in so imela popolnoma kmečko prebivalstvo, so bila v veliki meri prilagojena naravnim dejavnikom. Spremembe splošnih gospodarskih razmer vplivajo zelo močno (pretežno negativno) na stabilnost teh majhnih naselij. Večja naselja pa zajemajo iz širšega naravnega potenciala, tudi iz manj ugodnih naravnih razmer, hkrati pa se njihovo prebivalstvo ukvarja tudi z drugačnimi dejavnostmi.

5. Raziskave so dokazale, da je mogoče dandanes obvladovati kulturno krajino s pičlim prebivalstvom, oz. z manjšo gostoto prebivalstva kot nekdanj, pri tem pa lahko dopolnjuje dejavnost ljudi, ki ne delajo v poljedelstvu, dejavnost onih, ki ostajajo v poljedelstvu.

6. Ugotovili smo, da so delovali naravni dejavniki na procese opuščanja in zaraščanja v dveh smereh: Po eni strani je mogoča pri boljših naravnih razmerah intenzivnejša izraba tal (sem prištevamo tudi sodobno izrabo zelenih površin), po drugi pa se zaraščanje v takih razmerah odvija hitreje, v slabših počasneje. Izkazalo se je, da kulturno krajino najbolj ogroža opustitev zemljišč, ki so najbolj primerna za poljedelstvo.

7. Nadalje se je pokazalo, da veljajo enaka dogajanja tudi pri razvoju samodejno nastalih novih gozdov. Ugodnejše razmere pospešujejo njihovo prodiranje.

8. Kvantificirano ovrednotenje kulturne krajine in njenih trojnih sestavin: biotskih, naseljenostnih in zgodovinskih, je bilo primerno za oceno splošnega stanja krajine oz. njene zmogljivosti. Kvantificirano ovrednotenje je zelo razločno prikazalo procese propadanja kulturne krajine in zmore dati orientacijo za splošni razvoj prostora in za reševanje zadevnih vprašanj v smeri vzpostavljanja prostorskega ravnovesja.

9. Razvojni procesi v kočevski kulturni krajini imajo troje značilnosti:

- a) Daljnosežna spremenjenost nekdanjega značaja kulturne krajine, z izginotjem številnih naselij, tako da so preostali na splošno le maloštevilni drobci nekdanje kulturne krajine, ki imajo v glavnem zgodovinski značaj.
- b) Sedanja kulturna krajina se razvija v glavnem s težiščem v Kočevju in njegovi okolici ter nekaterih srednje velikih krajih. Za ta razvoj je značilna industrializacija, urbanizacija, intenzivna izraba zelenih površin in izgradnja sodobne infrastrukture.
- c) Prevladujoča sestavina je razvoj razsežnega gozdnega bogastva, ki predstavlja nekdanje dobro rastoče prvotne gozdove in samodejno nastale nove gozdove. Pomen teh gozdov temelji v zelo veliki meri na proizvodnji lesa, toda tudi na socialni vlogi gozda, posebno za oddih, turizem in lovno gospodarstvo.

3. Sklepi iz rezultatov

1. Poljedelstvo ne bo imelo samo obveznost, da se intenzivira, ampak tudi, da se bo potrudilo zadržati razširjanje gozda. To drugo nalogo bo treba opravljati na osnovi skrbno pripravljenih krajinskih načrtov v sodelovanju z gozdarstvom.

2. Zaradi hkratnega naravnega, gospodarskega in še posebej zgodovinskega razvoja Kočevske se je treba s poudarkom posvetiti varstvu narave in spomenikov. Sem bo jemati: ohranitev pragozdnih rezervatov, snovanje novih rezervatov, urejevanje zavarovanih površin za znanstvene namene in ohranitev nekdanjih naselij ter pripadajočih posameznih objektov, ki pričajo o prejšnjem prebivalstvu.

3. Metodika disertacije naj bi dala pobudo za nadaljnje raziskave kompleksnih dogajanj, ki potekajo v kulturnih krajinah. Pričujoča razprava je sicer prirejena samo za kočevske razmere in pri obravnavi podobnih primerljivih primerov bi bilo treba metodiko ustrezno prilagoditi.

4. Pričujoča raziskava opozarja s svojimi končnimi rezultati na neločljivo celoto narave in človeka, ki v kulturni krajini prihaja do izraza. Prekinitev spoja med tema dvema sestavinama in s porušenjem njunih medsebojnih razmerij povzroča pogubne posledice, ki jih primer Kočevske učinkovito ponazoruje.

L I T E R A T U R A

- (1) ACCETTO, M.: Gozd smreke in zelenega sršaja (Asplenio-Piceetum Kouch 1953) v Podsteniški in Rožeški koliševki in njegova ekološka problematika, Gozdarski Vestnik, 30, 9-10, Ljubljana 1972
- (2) BARNER, J.: Einführung in die Raumforschung und Landesplanung; Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1975
- (3) CIGLAR, M.: Geografski in krajinski opis Gozdnogospodarskega območja Kočevje; Elaborat Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo, Biotehniška fakulteta, Ljubljana 1972
- (4) CIGLAR, M.: Zaraščanje kmetijskih površin in propadanje kulturne krajine; Zelena knjiga o ogroženosti okolja v Sloveniji, Prirodoslovno društvo Slovenije, Ljubljana, 1972
- (5) CIGLAR, M.: Propad in ponovno porajanje kulturne krajine na Kočevskem; Varstvo narave, Zv.7, Ljubljana 1973
- (6) CIGLAR, M.: Zerfall und Neuentstehung der Kulturlandschaft, dargestellt am Beispiel des ehemaligen Landes Gottschee; Sammlung der Symposiumsreferate des 14. Symposiums des Ostalpinen-dinarischen Vereins für Vegetationskunde, Ljubljana 1974
- (7) CIGLAR, M.: Gozdovi in naravna ravnotežja; Gozdovi na Slovenskem, monografija, Založba Borec, Ljubljana 1975
- (8) Dolenjska - monografija - Ljubljana 1938
- (9) Ekološke razmere Kočevske; Gospodarski načrt za gozdnogospodarsko območje Kočevje 1968-1980; Gozdno gospodarstvo Kočevje, elaborat, Kočevje 1970
- (10) ERKER, J.: Die Gottscheer Pfarrkirchen zu heutiger Zeit; Jubiläums-Festbuch, Kočevje 1930
- (11) ERKER, J.: Die Tabore; Jubiläums-Festbuch, ohne Verlagsangabe, Kočevje 1930
- (12) ERKER, J.: Kirche und Pfarrgründungen im Gottscheer Gebiet; Jubiläums-Festbuch, ohne Verlagsangabe, Kočevje 1930
- (13) ERKER, J.: Wachstum des Gottscheer Volkes; Jubiläums-Festbuch, ohne Verlagsangabe, Kočevje 1930
- (14) Festschrift zur 640-Jahrfeier der Gottscheer; ohne Verlagsangabe, Sindelfingen/Klagenfurt 1970

- (15) Fitocenološka karta Kočevje 1 : 50 000; Biro za gozdarsko načrtovanje, Ljubljana 1973
- (16) GANSMAYER, R.: Die Gottscheer als Weinbauern, Jubiläums-Festbuch, ohne Verlagsangabe, Kočevje 1930
- (17) Gemeinde Lexikon für Krain; herausgegeben von der K.K. Statistischen Zentralkommission, Wien 1900
- (18) Geološka karta Slovenije 1 : 200 000; Geološki zavod SR Slovenije, Ljubljana 1973
- (19) Gottscheer Zeitung mit verschiedenen kulturgeschichtlichen Beilagen, Jahrgang 1966-1975, Klagenfurt
- (20) GROTHE, H.: Ins Hochtal von Suchen ; Jubiläums-Festbuch, ohne Verlagsangabe, Kočevje 1930
- (21) GROTHE, H.: Die Deutsche Sprachinsel Gottschee in Slowenien, Deutschland und Ausland, Bd.40/41, Münster i.W. 1931
- (22) Jubiläums-Festbuch der Gottscheer 600-Jahrfeier, ohne Verlagsangabe, Kočevje 1930
- (23) KALAN, J.: Tla na Kočevskem, elaborat, Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, Biotehniška fakulteta, Ljubljana 1975
- (24) Kočevski zbornik, Ljubljana 1939
- (25) Kočevsko - Zemljepisni, zgodovinski in umetnostno kulturni oris Kočevskega okraja, Kočevje 1956
- (26) KOŠIR, Ž.: Vrednotenje gozdnega prostora po varovalnem in lesnoproizvodnem pomenu na osnovi naravnih razmer; Zavod SR Slovenije za prostorsko planiranje, Ljubljana 1975
- (27) KRAULAND, J.: Die wirtschaftliche Entwicklung des Gottscheer Landes; Jubiläums-Festbuch, ohne Verlagsangabe, Kočevje 1930
- (28) KUNDERGRABER, M.: Gedanken zur Volkskultur der Gottscheer; 640 Jahre Gottschee - Festschrift zur 640-Jahrfeier der Gottscheer, ohne Verlagsangabe, Sindelfingen/Klagenfurt 1970
- (29) Letna poročila hidrometeorološke službe; Meteorološki zavod SR Slovenije, Ljubljana 1953-1968
- (30) MARINČEK, L.: Bukov gozd z rebrenjačo (Buchenwald mit Rippenfarn); Zbornik Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo, Biotehniška fakulteta, Zv.8, Ljubljana 1970

- (31) MELIK, A.: Slovenija; Geografski opis, I.Splošni del, 2. predelana izdaja; Slovenska Matica, Ljubljana 1963
- (32) MELIK, A.: Posavska Slovenija; Slovenija, Geografski opis, II.Opis slovenskih pokrajin, Zv.3, Slovenska Matica, Ljubljana 1959
- (33) MIKLAVŽIČ, J.: Premena belokranjskih steljnikov v gozdove; Zbornik Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, Zv.4, Ljubljana 1965
- (34) MIKUŽ, M.: Partizanska Kočevska; 500 let mesta Kočevje, Kočevje 1971
- (35) MLINŠEK, D.: Premena gmišč v Sloveniji; Gozdarski Vestnik, 26, 9-10, Ljubljana 1968
- (36) MOHORIČ, I.: Industrijsko odpiranje in izkoriščanje kočevskih gozdov; Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije; elaborat, Ljubljana 1958
- (37) OTTERSTÄDT, H.: Gottschee, eine deutsche Volksinsel im Südosten, Eine Volkskunde in Bildern, ohne Verlagsangabe, Graz 1941
- (38) OTTERSTÄDT, H.: Gottschee, verlorene Heimat deutscher Waldbauern; Pannonia-Verlag, Freilassing 1962
- (39) PAPEŽ, J.: Prve izkušnje pri premeni gozdov in izpolnjevanje njenega programa; Gozdarski Vestnik, 26, 9-10, Ljubljana 1968
- (40) PAPEŽ, J.: O nastanku smrekovih gozdov na Kočevskem polju; Gozdarski Vestnik, 31,8, Ljubljana 1973
- (41) Pedološka karta Kočevske 1 : 50 000; Biro za gozdarsko načrtovanje, Ljubljana 1973
- (42) 500 let mesta Kočevje (1471-1771), Kočevje 1971
- (43) PODLIPNIK, K.H.: Wirtschaftsgeschichte der deutschen Sprachinsel Gottschee, Inauguraldissertation zur Erlangung eines Doktors der Staatswissenschaften an der Universität: Innsbruck, Innsbruck 1968
- (44) Popis prebivalstva in stanovanj v letu 1971; Zvezni zavod za statistiko, Beograd 1973
- (45) Predlog urbanističnega programa za vplivno območje Kočevja; Urbanistični zavod Ljubljana, Ljubljana 1965
- (46) RUS, J.: Jedro kočevskega vprašanja; Kočevski zbornik; Ljubljana 1939

- (47) SIMONIČ, I.: Geografski pregled kočevskega mešanega ozemlja; Kočevski zbornik, Ljubljana 1939
- (48) SIMONIČ, I.: Zgodovina kočevskega ozemlja; Kočevski zbornik, Ljubljana 1939
- (49) SIMONIČ, I.: Zgodovina mesta Kočevja in Kočevske ; 500 let mesta Kočevje, Kočevje 1971
- (50) SIMONIČ, I.: Geografske značilnosti mesta Kočevja in ozemlja kočevske občine, 500 let mesta Kočevje, Kočevje 1971
- (51) Spezial-Orts-Repertorium von Krain; Herausgegeben von der K.K.Statistischen Zentral-Kommission, Wien 1884; Alfred Holder, K.K. Hof- und Universitäts-Buchhändler
- (52) Splošni pregled Dravske banovine, Ljubljana 1939
- (53) STRITAR, A.: Prostorsko planiranje z ekoloških vidikov, Sodobno kmetijstvo 7, št.12, Ljubljana 1974
- (54) ŠTRUS, F.: Kočevsko - regionalni oris, diplomsko delo, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Ljubljana 1959
- (55) Sumariji katastrskih podatkov za upravne občine po katastrskih občinah za stanje 1972; Geodetska uprava SR Slovenije, Ljubljana 1974
- (56) TOMAŽIČ, G.: Asociacije borovih gozdov v Sloveniji. Bazofilni borovi gozdovi; Razprave Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ljubljana 1940
- (57) TOMAŽIČ, G.: Acidofilni borovi gozdovi ; Razprave Slovenske akademije znanosti in umetnosti, Ljubljana 1940
- (58) TREGUBOV, V.: Prebiralni gozdovi na Snežniku; Strokovna in znanstvena dela Inštituta za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, Zv.4, Ljubljana 1957
- (59) TSCHINKEL, W.: Wörterbuch der Gottscheer Mundart; Osterreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 1973
- (60) WRABER, M.: Fitosociološka razčlenitev gozdne vegetacije v Sloveniji; Zbornik ob 150-letnici Botaničnega vrta Univerze v Ljubljani, Ljubljana 1960
- (61) WRABER, M.: Gozdna vegetacija Slovenije, Enciklopedija Jugoslavije, Zv.7, Enciklopedijski zavod, Zagreb 1968
- (62) WRABER, M.: Subalpinski smrekov gozd na Kočevskem in njegova horološko-ekološka problematika; Varstvo narave Zv.VI, Ljubljana 1969

- (63) WRABER, M.: Pflanzengeographische Stellung und Gliederung Sloweniens; Vegetatio. Zv.17, Hag 1969
- (64) ZADNIKAR, M.: Gradivo za umetnostno topografijo Kočevske; Zavod za spomeniško varstvo SR Slovenije, Ljubljana 1968
- (65) ZORN, M.: Ekologija razširjenosti gozdnih združb na Kočevskem; Inštitut za gozdno in lesno gospodarstvo, Biotehniška fakulteta, elaborat, Ljubljana 1975
- (66) ŽGAJNAR, M.: Kočevska v NOB od 1941 do 1945, partizanska topografija; 500 let mesta Kočevje, Kočevje 1971
- (67) ŽUŽEK, N.: Povojni utrip Kočevja in Kočevske, 500 let mesta Kočevje, Kočevje 1971

PREGLED SEDANJIH IN NEKDANJIH NASELIJ NA KOČEVSKEM

Številke v oklepajih pomenijo:

- za imeni katastrskih občin: število naselij v letu 1880
- za imeni naselij (krajev) : število hiš v letih 1880 in 1971

- 1 KOBLEKJI (5)
 - Dolnje Ložine (16-9)
 - Gornje Ložine (28-17)
 - Koblerji (47-42)
 - Mrtvice (10-8)
 - Nove Ložine (12-4)

- 2 STARA CERKEV (6)
 - Breg (13-28)
 - Gorenje (24-21)
 - Konca (21-14)
 - Mlaka pri Kočevju (36-35)
 - Slovenska vas (51-50)
 - Stara cerkev (40-44)

- 3 MALA GORA (1)
 - Mala gora (54-1)

- 4 MAHOVNIK (2)
 - Kraftlerji (17-25)
 - Mahovnik (35-38)

- 5 KOČEVJE (1)
 - Kočevje (149-561)

- 6 ŽELJNE (4)
 Cvišlerji (39-10)
 Klinja vas (39-21)
 Šalka vas (68-121)
 Željne (55-71)
- 7 LIVOLD (2)
 Dolga vas (61-84)
 Livold (56-65)
- 8 ČRNI POTOK (2)
 Črni potok (38-25)
 Zajčje polje (25-7)
- 9 MOZELJ (4)
 Kačji potok (29-1)
 Kočarji (78-2)
 Mozelj (71-29)
 Suhi potok (15-2)
- 10 RAJNDOL (4)
 Ferderb(6-0)
 Gornji Pokstajn (7-0)
 Podlesje (21-0)
 Rajndol (49-7)
- 11 SPODNJI LOG (5)
 Dolnji Pokštajn (4-0)
 Kozice (7-0)
 Lapinje (7-1)
 Spodnja Bilpa (5-3)
 Spodnji log (38-10)
- 12 KNEŽJA LIPA (5)
 Knežja lipa (38-4)
 Ramsrigelj (7-0)

- Ramergrund (13-0)
Turn (4-0)
Videm (3-1)
- 13 KUMROVA VAS (3)
Kumrova vas (13-0)
Svetli potok (22-0)
Studeno (6-0)
- 14 NEMŠKA LOKA (4)
Brezovica (703)
Nemška loka (39-9)
Prerigelj (3-0)
Zadrc
- 15 BUKOVA GORA (10)
Bistrica (13-4)
Dolnja Bukova gora (13-0)
Draga pri Koprivniku (3-0)
Gornja Bukova gora (5-0)
Mavrlen (55-4)
Miklarji (3-1)
Ovčjak (11-0)
Slaba gorica (5-0)
Srednja Bukova gora (9-0)
Topli vrh pri Planini (13-0)
- 16 HRIB (3)
Gornja loka (9-0)
Hrib (43-0)
Tanča gora (6-0)
- 17 KOPRIVNIK (1)
Koprivnik (68-34)

- 18 GOLOBINJEK (2)
Altlakbihel (1-0)
Golobinjek (11-0)
- 19 RAJHENAV (2)
Podstene (12-0)
Rajhenav (53-2)
- 20 BREZJE (3)
Gornji Mačkovec (5-0)
Laze pri Koprivniku (1-1)
Staro Brezje (37-0)
- 21 MAČKOVEC (2)
Dolnji Mačkovec (23-2)
Onek (44-6)
- 22 GRČARICE (3)
Grčarice (49-40)
Grčarske Ravne (11-7)
Jelendol (5-2)
- 23 GOTENICA (2)
Gotenica (86-0)
Mrzli Studenec (5-0)
- 24 KOČE (3)
Koče (30-9)
Mlaka pri Kočevski reki (32-5)
Primoži (27-12)
- 25 KOČEVSKA REKA (3)
Kočevska reka (80-52)
Mokri potok (19-0)
Sadni hrib (10-0)

- 26 BOROVEC (6)
 Ajbig (5-0)
 Borovec (31-15)
 Draga pri Borovcu (2-0)
 Inlauf (2-0)
 Okeš pri Borovcu (6-0)
 Ravne (17-0)
- 27 BRIGA (4)
 Dolnja Briga (41-18)
 Gornja Briga (18-6)
 Preža (16-0)
 Prežulja (4-0)
- 28 NOVI LAZI (5)
 Iskrbe (3-0)
 Morava (46-25)
 Mošenik (5-0)
 Ograja (12-5)
 Novi lazi (58-21)
- 29 ŠTALCERJI (2)
 Rogati hrib (38-6)
 Štalcerji (33-12)
- 30 ŠKRILJ (5)
 Kuhlarji (5-0)
 Muha vas (12-0)
 Škrilj (22-0)
 Turkova draga (16-0)
 Zdihovo (12-0)
- 31 POLOM (4)
 Kuka vas (19-0)
 Polom (34-17)
 Seč pri Polomu (18-4)
 Vrbovec (19-2)

- 32 STARI BREG (6)
Grintovec (12-0)
Kleče (19-2)
Novi breg (18-0)
Rigelj (11-0)
Stari breg (21-2)
Trnovec (20-0)
- 33 STARI LOG (7)
Beli kamen (23-0)
Cesta (10-0)
Novi log (25-0)
Pugled (16-0)
Stari log (93-18)
Šenberk (21-0)
Žiben (5-0)
- 34 SMUKA (9)
Dolnja Topla reber (28-0)
Gornja Topla reber (19-0)
Komolec (27-0)
Kot (3-2)
Krislerji (2-0)
Kunc (11-0)
Luza (2-0)
Rdeči kamen (15-0)
Smuka (54-7)
- 35 POLJANE (5)
Kočevske Poljane (54-30)
Mali Rigelj (15-7)
Občice (24-19)
Rampoha (7-0)
Srobotnik (33-0)

- 36 STARE ŽAGE (9)
Blaževič (6-1)
Divji potok (3-0)
Laze pri Uršnih selih (19-24)
Nova gora (57-5)
Pajkež (5-0)
Pleš (10-2)
Seč pri Črmošnjicah (9-1)
Stare žage (19-14)
Travni dol (13-3)
- 37 ČRMOŠNJICE (7)
Ašelice (8-0)
Črmošnjice (17-20)
Mašelj (8-3)
Novi Tabor (7-0)
Srednja vas pri Črmošnjicah (22-17)
Topli vrh pri Črmošnjicah (21-7)
Vimolj (6-0)
- 38 BLATNIK (5)
Blatnik (22-3)
Brezje (19-3)
Gaber (3-0)
Stari Tabor (8-0)
Vrčice (16-8)
- 39 KLEČ (4)
Kleč (11-0)
Konjski hrib (7-0)
Lahinja (9-0)
Topličica (7-0)
- 40 PLANINA (4)
Planina (31-4)
Ponikve (10-0)
Sredgora (10-0)
Škrilje (7-1)

- 41 ŠTALE (9)
Gače (4-0)
Gričice (8-0)
Komarna vas (19-1)
Resa (4-0)
Ribnik (14-0)
Pogorelec pri Gačah (3-0)
Smrečnik (4-0)
Štale (9-0)
Travnik (3-0)
- 42 PODSTENICE (3)
Daleč hrib (2-0)
Podstenice (9-1)
Pogorelec pri Podstenicah (4-0)
- 43 DRAGA (5)
Draga (40-32)
Glažuta (5-3)
Lazec (16-23)
Novi kot (38-19)
Podpreska (33-30)
- 44 TRAVA (5)
Medvedjek (13-0)
Planina (14-3)
Srednja vas pri Travi (33-22)
Stari kot (33-12)
Trava (33-31)

2

ANALIZA GOSPODARJENJA S PLODNIMI ZEMLJIŠČI
NA PROSTORU KATASTRSKE OBČINE BOHINJSKA BELA
(S PRIPADAJOČIMI KARTAMI)

SPLOŠNI OPIS KATASTRSKE OBČINE BOHINJSKA BELA

Katastrska občina Bohinjska Bela predstavlja s svojimi 2.514 ha srednjo veliko katastrsko občino na teritoriju upravne občine Radovljica. Površinsko se razteza od vzhodnega dela platoja Pokljuke, preko njene robu in se spusti po vzhodnem in jugovzhodnem vznožju planote do Save Bohinjke.

Najnižjo točko doseže na gladini Save Bohinjke na skrajnem severovzhodnem koncu katastrske obpine in sicer 429 m nad morjem, najvišjo pa predstavlja vrh Kokošinjce s 1.393 m.

Relief je močno razgiban. Med planotama Pokljuke in Jelovice je globoko vdolbena dolina Save Bohinjke. Z ozirom na obliko je to prava ledeniška dolina s širokim in ploskim dnom. Pobočje je strmo, razorano, mestoma prepadno. Sama planota pa je valovita, polna kont in yzpetin ter suhih dolin, ki so delno že deformirane. Na skrajnem zahodnem in jugozahodnem predelu katastrske občine so konte široke razpotegnjene in ne preveč globoke, ker jih je oblikoval ledenik.

V nižini je vode dovolj. Slabše pa je na apnenčasti planoti in pobočju, kjer zaradi propustnosti vrhnih slojev padavinske vode takoj poniknejo v globino. Razen Save Bohinjke sta od tekočih voda, na področju katastrske občine, prisotna hudourniška potoka Belica, ki izvira na območju Rčitnega in se izliva v Savo Bohinjko in pa Ribščica, ki izvira vzhodno od Mrzlega studenca, teče skozi znamenito Pokljuško luknjo in se izliva v Radovno. Sicer je pa na strmem pobočju polno manjših hudournikov. Na tem področju so tudi predeli s stoječo vodo, in sicer pokljuška barja - Močila navisoki planoti in manjše močvirje na Rčitnem.

Prostorska porazdelitev in značilni prerez

Območje katastrske občine Bohinjska Bela je prostor z zelo pestro zemljiško strukturo in izrazito lokalno razslojenostjo zemljiških kategorij.

Orografsko lahko katastrsko občino razdelimo na tri osnovna območja:

1. dno doline, ki jo je Sava Bohinjka izdolbla med visokima planotama Pokljuke in Jelovice,
2. vznožje oziroma pobočje visoke planote,
3. plato planote.

Tej osnovni razdelitvi je primerna sledeča lokalna višinska stratifikacija:

1. nižinski pas, od dna doline, to je struge Save Bohinjke z najnižje točke okrog 430 m nad morjem do 500-meterske plastnice,
2. prehodni pas, od 500 do 1200 m ter
3. višinski pas, nad 1200 m.

V okviru te razdelitve je možna tudi razdelitev izrabe površin v smislu katastrskih kultur, oziroma kratko, krajevna razslojenost katastrskih kultur:

1. nižinski pas intenzivnih kmetijskih površin (njive, vrtovi, sadovnjaki) in travnikov,
2. prehodni pas travnikov in pašnikov,
3. višinski pas pašnikov.

Tu gre za prevladujoče kulture, kajti jasno je, da se v prvem pasu pojavljajo tudi nižinski pašniki, v drugem njive in sadovnjaki, v tretjem pa travniki.

V vseh teh pasovih pa se med kmetijskimi prepletajo in širijo gozdne površine.

Iz situacije na karti je razvidno, da nižinski pas kmetijskih površin predstavljajo Spodnje in Zgornje belsko polje (H2, G2, 3, F3) ter površine ob zaselku Obrne (F5).

Prehodni pas zajema travnike in pašnike od Rčitnega (E1) in manjših rovtov na severu, preko Slamnikov (E2, 3), Vodice (E4), Zajame (E5) in Kranjske doline (D5) ter Zotlarjeve planince (F6) na jugu.

Višinski pas pa sega od Berjance (D1), Ogrinca (D2, 3), Kotla, Dolge doline (E4) na vzhodu do Belske, Grajske in Rečiške planine na preostalem delu platoja.

K popolnejši predstavi prostora katastrske občine Bohinjska Bela pripomore tudi izrisani značilni prerez z označeno razslojenostjo zemljiških kategorij.

Pri določitvi značilnega prereza nas je vodila težnja, da bi bile zajete kmetijsko najintenzivnejše površine v nižini, preko značilnega hribovskega zaselka in njegove okolice, ki predstavlja, v okviru danih možnosti, še vedno najintenzivnejšo izrabo prostora v prehodnem pasu, do pašniških planin, ki predstavljajo, pogojem primerno, intenzivno rabo prostora v višinskem pasu.

Iz teh razlogov prerez ni v premii, temveč v lomljeni črti v štirih sekcijah v smeri vzhod - zahod (A - B):

1. sekcija: Sava Bohinjka - Slamniki,
2. sekcija: Slamniki - Belska planina,
3. sekcija: Belska planina - Grajska planina,
4. sekcija: Grajska planina - Mrzli studenec.

ANALIZA KMETIJSKEGA PROSTORA KATASTRSKE OBČINE BOHINJSKA BELA

Ob dejstvu, da zemljiški kataster zaradi objektivnih vzrokov (revizije so predvidene vsakih 15 let, sprotne spremembe na podlagi zemljiškoknjižnih sprememb pa so tudi v časovnem zaostanku) ne sledi dejanskemu stanju in, ker je bila prva inventarizacija gozdov s strani gozdarjev izvršena šele po letu 1950, sem se odločil, da prikažem najstarejšo dosegljivo katastrsko inventarizacijo in zadnjo gozdnogospodarsko, brez vmesnih stanj.

Tako karti 1 in 2 v merilu 1 : 10 000 prikazujeta stanje po katastrskih kulturah v letu 1868 in sto let kasneje 1969, karta 3 pa v bistvu prikazuje stanje in delno nakazuje trende po zadnji reviziji gozdnogospodarskega načrta za območje katastrske občine Bohinjska Bela leta 1969.

Karta stanja katastrskih kultur iz leta 1868 je reproducirana na podlagi stare katastrske karte merila 1 : 2 880, po Tejrovskem.

Celotna površina je bila takrat razdeljena na 32 odsekov, imenovanih "rali", vsak s svojim imenom, še do danes so se imena teh odsekov skoraj v celoti ohranila kot ledinska imena (Za verham, Ribšica, Vokel, Na čertez, Na jame itd.).

Gozdovi so pripadali, razen nekaj manjših parcel, veleposestniku V. Ruardu. Torej, to je bil še čas, tik preden so bili vaškim srenjam, poleg srenjskih gozdov, dodeljeni večji kompleksi gozdov, ki so se takoj dalje delili med upravičence.

Površine pašnikov in travnikov so bile obsežne. Intenzivne kmetijske površine so se nahajale tudi v predelu Zajame, Slamnikov, Raven. Vse to je možno razbrati s same karte.

Ker ni točnih podatkov po katastrskih kulturah za to leto, navajam, zaradi možne primerjave, vrednosti za leto 1900 (vir 6):
81 ha njiv (3,2%), 474 ha travnikov (18,9%), 446 ha pašnikov in

planin (17,8%), 1.418 ha gozdov (56,6%) in 56 ha neplodnega zemljišča (3,4%).

Zadnji katastrski podatki (1.1977 - vir 19) pa kažejo sledečo sliko: 51,4 ha njiv, sadovnjakov, vrtov (2,0%), 322,4 ha travnikov (12,8%), 276,3 ha pašnikov (11,0%), 1.754,3 ha gozdov (69,8%) ter 109,9 ha neplodnega in močvirij (4,4%).

Po katastru je torej prišlo v zadnjih 80 letih do sledečih sprememb: površine intenzivnih kmetijskih zemljišč so se zmanjšale za 37%, travniške so se zmanjšale za 32%, pašniških površin je manj za 38%, gozdov pa je več za skoraj 24%.

Če pa upoštevamo stanje gozdov po zadnji reviziji gozdnogospodarskega načrta, po katerem je izdelana tudi karta 2 (ostale katastrske kulture so izrisane na podlagi kart in aerofotoposnetkov), ki znaša 1.910 ha, pa dobimo prirastek gozdov za 34,7%. Če je bila gozdnatost leta 1900 56,6%, se je ta do leta 1969 dvignila na 76,0%.

Tako povečanje gozdnatosti uvršča katastrsko občino Bohinjska Bela v sam vrh katastrskih občin z največjim povečanjem gozdnih površin v okviru celotnega območja.

V podrobno razlago kart 1 in 2 se ne bom spuščal, kajti nazornost razlik je več kot očitna. Pojasnilo zahteva le sledeče dejstvo: prava primerjava med pašniki nekoč in danes ni možna zato, ker so bili kriteriji za določitev pašniških površin različni. Medtem, ko so veljale na karti 1 za pašniške površine vse tiste, kjer je bila po servitutnih (služnostnih) pravicah paša dovoljena (vključene so bile tudi površine bolj ali manj porasle z gozdnim drevjem), pa so na karti 2 s pašniki označene samo gole pašniške površine kot so planine, pašniki in opuščeni travniki.

Zato pa je povsem na mestu primerjava med travniki, kjer jih je nekoč in danes opredeljevala košnja in med intenzivnimi kmetijskimi površinami.

Zmanjšanje intenzivnih kmetijskih površin v nižini gre predvsem na račun izgradnje železnice in kolodvora (1906), vojašnice (1936), žage ter širjenja vasi.

Na karti 2 je tudi označeno področje predvidene agromelioracije in ureditve pašnika Belska planina. Več o tem pa v samem poglavju o reševanju opuščanih in zaraščanih površin s strani kmetijcev samih.

Karta 3 pa, kot je že omenjeno, prikazuje stanje in delno nakazuje trende po zadnji reviziji. Označene so samo površine, ki so bile po gozdnogospodarskem načrtu iz leta 1969 ugotovljene kot negozdne.

Na podlagi terenskih ogledov in s pomočjo aerofotoposnetkov je bila izrisana situacija, ki prikazuje nadaljnje opuščanje ter izredno agresivno zaraščanje kmetijskih površin in s tem korenito spreminjanje kulturne krajine.

Na karti so vidne nove travniške površine na območju Berjance, kjer so med leti 1972 in 1974 izsekali traso smučarskih prog zimsko-športnega centra Zatrnik.

PREGLED ZGODOVINSKIH, ETNOGRAFSKIH IN DEMOGRAFSKIH SPREMENB, KI SO VODILE DO OPUŠČANJA KMETIJSKIH ZEMLJIŠČ

Da bi lahko bolje razumeli problematiko opuščanja in zaraščanja kmetijskih zemljišč, je potrebno pregledati kmetijsko dejavnost na področju planin in visokoležečih planinskih košenic malo podrobneje.

Visokoležeči predplaninski travniki (košenice)

Problematika se nanaša na kmetijska zemljišča, last kmetov iz Bohinjske Bele.

Beljanom, prebivalcem Bohinjske Bele, je bila zemlja, ki naj bi jih preživljala, že od nekdaj skopo odmerjena. Vas leži na robu blej-

skega kota. Površina, ki pripada vaščanom, predstavlja izrazit prehod v ozko sotesko Save Bohinjke. Med vasmi radovljiške občine je Bohinjska Bela ena od tistih, ki razpolaga z izredno malo orne zemlje, hkrati pa z velikimi površinami gozdov, ki se marsikje prepletajo s travniki in pašniki.

Vse do železnice, ki je stekla skozi vas leta 1906, začeli so jo graditi 1903, les ni imel nobene konjukturne vrednosti. Najbližji industrijski kraj so bile Jesenice, vendar precej predaleč, da bi se Beljani lahko zaposlovali tam. Skromen vir zaslužka, predvsem za kajžarje, je bilo kuhanje oglja, medtem ko so si kmetje s konji deloma sližili denar s prevažanjem rudi in oglja od Bohinja do Jesenic. Le redki manjši kmetje in kajžarji so odhajali na sezonsko delo v Bosno, kjer so drvarili.

Opisane okoliščine, geografska lega vasi in svojevrstna možnost pridobivanja krme na višeležečih predplaninskih pašnikih in travnikih, imenovanih narečno "róta"*, so narekovali, da je bila tudi živinoreja že od nekdanj poglavitna gospodarska panoga.

Prve zanesljivejše podatke o živini in travnatih površinah v vasi je moč najti v protokolih financiscejskega katastra. Leta 1832 je vas (63 hiš, 442 ljudi) redila 46 konj, 217 krav, 12 volov, 98 mladih govedi, 440 ovc, 150 svinj in 40 koz. Za preživljanje te živine so bile potrebne velike količine sena. Tega v dolini, niti v bližnji okolici, še daleč ni bilo dovolj. O tem zgovorno pričajo naslednji podatki. Travniki in pašniki, last Beljanov, so zavzemali 676 johov in 1.085 kvadratnih klafter (okroglo 385 ha). Razvrščeni so bili v tri razrede. Travnikov prvega razreda (v dolini) je bilo od celotne travniške in pašniške površine le 9,6 ha oziroma 2,5%, travnikov drugega razreda (na soseski zemlji ob vasi in deloma v hribovitem predelu nad vasjo) je bilo 59,7 ha oziroma 15,5%, medtem ko je bilo travnikov tretjega razreda (na goratih tleh) kar 315,7 ha oziroma 82%. Komentar, ki ovrednoti to površi-

* Iz nemškega Gereut - krčevina, trebež, posekovje

no, pravi: "Travniki so strmi in bregoviti z mnogimi skalami in brezvrednim grmičevjem na suhih tleh. Košnja je enkratna - med pašama. Trava je skromna, malo hranilna, trda, slabe kvalitete. Ta zemlja daje skupaj s pašo in košnjo 4 cente na 1 joh (0,57 ha)" (vir 6).

Torej večina rovtov leži na višini nekaj nad 1000 m in vodijo do njih strme poti. Povprečna oddaljenost do rovtov je poldrugo uro hoda. Večina belskih rovtov se razprostira na sedlu, ali pod njim, ki loči bohinjsko stran (Gorjuše) od belske strani. Tod je od Tolmina čez Bačo na bohinjsko stran vodila stara rimska pot, ki se je v Bohinju odcepila, bodisi v pot po dolini, bodisi v pot mimo Koprivnika in Gorjuš čez Zajamo (1108 m) na Bled ter dalje čez Radovljico in Ljubelj.

Ledinska imena za širša območja, kjer imajo Beljani svoje rovte, so: Zajama, Vodice, Čerteša, Merkonc in Kvanica. Tu je treba poudariti, da so bili rovti v Kotlu, Ogrincu, Pleši, Dolgi dolini, Ivovcu (del Zajame) in Zavrhu, v skupnem obsegu okrog 50 ha, med leti 1910 in 1960 odkupljeni za živinsko planino (glej karto 2). To so hkrati edine površine, katerim se je spremenila katastrska kultura namensko, namreč iz travnika v pašnik. Vse ostale spremembe, tako iz intenzivnih površin v travnike, travniki v pašnike ter travniki in pašniki v gozdove pa so se tekom desetletij vršile stihjsko.

V franciscejskem katastru najdemo med travniki na rovtih tudi 11 njiv (glej karto 1). Ne vemo natančno kaj so na njih pridelovali. Toda po mnenju domačinov tu lahko uspeva le rž, ječmen, oves in krompir. V ustnem izročilu so se ohranili podatki o njivah z žitom in celo o skupnem vaškem skednju za mlatev, ki je nekoč stal v Kokošinjci, blizu Belske planine, kamor so se menda vaščani zatekali v času Turkov.

Po drugi svetovni vojni so nekateri lastniki rovtov njive obnovili in na njih pridelovali krompir in zelenjavo. Po nekaj letih pa so

to obdelano zemljo zaradi oddaljenosti in slabega pridelka opustili.

Na rovtih pridobljeno seno je bilo vse do konca druge svetovne vojne znatno pomembnejše od lesa. Zato je bilo treba vsako pomlad travnate površine skrbno očistiti. V prizadevanju, da bi na račun gozda pridobili čim več pašne površine, so vsako pomlad sekali gozdno podrast, ki je silila v travo in očistili vsako krpo zemlje med grmovjem. Na mnogih krajih so še danes vidne "groblje". To so veliki zloženi kupi debelega kamenja, ki so ga bili nanosili predniki, ko so čistili rovte. V tem, da so nekoč rovte čim temeljiteje očistili in da so gozdno površino kolikor mogoče krčili, se nekdanji način trebljenja bistveno razlikuje od današnjega. Danes pomeni trebljenje predvsem grabljenje suhega listja. V zadnjih letih večina lastnikov rovtov sploh več ne trebi.

O tem, kako temeljito so včasih izkoriščali vsako ped travnika, govori tudi sledeče dejstvo. V prizadevanju, da bi pridobili čim več sena, so nekoč pokosili vso travo med grmovjem in na obronkih, ki je že preraščala v gozd. Taki košnji so rekli, da "obirajo kamre".

Količina na rovtu pridobljenega sena je skoraj za polovico večja, če je zemlja gnojena. Po ustnem izročilu so nekoč na rovtih pasli ovce, jih zapirali v posebne ograde in te ograde prestavljali, ko je bila zemlja dovolj pognojena. Pozneje, ko ovc niso več pasli na rovtih, so le-te gnojile krave, ki so prišle s planine 24. avgusta, na dan Sv. Jerneja. Na Zajamo je še v času med zadnjima vojnama prišlo 7 ali 8 tropov živine; v vsakem tropu je bilo 20-30 glav živine. V zadnjih letih prideta le še dva tropa nemolzne živine. Po rovtu so gnoj raztrosili, zgodaj spomladi pa so ga pregrabili, zdrobili kravjeke in jih razmetali po travi. V času po drugi svetovni vojni rovtov običajno ne gnojijo več.

Na splošno je začelo pešati intenzivno gospodarjenje na rovtih po prenehanju obvezne oddaje med leti 1952 in 1955. Sicer intenzivnost košenic ni padla, razen najslabših površin. Po letu 1960 pa se je proces opuščanja izredno razmahnil.

Neposreden vzrok zaraščanja rovtov je opuščanje košnje. Od skupno 49 belskih rovtov jih je bilo do pred nekaj leti opuščenih 13 (vir 6). Lastniki teh rovtov, nekaj let pred tem, niso več kosili. Prav toliko je bilo rovtov, ki so bili pokošeni le delno, se pravi samo tam, kjer je trava najboljša, ali pa so bili pokošeni le vsako drugo leto. O tem odloča letina v dolini. Če je v dolini zaradi premalo ali preveč dežja slab pridelek krme, takrat rovte delno kosijo. Medtem, ko je bilo leta 1974 še 23 rovtov redno pokošenih vsako leto, pa jih je danes, večinoma delno, pokošenih še 7.

Tu je treba poudariti, da se košnja danes razlikuje od košnje nekoč. Ne le, da je zaradi negnojenja slabša rast, tudi pokošena površina je znatno manjša. Zmanjšuje jo hitro zaraščanje gozda, zmanjšujejo pa jo tudi kosci, ki pokosijo le osrednji in lepši del rovta.

V zadnjih 15 letih so prišle na nekatera bolj položna rovta prve motorne kosilnice, ki so delo znatno skrajšale, hkrati pa zmanjšale količino sena. Nizka trava namreč zahteva košnjo kolikor mogoče pri tleh, česar pa kosilnica ne zmore. Zato so večinoma košnjo s kosilnicami po nekaj letih opustili.

Vzrokov za opuščanje košnje na rovtih je več:

- delovna sila, ki jo je težko dobiti in je draga,
- krme je v dolini danes več kot nekoč. K temu pripomorejo umetna gnojila in mnoge zaledinjene njive.
- živinorejski potencial vedno bolj slabi. Medtem, ko je na eno hišo leta 1832 prišlo 0,73 konja in 3,44 glav goveje živine, se je ta delež v letu 1974 znižal na 0,11 konja in 0,82 govedi (vir 6).
- zaprtost področja, kjer se nahajajo rovti. Kjer je ostalo samo pri prvotnih kolovozih, je možnost prevoza praktično onemogočena. Vprežne živine skoraj ni več, za moderno mehanizacijo pa tudi ni primerno. Tako je s področja Črteš in Zajame možno le zimsko spravilo, v kolikor ne gre iz slednje preko Pokljuke oziroma Bohinja.
- slej ko prej pa je nerentabilnost pridelave sena, ko le domača delovna sila in pomoč sorodnikov in prijateljev pripomore, da se kosijo še tisti rovti, ki se, bistven razlog za opuščanje košnje na rovtih.

Naj za konec prikaza o izkoriščanju košenic nekoč in danes navedem še nazoren primer današnjega "trdnega kmeta" z Bohinjske Bele. Ob približno 5 ha njiv in travnikov na Zgornjem belskem polju ima še 1,5 ha opuščenih košenic na področju Vodice in 2 ha delno košenih košenic pod Ojstrovico (širše območje Zajame).

Potrebno je še enkrat ponoviti, da se obravnavana problematika nanaša samo na visokoležeče rovyte, ki pripadajo Bohinjski Beli.

Podobna je problematika košenic tudi na področju Rčitnega (892 m), Raven, Berjance in še nekaj manjših rovtov. Lastniki parcel v tem območju so pretežno z vasi Rečica in Poljšica. Toda dejstvo, da je Rčitno s kmetijsko mehanizacijo dostopno (glej karto 9), daje temu področju tudi boljše perspektive glede intenzivnosti izrabe kmetijskega prostora (glej karto 3).

Planine _

Človek je v Julijskih Alpah domala vse planine, vse svoje planinske pašnike uredil v gozdnem področju. Izkrčil je gozd in si v njem napravil pašnike, v nižjih legah tudi planinske travnike - rovtov. To velja tudi za vse tri planine, ki leže v območju katastrske občine Bohinjska Bela: Belsko, Grajsko in Rečiško planino.

Omenjene planine se nahajajo na jugovzhodnem, robnem delu platoja Pokljuke. V predelu nekdanjih pokljuških jezer (Močila) in skrajnem robu mrazišča leži Grajska planina (1215 m), nedaleč od Mrzlega studenca. Planine od tod proti vzhodu, kjer se nad Pokljuko dvigajo hribi s 100 do 150 m relativne višine, so nameščene v izrazitih suhih dolinah, zapolnjenih, tu bolj tu manj, z morenami. Tako lego imata Belska planina (1238 m) in Rečiška planina (1264 m).

Lastninsko prva pripada Bohinjski Beli ter zaselkoma Obrne in Slamniki, druga nekdanji "blejski srenji", tretja pa vasi Rečici.

O točnem nastanku planin je težko govoriti, vendar se zdi, da so naši predniki precej krčili gozd še pred uveljavljanjem nemško vplivane fevdalne dobe. Glede na to, da so vasi blejskega kota ene najstarejših, lahko sklepamo tudi na starost teh planin.

Izkoriščanje in urejevanje planinskih pašnikov spada med najstarejše oblike kmetijstva v naših gorah. Kakor so si morali najstarejši prebivalci v naših gorah s krčenjem urediti svoja polja, tako so istočasno porabili planinske trate za pašo ter jih še širili na račun gozda.

Poseben tip pašnega gospodarjenja so nekoč predstavljali servitutni pašniki. To so bili dejansko gozdovi, v katerih so imele planinske srenje starodavno pravico, da se jih poslužujejo za pašo. Ti gozdovi so bili last briksenških škofov, gospodarjev na blejskem gradu, za njimi pa tako imenovanega verskega zaklada. Kasneje je bilo vse to zemljišče državna last.

Te servitutne pravice so se ohranile in se prenašale z lastniki do novejših časov, kljub temu, da so se v vsej dobi servitutnih pravic veleposestniki in uprave prizadevali, da jih omejijo ter po možnosti odpravijo.

Servitutni pašniki v starih fevdalnih gozdovih so zavzemali zelo velike površine. Vsekakor večje kot so bile površine pravih srenjskih pašnikov (glej karto 1).

Naj ob koncu prikaza planinskega gospodarstva, kot zanimivost, navedem še opis pašnega sistema v območju "živinorejske planinske srenje Bohinjska Bela", za obdobje okrog leta 1921: "Paša se začne spomladi v mesecu maju na skupnem domačem pašniku in po bližnjih gozdovih. Na tem pašniku ostanejo krave mlekarice in nekaj mladih telet tudi še skozi celo poletje. Ostalo živino pa odežno sredi junija (15.) na Belsko planino, kjer pasejo seveda tudi po servitutnih gozdovih. Proti koncu avgusta (24.) se živina razdeli na več delov. En del živine ostane še na planini, drugi del odženo na senožeti v Črteše in Zajamo, kjer so rovti in kjer ostanejo do 4. oktobra. Nekaj živine pa odženo s planine na domači pašnik in v Taleže, kamor že po 24. avgustu odežno živino, ki je ostala čez poletje na domačem pašniku". (vir 4)

Vzroki, ki so vodili do začetnih sprememb v planinskem pašnem gospodarjenju, so naslednji:

- prvi so v spremembi značaja živinoreje v planinskih področjih. Prisotno pa je bilo silno nazadovanje, sicer zelo razvite ovčje-reje, sčasoma pa je začelo tudi nazadovanje govedoreje. Zato so ostale ogromne pašne površine neizkoriščene. Ta proces se je nadaljeval do današnjih dni in se še nadaljuje.
- druga velika sprememba, ki pa se je nanašala na celotno gospodarstvo, ni bila nič manj važna, a je imela v glavnem posredne učinke na planinsko gospodarjenje. Vedno večja možnost prodaje svežega mleka je počasi, a vztrajno, zavirala predelavo mlečnih proizvodov na samih planinah. Začetek teh sprememb se je začel pravzaprav z izgradnjo železnice. Po tem lahko sklepamo, da je bohinjska železnica (1906) bistveno prispevala k preobrazbi tudi že prej imenovanih planin. Sledil je razmah turizma, industrije in ostalih gospodarsko bolj privlačnih dejavnosti.

Ob zaključku tega poglavja bi lahko torej rekli, da se je na prelomu stoletja začela demografska kriza kmečkega prebivalstva, ki je dosegla največje razsežnosti v današnjih dneh. V teh osemdesetih letih je kriza dosegala tako nagle kot počasne spremembe. Najintenzivnejši razmah pa je dosegla v zadnjih 20 - 25 letih, ko je v primerjavi s kmetijstvom industrija dosegla nesluten razcvet.

PRIMER REŠEVANJA OPUŠČENIH IN ZARAŠČAJOČIH ZEMLJIŠČ S STRANI KMETIJSTVA

V smislu reševanja problematike zaraščanja opuščeni kmetijskih površin je potrebno s strani kmetijstva samega pristopiti k podrobni valorizaciji in kategorizaciji kmetijskega prostora. Tako bo omogočena potrebna razmejitev med kmetijsko površino in gozdom, kar je pogoj, da se lahko na obeh površinah intenzivno gospodari. Kar tiče razvoja živinoreje in pašništva na našem območju, je edina pravilna in gospodarna pot v razmejitvi skupnih pašniških površin na sedanjih

negozdnih zemljiščih, ki so bila v davnini z velikim trudom iztrgana iz okrilja osvajalnega gozda. Razume se, da je v ta namen potrebno ves ta prostor na novo ovrednotiti in ga opredeliti po namembnosti z vidika današnje ekonomike in tehnologije v kmetijstvu.

Kot primer takega pristopa k reševanju problematike opuščanja in zaraščanja kmetijskih površin navajam ureditveni načrt za čredniški pašnik Belska planina in agromelioracijo pašnika Belska gmajna. Načrta sta bila izdelana že v letu 1959.

Ureditveni načrt zajema sledeče površine: Belska planina, Zavrh, Ogrinc, Kotel, Dolga dolina, del Zajame in Kranjska dolina (glej karto 2). Gre za površine, ki so bile že med leti 1910 in 1960 odkupljene za živinsko planino, kar je bilo omenjeno že v prejšnjem poglavju.

K že obstoječim pašnim površinam 53 ha, je bila z arondacijo predvidena pripojitev še nadaljnjih 21 ha površin. Ker pa vsa površina ni sposobna za intenziviranje (varovalni gozd, skalovite površine), elaborat predvideva 60 ha za pašo sposobnih zemljišč.

Pogoji za organizacijo čredniškega pašnika so glede reliefnih, talnih, klimatskih in traviščnih značilnosti ugodni. Za neposredno intenzivacijo opuščanih in zaraščanih površin je elaborat predvideval:

- izkrčitev gozda in grmičevja,
- melioracijsko (temeljno) gnojenje,
- dosejevanje trav na izkrčenih golih mestih,
- redno gnojenje z mineralnimi gnojili in hlevskim gnojem.

Iz pregleda rednih vzdrževalnih del pa je razvidno, koliko truda in materialnih stroškov je potrebnih za ohranitev teh površin za primarno rabo:

- poravnavanje krtin, grabljenje smeti,
- izogibanje nastanka pregojenih mest,
- dodatno gnojenje,
- preprečevanje paše v živo itd.

Izvedena je bila tudi finančna konstrukcija celotne investicije in obratovanja. Iz nje je razvidno, da je bila investicijska vsota relativno nizka, drago pa je bilo predvideno gnojenje pašnika, vzdrževanje in nega travišča, skratka obratovanje. Kljub temu je rentabilitetni račun prikazal gospodarsko utemeljenost ureditve pašnika Belska planina.

Vendar zaradi reorganizacije kmetijske zadruge kot izvrševalca predvidenega programa in sploh, zaradi znanih stalnih težav kmetijstva kot izrazito nerešenega in občutljivega člana v celotni družbeni reprodukciji, skoraj celih 20 let ni prišlo niti do začetkov realizacije tega načrta.

V tem času pa so te površine z neustavljivim zaraščanjem spreminjale svojo podobo. Kako intenzivno se je širila gozdna vegetacija, govori podatek, da je bilo na območju, z elaboratom predvidenega pašnika, v času njegove izdelave (1.1959) okoli 12 ha z gozdom poraslih površin. To predstavlja eno petino celotne površine. Deset let po tem, v času izdelave gozdnogospodarskega načrta, je bilo poraščenih že okoli 35 ha, torej slaba polovica teh površin. Proces pa se je nadaljeval do današnjih dni in so površine, z izjemo Belske planine, skoraj polno zaraščene (glej karto 3). Šele v zadnjem času pa je prišlo do prvih korakov postopne realizacije ureditve pašnika.

Podobno je bil narejen agromelioracijski načrt za nižinske pašniške površine Belske gmajne, ki se nahajajo neposredno ob sami naplavljeni dolini Save Bohinjke, znaten del pa se razširja na južnem pobočju, ki se zdaj bolj strmo, drugje bolj položno spušča proti Savi (glej karto 2).

Toda tudi tu, zaradi že omenjenih vzrokov, dolgo časa ni prišlo do realizacije predvidene agromelioracije. Sedaj pa je agromelioracija delno izvršena.

VALORIZACIJA PROSTORA OPUŠČENIH KMETIJSKIH POVRŠIN

Vloga gozdarstva pri reševanju problematike zaraščanja opuščeni kmetijskih zemljišč

Če prevzamemo načelo, da je osnovno načrtovanje in gospodarjenje s

prostorom, namreč opuščeni kmetijskimi površinami, poverjeno gozdarstvu, v sodelovanju, predvsem s kmetijstvom, in to zaradi:

- interdisciplinarnega profila stroke,
- ekosistemskega pristopa v gospodarjenju s prostorom, ki ga stroka ima,
- zaradi organske (ekološke) povezanosti prostora kmetijskih površin, ki se opuščajo in gozdov ter gospodarjenjem v obeh,
- in slednjič zaradi prisotnosti gozdarske službe v prostoru,

potem je jasno, da moramo v okviru gozdarstva izdelati določena merila oziroma načela, po katerih bomo reševali možnosti vključevanja opuščenih kmetijskih površin za gozdarsko rabo.

Jasno je, da moramo te površin presoјati po vseh funkcijah, ki jih gozd v prostoru opravlja, tako po varovalnih, lesnoproizvodnih kot tudi ostalih splošnokoristnih funkcijah. In če te funkcije postavimo nasproti vprašanju, ki ga stroka kot taka postavlja, kaj, koliko in na kakšen način vlagati v določen, v smislu omenjenih funkcij, opredeljen prostor, pridemo do odgovora na vprašanje, kaj pa gozdarstvo s temi površinami.

Razumljivo je, da gozdarstvo kot gospodarska panoga nima interesa in ne more vlagati v površine bodočih varovalnih gozdov. Sigurno pa je dosti bolj zainteresirana za površine, potencialno primerne, za proizvodno rabo.

Kar tiče globalne zainteresiranosti gozdarstva za opuščene kmetijske površine, je potrebno opozoriti na nekaj dejstev. Glede na to, da se panoga sooča s številnimi problemi in konflikti znotraj sebe same kot so:

- prestareli gozdovi s slabo obnovo in zahteva po pretežno naravni obnovi gozdov z intenzivnimi sistemi gospodarjenja,
- zahteva po večji stopnji izkoriščanja gozdov in odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami,
- problem degradiranih zasebnih gozdov kot dediščine preteklega gospodarjenja in ob dejstvu,

- da je gozdnatost v naši republiki več kot 50% in v primeru katastrske občine Bohinjska Bela celo 76%, že tako dosegla visoko stopnjo,
- ter da se spreminja, dolga stoletja negovana in varovana, kulturna krajina,

potem je jasno, da gozdarji ne moremo in ne smemo biti orientirani v smislu vesplošne intenzivne ekspanzije gozda na opuščene kmetijske površine.

Če pa so za gozdarstvo te površine že zanimive, so pa zanimive predvsem s tališča intenzivnosti poseganj in velikosti vlaganj v potencialno primeren prostor z naravnimi produkcijskimi sposobnostmi.

Kot so na primer za urbani prostor pomembni dejavniki: oblika reliefa, nosilnost tal, vlažnost tal, nevarnost pred erozijo in poplavami, in kot so za kmetijski prostor pomembne talne razmere, nagib, klimatske razmere, ekspozicija itd., tako so za gozdni prostor, v smislu pridobivanja lesa, pomembni tudi določeni dejavniki.

V ta namen je potrebno opredeliti pomembne naravne dejavnike, ki so nujno prisotni pri krepitvi lesnoproizvodne funkcije. Ti dejavniki predstavljajo hkrati kriterije za vrednotenje kmetijskih zemljišč v smislu lesnoproizvodne funkcije. Izbrani kriteriji so:

1. potencial rastišča na podlagi naravnih gozdnih združb,
2. stanje okoliških sestojev,
3. kompleksnost kmetijske površine,
4. dostopnost kmetijske površine,
5. ekološka stabilnost - strmina in ekspozicija, in kot dodaten, v prvi vrsti selektiven, kriterij
6. stopnja opuščенosti kmetijske površine.

Ad 1. Če poznamo lastnosti rastlinskih združb, njihov nastanek in razvoj ter njihovo življenjsko okolje, potem dobimo tisto osnovo, ki jo moramo upoštevati pri izrabi tega okolja za svoje biološko oziroma tehnološko udejstvovanje. Tako znano okolje lahko tudi ovredno-

timo po primernosti za vrsto in način našega udejstvovanja.

Pomen gozdnih združb je podrobno opredeljen v poglavju Pomen gozdnega prostora v odnosu na celotni prostor.

Ad 2. Okoliški sestoji predstavljajo tisti okvir, ki se ga moramo direktno držati, če hočemo pravilno ukrepati. Ta kriterij se nanaša tudi na velikost, razširjenost oziroma kompleksnost okoliških sestojev.

Ad 3. Velikost in kompleksnost površin sta pomembna kazalca pri preusmerjanju površin za gozdno rabo.

Ad 4. Visoka intenzivnost rabe prostora zahteva primerno dostopnost.

Ad 5. Za gozdno rabo so primerne tudi površine z nepretiranimi strminami in osojnimi legami. Medtem, ko osojna lega celo stimulatивно vpliva na enakomerno rast in stabilnost sestojev, pa so strmine odločilne za stopnjo intenzivnosti gospodarjenja z gozdovi.

Ad 6. Oceno kmetijskih površin v smislu kriterijev: ne bo opuščeno, bo opuščeno, že opuščeno, začetki razaščanja, polno zaraščanje, je potrebno obravnavati zaradi ekonomike spreminjanja namembnosti zemljišč. Pri tem se razume npr.: pogozdovanje še neporaslih zemljišč z rastišču primernimi drevesnimi vrstami ali pa npr. direktna oziroma indirektna premena že zaraščanih, toda degradiranih površin.

To so osnovni kriteriji, ki jih je pri vrednotenju kmetijskih površin s stališča lesnoproizvodne funkcije potrebno upoštevati.

Da bi lahko presodili in ovrednotili kmetijski prostor glede na celotni prostor in v smislu prikazanih kriterijev iskali ustrezne rešitve glede opuščanih in zaraščajočih kmetijskih zemljišč s strani gozdarstva, pa je potrebno pokazati pot, ki nas pripelje do te valorizacije.

V ta namen je potrebno spoznati osnovni princip prostorskega načrtovanja.

ANALIZA OSNOVNIH PROSTORSKIH DEJAVNIKOV S POUČARKOM NA PRIMARNI RABI PROSTORA

Ekološki dejavniki prostora

Relief - kategorizacija strmin (karta 5)

Površina katastrske občine je zelo razgibana, saj praktično ni večjih kompleksov enakomerno nagnjenih površin. Za jasnejšo predstavitev nagnjenosti celotne površine katastrske občine je izdelana kategorizacija strmin. V ta namen je uporabljena pregledna topografska karta merila 1 : 10 000. Bistvo postopka predstavlja štetje plastnic na določeni razdalji v okviru določene površine. Ker se strmine spreminjajo na krajših ali daljših razdaljah, gre pri omejenem postopku za določevanje povprečnih nagibov na določeni površini, v konkretnem primeru na površini 1 ha.

Pri izbiri kriterijev za kategorizacijo strmin je vodilo sledeče: kategorije strmin niso prikazane samo kot rezultat skopih številčnih kazalcev, npr. v smislu enakomernih stopenj z določenimi odstotki nagiba 0 - 10, 10 - 20, 20 - 30, 30 - 40..., temveč imajo določeno vsebino.

Ker sta primarna nosilca funkcij rabe prostora kmetijstvo in gozdarstvo, nas zanima, katere površine so, glede na strmine, primerne za kmetijsko in katere za gozdarsko izrabo in v okviru obeh, s kakšno obliko mehanizacije.

Zaradi specifične izrabe prostora je razumljivo, da je bilo potrebno najrepj izločiti prostor, primeren za kmetijsko rabo. Pri analizi tega prostora so izbrana sledeča merila:

- površine, primerne za najintenzivnejšo kmetijsko izrabo (0-10% nagiba),
- površine, ki so še primerne za kmetijsko strojno obdelavo (do 25%),
- površine, kjer je možno še uporabljati motorne kosilnice (do 35%).

Pri kategorizaciji strmin, primernih za gozdarstvo kot univerzalnem porabniku prostora v smislu nagnjenosti terenov, pa smo izhajali iz sledečih opredelitev:

- površine, kjer je pri spravi lesa možna uporaba traktorjev (do 50%),
- površine, ki so v območju uporabe žičnic (več kot 50% nagiba).

Rezultati analize strmin so sledeči:

- 0 - 10% nagiba ima 281 ha površin oziroma 11,2%,
- 10 - 25% nagiba ima 625 ha površin oziroma 24,9%,
- 25 - 35% nagiba ima 650 ha površin oziroma 25,8%,
- 35 - 50% nagiba ima 590 ha površin oziroma 23,5%,
- nad 50% nagiba ima 368 ha površin oziroma 14,6%.

Iz dobljenih vrednosti je moč sklepati na naslednje: površin, primer-
nih za najintenzivnejšo kmetijsko izrabo, predvsem njive, nižinski
travniki, vrtovi, sadovnjaki in površin z najugodnejšimi drugimi
ekološkimi pogoji (izpiranje, erozijski procesi itd.), je v celi ka-
tastrski občini samo 11,2%. To kaže na zelo skromne možnosti v okvi-
ru poljedelstva, še zlasti ob dejstvu, da je približno dve tretjini
vseh teh površin na nadmorski višini 1150 do 1250 m. To pa je že
meja, pri kateri celo v najugodnejših prisojnih legah, uspevajo le
nekatero poljske kulture, v manj ugodnih pa se ta meja zniža na
1000 m. In če vemo, da je to področje, zahodno od črte, ki veže
Mrzli studenec, Grajsko planino in Konjsko raven, skrajni vzhodni
del velikega poključkega mrazišča, potem je jasno, da so možnosti za
intenzivnejše poljedelsko gospodarjenje v okviru katastrske občine
minimalne. Praktično so edine primerne površine v dolini ob sami
vasi Bohinjska Bela.

Nekoliko omiljeno sliko o možnostih poljedelske izrabe prostora v
katastrski občini dobimo, če k tem površinam priključimo kategorijo
strmin do 25% nagiba. Torej površine, ki so še primerne za kmetijsko
strojno obdelavo. Teh površin je spet največ na nivoju platoja,
manj v srednjevišinskem pasu od 500 do 1200 m in najmanj v nižinskem

delu. Če lahko trdimo, da je za poljedelsko izrabo prostora glede na strmine sposobno okoli 36% površine, pa nam ostali ekološki dejavniki to primernost znižajo na približno eno tretjino. Zaključimo lahko, da je za intenzivno kmetijsko izrabo primerno le okrog ene desetine celotne površine katastrske občine.

Nadaljna analiza strmin nam pokaže, da je površin, primernih za obdelavo z motorno kosilnico 61,9%. Ker pa gre pri uporabi kosilnice za možnost obdelave ravnih, čistih površin in na koncu za travišča ekološko primerne površine, se pa ta odstotek zmanjša na minimum.

Kategorija strmin do 50% nagiba nam označuje možnost uporabe traktorjev pri spravilu lesa. Pretežna površina katastrske občine je v območju te kategorije in sicer 85,4%. Od gozdov, katerih je po gozdnogospodarskem načrtu 1910 ha, je okroglo 1580 ha oziroma 83% na strminah do 50% nagiba, torej gozdov, v katerih je možna pri spravilu lesa uporaba traktorjev. Le 14,6% celotne površine katastrske občine oziroma okoli 17% gozdov je v območju uporabe žičnic.

Analiza strmin nam potrjuje že navedeno dejstvo, da je površina katastrske občine zelo razgibana in topografsko nehomogena. Največ zmerno nagnjenih površin je na samem platoju Pokljuke, v zahodnem in jugozahodnem predelu katastrske občine in v nižinskem pasu (glej kvadrante F3, G2,3, H2). Vmes pa je bolj ali manj strm teren, od zmerno nagnjenega na Rčitnem, okrog Slamnikov in na Črtešah (E1, 2,3), do zelo strmega in prepadnega na prehodu med pobočjem in platojem Pokljuke.

Relief - analiza ekspozicij (karta 6)

Princip izdelave karte je enak kot pri analizi strmin.

Med pomembne kriterije za kmetijski in gozdni prostor nedvomno spadajo ekspozicije. Ekspozicija je neposredno soodločujoči faktor plodnosti tal. Zaradi velike nadmorske višine so v gorskem svetu osojne lege mnogo bolj hladne kot v gričevnatem svetu in zato tudi

manj plodne. Medtem, ko prisojne lege ugodno vplivajo na intenzivnost izrabe kmetijskih zemljišč, pa na enakomerno rast in na stabilnost sestojev stimulatивно vplivajo osojne, ne glede na zgornjo ugotovitev.

Obravnavanje ekspozicij je še zlasti pomembna z vidika perspektive kmetijskih površin, ki se opuščajo in zaraščajo. Če so ostali kriteriji neizraziti, premalo selektivni, lahko ravno ekspozicije pripomorejo k pravilni opredelitvi nekega zemljišča.

Rezultati analize so sledeči:

- severnih ekspozicij je 179 ha oziroma 7,1%,
- severozahodnih in severovzhodnih je 654 ha ali 26,0%,
- vzhodnih in zahodnih je 759 ha ali 30,2%,
- jugozahodnih in jugovzhodnih je 613 ha ali 24,4%,
- južnih ekspozicij je 264 ha ali 10,5% in
- ostalih, nedoločljivih pa je 45 ha ali 1,8%.

Če prikazane ekspozicije skrčimo na prisojne, osojne in neizrazite, potem dobimo naslednje stanje:

- prisojnih leg (JV, JZ, J) je 35%,
- osojnih (SZ, SV, S) je 33%,
- neizrazitih (V, Z in ostalo) pa je 32%.

Iz prikazanih vrednosti je razvidno, da gre velik delež površin z neizrazito ekspozicijo na račun vzhodnih leg, katerim pripada skoraj celotno pobočje poključke visoke planote (glej karto).

Določeni konkretnejši zaključki v zvezi z ekspozicijami bodo navedeni pri analizi kriterijev v okviru gozdne izrabe prostora.

Geološko-petrografska podlaga (karta 7)

Karta je izdelana na podlagi pedološke karte 1 : 10 000, dopolnjene geološko-petrografske karte M.Pavšerja 1 : 25 000 ter geološke karte po Tellerju 1 : 75 000.

Tudi geološko je področje katastrske občine Bohinjska Bela zelo razgibano in raznoliko. Dno doline Save Bohinjke obrobljajo ravnice z aluvijalnimi nanosi. Nanje se naslanja terasni prod in ledeniška morena, ki poleg dobršnega dela pobočja pokriva tudi del poključke planote.

Zahodno in severno od vasi so plasti sivega neplastastega apnenca. Le-ta ponekod prehaja v apnenčevo brečo.

Jugozahodno od vasi (F3) je blago nagnjeno podnožje sestavljeno iz pobočnega grušča.

Zahodno od Bohinjske Bele v okolici Slamnikov (F3) in Rčitnega (E1) najdemo magmatske tufe in tufite.

Levi breg hudournika Belica tvorijo strme prisojne lege sivega dolomita in dolomitiziranega apnenca srednje triadne starosti (E1, F2, G2).

Preostalo pobočje pripada šlernskemu dolomitu in starejšim apnencem.

Plato je sestavljen iz triadnih apnencev in dolomitov. Na Rečiški planini in v okolici Mrzlega studenca se nahajajo jurski nepropustni sloji pegastega laporja.

Vse navedene geološke formacije ustvarjajo vsaka zase svoj relief in tako vplivajo na tvorbo tal.

Tla večinoma pripadajo tipu rjavih gozdnih tal. Po strmih pobočjih je skalnata plitva rendzina, na morenah srednje globoka peščena ilovnata tla, na terasah in produ pa spet rendzina. Okrog Kokošinjce in Rečiške planine pa so kislja podzolasta tla.

Klimatske prilike (karta 8)

Podnebje v širšem območju Julijskih Alp je spričo obrobnege položaja z ozirom na masiv Vzhodnih Alp in spričo visokogorskega značaja obeleženo z obilnimi padavinami, razen tega pa tudi z močnim sredozemskim vplivom. Ta določa svojevrsten padavinski razpored in vzdržuje znatno povprečno toploto odprtih pobočij, planot in grebenov.

Osnovne klimatske poteze pridejo najbolj do izraza pri obravnavanju temperaturnih in padavinskih prilik. Pri tem so važne tako dolgotrajne povprečne vrednosti kot tudi ekstremni primeri.

Z nadmorsko višino se bistveno poslabšajo podnebne razmere. Toplote, padavinske, snežne in vetrovne razmere so nasploh dosti neugodnejše od onih v nižini. Zlasti je krajše obdobje vegetacije. Pozni in zgodnji mraz predstavlja rastlinski proizvodnji znatne omejitve.

Velike količine padavin povzročajo erozijo tal, ki je tem bolj intenzivna čim bolj so tla nagnjena (glej karto 5). Zlasti je močno izpiranje humusa.

Prostor katastrske občine pripada trem podnebnim enotam in sicer:

- podnebna enota na platoju, zahodno od črte Mrzli studenec, Grajska planina, Konjska raven, Jeričovec, ki jo označuje hladna do zelo hladna stopnja relativne toplote 8,1 do 9,6°C (reducirana na morsko gladino in razčlenjena v stopinje). Padavinski vrhunci so v maju in v oktobru. Padavine v februarju in decembru so večje kot v januarju in manjše kot v juliju. To je območje poključkega mrazišča.
- podnebna enota, ki zavlzema ostali del platoja in severovzhodni del katastrske občine. Je topla (10,1 do 12,0°C), s padavinskimi vrhunci v maju in oktobru, padavine v januarju in decembru so večje kot v februarju in manjše kot v juliju.
- podnebna enota, ki zavlzema jugovzhodni in južni del katastrske občine in ki jo predstavlja označba - toplo, padavinski vrhunci v juniju in oktobru, padavine v januarju so večje kot v februarju in manjše kot v juliju.

Že ta prva razdelitev nam kaže na to, da je področje katastrske občine Bohinjska Bela tudi glede klimatskih prilik zelo pestro, da predstavlja prostor, kjer se intenzivno mešajo mediteranski in kontinentalni vplivi.

Podnebna enota z zelo hladno stopnjo relativne toplote nam kaže na to, da je to področje skrajni vzhodni oziroma jugovzhodni del mrazišča. Iz prikaza je tudi možno ugotoviti, da so bistveni elementi,

ki označujejo podnebne prilike, poleg nadmorske višine, še relief, tako ekspozicija kot tudi nagib. Kako odločujoči so ti elementi za klimatske razmere, nam bodo pokazali še ostali prikazi, upoštevani v analizi:

- Vegetacijske padavine - izražene v milimetrih. Kot vegetacijska doba je vzeta čas od prve pomladanske povprečne mesečne temperature najmanj $4,8^{\circ}\text{C}$ do prenehanja iste povprečne temperature, a najdlje do konca oktobra. Z nadmorsko višino količina teh padavin razumljivo narašča. Največ jih je na platoju v območju pretežno prisojnih leg in zmernih nagibov (glej karti 5 in 6). Torej jugozahodno od najvišjih reliefnih zaprek. Za temi zaprekami proti severovzhodu jih je manj, da bi na skrajnem severovzhodu katastrske občine, območju strmih prisojnih leg (primerjaj s stanjem vegetacije) doseglo najnižje vrednosti.
- Letne padavine - izražene povprečno v milimetrih. Imajo jasno podoben razpored kot vegetacijske, vendar so razlike med prvim pasom in ostalima dvema precej večje kot pri vegetacijskih padavinah. To si lahko razlagamo s tem, da gre zmanjševanje razlik pri vegetacijskih padavinah na račun vpliva krajše vegetacijske dobe v območju mrazišča.
- Povprečne letne temperature - v stopinjah Celzija. Najnižje in na kratki razdalji najbolj spreminjajoče, na razdalji 1 km se spremeni povprečna temperatura tudi za 4°C , vrednosti se dosegajo zopet v območju mrazišča. Proti vzhodu in z zniževanjem nadmorske višine povprečne letne temperature polagoma naraščajo. Spodnja meja poteka tik pod skalnim skokom, ki se dviga severno in zahodno od Belskega polja, potem pa se počasi dviga preko Obrnskega vrha, Zalista do Mokrega loga.
- Trajanje snežne odeje - razpon od najkrajšotrajnejše do najdaljšotrajnejše snežne odeje v dneh na leto. Ta prikaz predstavljajo trije višinski pasovi. Največ snežne odeje je razumljivo na platoju in sega približno do izohipse, ki označuje 1200 m. Na zgornji strani se ta linija odmakne od izohipse in se spušča nižje. To vsled

tega, ker gre preko strmih osojnih leg (Berjanca, Rčitno) in je dolžina trajanja snežne odeje večja. Na spodnji strani pa se zopet odkloni od omenjene izohipse in to na večje višine. To pa zato, ker so predeli Zajame, Dolge doline in Kranjske doline (D4,5) izrazito prisojne lege. Druga meja ločnica poteka praktično po izohipsi 800 m. To je pobočje planote s pretežno neizrazito ekspozicijo (V).

- Zadnje pomladne slane ter prve jesenske slane - razpon od najzgodnejših do najpoznejših. Tudi v tem primeru so že na pogled odločilni dejavniki nadmorske višine in reliefa. Pri poznih in zgodnjih slanah potekajo meje ločnice po robu mrazišča, približno po izohipsi 1100 m in 800 m. Pri poznih pa se pri izohipsi 1100 m na vzhodnem delu meja odkloni na višje lege, zaradi prisojnih leg. Pri zgodnjih slanah pa se na zgornji strani spodnja meja ločnica odkloni v liniji pregrade, ki se na zahodni strani vasi iz Zgornjega belskega polja strmo dviga nad nižinskim delom doline Save Bohinjke.
- Od vetrov prevladuje jug in to na veliki večini področja katastrske občine. Jug je prevladujoč na platoju, vznožju in v nižini. Le na skrajnem severovzhodu katastrske občine prevladuje severovzhodnik.

Na tem mestu je treba pripomniti, da bi bila za potrebe gozdarstva (gojenje in izkoriščanje gozdov) zanimiva in potrebna analiza smeri, intenzitete in trajanja vetra za posamezna področja (vetrna roža).

Iz prikazov je razvidno, da sta za posamezne podnebne elemente najpomembnejša nadmorska višina in relief. Zelo pestra reliefna struktura kot tudi velike višinske razlike na področju katastrske občine so tudi razlog izredne heterogenosti klimatskih prilik.

Glavne meje ločnice med posameznimi klimatskimi stopnjami potekajo po karakterističnih reliefnih linijah. Gredo po robu mrazišča, po robu platoja, ob pregradi med nižinskim in prehodnim pobočnim pasom, preko venca najvišjih vrhov ipd.

Iz vsega navedenega je moč zaključiti, da se klimatske prilike sicer značilno spreminjajo in so odvisne od makroreliefnih in višinskih sprememb, vendar pa se zaradi pestrosti teh sprememb lahko razlikujejo že v majhnem, na zelo kratkih razdaljah.

DRUŽBENO-EKONOMSKI PROSTORSKI DEJAVNIKI

Med te dejavnike spadajo predvsem: stanje posesti, opremljenost prostora (ceste, pota, stavbe itd.), ostale dejavnosti v prostoru (počitniške hiše, izletniške točke itd.), živalstvo itd. V nalogi bomo obdelali samo enega od najpomembnejših družbeno-ekonomskih dejavnikov prostora, to je opremljenost prostora s prometnicami. Ta dejavnik je še zlasti zanimiv, ker ima pri procesu opuščanja kmetijskih površin zelo važno vlogo.

Opremljenost prostora in povezave s komunikacijami (karta 9)

Za potrebe prostorskega planiranja in ugotavljanja intenzivnosti izrabe prostora je pomemben pokazatelj odprtost s komunikacijami.

Stanje komunikacij na področju katastrske občine je sledeče: po dolini, poleg železniške proge Jesenice - Nova Gorica, poteka regionalna cesta prvega reda Bled - Bohinjska Bistrica.

Po platoju Pokljuke potekajo številne gozdne kamionske ceste, ki so prvenstveno namenjene odpiranju velikih gozdnih kompleksov. To so gozdne ceste: Zg.Gorjuše - Brlogovec (D, E6), Mrzli studenec - Jerka z odcepom do Belske planine, Belska planina - Voklo - Lmovce (D3 - C1), za Belsko planino (C3), Mrzli studenec - Zatrnik, Mrzli studenec - Rečiška planina. Vse te ceste so produktivne v pogledu izkoriščanja gozdov. Prav tako je delno produktivna tudi že omenjena regionalna cesta Bled - Bohinjska Bistrica.

Na podlagi približno izmerjenih dolžin in površine gozdov je ugotovljena za področje katastrske občine Bohinjska Bela gostota produktivnih gozdnih cest 9,2 m/ha.

Za popolnejši prikaz dostopnosti je analizirana še ena kategorija komunikacij. To so poti, boljši kolovozi oziroma traktorske vlake. Te

so: Pasica - Križe - Rčitno (E, F1), Bohinjska Bela - Brezje - Vaznik (F2), Bohinjska Bela - Ledne - Široka peč (F3), Podklanec - Vodice - Zajama - Gorjuše (F4 - D5), Podklanec - Obrne (F4), Obrne - Zotlarjeva planinca, Koritec - Kokošinjca (C3), Belska planina - Ogrinc (D3), Zavrh (D2,3), Voklo - Bavkovec (C, D2), Voklo (D2), Grajska planina (B2,3), nadalje traktorske vlake v oddelku 36 (D4), v odd. 38 (C4), v odd. 39 (B3,4), v odd. 57 in 58 (B1) ter vlaka od ceste Mrzli studenec - Zatrnik do Rečiške planine, po meji oddelka 56/1.

Razvidno je iz karte, da je mreža prometnic na področju katastrske občine zelo neenakomerno razpredena. Področje platoja je dobro odprto. Po dolini poteka glavna prometna žila. Ves vmesni prostor, pobočje visoke planote, pa je izrazito nedostopen. Prometnice, kar jih pa že je, pa so zelo slabe kvalitete. Karakteristični za to področje so strmi kolovozi, ki imajo velikokrat hudourniški značaj. Njihova strmina je takšna, da je po njih mogoč prevoz samo z lahki-mi, enoosnimi vozovi za lažje in manjše tovore. Predvsem pa je to področje zimskega spravila.

Zaradi neoprth gozdnih površin na tem območju je tudi celotna gostota produktivnih prometnic 9,2 m/ha precej nizka.

Če izhajamo iz dejstva, da opremljenost prostora s cestami pomeni možnost rabe vsem koristnikom prostora: gozdarstvu, kmetijstvu, turizmu, planinstvu, SLO in drugim, potem je jasno, da so na tem kritičnem območju kar tiče odprtosti, te možnosti bistveno zmanjšane, če ne celo onemogočene.

Razvidno je, da so glede intenzivne izrabe najbolj prizadete kmetijske površine in je posledica kot je opuščanje teh površin, tudi zaradi slabe dostopnosti, povsem logična.

Ključni problem za razvoj cestnega omrežja na tem območju (ves prehodni pas) predstavljata neugoden relief in redka naseljenost (Slamniki, Blaž, Vaznik).

Nujno bo potrebno iskati rešitve v smislu oživitve tega pasu z izgradnjo primerne prometnice. To velja še zlasti zato, ker so na

tem področju. (Črteše, Vodice - E3, E, F4) poleg kmetijskih tudi površine gospodarsko pomembnih gozdov.

Ker bodo ceste tudi v bodoče najpomembnejši infrastrukturni objekt v prostoru, bo potrebno angažirati sredstva vseh neposrednih porabnikov prostora, ob pomoči širše družbene skupnosti.

ANALIZA GOZDNEGA PROSTORA

Pomen gozdnega prostora v odnosu na celotni prostor

Gozdni prostor, ki se v današnjem času intenzivno izkorišča za različne namene in dejavnosti, vse bolj pridobiva na pomenu pri ohranjanju ravnotežja v sedanjem človekovem okolju, kar povečuje njegovo vsestransko vlogo v ožjem in širšem prostoru.

Pri vrednotenju gozdnega prostora zato ne moremo obravnavati gozdov le kot izolirano danost, temveč tudi z vidika njegovih vplivov oziroma vključevanja v ostali, to je negozdni prostor, glede na vzajemno učinkovanje, ki se odraža v doseženi stopnji smotrne uporabe prostora ob sedanji stopnji uravnoveženosti med delovanjem človeka in okolja. Na osnovi teh izhodišč je potreba po vključevanju gozdarstva v reševanje problematike opuščeni kmetijskih površin povsem razumljiva in nujna.

Pri presoji pomembnosti gozdarstva pri reševanju prostorske problematike pa moramo izhajati iz splošnokoristnih funkcij, ki jih gozd v prostoru opravlja.

Nedvomno je primarna med njimi varovalna vloga gozdov. Nadaljnje splošnokoristne funkcije gozdov so predvsem še: turistično-rekreativne, poučne, raziskovalne, ljudsko-obrambne in družbeno-gospodarske. Pomen teh splošnokoristnih funkcij gozdov se v razviti družbi stopnjuje.

Gozd je naravna vegetacijska formacija, ki se oblikuje v seriji ekoloških kompleksov. Zato je razumljivo, da se odločamo ovrednotiti ta prostor za potrebe človeške družbe preko življenjskih skupnosti, nastalih z naravnim združevanjem rastlin, to je gozdnih fitocenoz. V primerjavi z ostalimi dejavniki ima fitocenoza poseben položaj, ker z mnogostransko dejavnostjo najgloblje posega v ekološki kompleks.

Če spoznamo lastnosti fitocenoz, njihov nastanek in razvoj ter nji-

hovo življenjsko okolje, potem dobimo tisto absolutno osnovo, ki jo moramo upoštevati pri raznoterem vključevanju v to okolje, oziroma pri izrabi tega okolja za svoje udejstvovanje.

Kot rezultat fitocenoloških razmer, v povezavi z lastnostmi tal in petrografskim substratom, klimatskimi elementi ter vplivom orografskih dejavnikov, nastopa gozdna združba.

Predlagana metoda vrednotenja gozdnega prostora temelji na načelu, da ima vsak dejavnik, ki se vključuje v ekološki kompleks fitocenoze in gozdne združbe pri gospodarskem (v smislu vseh splošnokoristnih funkcij gozda) vrednotenju gozdnega prostora za potrebe človeške družbe, neko vrednost, ki je s tega vidika optimalna.

Tako vrednoteni gozdni prostor - po naravnih razmerah ali po primernosti za določene funkcije gozda, je moč uporabiti za primerjave, v katerih želimo ugotoviti medsebojne odnose z drugimi dejavniki, ki se v nekem prostoru pojavijo. Gre za primerjavo ekoloških in vegetacijskih razmer s splošnogospodarskimi, socialno-ekonomskimi, demografskimi in drugimi splošnodružbenimi pojavi.

GOZDNE ZDRUŽBE (karta 10)

Karta je izdelana na podlagi karte Gozdne združbe gozdnogospodarskega območja Bled v merilu 1 : 100.000 in izvršenih terenskih ogledov.

Na področju katastrske občine se kaže pestrost tudi v številnih gozdnih združbah kot rezultatu vzajemnega delovanja orografskih dejavnikov, geološko-petrografskega substrata, tal in klimatskih vplivov. Pojavljajo se sledeče gozdne združbe:

- acidofilno smrekovje (Bazzanio-Piceetum) na skrajnem zahodnem delu katastrske občine, v območju mrazišča in najbolj neugodnih klimatskih prilik,
- predalpski jelovo bukovi gozdovi (Abieti-Fagetum prealpinum). To se razprostirajo po planoti do samega vzhodnega roba planote.

- Vmes med omenjenima gozdnima združbama se vriva
- jelovje s praprotni (Dryopterido-Abietetum). Naslednji pas proti vzhodu predstavlja površinsko najbolj razširjeno
 - alpsko bukovje (Anemone-Fagetum), ki zavzema področja na robu platoja in več ali manj celotno vznožje Pokljuke. Le na vzhodu in skrajnem severovzhodnem delu podnožja visoke planote sta še združbi
 - predgorskega bukovja (Hacquetio-Fagetum) in na južnih eksponiranih legah
 - termofilni bukovi gozdovi (Cephalantero-Fagetum). V ekstremnih rastiščnih pogojih se pojavljajo na vzhodu še
 - bazofilno borovje (Genisto-Pinetum), na najbolj strmih in izpostavljenih legah
 - šibljak puhavca in črnega gabra (Querco-Ostryetum) ter na področju Močil, na platoju Pokljuke,
 - šotna smrečja in visoka barja (Oxycoco-Sphagnetum).

Kategorizacija gozdov po varovalnem pomenu (karta 11)

Kategorizacija je prirejena po viru 3.

Na podlagi že navedenega vrednotenja ekoloških razmer in lastnosti gozdnih združb lahko te razporedimo v kategorije po varovalni funkciji, ki jo opravljajo neposredno na rastišču oziroma posredno v širši pokrajini - v sklopu in odvisnosti od drugih vegetacijskih formacij.

V kategorijo trajno varovalnih gozdov so vključene gozdne združbe, ki na rastišču zavirajo že prisotne erozijske procese, odločilno vplivajo na stabilizacijo tal in se sploh nahajajo v ekstremnih rastiščnih razmerah. Sem spadajo gozdne združbe: šibljak puhavca in črnega gabra (QO), bazofilno borovje (GP) ter šotna smrečja in visoka barja (OS).

V kategorijo gozdov z vsestransko poudarjenim varovalnim značajem spadajo gozdne združbe, katerih gospodarski pomen je sicer lesno-proizvodni, vendar se to mora podrejevati varovalnemu pomenu teh gozdov.

Pri tem je odločilna površinska razsežnost gozdne združbe v vertikalnem profilu. V to kategorijo spadajo gozdne združbe: termofilni bukovi gozdovi (CF) ter alpski bukovi gozdovi (AnF).

V kategorijo gozdov interferenčnih klimatov vključujemo gozdove jelke in bukve, v katerih in v tesni odvisnosti od njih se oblikuje interferenčni klimat na prehodu iz submediterana na celino. Sem spada združba predalpskega jelovo bukovega gozda (AFp).

V kategorijo gozdov na labilnih tleh se uvrščajo gozdne združbe, ki poraščajo rastišča v dokaj ugodnih orografskih razmerah; tudi tla so razmeroma globoka. Vendar je talni kompleks zelo labilen in odvisen od fiziološke aktivnosti celotnega talnega profila. Fiziološko akvitnost pa je mogoče trajno ohranjati predvsem le z gozdno odejo. Sem se uvrščata gozdni združbi acidofilnega smrekovja (BP) in jelovje s praprotmi (DA).

Najvišjo kategorijo predstavljajo gozdovi stabilnih ekoloških kompleksov z združbo predgorskega bukovega gozda (HF). Njihova varovalna vloga ni posebej izražena in se omejuje na skupek nekaterih splošnokoristnih funkcij, ki jih imajo gozdovi. Prav v pasu predgorskega bukovja je pogosto najti na orografsko ugodnejših legah osamljene kmetije in zaselke (glej karto - Slamniki, Brezje, Vaznik, Blaž).

Kategorizacija gozdov po lesnoproizvodnem pomenu (karta 12)

Kategorizacija je prirejena po viru 3.

Gozdne združbe so razvrščene v bonitetne razrede ter na podlagi njihovega površinskega deleža in rastiščnega koeficienta (podrobna razlaga je izpuščena) ugotovljen njihov relativni pomen za proizvodnjo lesa. Po tem postopku pridemo do pregleda gozdnih združb po lesnoproizvodnem pomenu.

I. bonitetni razred - gozdovi na najboljših rastiščih

Sem spada gozdna združba jelovja s praprotmi (DA). Z raziskavami so ugotovljeni prirastki od 14 do 21 m³/ha.

III. bonitetni razred - gozdovi na dobrih rastiščih

V ta razred spada acidofilno smrekovje (BP) in združba predalpskega jelovo bukovega gozda (AFp). Ugotovljeni prirastki se gibljejo med 7,5 do 10,5 m³/ha.

IV. bonitetni razred - gozdovi na dobrih rastiščih

Sem spadata alpsko bukovje (AnF) in predgorsko bukovje (HF). Raziskave dajejo prirastke med 5,8 do 6,8 m³/ha.

VI. bonitetni razred - gozdovi na slabih rastiščih

Prisotno je termofilno bukovje (CF).

VII. bonitetni razred - gozdovi v ekstremnih rastiščnih razmerah

Sem spada šibljak puhavca in črnega gabra (QO).

VIII. bonitetni razred - grmovna vegetacija gozdnega drevja na ekstremnih rastiščih.

Sem spada združba šotnega smrečja in visokega barja (OS).

Kategorizacija gozdov glede na lesno zalogo in prirastek (karta 13)

Kategorizacija je narejena po viru 15.

Dobljene vrednosti predstavljajo produkt med lesno zalogo na hektar in prirastkom na hektar.

Pričujoča razdelitev je posledica tako potencialne sposobnosti posameznih rastišč kot tudi in še zlasti dejanskega stanja v naravi, kot posledica človekovega delovanja. Tako si večje površine kategorije od 0 do 1000 na sicer dobrih rastiščih, v zahodnem in jugozahodnem predelu katastrske občine, razlagamo s tem, da gre za gozdove mlajših razvojnih faz.

Pri tej karti je še potrebno omeniti, da do večjih homogenih površin v osrednjem in vzhodnem delu katastrske občine prihaja zato, ker je izvedena kategorizacija za zasebni sektor v okviru celih oddelkov.

Družbeni gozdovi (zahodni del katastrske občine) pa so obravnavani po odsekih in je zato vidna večja razdrobljenost.

Analiza gozdnega prostora na podlagi gozdnih združb predstavlja v procesu krajinskega načrtovanja prvo stopnjo pristopa, ki je bil nakazan že prej. Gre za strokovno analizo v okviru enega sektorja, to je gozdnega prostora.

Na podlagi strokovnega planiranja z ustreznimi krajinskimi analizami, je potem v drugi stopnji potrebno določiti primernostna (pomembnostna) področja med različnimi funkcijami v okviru ene panoge. V konkretnem primeru gre za analizo splošnokoristnih funkcij gozdov.

ANALIZA POMEMBNOSTI GOZDNIH POVRŠIN PO VAROVALNEM ZNAČAJU (karta 14)

Osnova za izdelavo te karte je bila karta 11, torej vrednotenje gozdnega prostora po varovalnem pomenu. Upoštevana pa sta še dva dodatna kriterija. To so strmine in objekti za varovanje. Čeprav to nista edina kriterija oziroma dejavnika, ki opredeljujeta varovalno funkcijo neke gozdne površine, sta pa gotovo v konkretnem primeru najpomembnejša. Zlasti to velja za strmine. Pri samem izvrednotenju sem torej primerjal karto 11 in karto 5.

Po izvrednoteni kategorizaciji strmin sem upošteval le najvišjo kategorijo strmin, nad 50% naklona. Tu je potrebno omeniti, da bi bilo za pravilno presojo strmine glede na varovalno funkcijo le-te opredeliti tudi glede na ekspozicijo. Strme, prisojne lege so v smislu varovanja pomembnejše kot strme osojne. Na podlagi take presoje bi bilo možno priti do določene vrednosti nagiba, ki naj bi pomenil " prag varovanja". Čeprav gre verjetno za vrednosti nad 50% nagiba, sem zaradi poenostavitve upošteval že, po kategorizaciji, izvedeni maksimalni nagib.

Objekt, potreben za varovanje, predstavljajo trase smučarskih prog (C1, D1). Ker gre za površine, ki so bile tako rekoč vrezane v gozdni prostor in ker je trasa na dokajšnjih strminah, morajo oko-

liški sestoji in še zlasti gozdni rob prevzeti poudarjeno varovalno vlogo.

Pri te, je potrebno še omeniti, da manjših površin kot 2 ha nisem upošteval iz razloga kompleksnosti.

Tako so na karti prikazane sledeče kategorije gozdov glede na varovalni pomen:

1. zelo pomembni varovalni gozdovi, ki vključujejo poleg trajno varovalnih gozdov še najstrmešje predele gozdov druge kategorije (gozdovi z vsestranskim varovalnim značajem). Tako spadajo pod to kategorijo vse površine bazofilnega borovja (GP), šibljak puhavca in črnega gabra (QO) ter šotna smrečja in visoka barja (OS). Sem spadajo tudi najstrmejše površine združb termofilnega bukovja (CF) in alpskega bukovja (AnF).
2. pomembni varovalni gozdovi. V to kategorijo spadajo gozdovi z vsestransko poudarjenim varovalnim značajem in najstrmejše površine ostalih varovalnih gozdov. Tako sem spadajo v večji meri gozdovi alpskega (AnF) in termofilnega bukovja (CF), razen najstrmejših predelov, ki so že vključeni v zelo pomembne varovalne gozdove. V to kategorijo pa tudi spadajo najstrmejše površine gozdne združbe predgorskega bukovja (HF), čeprav v zmerno nagnjenih legah tvorijo po varovalni funkciji gozdove stabilnih ekoloških kompleksov.

V to kategorijo spada tudi gozdni pas okrog izsekane trase smučarskih prog in sedežnice (Zatrnik - Berjanca; C1, D1). Varovalna vloga teh sestojev je v preprečevanju plazin, usadov ali podorov kamenitega koluvija in v zaščiti nižje ležečega objekta (trasa proge, postaja žičnice) pred erozijskimi vplivi.
3. delno pomembni varovalni gozdovi. V to kategorijo spadajo vsi preostali gozdovi. V večji meri gre za vse gozdove na samem platu Pokljuke. Sem spadajo združbe acidofilnega smrekovja (BP), jelovja s praprotni (DA) in v pretežni meri predalpski jelovo bukovski gozdovi (AFp).

ANALIZA PRIMERNOSTI GOZDOV PO LESNOPROIZVODNEM POMENU
(karta 15)

Karta mora sintetizirati pomembne naravne dejavnike, da bi najbolj opredelili gozdnogospodarski cilj. Pri opredeljevanju gozdnogospodarskih ciljev so najpomembnejši dejavniki: gozdna združba, stanje sestojev, dostopnost, posestno stanje itd. Na podlagi teh je možno opredeliti gozdne površine glede na primernost za lesno proizvodnjo. Pri tem ima razumljivo v dolgoročnem smislu največjo težo gozdna združba, kateri sem pri vrednotenju dal tudi največji poudarek.

Pri sami izdelavi karte 15 smo primerjali karto 12 (kategorizacija gozdov po lesnoproizvodnem pomenu) in 13 (kategorizacija gozdov glede na lesno zalogo in prirastek). Tudi v tem primeru smo zaradi načela kompleksnosti, upoštevali površine, večje od 1 ha.

1. Gozdovi z veliko potencialno sposobnostjo. V to kategorijo spadajo po izvedeni kategorizaciji gozdovi prvega in tretjega bonitetnega razreda. To so gozdne združbe jelovja s praprotni (DA) ter gozdne združbe acidofilnega smrekovja (BP) in predalpskega jelovo bukovja (AFp).

Meja, ki omejuje te gozdove, je delno modificirana glede na stanje sestojev (razvojne faze) po karti 13. Veliko heterogenost kratkoročnejšega stanja sestojev na platoju smo zanemarili nasproti izredni dolgoročnosti gozdnih združb.

2. Gozdovi s srednjo potencialno sposobnostjo. Sem spadajo gozdovi na dobrih rastiščih in sicer: alpsko bukovje (AnF) in predgorsko bukovje (HF).

3. Gozdovi z majhno potencialno sposobnostjo. V to kategorijo spadajo vsi ostali gozdovi slabih in ekstremnih rastiščnih razmer: termofilno bukovje (CF), bazofilno borovje (GP), šibljak puhavca in črnega gabra (QO) ter visoka barja (OS). Meja je delno modificirana s kategorijo varovalnih gozdov po karti 13.

Z vrednotenjem gozdnega prostora na primernostna in pomembnostna področja je zaključen drugi korak v procesu krajinskega načrtovanja.

ANALIZA PREDNOSTNIH OBMOČIJ GOZDNIH ZEMLJIŠČ (karta 16)

Naslednji korak pri valorizaciji gozdnega prostora predstavlja analiza prednostnih površin po posameznih funkcijah. Pri tem gre za izločitev gozdnih površin, kjer je varovalna funkcija močno izražena, površin, ki so izrazito primerne za lesno proizvodnjo in pa ostalih, neizrazitih gozdnih površin z bolj ali manj poudarjenimi ostalimi splošnokoristnimi funkcijami gozdov.

Analiza in izdelava karte prednostnih območij je izvedena na podlagi primerjave kart primernostnih območij po lesnoproizvodni in varovalni funkciji (karti 14 in 15).

Pri tem smo uporabili naslednjo metodo. V prednostno območje se uvrsti kategorija gozdov z najvišjo stopnjo primernosti oziroma pomembnosti v okviru ene funkcije. Seveda pa pri sami konfrontaciji dveh ali več funkcij prihaja do delne modifikacije prednostnih območij, glede na primernostna območja. Vsi gozdovi, ki pa izpadejo iz obeh skrajnih in v določenem smislu diametralnih funkcij (v najširšem smislu se dopolnjujeta), to je varovalne in lesnoproizvodne, pa predstavljajo neizraziti, v smislu obeh osnovnih funkcij, del gozdnega prostora.

1. Prednostno območje varovalnih gozdov. Pri tem so upoštrevane površine zelo pomembnih varovalnih gozdov (karta 14), brez modifikacij glede na ostale dejavnike prostora.
2. Prednostno območje gozdov za lesno proizvodnjo. Sem spada območje gozdov z veliko potencialno močjo (po karti 15), delno modificiranim z območjem pomembnih varovalnih gozdov (karta 14).

Po osnovnem principu bi bilo morda potrebno gozdove z veliko potencialno močjo (1.stopnja primernosti) skrčiti na področjih, kjer so varovalni gozdovi 2.stopnje (pomembni varovani gozdovi). Tega se nisem poslužil skoraj v celoti zato, ker sta mi dejavnika dostopnosti in kompleksnosti (glej stran 55) potrdila prednostne površine gozdov z veliko potencialno sposobnostjo. Skoraj pa zato, ker sem na delu območja (glej kvadrant D1 in C1) vendarle upošteval pomembnost varovalnih gozdov. To pa zato, ker je tam pod-

ročje urejenih smučarskih prog in žičnice, ki zahteva določen pou-
darek na varovalni funkciji okoliških gozdov in zato manj svobod-
nem izkoriščanju, sicer potencialno primernih, sestojev.

3. Območje ostalih, neizrazitih gozdov. Vse površine, ki so izpadle
pri valorizaciji prednostnih območij glede na varovalno in lesno-
proizvodno funkcijo, predstavljajo območje neizrazitih, toda, kot
bomo videli pozneje, v smislu ostalih splošnokoristnih funkcij,
zelo pomembnih gozdov.

Ostale splošnokoristne funkcije gozdov so od turistično-rekreativne,
preko poučne, raziskovalne, vodno- in lovno-gospodarske, do ljudsko-
obrambne ipd. Ker pa večina teh funkcij na konkretnem področju bolj
ali manj ni opredeljenih, tako vsebinsko kot tudi prostorsko, se bo-
mo dotaknili samo ene od njih.

Mimogrede bi rad omenil to, da dokler ne bodo kar se da precizno o-
predeljene vse te funkcije, toliko časa ne moremo govoriti o resnič-
no optimalnih rešitvah na področju prostorskega načrtovanja.

Torej dotaknili se bomo turistično-rekreativne funkcije, ki jo lahko
opravlja gozd na tem območju.

Gre za predlagano območje zelenega pasu Bleda na področju katastrske
občine Bohinjska Bela (glej karto 16 - izrisana meja zelenega pasu).
Čeprav gre za površine, ki še nimajo v obliki občinskega odloka for-
malno pravne potrditve, pa je jasno, da gre za področje gozdov s
poudarjeno turistično-rekreativno funkcijo. Gozdovi, ki opravljajo
tako funkcijo, so namenjeni obiskovalcem, ki v njih iščejo zdravja,
miru, sprostitve, stestskih užitkov in stika z naravo. To področje
nudi idealne pogoje izletniški rekreaciji, ki s svojim, proti blej-
ski kotlini, nagnjenim pobočjem visoke planote, nudi enkratne pano-
ramske užitke.

Jasno je, da daje in bo še zlasti dajala omenjena funkcija ton go-
spodarjenju z gozdovi na teh površinah. O tem pa malo kasneje.

Na tem mestu bi pripomnili, da bi bilo verjetno upravičeno mejo zelenega pasu delno modificirati in vključiti še področje gozdov ob smučarskih progah na Berjanci, ki tako ali tako že imajo poudarjeno turistično-rekreativno funkcijo (glej karto 16).

Tudi preostali del neizrazitih gozdov, po izvedeni kategorizaciji, bi bilo možno določneje opredeliti glede na zgoraj omenjene, toda za konkretno območje neprecizirane, prostorske dejavnike.

OPREDELITEV KMETIJSKIH POVRŠIN V SMISLU ŠIRJENJA GOZDNEGA PROSTORA

Kmetijski prostor katastrske občine Bohinjska Bela se prepleta z gozdnim prostorom na celotni površini.

Delež kmetijskega prostora na platoju Pokljuke je malenkosten, praktično vezan samo na Belsko, Grajsko in Rečiško planino. To so hkrati edine kmetijske površine, razen še dela Ogrinca (D3), ki padejo v prednostno območje gozdov za lesno proizvodnjo. Če upoštevamo vse osnovne kriterije, ki nakazujejo gozdarstvu intenzivno gospodarjenje in s tem primerna vlaganja v te površine (stanje okoliškega gozdnega prostora, kompleksnost, dostopnost kmetijskega zemljišča, strmina in ekspozicija), potem so iz lesno-proizvodnega vidika nedvomno prednostne.

Ob upoštevanju še dodatnega kriterija, stopnje opuščeniosti kmetijskega zemljišča (glej karti 2 in 3), potem vidimo, da Belska planina ne bo opuščena, obe ostali planini pa sta že delno opuščeni in je prisotno začetno zaraščanje.

Iz navedenega sledi: če bodo kmetijske površine določno opredeljene v smislu opuščeniosti in koder ne bo še drugih hkratnih porabnikov prostora, potem se lahko na takih površinah takoj pristopi k intenzivnemu gospodarjenju, v smislu pridobivanja lesa, ker je vsako stihijsko zaraščanje neopravičljivo.

Površine, kamor je interes gozdarstva kot gospodarske panoge najmanj usmerjen, so nedvomno v območju varovalnih gozdov. Takih površin

(glej karto 16) skoraj ni. To je tudi razumljivo, ker gre za ekstremna orografska in vegetacijska področja, v katerih v preteklosti ni prihajalo do intenzivnejše kmetijske rabe prostora (košenice, rovti).

Edine površine v tem smislu najdemo pod Ojstrico (E5) pod Zalustom (F6) in površine na samem robu platoja (E2 in E3).

Verjetno je za te površine edina alternativa stihijsko zaraščanje in s tem krepitev osnovnih varovalnih funkcij gozda.

Kot je razvidno s same karte, pa velika večina kmetijskih površin pade v območje neizrazitih gozdov, v območje z bolj ali manj poudarjenimi splošnokoristnimi funkcijami. Ves severovzhodni del katastrske občine pripada predlaganim površinam zelenega pasu, torej površinam s poudarjenim turistično-rekreativnim značajem. Ne glede na to, kako in v kakšnih oblikah se bo rekreacijski turizem na tem območju razvijal (stacionarna oblika rekreacije - vikend hišice, taborjenje, piknik prostori, vsakodnevna rekreacija, površine za izletništvo ali podobno), bo predstavljal motnjo pri gospodarjenju z gozdovi na večji površini in bo te gozdove sčasoma potrebno opredeliti kot gozdove s posebnim namenom. Prav zato so kakršnekoli intervencije v smislu gospodarjenja na opuščeni kmetijskih površinah, brez predhodno določenih končnih ciljev, vprašljive.

Nedvomno bo potrebno rešitve iskati v prebiralnih oblikah gospodarjenja, v malopovršinskih ukrepih, v primerni zmesi avtohtonih drevesnih vrst z naravnim pomlajanjem itd.

Zaradi vsega tega je reševanje problematike opuščeni kmetijskih zemljišč, enostavno s pogozdovanjem in ustvarjanjem smrekovih monokultur na večjih površinah, zelo problematično.

Če primerjamo karti 2 in 3, ko gre za časovni odmik samo enega desetletja, vidimo, da se proces stihijskega zaraščanja intenzivno nadaljuje, ne meneč se za ukrepe človeka, ki praktično tem procesom ne morejo slediti, v smislu gospodarskega reševanja.

Kmetijske površine se vztrajno ožijo. Edini večji kompleks ohranjenih travnikov in delno pašnikov predstavlja Rčitno. Manjše, še ohranjene, pa so površine okrog zaselkov Brezje, Vaznik, Blaž in Slamniki. Od vseh teh površin v območju zelenega pasu so verjetno še najbolj primerne za dovolj intenzivno gospodarjenje že zaraščene površine na robu platoja (D2, E2). To pa zato, ker so kriteriji za lesno proizvodnjo dokaj primerni (bližina kompleksa gozdov z veliko potencialno močjo, dobra dostopnost, ugodna osojna ekspozicija).

Vse ostale površine v okviru zelenega pasu pa je verjetno potrebno obravnavati v smislu že prej nakazanega.

Ostale površine neizrazitih gozdov izven zelenega pasu nimajo sicer poudarjene turistično-rekreativne funkcije, kot so: ljudsko-obrambna, lovska, itd., ki bi jih bilo pri iskanju optimalnih rešitev pri problematiki opuščeni in zaraščeni kmetijskih površin, tudi potrebno obravnavati.

Verjetno je rešitev potrebno iskati v manj intenzivnih načinih gospodarjenja. To pa zato, ker gre za površine, kjer posebnih lesnoproizvodnih donosov ni moč pričakovati vsled slabše dostopnosti. To velja še zlasti za površine na območju Črteš (E3), Vodice (E4, F4, E5), pod Ojstrovico ter del Zajame (E5).

Kmetijska zemljišča v okviru agromelioracije (glej karto 2) že po kriteriju, da ne bodo opuščena, niso za gozdno rabo zanimiva.

Še najbolj zanimivo, v okviru neizrazitih gozdov, s stališča lesnoproizvodne funkcije, so površine v območju Mokrega loga (D6, E6), kjer je dobra dostopnost (cesta Brlogovec) ter so prisotni primerni orografski dejavniki (brez večjih strmin in izrazito prisojnih ekspozicij - glej karti 5 in 6).

S tem lahko sklenemo opredelitev kmetijskih zemljišč v katastrski občini Bohinjska Bela, njihovo opuščanje in zaraščanje glede na hkratnega dejavnika v prostoru, to je gozdarstvo.

Z A K L J U Č K I

Izredno močan trend opuščanja kmetijskih površin v višinskih regijah je odraz nagle deagrarizacije prebivalstva, intenziviranja kmetijstva v nižjih predelih in odliva kmetijskih prebivalcev zaradi možnosti zaposlitve v ekonomsko privlačnejših panogah. Zmanjšanje obsega kmetijskih površin v nižinskih predelih pa ima še dodatne vzroke v urbanizaciji in gradnji infrastrukture.

Neposredna reakcija narave se odraža v intenzivnem stihijskem zaraščanju teh površin in s tem v korenitem spreminjanju stoletja negovane in vzdrževane kulturne krajine.

Zgornje ugotovitve nam primer katastrske občine Bohinjska Bela samo potrjuje.

Ker gre torej za spreminjanje krajine na 11,7% celotne površine Slovenije, predstavlja ta proces enega ključnih problemov širšega družbenega in v okviru tega prostorskega planiranja.

Problematika zahteva reševanje le v okviru vseh nosilcev funkcij rabe prostora, v obliki sintez prostorskih bilanc.

Na podlagi bilance gozdnega prostora in posebnih kriterijev za ovrednotenje in prevrednotenje kmetijskih zemljišč je v nalogi nakan poskus reševanja tozadevne problematike s strani gozdarstva.

Osnovno pri izdelavi bilance gozdnega prostora predstavlja analiza gozdnih združb. Lastnosti, nastanek in razvoj ter življenjsko okolje gozdnih združb nam daje tisto absolutno osnovo, ki jo moramo upoštevati pri raznoterem vključevanju v to okolje oziroma pri izrabi tega okolja.

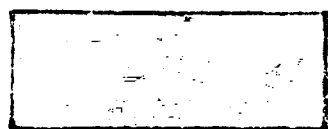
Tako vrednoteni gozdni prostor - po naravnih razmerah ali po primernosti za določene funkcije gozda, je moč uporabiti za primerjave, v katerih želimo ugotoviti medsebojne odnose z drugimi dejavniki,

KATASTRSKA OBČINA

BOHINJSKA BELA

M 1:10 000

STANJE KATASTRSKIH KULTUR LETA 1868

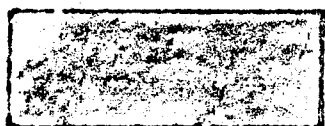
intenzivne kmetijske površine

travniki

pašniki

gozdovi

KATASTRSKA OBČINA

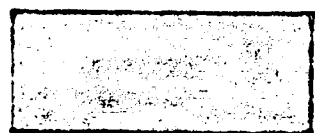
BOHINJSKA BELA

M 1:10 000

SPREMEMBE KATASTRSKIH KULTUR PO
LETU 1969 IN TRENDI

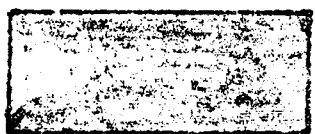
intenzivne kmetijske površine

travniki

pašniki

opuščene in zaraščene površine

RIBNICA

BERJANICA

REČITNO

POD SOLZNEM

Reciska planina

Blaz

Brezje

BOBNJSKA BELA

RIBISOLCA

Grzjska planina

VOKLO

Voznik

Slamnik

SUHI VRH

Belska planina

PLESA

Zeleznica postaja
Bobnjska Bela

POD REČMI

VODICE

GOLI VRH

JESENJE

OBRNE

BRLOGOVEC

OBRNISKI VRH

ZALIST

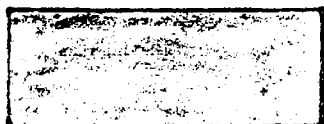
Sava Bohinjka

KATASTRSKA OBČINA

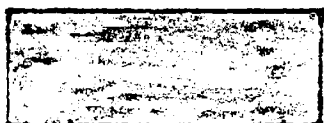
BOHINJSKA BELA

M 1:10 000

STANJE KATASTARSKA KULTUR LETA 1969

intenzivne kmetijske površine

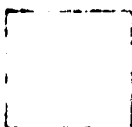
travniki

pašniki

gozdovi

agromelioracija

3

PREGLED NAJVERJETNEJŠIH POTENCIALNIH GOZDNIH
ZDRUŽB NA ZARAŠČAJOČIH KMETIJSKIH ZEMLJIŠČIH

LEGENDA KRATIC GOZDNIH ZDRUŽB

(po legendi GV karte SRS, Biro za gozd.načrt.)

ZONALNE GOZDNE ZDRUŽBE

Submediteranski fitoklimatski teritorij

- CaO - Obmorski grmičav gozd kraškega gabra
Carpinetum orientalis (croaticum), Horvatić 39
- QC 1 - Primorski nižinski gozd gradna in belega gabra
Hacquetio-Carpinetum var. Ruscus aculeatus, Košir 74;
Querco-Carpinetum slov., Tomažič 39 p.p.;
(Querco-Carpinetum submediterraneum, Wraber 54)
- SO - Primorski gozd gradna, puhastega hrasta in kraškega jesena
Orno-Quercetum petraeae - pubescentis, Košir 74 asoc.prov.,
stadij Sesleria autumnalis - Ostrya carpinifolia
(= Seslerio autumnalis - Ostryetum, Horvat in Horvatić 50)
- SeF - Primorski bukov gozd
Seslerio autumnalis - Fagetum Horvat So
- OrF - Primorski gorski bukov gozd
(Lamio) Orvalae-Fagetum, Tomažič 50 mscr.
- AnF 1 - Primorski visokogorski bukov gozd
Luzulo niveae - Fagetum, Tomažič 59 mscr.

Dinarski fitoklimatski teritorij

- HF 2 - Dinarski predgorski bukov gozd
Hacquetio - Fagetum var. Geranium nodosum, Košir (68) 71
- AF - Dinarski gozd jelke in bukve
Abieti - Fagetum dinaricum, Tregubov 57
- AdF 2 - Dinarski visokogorski bukov gozd
Adenostylo glabrae - Fagetum (praealpino-dinaricum), Tregubov 54

Predalpsko - alpski fitoklimatski teritorij

a) predalpski del

- QC 3 - Predalpski nižinski gozd gradna in belega gabra s trilistno
veternico
Hacquetio - Carpinetum var. Anemone trifolia, Košir 74
(Quercus - Carpinetum slov., Tomažič 39 p.p.,
Asperulo - Carpinetum Wraber 69 p.p.)
- HF 3 - Predalpski predgorski bukov gozd s trilistno veternico
Hacquetio - Fagetum var. Anemone trifolia, Košir (68) 71
- EF 3 - Predalpski gorski bukov gozd s trilistno veternico
(Dentario) Enneaphylli - Fagetum var. Anemone trifolia, Košir
(68) 71
- AFp - Predalpski gozd jelke in bukve
Abieti - Fagetum praealpinum, Robič 64 mscr.
- AdF 3 - Predalpski visokogorski bukov gozd
Adenostylo glabrae - Fagetum praealpinum, Smole 71 mscr.

b) alpski del

- AnF 3 - Alpski bukov gozd
Anemone trifoliae - Fagetum, Tregubov 57

- APs - Alpski smrekov gozd
Adenostylo glabrae - Piceetum (Wraber /58/ 66 p.p.), Zukrigl 73

Preddinarski fitoklimatski teritorij

- QC 4 - Preddinarski nižinski gozd gradna in belega gabra z vimčkom
Hacquetio - Carpinetum var. Epimedium alpinum, Zorn (68) mscr.74
(Quercu - Carpinetum croat., Horvat 39 p.p.,
Quercu - Carpinetum slov., Tomažič 39 p.p.,
Asperulo - Carpinetum, Wraber 68, p.p.)
- HF 4 - Preddinarski predgorski bukov gozd z lobodiko
Hacquetio - Fagetum var. Ruscus hypoglossum, Košir (56) 61
- EF 4 - Preddinarski gorski bukov gozd
(Dentario) Enneaphylli - Fagetum, Košir (56) 61
- SF - Preddinarski visokogorski bukov gozd
(Dentario trifoliae = Cardamino) Savensi - Fagetum, Košir (62) 71

Predpanonski fitoklimatski teritorij

- QC 5 - Predpanonski nižinski gozd gradna in belega gabra
Hacquetio - Carpinetum var. Carex pilosa, Košir 74
(Asperulo - Carpinetum, Wraber 68 p.p.)

AZONALNE GOZDNE ZDRUŽBE

Bukovi gozdovi

a) na karbonatni podlagi

- OF - Termofilni bukov gozd
Ostryo - Fagetum, Wraber 54 p.p.
(Cephalanthero - Fagetum n.n. Biro)
- ArF - Bukov gozd s kresničevjem
Arunco - Fagetum, Košir (61) 71 s.lat.
- QF - Bukov gozd z gradnom
Quercu petraeae - Fagetum, Košir (61) 71 s.lat.

b) na silikatni podlati

- LF 3 - Predalpski bukov gozd z belkasto bekico
Luzulo albidae - Fagetum, Lohm.et Tx. 54
- LF 4 - Ilirski bukov gozd z belkasto bekico
Luzulo albidae - Fagetum illyricum, Košir 71 n.prov.
- BF - Acidofilni bukov gozd z rebrenjačo
Blechno - Fagetum, Horvat 50 s.lat.
- DF - Acidofilni bukov gozd z vijugasto masnico
Deschampsio flexuosae - Fagetum, Soo 62

Jelovi in smrekovi gozdovi

b) na silikatni podlagi

- DA - Jelov gozd s praprotni
Dryopterido - Abietetum, Košir 65 mscr.
- DA - Gozd jelke in smreke s vilicastim mahom
Bazzanio - Abietetum, Wraber (53) 58 p.p.

Acidofilni borovi gozdovi

- MP - Acidofilni borov gozd
Vaccinio vitis-idaeae - Pinetum silvestris, Tomažič (42) 71 s.lat.

Upravna občina: 1 AJDOVŠČINA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Ajdovščina	2392	QC ₁
2	Batuje	2386	QC ₁
3	Brje	2395	QC ₁
4	Budanje	2379	QC ₁
5	Col	2373	SeF
6	Črniče	2384	SeF
7	Dobravlje	2390	QC ₁
8	Dol - Otlica	2370	AdF ₂
9	Erzelj	2398	QC ₁
10	Gabrje	2397	QC ₁
11	Goče	2403	QC ₁
12	Gojače	2385	QC ₁
13	Kamnje	2388	QC ₁
14	Kovk	2371	AF
15	Križna gora	2372	SeF
16	Lokavec	2381	SeF
17	Lozice	2407	SeF
18	Lože	2402	QC ₁
19	Nanos	2406	SeF
20	Planina	2399	QC ₁
21	Podkraj	2375	SeF
22	Podnanos	2405	SeF
23	Podraga	2404	QC ₁
24	Sanabor	2377	SeF
25	Selo	2387	QC ₁
26	Skrilje	2389	QC ₁
27	Slap	2400	QC ₁
28	Šmarje	2396	QC ₁
29	Štomaž	2382	SeF
30	Šturje	2380	SeF
31	Ustje	2393	QC ₁
32	Velike žablje	2394	QC ₁
33	Vipava	2401	QC ₁
34	Vipavski križ	2391	QC ₁
35	Višnje	2376	SeF
36	Vodice	2374	AF
37	Vrhpolje	2378	QC ₁
38	Vrtovin	2383	SeF

Upravna občina: 2 BREŽICE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Arново selo	1264	QF
2	Artiče	1279	QF
3	Blatno	1267	QF
4	Bojsno	1274	QF
5	Bregana	1310	HF4
6	Brezina	1282	QC4
7	Brezje	1270	QF
8	Brezovica	1256	QF
9	Brežice	1300	QC4
10	Bukovšek	1284	QC4
11	Bukovje	1254	QF
12	Bušeča vas	1303	QF
13	Cerina	1307	QF
14	Cerklje	1302	QC4
15	Curnovec	1266	QF
16	Čatež	1306	HF4
17	Črnc	1283	QC4
18	Dečno selo	1278	QF
19	Dednja vas	1268	QF
20	Dolenja vas	1318	QC4
21	Drenovec	1255	QF
22	Gabrje	1292	QC4
23	Globočice	1305	QF
24	Globoko	1276	QC4
25	Jereslavec	1288	QC4
26	Kapele	1290	QC4
27	Koritno	1309	HF4
28	Križe	1252	HF4
29	Krška vas	1301	QC4
30	Loče	1295	QC4
31	Mali vrh	1277	QF
32	Mihalovec	1296	QC4
33	Mostec	1297	QC4
34	Orlukova gora	1263	QF
35	Orešje	1253	QF
36	Pavlova vas	1259	HF4
37	Piršenberg	1275	QF
38	Pišce	1269	QF
39	Podgorje	1258	HF4
40	Podvinje	1291	QC4
41	Rakovec	1289	QC4
42	Rigonce	1294	QC4
43	Sela	1285	QC4
44	Silovec	1260	HF4
45	Slogonsko	1286	QC4

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Sromlje	1261	HF ₄
47	Stara vas	1272	QC ₄
48	Stojanski vrh	1304	QF
49	Sušica	1257	HF ₄
50	Št.Lenart	1281	QC ₄
51	Trnje	1298	QC ₄
52	Vel. dolina	1308	HF ₄
53	Vel. Obrež	1293	QC ₄
54	Vitna vas	1271	QF
55	Volčje	1265	QF
56	Vrhnje	1287	QC ₄
57	Zakot	1299	QC ₄
58	Zgornja Pohanca	1262	HF ₄
59	Zgornji Obrež	1280	QC ₄
60	Župelevec	1273	QC ₄

Upravna občina: 3 CELJE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Arclin	1070	QC4
2	Brezovica	1063	HF4
3	Brdce nad Dobrno	1044	HF4
4	Brezova	1067	QC4
5	Bukovžlak	1083	QC4
6	Celje	1077	HF4
7	Čreškova	1047	HF4
8	Dobrna	1056	QF
9	Dol	1050	QC4
10	Goričica	1133	HF4
11	Homec	1055	QF
12	Jungrt	1069	QC4
13	Klanc	1045	HF4
14	Kompole	1085	QF
15	Košnica	1079	HF4
16	Lemberg	1059	QF
17	Lipa	1049	HF4
18	Lisce	1078	HF4
19	Loka	1053	QC4
20	Male dole	1062	DF
21	Medlog	1076	QC4
22	Novake	1054	BF
23	Ostrožno	1075	QC4
24	Pečovje	1084	BF
25	Podgorje	1052	HF4
26	Prožinska vas	1086	QF
27	Rožni vrh	1058	QF
28	Rupe	1057	BF
29	Socka	1048	HF4
30	Sp. Hudinja	1074	QC4
31	Strmec pri Vojniku	1060	BF
32	Svetina	1087	QF
33	Škofja vas	1071	QC4
34	Šmartno	1068	QC4
35	Šmiklavž	1072	QC4
36	Teharje	1082/1	HF4
37	Tomaž	1064	HF4
38	Tremerje	1080	HF4
39	Trnovlje	1073	QC4
40	Verpete	1051	HF4
41	Višnja vas	1061	HF4
42	Vojnik okolica	1066	HF4
43	Vojnik trg	1065	HF4
44	Zagrad	1081	HF4
45	Zavrh	1046	QF
46	Zvodno	1082/2	HF4

Upravna občina: 4 CERKNICA

Zap. št.	Katastrska občina	šifra	Potencialna gozdna združba
1	Babna polica	1650	HF ₂
2	Babno polje	1651	HF ₂
3	Begunje	1661	HF ₂
4	Benete	1689	HF ₂
5	Bežuljak	1658	AF
6	Bločice	1681	HF ₂
7	Cajnarje	1663	AF
8	Cerknica	1676	HF ₂
9	Dane	1634	HF ₂
10	Dolenja vas	1677	HF ₂
11	Gorenje jezero	1633	HF ₂
12	Gradiško	1671	HF ₂
13	Grahovo	1675	HF ₂
14	Hiteno	1667	AF
15	Hudi vrh	1691	HF ₂
16	Iga vas	1644	HF ₂
17	Jeršiče	1665	AF
18	Kačja vas	2471	AF
19	Knežja njiva	1638	HF ₂
20	Kozarišče	1648	HF ₂
21	Kožljek	1657	HF ₂
22	Krajič	1685	HF ₂
23	Kranjče	1655	HF ₂
24	Kremenca	1669	HF ₂
25	Lipsenj	1679	HF ₂
26	Lož	1636	HF ₂
27	Metulje	1692	HF ₂
28	Nadlesk	1647	HF ₂
29	Nova vas	1683	HF ₂
30	Osredek	1653	AF
31	Otave	1656	AF
32	Otok I	1632	HF ₂
33	Otok II	1678	HF ₂
34	Podcerkev	1635	HF ₂
35	Poljane	1643	HF ₂
36	Pudob	1646	HF ₂
37	Radlek	1674	HF ₂
38	Rakek	1659	HF ₂
39	Ravne pri Topolu	1694	HF ₂
40	Ravne pri Žilcah	1666	AF
41	Ravnik	1672	HF ₂
42	Runarsko	1688	HF ₂
43	Selšček	1662	HF ₂
44	Snežnik	2508	AF
45	Stari trg	1637	HF ₂

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Strmca	1686	HF ₂
47	Studenec	1690	HF ₂
48	Studeno	1682	HF ₂
49	Štrukljeva vas	1664	HF ₂
50	Topol	1693	HF ₂
51	Trnje	2507	AF
52	Ulaka	1670	HF ₂
53	Unec	1660	HF ₂
54	Velike Bloke	1673	HF ₂
55	Veliki vrh	1687	HF ₂
56	Viševsek	1645	HF ₂
57	Volčje	1684	HF ₂
58	Vrh	1649	HF ₂
59	Vrhnika	1639	HF ₂
60	Zales	1668	AF
61	Žerovnica	1680	HF ₂
62	Žilce	1654	AF

UPRAVNA OBČINA: 5 ČRNOMELJ

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Adlešiči	1552	QC ₄
2	Bedenj	1545	QC ₄
3	Belčji vrh	1551	QC ₄
4	Blatnik	1530	HF ₄
5	Bojanci	1553	QC ₄
6	Brezje	1528	QC ₄
7	Bukova gora	1537	HF ₄
8	Butoraj	1547	QC ₄
9	Črešnjevce	1525	QC ₄
10	Črmošnjice	1521	HF ₄
11	Črnomelj	1535	QC ₄
12	Damelj	1561	QC ₄
13	Dobliče	1540	QC ₄
14	Dol. Podgora	1538	HF ₄
15	Dragatuš	1550	QC ₄
16	Gole	1548	QC ₄
17	Golobinjek	1531	HF ₄
18	Gradac	1518	QC ₄
19	Griblje	1544	QC ₄
20	Hrast pri Vinici	1554	QC ₄
21	Kleč	1533	HF ₄
22	Kot	1529	QC ₄
23	Krasinec	1543	QC ₄
24	Loka	1541	QC ₄
25	Mariňdol	1565	QC ₄
26	Mavrlen	1539	HF ₄
27	Nova lipa	1555	QC ₄
28	Petrova vas	1534	QC ₄
29	Planina	1532	HF ₄
30	Preloka	1564	QC ₄
31	Pribišje	1522	HF ₄
32	Radenci	1559	HF ₄
33	Semič	1527	QC ₄
34	Sinji vrh	1560	QC ₄
35	Sodevci	1558	QC ₄
36	Sodji vrh	1524	QC ₄
37	Stara lipa	1556	QC ₄
38	Štale	1520	HF ₄
39	Stari trg	1557	HF ₄
40	Štrekljevec	1523	QC ₄
41	Talčji vrh	1536	QC ₄
42	Tanča gora	1549	HF ₄
43	Tribuše	1546	QC ₄
44	Učakovci	1562	QC ₄
45	Vinica	1563	QC ₄
46	Vinji vrh	1526	QC ₄
47	Zastava	1542	QC ₄
48	Žuniči	1566	QC ₄

UPRAVNA OBČINA: 6 DOMŽALE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Blagovica	1927	HF ₄
2	Brdo	1965	HF ₄
3	Brezovica	1958	HF ₄
4	Češnjice	1928	HF ₄
5	Depala vas	1962	QC ₄
6	Dob	1943	QC ₄
7	Dobeno	1939	QF ₄
8	Domžale	1959	QC ₄
9	Dragometlj	1758	QC ₄
10	Drtija	1953	HF ₄
11	Homec	1937	QC ₄
12	Ihan	1964	QC ₄
13	Jarše	1941	QC ₄
14	Koreno	1929	BF ₄
15	Krašče (Sv. Andrej)	1948	QE ₄
16	Krašnja	1931	HF ₄
17	Krtina	1945	QC ₄
18	Limbarska gora	1950	HF ₄
19	Loka	1940	QF ₄
20	Lukovica	1933	HF ₄
21	Mengeš	1938	QF ₄
22	Moravče	1955	HC ₄
23	Negastrn	1949	HF ₄
24	Peče	1952	QC ₄
25	Podgorica	1759	QC ₄
26	Podrečje	1942	BF ₄
27	Prevoje	1944	QC ₄
28	Radomlje	1936	BF ₄
29	Rafolče	1934	HF ₄
30	Rova	1935	QC ₄
31	Selo	1966	HF ₄
32	Sp. Koseze	1947	QC ₄
33	Stob	1960	QE ₄
34	Studa	1963	HF ₄
35	Studenec	1946	HF ₄
36	Šentožbolt	1926	HF ₄
37	Trojane	1924	QF ₄
38	Trojica	1957	HF ₄
39	Trzin	1961	QF ₄
40	Učak	1925	HF ₄
41	Velika vas	1954	HF ₄
42	Vrhpolje	1956	HF ₄
43	Zg. Koseze	1951	HF ₄
44	Zlato polje	1932	HF ₄
45	Žirovše	1930	HF ₄

UPRAVNA OBČINA : 7 DRAVOGRAD

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra:	Potencialna gozdna združba
1	Črneče	828	BF
2	Črneška gora	827	BF
3	Dobrava	842	LF ³
4	Dravograd	829	LF ³
5	Goriški vrh	832	LF ³
6	Grad	830	LF ³
7	Kozji vrh	836	LF ³
8	Libeliče	825	MP ⁴
9	Libeliška gora	926	BF
10	Ojstrica	833	LF ⁴
11	Otiški vrh I.	840	LF ³
12	Otiški vrh II.	841	LF ³
13	Selovec	843	BF ³
14	Sv. Daniel pri Trbonjah	839	LF ³
15	Sv. Duh	834	LF ³
16	Šentjanž pri Dravogradu	844	LF ⁴
17	Trbonje	838	EF ³
18	Velka	835	LF ⁴
19	Vič	831	LF ⁴
20	Vrata	837	LF ³ LF ⁴

UPRAVNA OBČINA: 8 GORNJA RADGONA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialne gozdne združbe
1	Apače	181	QC ₅
2	Blaguš	223	QC ₅
3	Boračeva	198	QF ₅
4	Črešnjevci	187	QF
5	Črnci	180	QC
6	Dragotinci	213	QF ₅
7	Drobtinci	175	QC
8	Galušak	228	QF ₅
9	Gornja Radgona	184	QC
10	Gor. Ivanjci	210	QC ₅
11	Grabe	176	QF ₅
12	Grabonoš	224	QC
13	Hercegovščak	189	QF ₅
14	Hrastje-Mota	218	QC
15	Hrašenski -Rački vrh	216	QF ₅
16	Ivanjševci	206	QF
17	Jama	222	QC
18	Janžev vrh	204	QF ₅
19	Kapelski vrh	202	QF
20	Kokolanjšak	229	QF
21	Konjišče	174	QC
22	Kraljevci	225	QF ₅
23	Kunova	209	QF
24	Lastomerci	194	QF
25	Lomanoše	190	QF
26	Lutverci	183	QC
27	Mele	186	QC ₅
28	Murski vrh	219/1	QC ₅
29	Murščak	217	QC ₅
30	Nasova	177	QF ₅
31	Negova	208	QF
32	Očeslavci	203	QF
33	Okoslavci	212	QF
34	Orehovci	197	QF
35	Orehovski vrh	196	QF
36	Petajnci	121	QC
37	Plitvica	191	QC ₅
38	Plitvički vrh	192	AF ₅
39	Podgorje	173	QC
40	Police	188	QF ₅
41	Radenci	200	QF
42	Radvenci	207	QC
43	Ritharovci	201	QC ₅
44	Rožički vrh	214	QF ₅
45	Segovci	182	QC ₅

UPRAVNA OBČINA: 8 GORNJA RADGONA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialne gozdne združbe
46	Selišči	220	QC
47	Slaptinci	221	QC ⁵
48	Sovjak	226	QF ⁵
49	Sp.Ščavnica	193	QF
50	Sp.Gris	185	QC
51	Sp.Ivanjci	211	QC ⁵
52	Stanetinci	215	QF ⁵
53	Stavešinci	205	QF
54	Šratovci	199	QC
55	Terbegovci	227	QF ⁵
56	Vratja vas	172	QF
57	Vratji vrh	171	QF
58	Zbigovci	195	QF
59	Žepovci	179	QC
60	Žiberce	178	QC ⁵

UPRAVNA OBČINA: 9 GROSUPLJE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Ambrus	1830	HF ₄
2	Blečji vrh	1780	HF ₄
3	Bukovica	1805	HF ₄
4	Cesta	1796	HF ₄
5	Češnjice	1804	HF ₄
6	Dedni dol	1812	HF ₄
7	Dob	1823	QC ₄
8	Dobrava	1811	HF ₄
9	Draga	1815	HF ₄
10	Gorenja vas	1820	HF ₄
11	Grosuplje	1783	HF ₄
12	Hudo	1816	HF ₄
13	Ilova gora	1793	QF ₄
14	Kompolje	1801	HF ₄
15	Kriška vas	1814	HF ₄
16	Krka	1827	QC ₄
17	Leskovec	1802	HF ₄
18	Luče	1792	QF ₄
19	Male dole	1808	HF ₄
20	Mali vrh	1787	HF ₄
21	Methaj	1803	HF ₄
22	Muljava	1822	QF ₄
23	Podboršt	1818	QC ₄
24	Podbukovje	1828	HF ₄
25	Podgora	1800	HF ₄
26	Polica	1781	HF ₄
27	Ponova vas	1789	HF ₄
28	Račna	1794	HF ₄
29	Radohna vas	1817	QC ₄
30	Sela	1785	HF ₄
31	Slivnica	1790	HF ₄
32	Stara vas	1782	HF ₄
33	Stična	1810	HF ₄
34	Stranska vas	1784	QC ₄
35	Sušica	1826	HF ₄
36	Šentvid	1809	HF ₄
37	Šmarje	1786	HF ₄
38	Temenica	1807	HF ₄
39	Valična vas	1824	QC ₄
40	Vel.Lipljene	1795	HF ₄
41	Vel.Pece	1819	QC ₄
42	Vel.Globoko	1829	HF ₄
43	Videm-Dobropolje	1799	QF ₄
44	Vino	1788	HF ₄
45	Višnja gora	1813	HF ₄
46	Višnje	1831	QF ₄
47	Vrhe	1821	HF ₄
48	Zagorica	1798	HF ₄
49	Zagradec	1825	QF ₄
50	Zdenska vas	1797	QF ₄
51	Žalna	1791	HF ₄

UPRAVNA OBČINA: 10 HRASTNIK

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Čeče	1869	HF ₄
2	Dol pri Hrastniku	1856	HF ₄
3	Gore	1859	HF ₄
4	Hrastnik	1855	HF ₄
5	Marno	1857	HF ₄
6	Ojstro	1870	HF ₄
7	Podkraj	1863	HF ₄
8	Širje	1860	HF ₄
9	Turje	1858	HF ₄

UPRAVNA OBČINA: 11 IDRIJA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bukovo	2337	HF
2	Cerkno	2344	HF ²
3	Čekovnik	2356	HF ²
4	Črni vrh	2365	HF ²
5	Dole	2361	HF ²
6	Dol. Novaki	2341	BF ²
7	Godovič	2364	HF
8	Gor. Kanomlja	2354	OF ²
9	Gor. Novaki	2342	BF
10	Gorje	2339	HF
11	Idrijske Krnice	2351	OF ²
12	Idrija - mesto	2357	HF
13	Idrijski log	2363	AF ²
14	Javornik	2369	AF
15	Jelični vrh	2362	HF
16	Jesenica	2338	HF ²
17	Kanji dol	2367	AF ²
18	Labinje	2340	HF
19	Ledine	2359	HF ²
20	Lome	2368	HF ²
21	Orehok	2346	HF ²
22	Otalež	2350	HF ²
23	Planina	2343	HF ²
24	Police	2347	HF ²
25	Prapretno brdo	2260	HF ²
26	Reka-Ravne	2348	HF ²
27	Sp. Idrija	2358	HF ²
28	Sp. Kanomlja	2352	HF ²
29	Sr. Kanomlja	2353	OF ²
30	Šebrelje	2349	OF
31	Vojsko	2355	AF ¹
32	Vrsnik	2360	HF ²
33	Zadlog	2366	ArF
34	Zakriž	2345	HF ²

UPRAVNA OBČINA: 12 ILIRSKA BISTRICA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bač	2509	SeF
2	Brce	2532	SeF
3	Čelje	2521	SeF
4	Dobropolje	2530	SeF
5	Dolenje	2550	SeF
6	Dol. Zemon	2541	SeF
7	Gabrk	2566	SeF
8	Gor. Zemon	2542	So
9	Harije	2535	SeF
10	Hrušica	2577	SeF
11	Huje	2567	SeF
12	Ilirska Bistrica	2525	SeF
13	Jablanica	2543	So
14	Jančevo brdo	2518	So
15	Jasen	2527	So
16	Jelšane	2549	So
17	Kilovče	2516	So
18	Knežak	2511	SeF
19	Koritnice	2510	SeF
20	Koseze	2528	SeF
21	Mala Bukovica	2540	SeF
22	Male Loče	2568	SeF
23	Merče	2514	SeF
24	Novokračine	2548	So
25	Ostrožno brdo	2519	SeF
26	Pavlica	2537	So
27	Podbreže	2578	SeF
28	Podgrad	2579	SeF
29	Podgraje	2545	SeF
30	Podstenje	2513	SeF
31	Pregarje	2565	SeF
32	Prelože	2520	So
33	Prem	2517	So
34	Račice	2580	SeF
35	Rateževo brdo	2515	So
36	Rjavče	2564	SeF
37	Sabonje	2536	SeF
38	Smrje	2522	SeF
39	Snežnik	2508	AdF ²
40	Starod	2552	SeF ²
41	Studena gora	2538	SeF
42	Sušak	2547	So
43	Šembije	2512	SeF
44	Tomnje	2534	SeF
45	Topolc	2523	SeF

UPRAVNA OBČINA : 12 ILIRSKA BISTRICA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Trnovo	2524	SeF
47	Trpčane	2544	SeF
48	Velika Bukovica	2539	SeF
49	Veliko Brdo	2551	SeF
50	Vrbovo	2526	SeF
51	Zabiče	2546	So
52	Zajelšje	2533	SeF
53	Zarečica	2529	SeF
54	Zarečje	2531	SeF

UPRAVNA OBČINA: 13 IZOLA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Dvori nad Izolo	2629	QC ₁
2	Izola	2626	QC ₁
3	Lazaret III.		QC ₁
4	Malijska	2628	QC ₁
5	Vinica	2627	QC ₁

UPRAVNA OBČINA : 14 JESENICE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Blejska Dobrava	2176	
2	Doslovče	2182	
3	Dovje	2171	
4	Gozd	2170	
5	Hrušica	2172	
6	Javorniški rovt	2177	
7	Jesenice	2175/1	
8	Koroška bela	2178	
9	Kranjska gora	2169	
10	Planina	2174	
11	Plavši rovt	2173	vsi AnF ₃
12	Podkoren	2168	
13	Podmežakla	2175/3	
14	Potoki	2179	
15	Prihodi	2175/2	
16	Rateče	2167	
17	Višelnica	2186/2	
18	Zabreznica	2181	
19	Žirovnica	2180	

UPRAVNA OBČINA: 15 KAMNIK

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bistričica	1892	AnF ₃
2	Češnjice	1928	HF ₄ ³
3	Črna	1890	AnF ₄ ³
4	Godič	1894	HF ₃ ³
5	Gozd	1895	HF ₃ ³
6	Hribi	1920	HF ₄ ³
7	Hruševka	1915	HF ₄ ⁴
8	Kamnik	1911	HF ₄ ⁴
9	Kaplja vas	1904	QC ₄ ³
10	Klanec	1902	BF ₃ ³
11	Košiše	1899	QC ₃ ³
12	Križ	1907	QC ₃ ³
13	Loke	1916	HF ₄ ³
14	Mekinje	1898	QC ₃ ⁴
15	Mlaka	1901	BF ₃ ³
16	Moste	1905	QC ₃ ³
17	Motnik	1923	HF ₄ ³
18	Nasovče	1903	QC ₃ ⁴
19	Nevlje	1897	HF ₄ ³
20	Palovče	1912	HF ₄ ⁴
21	Podgorje	1908	BF ₄ ⁴
22	Podhruška	1913	HF ₄ ⁴
23	Podvolovljek	928	AP ₅ ⁴
24	Pšajnovica	1918	HF ₄ ⁴
25	Stranje	1893	HF ₃ ⁴
26	Suhadole	1906	QC ₃ ³
27	Šmarca	1909	QC ₃ ³
28	Šmartno	1917	HF ₄ ³
29	Špitalič	1921	HF ₄ ⁴
30	Tučna	1896	HF ₄ ⁴
31	Tunjice	1900	BF ₄ ⁴
32	Volčji potok	1910	QC ₄ ⁴
33	Zg. Motnik	1922	HF ₄ ⁴
34	Zg. Tuhinj	1919	HF ₄ ⁴
35	Znojile	1914	HF ₄ ²
36	Županje njive	1891	AnF ₃ ³

UPRAVNA OBČINA: 16 KOČEVJE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Banja Loka	1609	HF
2	Borovec	1589	AF
3	Bosljina loka	1588	HF ⁴
4	Brezje	1596	HF ⁴
5	Briga	1608	HF ⁴
6	Bukova gora	1537	HF ⁴
7	Čeplje	1601	HF ⁴
8	Črni potok	1593	HF ⁴
9	Dol	1603	HF ⁴
10	Draga	1584	AF ⁴
11	Fara	1611	QC ⁴
12	Gotenica	1583	AF ⁴
13	Hrib-Kočevski	1598	HF ⁴
14	Knežja lipa	1600	HF ⁴
15	Koblarji	1574	HF ⁴
16	Koče	1582	AF ⁴
17	Kočevje	1577	QC ⁴
18	Kočevska Reka	1590	AF ⁴
19	Koprivnik	1597	HF ⁴
20	Kumrova vas	1595	HF ⁴
21	Kuželj	1613	HF ⁴
22	Livold	1581	HF ⁴
23	Mačkovec	1580	HF ⁴
24	Mahovnik	1576	QC ⁴
25	Mala gora	1573	QF ⁴
26	Mozelj	1594	HF ⁴
27	Nemška loka	1599	HF ⁴
28	Novi lazi	1591	AF ⁴
29	Osilnica	1587	BF
30	Pirče	1612	BF
31	Podstenice	1497	AF
32	Podtabor	1568	QF
33	Pllom	1569	QF
34	Potiskavec	1567	HF ⁴
35	Predgrad	1602	HF ⁴
36	Rajhenav	1579	HF ⁴
37	Rajndol	1605	HF ⁴
38	Smuka	1571	QF
39	Spodnji log	1604	HF ⁴
40	Stara cerkev	1575	QC ⁴
41	Stari breg	1572	HF ⁴
42	Stari log	1570	QF
43	Suhor	1607	HF ⁴
44	Škrilj	1606	HF ⁴
45	Štalcerji	1592	AF
46	Trava	1585	AF
47	Vrh	1610	HF ⁴
48	Željne	1578	HF ⁴
49	Žurje	1586	BF

UPRAVA OBČINA: 17 KOPER

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Ankaran	2594	QC ₁
2	Bertoki	2604	QC ₁
3	Boljunec	2556	SeF
4	Boršt	2623	QC ₁
5	Črni Kal	2600	SeF
6	Črnotiče	2599	QC ₁
7	Dekani	2603	SeF
8	Dolina	2586	So
9	Gabrovica	2601	SeF
10	Gažon	2607	QC ₁
11	Gradin	2621	SeF
12	Hrastovje	2617	SeF
13	Hribi	2590	QC ₁
14	Koper	2605	QC ₁
15	Koštabona	2624	QC ₁
16	Krkavče	2625	QC ₁
17	Kubed	2614	SeF
18	Loka	2615	SeF
19	Mačkovje	2588	So
20	Marezige	2611	QC ₁
21	Milje	2591	QC ₁
22	Movraž	2618	SeF
23	Oltra	2593	QC ₁
24	Osp	2597	SeF
25	Plavje	2589	QC ₁
26	Podpeč	2616	SeF
27	Pomjan	2609	QC ₁
28	Prebenek	2587	QC ₁
29	Pregara	2620	SeF
30	Rožar	2602	SeF
31	Semedela	2606	QC ₁
32	Socerb	2598	SeF
33	Sočerga	2619	SeF
34	Sv. Anton	2612	SeF
35	Sv. Jernej	2592	QC ₁
36	Škofije	2595	QC ₁
37	Šmarje	2608	QC ₁
38	Tinjan	2596	SeF
39	Topolovec	2622	SeF
40	Truške	2613	QC ₁
41	Vanganel	2610	QC ₁
42	Zazid	2584	SeF

UPRAVNA OBČINA: 18 KRANJ

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Babnji vrh	2085	AnF3
2	Bela	2084	AnF3
3	Bitnje	2132	QC3
4	Breg ob Kokri	2083	AnF3
5	Breg ob Savi	2136	QC3
6	Britof	2105	QC3
7	Cerklje	2118	QC3
8	Češnjevok	2109	QC3
9	Čirčiče	2123	QC3
10	Dobrava	2114	QC3
11	Drulovka	2135	QC3
12	Duplje	2092	QC3
13	Golnik	2087	HF3
14	Goriče	2088	HF3
15	Grad	2110	HF3
16	Hrastje	2124	QC3
17	Huje	2122	QC3
18	Jama	2137	QC3
19	Klanec	2121	QC3
20	Kokra	2078	AnF3
21	Kokrica	2102	QC3
22	Kranj	2100	QC3
23	Križna gora	2133	HF3
24	Lahovče	2115	QC3
25	Luže	2107	QC3
26	Mavčiče	2139	QC3
27	Naklo	2096	QC3
28	Nemilje	2127	BF
29	Okroglo	2097	QC3
30	Olševok	2081	HF3
31	Pivka	2099	QC3
32	Podbrezje	2093	QC3
33	Podreča	2140	QC3
34	Praše	2138	QC3
35	Predoslje	2103	QC3
36	Prmskovo	2120	QC3
37	Pšata	2111	HF3
38	Pševo	2130	HF3
39	Rupa	2101	QC3
40	Sp. Besnica	2129	HF3
41	Sp. Jezersko	2077	AnF3
42	Sp. Brnik	2116	QC3
43	Srednja vas	2086	AnF3
44	Strahinj	2095	QC3
45	Stražišče	2131	QC3

UPRAVNA OBČINA: 18 KRANJ

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Struževo	2098	QC3
47	Suha	2104	QC3
48	Šenčur	2119	QC3
49	Šenturška gora	2079	HF3
50	Šmartno	2112	HF3
51	Štefanja gora	2080	HF3
52	Tenetišče	2089	QC3
53	Trboje	2126	QC3
54	Tupaliče	2082	HF3
55	Velesovo	2108	HF3
56	Visoko	2106	QC3
57	Voglje	2125	QC3
58	Vojvodin boršt I	2090	QC3
59	Vojvodin boršt II	2091	AC3
60	Zalog	2113	QC3
61	Zg. Besnica	2128	HF3
62	Jezersko Zg.	2076	AnF3
63	Zg. Brnik	2117	QC3
64	Žabnica	2134	QC3
65	Žeje	2094	QC3

UPRAVNA OBČINA: 19 KRŠKO

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Anovec	1355	QF
2	Anže	1355	HF4
3	Armeško	1351	QF
4	Brestanica	1357	HF4
5	Brezje	1348	QF
6	Cerklje	1302	QC4
7	Černeča vas	1334	HF4
8	Dobrova	1338	HF4
9	Dolenja vas	1318	QF
10	Doljni Leskovec	1358	QF
11	Dovško	1349	HF4
12	Drnovo	1320	QC4
13	Gorica	1354	HF4
14	Gornji Leskovec	1346	HF4
15	Kališovec	1347	QF
16	Koprivnica	1341	HF4
17	Kostanjek	1311	HF4
18	Kostanjevica	1331	QC4
19	Krška vas	1301	QC4
20	Krško	1322	HF4
21	Leskovec	1321	QC4
22	Lokve	1352	HF4
23	Mali kamen	1344	HF4
24	Mrčna sela	1340	HF4
25	Orehovec	1336	HF4
26	Ostrog	1472	QC4
27	Oštrc	1335	QF
28	Pesje	1319	QC4
29	Planina	1333	HF4
30	Pleterje	1312	QF
31	Podbočje	1332	HF4
32	Površje	1327	HF4
33	Presladol	1359	QF
34	Raka	1326	QF
35	Ravne	1324	QF
36	Raztez	1353	QF
37	Reštanj	1339	HF4
38	Rožno	1360	QF
39	Senovo	1350	HF4
40	Senuše	1325	QF
41	Smednik	1328	QC4
42	Sremič	1314	HF4
43	Stara vas	1316	QF
44	Starigrad	1317	QF
45	Stolovnik	1356	QF

UPRAVNA OBČINA: 19 KRŠKO

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Stranje	1337	HF4
47	Šedem	1345	HF4
48	Vel.Dol	1342	HF4
49	Vel.Kamen	1343	HF4
50	Vel.Podlog	1329	QC4
51	Vel.Trn	1323	HF4
52	Vel.Mraševo	1330	QC4
53	Videm	1315	HF4

PRAVNA OBČINA: 20 LAŠKO

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Belovo	1039	HF4
2	Breze	1032	QF
3	Hotemež	1866	HF4
4	Lahomno	1030	HF4
5	Lahonšek	1029	HF4
6	Laško	1026	HF4
7	Laziše	1037	HF4
8	Lokavec	1041	HF4
9	Lože	1040	HF4
10	Marijina vas	1043	HF4
11	Mišji dol	1035	HF4
12	Njivice	1865	HF4
13	Mrzlo polje	1034	HF4
14	Obrežje	1861	HF4
15	Olešje	1031	HF4
16	Paneče	1042	HF4
17	Plazovje	1038	HF4
18	Podkraj	1863	HF4
19	Podvin	1025	HF4
20	Radeče	1862	HF4
21	Rečica	1022	HF4
22	Rifengozd	1024	HF4
23	Sedraž	1028	HF4
24	Slivno	1023	HF4
25	Svetina	1087	BF
26	Svibno	1864	HF4
27	Širje	1860	HF4
28	Šmihel	1027	HF4
29	Tremerje-Laško	1080	HF4
30	Trobni dol	1033	HF4
31	Vrh nad Laškim	1036	HF4
32	Vrhovo	1867	QF

UPRAVNA OBČINA: 21 LENART

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Andreci	542	QC4
2	Brengova	539	QF
3	Cerkvenjak	541	QF
4	Cogetinci	540	QF
5	Čagona	545	QF
6	Čermljenšak	559	DF
7	Dražen vrh	510	QF
8	Drvanja	516	QF
9	Gočova	556	QCa
10	Ihova	517	QF
11	Jurovški dol	529	QC4
12	Kremberk	513	QF
13	Krivi vrh	514	QF
14	Ledinek	512	QF
15	Lokavec	507	QF
16	Malna	528	QC4
17	Močna	551	QF
18	Nadbišec	557	DF
19	Osek	538	QF
20	Partinje	530	QF
21	Radehova	549	QC4
22	Rogoznica	562	DF
23	Rožengrunt	508	DF
24	Selce	560	QF
25	Smolinci	544	QC4
26	Sp.Ročica	521	QF
27	Sp.Senarska	547	QC4
28	Sp.Voličina	554	QF
29	Sp.Verjane	546	QC4
30	Sp.Gasteraj	525	QC4
31	Sp.Porčič	533	QF
32	Sp.Žerjavci	522	QF
33	Sp.Gasteraj	526	QF
34	St.Porčič	535	QC4
35	Straže	561	DF
36	Sv.Benedikt	520	QF
37	Sv.Lenart	532	QC4
38	Sv.Trije kralji	518	QF
39	Sv.Trojica	536	QF
40	Šetarova	555	QC4
41	Trotkova	519	QF
42	Varda	531	QC4
43	Vinička vas	552	QF
44	Zamorkova	550	QC4
45	Zavrh	558	QC4

UPRAVNA OBČINA : 21 LENART

Zap. št.	Katastrska občina	šifra	Potencialna gozdna združba
46	Zg. Ročica	515	QF
47	Zg. Senarska	548	QC4
48	Zg. Ščavnica	509	QF
49	Zg. Voličina	553	QF
50	Zg. Verjane	537	QF
51	Zg. Gasteraj	527	QF
52	Zg. Porčič	534	QF
53	Zg. Žerjavci	523	QC4
54	Žice	524	QF
55	Žikarce	690	QF
56	Žitence	511	QF
57	Župetinci	543	QC4

Upravna občina: 22 LENDAVA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Banuta	158	QC5
2	Brezovica	151	QC5
3	Čentiba	167	QF
4	Črenšovci	140	QC5
5	Dobrovnik	146	QC5
6	Dolga vas	157	QC5
7	Dolina	168	QF
8	Dol.Bistrica	143	QC5
9	Gaberje	164	QC5
10	Ganterovci	155	QC5
11	Gomilica	150	QC5
12	Gor.Bistrica	141	QC5
13	Hotiza	161	QC5
14	Kamovci	154	QC5
15	Kapca	162	QC5
16	Kobilje	144	QF
17	Kot	163	QC5
18	Lakoš	165	QC5
19	Lendava	166	QC5
20	Mala Polana	159	QC5
21	Mostje	156	QC5
22	Nedelica	152	QC5
23	Odranci	137	QC5
24	Petišovci	169	QC5
25	Pince	170	QC5
26	Radmožanci	153	QC5
27	Renkovci	148	QC5
28	Sr.Bistrica	142	QC5
29	Strehovci	147	QC5
30	Trnje	138	QC5
31	Turnišče	149	QC5
32	Vel. Polana	160	QC5
33	Žitkovci	145	QC5
34	Žižki	139	QC5

Upravna občina: 23 LITIJA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Dole	1842	HF 4
2	Gradišče	1851	HF 4
3	Hotič	1835	BF
4	Jablanica	1839	BF
5	Ježni vrh	1850	HF 4
6	Konj	1834	HF 4
7	Konjščica	1888	HF 4
8	Kresnice	1836	BF
9	Kresniški vrh	1837	BF
10	Liberga	1846	HF 4
11	Litija	1838	BF
12	Moravče	1845	HF 4
13	Okrog	1853	BF
14	Poljane	1852	QF
15	Polšnik	1840	HF 4
16	Rovišče	1833	HF 4
17	Selo Mirna	1402	HF 4
18	Sobrače	1806	HF 4
19	Sv. Anton	1848	BF
20	Šmartno	1847	HF 4
21	Št. Lovrenc	1843	HF 4
22	Tihaboj	1854	HF 4
23	Trebeljevo	1779	HF 4
24	Vače	1832	HF 4
25	Velika goba	1841	HF 4
26	Velika vas	1954	BF
27	Vintarjevec	1849	HF 4
28	Vodice	1844	HF 4
29	Volavljje	1778	BF

Upravna občina: 24 LJUBLJANA-BEŽIGRAD

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Beričevo	1760	QC 4
2	Bežigrad	1737/2	QC 4
3	Brinje	1736	QC 4
4	Črnuče	1756	QC 4
5	Dol	1761	QC 4
6	Dravljje	1738	QC 4
7	Ježica	1734	QC 4
8	Kapucinsko predmestje	1725	QC 4
9	Kleče	1763	QC 4
10	Nadgorica	1757	QC 4
11	Podgora	1762	QC 4
12	Podgorica	1759	QC 4
13	Stožice	1735	QC 4
14	Šmartno ob Savi	1729	QC 4
15	Zadobrova	1771	QC 4

Upravna občina: 25 LJUBLJANA-CENTER

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Gradišče	1721	QC 4
2	Kapucinsko predmestje	1725	QC 4
3	Karloško predmestje	1695	QC 4
4	Krakovsko predmestje	1720	QC 4
5	Ljubljana mesto	1728	QC 4
6	Poljansko predmestje	1727	QC 4
7	Sp. Šiška	1740	QC 4
8	Sv. Peter pr. I	1737/1	QC 4
9	Sv. Peter pr. II	1726	QC 4

Upravna občina: 26 LJUBLJANA-MOSTE-POLJE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bežigrad	1737/2	QC 4
2	Bizovik	1733	QC 4
3	Brinje	1736	QC 4
4	Dobrunje	1773	QC 4
5	Dolsko	1767	QC 4
6	Javor	1777	HF 4
7	Karlovško predmestje	1695	QC 4
8	Kašelj	1770	QC 4
9	Laze	1769	BF
10	Lipoglav	1776	HF 4
11	Moste	1730	QC 4
12	Petelinje	1766	QC 4
13	Podmolnik	1774	HF 4
14	Senožeti	1768	BF
15	Slape	1772	QC 4
16	Sostro	1775	BF
17	Stožice	1735	QC 4
18	Sv. Križ	1764	HF 4
19	Šmartno ob Savi	1729	QC 4
20	Štepanja vas	1732	QC 4
21	Trebeljevo	1779	HF 4
22	Udmat	1731	QC 4
23	Vinje	1765	HF 4
24	Volavlje	1778	HF 4
25	Zadobrova	1771	QC 4

Upravna občina: 27 LJUBLJANA - ŠIŠKA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Brinje	1736	QC 4
2	Bukovica	1743	QC 4
3	Dravljje	1738	QC 4
4	Gameljne	1749	QC 4
5	Glince	1755	HF 4
6	Golo brdo	1981	HF 3
7	Hraše	1968	HF 3
8	Kapucinsko predmestje	1725	QC 4
9	Medvode	1973	QC 3
10	Moše	1967	QC 3
11	Polje	1747	HF 3
12	Preska	1976	HF 3
13	Rašica	1746	QF
14	Repnje	1742	QC 3
15	Senica	1972	QC 3
16	Skaručna	1748	QC 3
17	Smlednik	1970	QC 3
18	Sora	1977	HF 3
19	Sp. Šiška	1740	QC 4
20	Sp. Pirniče	1975	HF 3
21	Stanežiče	1752	HF 3
22	Studenčice	1978	HF 3
23	Šentvid n.Lj.	1754	QC 4
24	Šinkov turn	1744	QF
25	Šmartno pod Šmarno goro	1750	QC 4
26	Tacen	1751	HF 3
27	Topol	1980	HF 3
28	Vesca	1745	QF
29	Vižmarje	1753	QC 4
30	Vodice	1741	QC 3
31	Zapoge	1969	QC 3
32	Zbilje	1971	QC 3
33	Zg. Šiška	1739	QC 4
34	Zg. Pirniče	1974	QC 3
35	Žlebe	1979	HF 3

Upravna občina: 28 LJUBLJANA-VIČ-RUDNIK

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Babna gora	1983	HF 4
2	Brezovica	1724	QC 4
3	Butajnova	1988	HF 4
4	Črni vrh	1985	HF 3
5	Dobravica	1699	HF 4
6	Dobrova	1994	BF
7	Dvorska vas	1718	HF 4
8	Glince	1755	QC 4
9	Golo	1708	AF
10	Gradišče	1710	HF 4
11	Gradišče predmestje	1721	QC 4
12	Horjul	1992	HF 4
13	Ig	1700	AF
14	Iška loka	1701	QC 4
15	Iška vas	1707	AF
16	Jezero	1703	AF
17	Kamnik	1704	AF
18	Karlovsko predmestje	1695	QC 4
19	Krakovsko predmestje	1720	QC 4
20	Krvava peč	1713	AF
21	Lanišče	1697	HF 4
22	Lužarji	1719	HF 2
23	Osolnik	1715	HF 4
24	Pijava gorica	1698	HF 4
25	Podsmreka	1995	QC 4
26	Polhov gradec	1986	HF 4
27	Preserje	1705	AF
28	Rakitna	1652	AF
29	Rudnik	1696	HF 4
30	Selo nad Polh.g.	1984	HF 4
31	Selo Kočevje pri Robu	1714	AF
32	Setnik	1987	HF 4
33	Št. Jošt	1989	HF 4
34	Šujica	1982	HF 4
35	Tomišelj	1702	AF
36	Trnovsko predmestje	1722	QC 4
37	Turjak	1711	HF 4
38	Ulaka	1716	HF 4
39	Velike Lašče	1717	QF
40	Vič	1723	QC 4
41	Vino	1788	HF 4
42	Vrbljene	1706	AF
43	Vrzenec	1991	HF 4
44	Zaklanec	1993	HF 4
45	Zapotok	1712	HF 4
46	Zg. Šiška	1739	QC 4
47	Žažar	1990	HF 2
48	Želimlje	1709	HF 4

Upravna občina: 29 LJUTOMER

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Babinci	242	QC 5
2	Berkovci	250	QC 5
3	Bolehnečiči	251	QC 5
4	Boreci	246	QC 5
5	Branoslavci	257	QF
6	Bučočovci	231	QC 5
7	Bučkovci	252	QF
8	Bunčani	233	QC 5
9	Cezanjevci	258	QF
10	Cven	241	QC 5
11	Desnjak	262	QF
12	Drakovci	253	QF
13	Gibina	278	QC 5
14	Globoka	274	QF
15	Godemarci	255	QF
16	Gresovščak	265	QF
17	Grlava	237	QC 5
18	Iljaševci	235	QC 5
19	Ilovci	267	QF
20	Kamenjščak	260	QF
21	Ključarovci	245	QC 5
22	Kraplje	239	QC 5
23	Kristanci	238	QC 5
24	Križevci	236	QC 5
25	Kuršinci	249	QF
26	Ljutomer	259	QC 5
27	Logarovci	247	QC 5
28	Lukavci	244	QC 5
29	Mekotnjak	263	QF
30	Moravci	254	QF
31	Mota	240	QC 5
32	Noršinci	243	QC 5
33	Nunska graba	270	QF
34	Plešivci	266	QF
35	Precetinci	248	QF
36	Presika	271	QF
37	Pristava	273	QC 5
38	Radomerje	264	QF
39	Radoslavci	256	QF
40	Razkrižje	276	QC 5
41	Rinčetova graba	269	QF
42	Slamnjak	268	QF
43	Stara cesta	261	QF
44	Stara nova vas	232	QC 5
45	Stročja vas	272	QC 5
46	Šafarsko	277	QC 5
47	Veržej	234	QC 5
48	Veršica	275	QC 5
49	Vučja vas	230	QC 5
50	Zasadi	219/2	QC 5

Upravna občina: 30 LOGATEC

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Blekova vas	2016	HF 2
2	Dole (del KV Idrija)	2361	HF 2
3	Dol.Logatec	2017	AF
4	Gor.Logatec	2015	HF 2
5	Grčarevec	2019	AF
6	Hotederščica	2013	HF 2
7	Kačja vas (del KU Postojna)	2471	AF
8	Laze	2018	HF 2
9	Medvedje brdo	2011	HF 2
10	Novi svet	2012	HF 2
11	Petkovec	2009	HF 2
12	Ravnik	2014	HF 2
13	Rovte	2008	HF 2
14	Vrh	2007	HF 2
15	Zaplana (del GU Vrhnika)	2000	HF 2
16	Žiberše	2010	HF 2

Upravna občina: 31 MARIBOR

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bistrica pri Limbušu	663	LF 4
2	Bistrica pri Rušah	664	LF 4
3	Bohova	695	QC 4
4	Brestrnica	635	LF 4
5	Brezje	656	QC 4
6	Celesrina	649	QF
7	Ceršak	563	QF
8	Ciglence	691	QF
9	Cipringa	587	QF
10	Cirknica	583	QF
11	Činžat	666	EF 4
12	Čreta	704	QC 4
13	Dogoše	683	QF
14	Doljna Počehova	619	QF
15	Dragučova	641	QF
16	Dražen vrh	510	QF
17	Flekušek	613	QF
18	Fram	717	QC 4
19	Gačnik	608	QF
20	Gerečja vas	630	QC 4
21	Goriča	724	QC 4
22	Gradišče	625	LF 4
23	Gradiška	604	QF
24	Grajska vrata		QC 4
25	Grajski marof		QF
26	Grušena	598	QF
27	Grušova	645	QF
28	Hočko Pohorje	699	LF 4
29	Hotinja vas	707	QC 4
30	Hrastje	675	SF
31	Hrenca	651	QF
32	Jablance	687	QF
33	Janževa gora	629	LF 4
34	Jareninski dol	609	QF
35	Jareninski vrh	610	QF
36	Jedlovnik	597	QF
37	Jelenče	607	QF
38	Jelovec	634	LF 4
39	Ješenca	722	QC 4
40	Jurski vrh	599	QF
41	Kamnica	636	DF
42	Kaniža	581	QF
43	Kopivnik	718	LF 4
44	Koroška vrata	658	QC 4
45	Košaki	653	QF

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Kozjak	603	QF
47	Krčevina	638	QC 4
48	Kresnica	585	QF
49	Kumen	671	SF
50	Kušernik	616	QF
51	Laznica	662	LF 4
52	Limbuš	661	LF 4
53	Lobnica	673	SF
54	Loka pri Framu	720	Lf 4
55	Loka pri Rašnji	709	QC 4
56	Ložane	643	QF
57	Malečnik	650	QF
58	Mali Rošpoh	620	QF
59	Maribor - grad	657	QC 4
60	Metava	646	QF
61	Morje	721	QC 4
62	Morski jarek	621	DF
63	Nebova	648	QF
64	Orehova vas	706	QC 4
65	Orešje	654	QF
66	Pekel	640	SF
67	Pekre	676	QF
68	Pernica	642	QF
69	Pesnica	600	QF
70	Pesniški dvor	618	QF
71	Pivola	698	LF 4
72	Plač	592	QF
73	Planica	719	LF 4
74	Plintovec	595	QF
75	Plodršnica	570	QF
76	Pobrežje	681	QC 4
77	Počehova	639	QF
78	Počenik	574	QF
79	Podigrac	586	QF
80	Podova	723	QC 4
81	Polana	701	DF
82	Polička vas	579	QF
83	Polički vrh	578	QF
84	Prepolje	714	QC 4
85	Rače	716	QC 4
86	Radizel	703	DF
87	Ranca	606	QF
88	Ranče	702	DF
89	Razvanje	679	LF 4
90	Rdeči breg	668	EF 4
91	Rečenjak	670	SF
92	Ročica	571	QF
93	Rogoza	694	QC 4
94	Rošpoh	637	DF
95	Ruperče	644	QF

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
96	Ruše	665	LF 4
97	Ruta	667	LF 4
98	Selnica ob Muri	565	QF
99	Skoke	708	MP
100	Sladki vrh	566	QF
101	Slatina	589	QF
102	Slatinski dol	591	QF
103	Slivnica	705	QC 4
104	Slivniško Pohorje	700	SF
105	Smolnik	672	SF
106	Sp. Korena	689	QF
107	Sp. Selnica	631	QC 4
108	Sp. Velka	569	QF
109	Sp. Dobrenje	605	QF
110	Sp. Hlapje	572	QF
111	Sp. Hoče	696	QC 4
112	Sp. Radvanje	678	QC 4
113	Sp. Vrtnice	594	QF
114	Sp. Boč	627	EF 4
115	Sp. Duplek	692	QC 4
116	Sp. Jakobski dol	614	QF
117	Sp. Slemen	632	LF 4
118	Srebotje	576	QF
119	Srednje	633	LF 4
120	Starše	712	QC 4
121	Studenci	660	QC 4
122	Svečina	588	QF
123	Sv. Križ	602	LF 4
124	Sv. Lovrenc na Pohorju	669	DA
125	Sv. Marjeta	715	QC 4
126	Sv. Martin	710	QC 4
127	Sv. Miklavž	693	QC 4
128	Šentilj v Sl.Goricah	564	QF
129	Šober	622	LF 4
130	Šomat	575	QF
131	Špičnik	590	QF
132	Štrihovec	582	QF
133	Tabor	659	QC 4
134	Tezno	680	QC 4
135	Trate	568	QF
136	Trčova	647	QF
137	Vajgen	580	QF
138	Veliki Boč	624	LF 4
139	Vodole	652	QF
140	Vosek	617	QF
141	Vrhov dol	674	SF
142	Vršnik	601	QF
143	Vukovje	615	QF
144	Vukovski dol	612	QF
145	Vukovski vrh	611	QF

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
146	Vumpah	711	QF
147	Vurmat	798	LF 4
148	Završka vas	685	QF
149	Zg. Korena	688	QF
150	Zg. Kungota	596	QF
151	Zg. Selnica	628	LF 4
152	Zg. Velka	567	QF
153	Zg. Dobrenje	584	QF
154	Zg. Hlapje	573	QF
155	Zg. Hoče	697	DF
156	Zg. Radvanje	677	EF 4
157	Zg. Vrtiče	593	QF
158	Zg. Boč	626	LF 4
159	Zg. Duplek	684	QC 4
160	Zg. Jakobski dol	577	QF
161	Zg. Slemen	623	LF 4
162	Zimica	686	QF
163	Zlatoličje	713	QC 4
164	Zrkovci	682	QC 4
165	Žikarce	690	QF

Upravna občina: 32 METLIKA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bojanja vas	1508	QC 4
2	Božakovo	1512	QC 4
3	Bušinja vas	1505	QC 4
4	Dobravice	1517	QC 4
5	Dole	1502	QC 4
6	Drašiči	1511	QC 4
7	Grabrovec	1507	QC 4
8	Gradac	1518	QC 4
9	Hrast pri Jugorju	1504	QC 4
10	Krasinec	1543	QC 4
11	Lokvica	1506	QC 4
12	Metlika	1515	QC 4
13	Podzemelj	1519	QC 4
14	Primostek	1516	QC 4
15	Radovica	1509	QC 4
16	Radoviči	1513	QC 4
17	Rosalnice	1514	QC 4
18	Sekuliči	1503	QC 4
19	Slamna vas	1510	QC 4

Upravna občina: 33 MOZIRJE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bočna	941	SF
2	Brezje	919	LF 3
3	Florjan pri Gor.gr.	930	LF 3
4	Gornji grad	942	SF
5	Homec	933	BA
6	Kokarje	938	EF 4
7	Konjski vrh	912	AnF 3
8	Krnica	925	AFp
9	Lenart	929	AnF 3
10	Lepa njiva	917	QF
11	Ljubija	918	QF
12	Ljubno	923	BF
13	Loke	937	HF 4
14	Luče	926	LF 3
15	Mozirje	920	LF 3
16	Podveža	927	AnF 3
17	Podvolovljek	928	AFp
18	Poljane	922	HF 3
19	Prihova	936	HF 4
20	Primož	913	AFp
21	Pusto polje	939	AFp
22	Radegunda	915	AdF 3
23	Radmirje	931	BA
24	Raduha	911	AnF 3
25	Rečica ob Savinji	921	HF 3
26	Savina	924	LF 3
27	Solčava	910	AnF 3
28	Sp. Rečica	935	BA
29	Sv. Duh	909	An F 3
30	Šentjanž	932	LF 3
31	Šmartno ob Dreti	940	AFp
32	Šmihel	916	AdF 3
33	Šmiklavž	943	SF
34	Ter	914	AFp
35	Tirosek	944	HF 3
36	Zg. Pobrežje	934	BA

Upravna občina: 34 MURSKA SOBOTA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Adrijanci	15	QF
2	Adrejci	91	QF
3	Bakovci	128	QC 5
4	Beltinci	131	QC 5
5	Berkovci	85	QC 5
6	Bodonci	53	QC 5
7	Bogojina	100	QF
8	Bokrači	79	QC 5
9	Boreča	10	QC 5
10	Borejci	116	QC 5
11	Bratonci	132	QC 5
12	Brezovci	74	QC 5
13	Budinci	4	QF
14	Bukovnica	98	QF
15	Cankova	69	QC 5
16	Čepinči	6	QF
17	Černelavci	111	QC 5
18	Čikečka vas	95	QF
19	Dankovci	55	QF
20	Dolenci	3	QC 5
21	Dokležovje	134	QF
22	Dolič	25	QF
23	Dolina	58	QC 5
24	Dol. Slaveči	37	DF
25	Domanjci	66	QC 5
26	Domanjševci	19	QC 5
27	Fikšinci	35	QC 5
28	Filovci	99	QC 5
29	Fokovci	90	QF
30	Gančani	129	QC 5
31	Gederovci	118	QC 5
32	Gorica	76	QC 5
33	Gor. Lendova	38	DF
34	Gor. Črnci	67	QC 5
35	Gor. Petrovci	14	QC 5
36	Gor. Slaveči	27	DF
37	Gradišče	124	QC 5
38	Hlodoš	1	QC 5
39	Ivanci	101	QC 5
40	Ivanjševci	86	DF
41	Ivanovci	81	DF
42	Ižakovci	135	QC 5
43	Jurij	34	QC 5
44	Kančevci	82	DF
45	Korovci	68	QC 5

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Košarovci	57	QC 5
47	Kovačevci	43	QF
48	Krajna	117	QC 5
49	Kramarovci	31	QC 5
50	Gerlinci	50	QC 5
51	Krašči	51	QC 5
52	Križevci	20	DF
53	Krnci	80	QC 5
54	Krog	127	QC 5
55	Krplivnik	18	QC 5
56	Kruplivnik	46	QC 5
57	Kukeč	22	DF
58	Kupšinci	113	DF
59	Kušanovci	56	QC 5
60	Kuzma	26	DF
61	Lemerje	73	QC 5
62	Lipa	130	QC 5
63	Lipovci	133	QC 5
64	Lončarovci	83	DF
65	Lucova	7	QF
66	Lukačevci	103	QC 5
67	Mačkovci	41	QF
68	Markišavci	109	QC 5
69	Markovci	5	QF
70	Martinje	9	QF
71	Martjanci	107	QC 5
72	Matjaševci	24	DF
73	Melinci	136	QC 5
74	Mlajtinci	102	QC 5
75	Moravci	92	QF
76	Moščanci	59	QC 5
77	Motovilci	47	DF
78	Motvarjevci	97	QC 5
79	Murska Sobota	105	QC 5
80	Mur. Črnci	125	QC 5
81	Mur. Petrovci	120	QC 5
82	Nemčavci	108	QC 5
83	Neradnovci	8	QF
84	Novi Beznovci	64	QC 5
85	Noršinci	106	QC 5
86	Nuskova	32	QC 5
87	Ocinje	30	QC 5
88	Otovci	40	QF
89	Panovci	21	DF
90	Pečarovci	54	QF
91	Pertoča	48	QC 5
92	Peskovci	16	QC 5
93	Petanjci	121	QC 5
94	Polana	110	QC 5
95	Pordašinci	96	QC 5

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
96	Poznanovci	44	QC 5
97	Predanovci	75	QC 5
98	Prosečka vas	42	QF
99	Prosenjakovci	88	QC 5
100	Puconci	77	QC 5
101	Puževci	72	QC 5
102	Radovci	45	QC 5
103	Rakičan	104	QC 5
104	Rankovci	115	QC 5
105	Ratkovci	84	DF
106	Rogaševci	33	QC 5
107	Ropoča	49	QC 5
108	Satakovci	126	QC 5
109	Seberovci	78	QC 5
110	Selo	89	QF
111	Serdica	29	QC 5
112	Skakovci	70	QC 5
113	Sodišinci	119	QC 5
114	Sötina	28	QC 5
115	Središče	87	DF
116	Stanjevc	13	DF
117	Stari Beznovci	63	QC 5
118	Strukovci	71	QC 5
119	Težanovci	93	QF
120	Šalamenci	61	QC 5
121	Šalovci	17	QF
122	Šulinci	12	QC 5
123	Tišina	122	QC 5
124	Topolovci	65	QC 5
125	Trdkova	23	QF
126	Tropovci	123	QC 5
127	Vadarci	52	QC 5
128	Vančna vas	114	QC 5
129	Vaneča	60	QC 5
130	Večeslavci	36	QC 5
131	Veščica	112	QC 5
132	Vidonci	39	QF
133	Vučja gomila	94	QF
134	Zenkovci	62	QC 5
135	Ženavlje	11	QF

Upravna občina: 35 NOVA GORICA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Ajba	2266	SeF
2	Anhovo	2274	SeF
3	Avče	2263	SeF
4	Banjščice	2295	OrF
5	Bate	2294	SeF
6	Biljana	2285	QC 1
7	Bilje	2318	QC 1
8	Bodrež	2267	QC 1
9	Branik	2336	QC 1
10	Bukovica	2319	QC 1
11	Cerovo	2289	QC 1
12	Čepovan	2297	SeF
13	Deskle	2276	QC 1
14	Doblar	2264	SeF
15	Del. Vrtojba	2317	QC 1
16	Dornberk	2335	QC 1
17	Gabrje ob Vipavi	2327	QC 1
18	Gorenja vas	2271	SeF
19	Gorenja Vrtojba	2316	QC 1
20	Gradišče	2321	QC 1
21	Grgar	2293	SeF
22	Idrija Kanalsko	2272	SeF
23	Kal	2262	SeF
24	Kanal	2269	QC 1
25	Kojsko	2290	SeF
26	Kostanjevica	2332	QC 1
27	Kozana	2288	QC 1
28	Kožbana	2278	SeF
29	Krasno	2279	SeF
30	Kromberk	2302	QC 1
31	Lazna	2298	AF
32	Lipa	2334	QC 1
33	Loke	2308	QC 1
34	Lokovec	2296	OrF
35	Lokve	2299	AF
36	Medana	2286	QC 1
37	Miren	2325	QC 1
38	Mirnik	2277	SeF
39	Morsko	2270	QC 1
40	Neblo	2284	QC 1
41	Nova Gorica	2304	QC 1
42	Nova vas	2329	CaO
43	Opatje selo	2328	QC 1
44	Orehovlje	2324	QC 1
45	Osek	2312	QC 1

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Ozeljan	2310	QC 1
47	Plave	2275	SeF
48	Podsabotin	2291	SeF
49	Prvačina	2320	QC 1
50	Ravnica	2301	QC 1
51	Renče	2322	QC 1
52	Ročinj	2265	SeF
53	Rožna dolina	2306	QC 1
54	Rupa	2326	QC 1
55	Sela na Krasu	2330	CaO
56	Solkan	2303	QC 1
57	Stara gora	2307	QC 1
58	Šempas	2313	QC 1
59	Šempeter	2315	QC 1
60	Šmarje + Brje	2396	QC 1
61	Šmartno	2281	QC 1
62	Šmihel	2309	QC 1
63	Št. Maver	2292	SeF
64	Temnica	2333	QC 1
65	Trnovo	2300	SeF
66	Ukanje	2273	SeF
67	Vedrijan	2282	QC 1
68	Vipolže	2287	QC 1
69	Višnjevnik	2283	QC 1
70	Vitovlje	2311	SeF
71	Vogrsko	2314	QC 1
72	Vojščica	2331	QC 1
73	Vrh	2268	SeF
74	Vrhovlje	2280	SeF
75	Vrtoče	2323	QC 1

Upravna občina: 36 NOVO MESTO

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Ajdovec	1444	QC 4
2	Bela cerkev	1468	QC 4
3	Brezova reber	1445	QF
4	Bršljin	1455	QC 4
5	Brusnice	1479	QC 4
6	Cerovec	1489	QF
7	Črešnjice	1458	QF
8	Daljni vrh	1454	QC 4
9	Dobindol	1500	QF
10	Dobrava	1470	QF
11	Dole	1464	HF 4
12	Družinska vas	1467	QC 4
13	Dvor	1443	QC 4
14	Gabrje	1478	HF 4
15	Globodol	1449	QC 4
16	Golobinjek	1450	QC 4
17	Gorenja Orehovica	1475	HF 4
18	Gorenja Straža	1447	QC 4
19	Gorenja vas	1466	QC 4
20	Gor. polje	1446	HF 4
21	Gornji križ	1434	QC 4
22	Gotna vas	1485	QC 4
23	Gradišče	1473	QC 4
24	Herinja vas	1459	QC 4
25	Hinje	1439	QF
26	Hmeljčič	1452	QF
27	Hrušica	1488	QC 4
28	Jurka vas	1494	QC 4
29	Kandija	1483	QC 4
30	Lakovnice	1491	QC 4
31	Mirna peč	1451	QC 4
32	Mršeča vas	1471	QC 4
33	Novo mesto	1456	QC 4
34	Orehovec	1336	HF 4
35	Ostrog	1472	QC 4
36	Podstenice	1497	AF
37	Podturn	1497	AF
38	Polhovica	1474	QC 4
39	Poljane	1498	HF 4
40	Potov vrh	1480	QC 4
41	Prečna	1448	QF
42	Ragovo	1482	QC 4
43	Reber	1435	QC 4
44	Sela pri Hinjah	1440	QC 4
45	Smolenja vas	1481	QC 4

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Smuka	1571	QF
47	Stara vas	1465	QF
48	Stare žage	1499	QF
49	Stavča vas	1442	QF
50	Stopiče	1486	QC 4
51	Stranska vas	1492	QC 4
52	Šentjernej	1476	QC 4
53	Šmihel pri Novem mestu	1484	QC 4
54	Šmihel pri Žužemberku	1437	QC 4
55	Št. Peter	1460	QC 4
56	Težka voda	1490	QC 4
57	Tomažja vas	1469	QC 4
58	Toplice	1495	QC 4
59	Trebelno	1415	HF 4
60	Vel. Podljuben	1493	QC 4
61	Vel. Lipje	1441	QC 4
62	Vinja vas	1501	QF
63	Vrhopolje	1477	HF 4
64	Zagorica	1453	QF
65	Zagrađ	1463	QF
66	Zajčji vrh	1487	QC 4
67	Zbure	1462	QC 4
68	Žaloviče	1461	HF 4
69	Ždinja vas	1457	QC 4
70	Žužemberk	1436	QC 4
71	Žvirče	1438	QF

Upravna občina: 37 ORMOŽ

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bratonečice	285	DF
2	Bresnica	326	DF
3	Cerovec Stanka Vraza	296	QF
4	Cvetkovci	329	QC 4
5	Frankovci	334	QC 4
6	Gomila	304	QF
7	Grabe pri Središču	337	QC 4
8	Hardek	318	QC 4
9	Hermaci	303	QF
10	Hum	314	QF
11	Ivanjkovci	294	QF
12	Jastrebovci	310	QF
13	Kajžar	307	QF
14	Ključarovci	287	QF
15	Kog	305	QF
16	Koračice	288	QF
17	Lačaves	309	QF
18	Lahonci	290	QF
19	Lešnica pri Ormožu	320	QF
20	Libanja	316	QF
21	Litmerk	319	QF
22	Loperšice	335	QC 4
23	Mala vas	284	DF
24	Mali Brebrovnik	299	QF
25	Mihalovci	298	QF
26	Obrež	336	QC 4
27	Ormož	332	QC 4
28	Osluševeci	328	QC 4
29	Pavlovci	317	QF
30	Pavlovski vrh	315	QF
31	Podgorci	327	DF
32	Pršetinci	289	QF
33	Pušenci	333	QC 4
34	Rakovci	281	QF
35	Rucmanci	280	QF
36	Runeč	292	QF
37	Savci	282	DF
38	Senešci	323	QF
39	Senik pri Tomažu	286	QF
40	Sodinci	324	QF
41	Središče	338	QC 4
42	Stanovno	293	QF
43	Strjanci	325	DF
44	Sveti Miklavž	302	QF
45	Sveti Tomaž	283	QF
46	Šalovci pri Središču	313	QC 4
47	Šardinja	321	QF
48	Trgovišče	330	QC 4
49	Trnovci	279	QF
50	Veličane	297	QF

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
51	Velika Nedelja	331	QF
52	Veliki Brebrovnik	300	QF
53	Vičanci	322	QF
54	Vinski vrh	301	QF
55	Vitan	312	QF
56	Vodranci	311	QC 4
57	Vuzmetinci	306	QF
58	Zasavci	308	QF
59	Žerovinci	295	QF
60	Žvab	291	QF

Upravna občina: 38 PIRAN

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Nova vas	2634	QC 1
2	Piran	2630	QC 1
3	Portorož	2631	QC 1
4	Raven	2633	QC 1
5	Sečovlje	2632	QC 1

Upravna občina: 39 POSTOJNA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bukovje	2474	SeF
2	Dol. Planina	2469	HF 2
3	Gor. Planina	2470	HF 2
4	Hrašče	2478	QC 1
5	Hrenovice	2480	QC 1
6	Hruševje	2484	QC 1
7	Jurišče	2505	SeF
8	Kačja vas	2471	AF
9	Kal	2499	SeF
10	Košana	2494	SeF
11	Landol	2476	SeF
12	Laže	2446	SeF
13	Matenja vas	2491	SeF
14	Nadanje selo	2497	SeF
15	Narin	2498	SeF
16	Orehek	2486	QC 1
17	Palčje	2506	SeF
18	Parje	2503	SeF
19	Petelinje	2501	SeF
20	Postojna	2490	SeF
21	Radohova vas	2502	SeF
22	Rakitnik	2487	QC 1
23	Rakulik	2485	SeF
24	Razdrto	2483	QC 1
25	Selce	2500	SeF
26	Senožeče	2447	SeF
27	Slavina	2492	SeF
28	Snežnik	2508	AF
29	Stara Sušica	2496	SeF
30	Stara vas	2489	QC 1
31	Strane	2482	QC 1
32	Strmica	2472	SeF
33	Studeneč	2479	QC 1
34	Študeno	2473	SeF
35	Suhorje	2495	SeF
36	Šmihel	2475	SeF
37	Trnje	2507	AF
38	Velika Brda	2481	QC 1
39	Volče	2493	SeF
40	Zagon	2477	SeF
41	Zagorje	2504	SeF
42	Zalog	2488	QC 1

Upravna občina: 40 PTUJ

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Apače	424	QC 4
2	Belavšek	486	QF
3	Belski vrh	464	QF
4	Biš/2	346	QC 4
5	Bišečki vrh /3	347	DF
6	Botkovci	357	QF
7	Bolečka vas	444	DF
8	Bolfenk	500	QF
9	Borovci /2	403	QC 4
10	Bratislavci	378	QF
11	Brezovec	473	QF
12	Brstje /1	401	QC 4
13	Bukovci	415	QC 4
14	Cirkovce	430	QC 4
15	Cirkulane	474	QF
16	Čermožiše	505	QF
17	Desenci	352	QC 4
18	Destrnik	363	DF
19	Dežno	456	QF
20	Dobrina	497	QF
21	Dokleče	440	DF
22	Dolane	462	QF
23	Dolena	452	QF
24	Dolič	362	DF
25	Dornava	384	QC 4
26	Dragonja vas	429	QC 4
27	Dragovič	359	QF
28	Dravci	460	QF
29	Dravinjski vrh	447	QF
30	Draženci	399	QC 4
31	Drbetinci	344	QC 4
32	Drenovec	468	QF
33	Drstelja	368	DF
34	Formin	410	QC 4
35	Gajevci	411	QC 4
36	Gorečja vas	394	QC 4
37	Gorca	451	QF
38	Gorenjski vrh	472	QF
39	Goričak	467	QF
40	Gorišnica	408	QC 4
41	Gradišča	461	QF
42	Gradiščak	360	QF
43	Gradišče	484	QF
44	Grajana	391	QC 4
45	Grajensčak	367	DF

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Grlinci	353	QC 4
47	Gruškovec	475	QF
48	Gruškovje	492	QF
49	Hajdina	397	QC 4
50	Hajdoše	395	QC 4
51	Hlaponci	376	QF
52	Hrastovec	465	QF
53	Hvaletinci	342	QC 4
54	Jablovec	454	QF
55	Janežovci	369	QC 4
56	Janežovski vrh	370	QC 4
57	Janški vrh	443	QF
58	Jiršovci	365	QC 3
59	Jurovci	446	QF
60	Juršinci	358	QF
61	Kicar	387	DF
62	Kočice	498	QF
63	Korenjak	470	QF
64	Kozminci	495	QF
65	Krčavina pri Ptuju	392	QC 4
66	Krčavina pri Vbg	366	QF
67	Kukava	374	QF
68	Kupčinji vrh	503	QF
69	Lancova vas	421	QC 4
70	Lešje	438	QC 4
71	Levanjci	361	QC 4
72	Ljubstova	449	QF
73	Ločič	350	QC 4
74	Ločki vrh	349	DF
75	Lovrenc na Dravskem polju	425	QC 4
76	Ložina	491	QF
77	Majski vrh	450	QF
78	Mala Varnica	489	QF
79	Mala vas	412	QC 4
80	Mali Okič	482	QF
81	Markovci	417	QC 4
82	Medribnik	477	QF
83	Meje	476	QF
84	Mestni vrh	390	QC 4
85	Mezgovci	383	QC 4
86	Mihovce	428	QC 4
87	Mostje	373	QC 4
88	Moškanjci	407	QC 4
89	Muretinci	413	QC 4
90	Nadole	504	QF
91	Nova vas pri Markovcih	416	QC 4
92	Nova vas pri Ptuju	389	QC 4
93	Novinci	339	DF
94	Pacinje	386	QC 4
95	Paradiž	478	QF

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
96	Pestike	471	QF
97	Pleterje	427	QC 4
98	Podbrežje	420	QC 4
99	Podlehnik	457	QF
100	Podlože	437	QC 4
101	Podvinci	385	QC 4
102	Pohorje	480	QF
103	Polenci	379	DF
104	Polenšak	377	QF
105	Pongrce	434	QC 4
106	Prerad	380	DF
107	Pristava	479	QF
108	Prvenci	404	QC 4
109	Ptuj	400	QC 4
110	Ptujska gora	439	DF
111	Repišče	459	QF
112	Rjavci	341	QF
113	Rodni vrh	453	QF
114	Rogoznica	388	QC 4
115	Rotman	375	DF
116	Sakušak	356	QF
117	Sedlašek	493	QF
118	Sela	422	QC 4
119	Senčak	355	QF
120	Sestrže	436	QC 4
121	Sitež	499	QF
122	Skorba	396	QC 4
123	Skorišnjak	485	QF
124	Skrblje	442	QC 4
125	Slatina	481	QF
126	Slavšina	340	DF
127	Slomi	382	QC 4
128	Slovenja vas	393	QC 4
129	Sobetinci	405	QC 4
130	Sp. Leskovec	458	QF
131	Sp. Jablane	432	QC 4
132	Sp. Velovlak	372	QC 4
133	Spuhlja	402	QC 4
134	Stanošina	402	QC 4
135	Starošince	431	QC 4
136	Stogovci	441	QC 4
137	Stojnci	414	QC 4
138	Stoperce	502	QF
139	Strajna	496	QF
140	Stražgojnca	749	QC 4
141	Sveča	501	QF
142	Svetinci	351	QC 4
143	Šikole	435	QC 4
144	Šturmovci	419	QC 4
145	Tibolci	381	DF

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
146	Trdobjci	488	QF
147	Trnovec	423	QC 4
148	Trnovska vas	345	QC 4
149	Trnovski vrh	348	DF
150	Turški vrh	469	QF
151	Vareja	448	QF
152	Vel. Varnica	490	QF
153	Vel. Okič	483	QF
154	Vel. vrh	463	QF
155	Vintarovci	364	QC 4
156	Vitomarci	343	QC 4
157	Zabovci	418	QC 4
158	Zagojiči	406	QC 4
159	Zagorci	354	QF
160	Zakl	455	QF
161	Zamušani	409	QC 4
162	Zavrč	466	QF
163	Zg. Jablane	433	QC 4
164	Zg. Leskovec	487	QF
165	Zg. Pristava	445	QF
166	Zg. Velovlak	371	QC 4
167	Žetale	506	QF
168	Župečja vas	426	QC 4

Upravna občina: 41 RADLJE OB DRAVI

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Branik	788	LF 4
2	Brezni vrh	795	LF 4
3	Brezno	801	LF 4
4	Brezovec	790	LF 4
5	Dravče	811	BF
6	Hudi kot	824	SF
7	Janževski vrh	819	LF 4
8	Javnik	800	LF 4
9	Kozji vrh	802	LF 4
10	Lehen	822	SF
11	Mlake	786	LF 4
12	Orlica	818	DA
13	Ožbalt	799	LF 4
14	Pernice	787	LF 4
15	Planina	816	SF
16	Podlipje	789	LF 4
17	Podvelka	820	LF 4
18	Radelca	792	LF 4
19	Radlje - Notr.trg	804	QC 4
20	Radlje - Zun.trg	805	QC 4
21	Rdeči breg II.	821	EF 4
22	Remšnik	794	LF 4
23	Ribnica na Pohorju	823	DA
24	Sp. Gortina	810	LF 4
25	Sp. Kapla	797	LF 4
26	Sp. Muta	807	LF 4
27	Sp. Vižinga	803	LF 4
28	Suhi vrh	791	LF 4
29	Sv. Primož na Pohorju	815	BF
30	Sv. Vid	814	QC 4
31	Šentjanž nad Dravčemi	812	LF 4
32	Vas	793	LF 4
33	Vuhred	817	DA
34	Vurmat	798	LF 4
35	Vuzenica	813	LF 4
36	Zg. Gortina	809	LF 4
37	Zg. Kapla	796	LF 4
38	Zg. Muta	808	QC 4
39	Zg. Vižinga	806	QC 4

Upravna občina: 42 RADOVLJICA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Begunje	2151	AnF 3
2	Bohinjska Bela	2194	AnF 3
3	Bohinjska Bistrica	2200	HF 3
4	Bohinjska Češnjica	2196	AnF 3
5	Bohinjska Srednja vas	2197	AnF 3
6	Brezje	2159	QC 3
7	Češnjica pri Kropi	2166	BF
8	Dobrava pri Kropi	2162	QC 3
9	Gorjuše	2195	AnF 3
10	Hraše	2155	QC 3
11	Kamna gorica	2163	AnF 3
12	Kropa	2165	AnF 3
13	Lancovo	2164	AnF 3
14	Leše	2145	QC 3
15	Ljubno	2160	QC 3
16	Mošnje	2158	QC 3
17	Nemilje	2127	EF 3
18	Nemški rovt	2202	AnF 3
19	Nomeh	2201	AnF 3
20	Nova vas	2154	QC 3
21	Otok	2153	QC 3
22	Podhom	2184	QC 3
23	Poljšica	2188	AnF 3
24	Predtrg	2157	QC 3
25	Radovljica	2190	QC 3
26	Radovljica	2156	QC 3
27	Réčica	2189	HF 3
28	Ribno	2192	QC 3
29	Savica	2199	AnF 3
30	Selo pri Bledu	2193	AnF 3
31	Sp. Gorje	2185	AnF 3
32	Srednja vas	2152	AnF 3
33	Studor	2198	AnF 3
34	Višelnica I.	2186/1	AnF 3
35	Zaloše	2161	QC 3
36	Zasip	2183	HF 3
37	Zg. Gorje	2187	AnF 3
38	Želeče	2191	HF 3

Upravna občina: 43 RAVNE NA KOROŠKEM

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Belšak	869	BA
2	Bistra	905	AFp
3	Brdinje	880	BF
4	Breznica	876	BF
5	Črna	906	LF 3
6	Dobja vas	883	BF
7	Dolga brda	875	BA
8	Farna vas	884	BF
9	Jamnica	870	BF
10	Javorje	908	BF
11	Jazbina	900	HF 3
12	Kopriva	904	AnF 3
13	Koroški Selovec	879	BF
14	Kotlje	896	HF 3
15	Lokavica	886	BA
16	Lom	887	BF
17	Ludranski vrh	907	AFp
18	Leše	892	HF 3
19	Meža onkraj	890	HF 3
20	Meža takraj	888	HF 3
21	Mežica	889	HF 3
22	Navrški vrh	894	HF 3
23	Plat	901	HF 3
24	Podgora	897	HF 3
25	Podpeca	902	AnF 3
26	Poljana	885	BF
27	Prevalje	891	BF
28	Preški vrh	895	HF 3
29	Ravne	882	BF
30	Sele	848	HF 3
31	Stražišče	877	BF
32	Strojna	871	BA
33	Suhi vrh	873	BF
34	Šentdanijel	874	BF
35	Tolsti vrh pri Guštanju	878	LF 3
36	Topla	903	AnF 3
37	Uršlja gora I.	898	AFp
38	Uršlja gora II.	899	AFp
39	Zagrad	893	HF 3
40	Zelen breg	872	BA

UPRAVNA OBČINA: 44 RIBNICA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Dane	1628	AF
2	Dolenja vas	1629	QC4
3	Gora	1621	AF
4	Gorenja vas	1624	QC4
5	Goriča vas	1624	QC4
6	Grčarice	1631	AF
7	Hrib-Ribniški	1641	HF2
8	Jurjevica	1623	QC4
9	Podpoljane	1615	HF4
10	Prigorica	1627	QC4
11	Rakitnica	1630	QC4
12	Retje	1640	HF2
13	Ribnica	1625	QC4
14	Sodražica	1619	HF2
15	Sušje	1617	AF
16	Sv. Gregor	1614	HF2
17	Travnik	1642	AF
18	Velike Poljane	1616	HF4
19	Vince	1618	AF
20	Zamostec	1622	AF
21	Žimarice	1620	HF2

UPRAVNA OBČINA: 45 SEVNICA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Blanca	1377	QF
2	Boštanj	1381	HF4
3	Brezovo	1378	HF4
4	Bučka	1394	QF
5	Cerovec	1383	QF
6	Cirnik	1387	HF2
7	Goveji dol	1389	HF4
8	Hubajnica	1392	HF4
9	Kal	1386	QF
10	Kladje	1376	QF
11	Kompolje	1382	HF4
12	Krajna brda	1374	QF
13	Krsinji vrh	1396	QF
14	Laknice	1413	HF4
15	Ledina	1366	HF4
16	Log	1391	HF4
17	Loka	1364	BF
18	Metni vrh	1371	HF4
19	Okroglice	1362	HF4
20	Pijavice	1388	HF4
21	Podboršt	1385	HF4
22	Podgorje	1361	HF4
23	Podvrh	1370	QF
24	Poklek	1368	HF4
25	Radež	1363	HF4
26	Selce	1375	QF
27	Sevnica	1379	HF4
28	Studenec	1393	HF4
29	Sv. Jurij	1365	BF
30	Šmarje	1380	HF4
31	Šentjanž	1384	QF
32	Telče	1395	HF4
33	Trnovec	1369	HF4
34	Tržišče	1397	HF4
35	Vrh	1390	HF4
36	Zabukovje	1367	HF4
37	Žigrski vrh	1373	QF
38	Žurkov dol	1372	QF

UPRAVNA OBČINA: 46 SEŽANA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Merče	2454	QC1
47	Misliče	2466	SeF
48	Naklo	2460	QC1
49	Obrov	2576	SeF
50	Ocizla	2557	QC1
51	Pliskovica	2429	QC1
52	Podgorje	2583	SeF
53	Podgrad	2462	SeF
54	Poljane	2581	SeF
55	Potoče	2445	SeF
56	Povir	2453	QC1
57	Prešnica	2558	QC1
58	Rakitovec	2585	SO
59	Ritomeče	2570	SeF
60	Rodik	2554	SeF
61	Salež	2428	SO
62	Senadole	2442	SeF
63	Senožeče	2447-7	SeF
64	Sežana	2455	QC1
65	Skopo	2431	QC1
66	Slivje	2573	SeF
67	Sveto	2410	QC1
68	Škoflje	2463	SeF
69	Škrbina	2411	QC1
70	Štanjel	2416	QC1
71	Štjak	2420	SeF
72	Štorje	2442	QC1
73	Tatre	2563	SeF
74	Tomačevica	2414	QC1
75	Tomaj	2436	QC1
76	Trebče	2456	QC1
77	Utovlje	2437	QC1
78	Vareje	2465	SeF
79	Vatovlje	2467	SeF
80	Veliki dol	2427	QC1
81	Veliki Repen	2433	QC1
82	Veliko Polje	2440	SeF
83	Voglje	2434	QC1
84	Volčji grad	2424	QC1
85	Vremski Britof	2449	SeF
86	Zazid	2574-S	SeF

UPRAVNA OBČINA: 46 SEŽANA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Artviže	2562	SeF
2	Avber	2421	QC1
3	Barka	2464	SeF
4	Bazovica	2458	QC1
5	Brestovica	2408	QC1
6	Brezovica	2561	SeF
7	Brje	2426	QC1
8	Dane	2461	QC1
9	Divača	2452	QC1
10	Dolenja vas	2441	SeF
11	Dolnje Ležeče	2451	QC1
12	Draga	2555	QC1
13	Dutovlje	2432	QC1
14	Erzelj	2398	SO
15	Famlje	2450	SeF
16	Gabrče	2444	SeF
17	Gabrje	2397	SO
18	Gabrovica	2423	QC1
19	Golac	2583	SeF
20	Gorjansko	2425	QC1
21	Gornje vreme	2448	SeF
22	Gradišče	2575	SeF
23	Griže	2439	SO
24	Gročana	2553	SO
25	Gropada	2457	QC1
26	Hotična	2572	SeF
27	Hrpelje	2560	QC1
28	Hruševica	2417	QC1
29	Ivanji grad	2409	QC1
30	Javorje	2569	SeF
31	Kazlje	2438	QC1
32	Kobdilj	2418	SO
33	Kobjeglava	2415	QC1
34	Koboli	2419	SO
35	Komen	2412	QC1
36	Kopriva	2422	QC1
37	Kovčice	2571	SeF
38	Kozjane	2468	SeF
39	Krajna vas	2430	QC1
40	Križ	2435	QC1
41	Laže	2446	SeF
42	Lokev	2459	QC1
43	Mali dol	2413	QC1
44	Markovščina	2574	QC1
45	Materija	2559	SeF

UPRAVNA OBČINA: 47 SLOVENJ GRADEC

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Brda	862	LF4
2	Dobrava	861	HF4
3	Golavabuka	852	LF4
4	Gornji dolič	865	HF4
5	Gradišče	846	SF
6	Graška gora	858	LF4
7	Kozjak	868	HF4
8	Legen	851	LF4
9	Mislinja	864	SF
10	Paka II.	1092/2	SF
11	Pameče	845	LF3
12	Podgorje	854	LF4
13	Sele	848	HF3
14	Slovenj Gradec	850	QC4
15	Sp.Razbor	856	LF4
16	Srednji Dolič	1093/2	HF4
17	Stari trg	849	BA
18	Šentilj	863	SF
19	Šmartno	853	QC4
20	Šmiklavž	860	HF4
21	Veluna	857	LF4
22	Vodriž	859	LF4
23	Vrhe	847	HF3
24	Završe I.	867	LF4
25	Završe II.	866	HF4
26	Zg.Razbor	855	AdF3

UPRAVNA OBČINA: 48 SLOVENSKA BISTRICA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bojtina	728	SF
2	Božje	761	LF4
3	Brezje pri Oplotnici	762	QC4
4	Brezje pri Poljčanah	778	QF
5	Bukovec	741	QC4
6	Cigonca	766	QC4
7	Črešnjevce	751	QC4
8	Dežno	775	QF
9	Frajhajm	729	SF
10	Gabrnik	743	LF3
11	Gladomes	757	QC4
12	Hošnica	768	QC4
13	Hrastovec	784	QF
14	Jelovec	776	QF
15	Jurišna vas	737	LF4
16	Kalše	739	LF4
17	Koritno	760	LF4
18	Kot	725	SF
19	Kovača vas	745	QC4
20	Laporje	769	QC4
21	Lušečka vas	781	QC4
22	Malo Tinje	734	LF4
23	Modraže	777	QC4
24	Ogljenšak	740	LF4
25	Okoška vas	758	QC4
26	Oplotnica	763	QC4
27	Ošelj	731	LF4
28	Pečke	773	QC4
29	Pekel	779	QC4
30	Planina	726	SF
31	Pokoše	747	QC4
32	Poljčane	782	HF4
33	Prebukovje	738	LF4
34	Pretrež	771	QC4
35	Rep	733	LF4
36	Ritoznoj	744	QC4
37	Slo.Bistrica	753	QC4
38	Smrečno	727	BF
39	Sp.Ložnica	755	QC4
40	Sp.Nova vas	752	QC4
41	Sp.Polskava	748	QC4
42	Stanovsko	780	QC4
43	Stopno	774	QF
44	Stražgonjca	749	QC4
45	Studenice	783	QC4
46	Sv.Ana	785	QF
47	Sv.Urh	732	LF4

UPRAVNA OBČINA: 48 SLOVENSKA BISTRICA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
48	Šentovec	746	QC4
49	Šmartno na Pohorju	730	LF4
50	Štatenberg	772	QC4
51	Tinjska gora	735	LF4
52	Visole	736	QC4
53	Vrhloga	750	QC4
54	Vrhole pri Konjicah	765	QC4
55	Vrhole pri Laporjah	770	QF
56	Zg.Bistrica	754	QC4
57	Zg.Ložnica	756	QC4
58	Zg.Polskava	742	QC4
59	Zg.Grušovje	764	QC4
60	Zlogona gora	759	QC4
61	Žabjek	767	QC4

UPRAVNA OBČINA: 49 SLOVENSKE KONJICE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bezina	1106	QC4
2	Brezen	1094	HF4
3	Gorenje pri Zrečah	1099	LF4
4	Hudinja	1091	SF
5	Jernej pri Ločah	1111	DF
6	Koble	1112	QC4
7	Konjiška vas	1114	HF4
8	Križevce	1102	QC4
9	Ličenca	1110	QC4
10	Lipoglav	1118	HF4
11	Ljubnica	1097	LF4
12	Loče	1119	QC4
13	Loška gora	1098	LF4
14	Ostrožno	1125	QC4
15	Radeški vrh	1088	SF
16	Paka	1092/1	LF4
17	Perovec	1108	QC4
18	Preloge	1104	HF4
19	Radana vas	1101	QC4
20	Resnik	1089	SF
21	Skomarje	1090	SF
22	Slemene	1116	HF4
23	Slov.Konjice	1115	HF4
24	Sp.Grušovje	1109	QC4
25	Sp.Dolič	1093/1	LF4
26	Stenica	1096	HF4
27	Stranice	1103	HF4
28	Škalce	1105	QC4
29	Tepanje	1107	QC4
30	Tolsti vrh	1117	HF4
31	Vitanje	1095	HF4
32	Zbelovska gora	1121	HF4
33	Zg.Laže	1120	QC4
34	Zreče	1100	QC4
35	Žiče	1113	HF4

UPRAVNA OBČINA: 50 ŠENTJUR PRI CELJU

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Brezje	1151	QF
2	Dobrina	1154	HF4
3	Dolga gora	1126	QF
4	Dramlje	1122	DF
5	Golobinjek	1162	HF4
6	Gorica pri Slivnici	1143	DF
7	Goričica	1133	QC4
8	Grobelno	1137	QF
9	Javorje	1148	DF
10	Kalobje	1150	QF
11	Kameno	1136	DF
12	Krajničica	1140	QF
13	Loka pri Žusmu	1155	HF4
14	Lokarje	1135	DF
15	Loke pri Planini	1160	QF
16	Lopaca	1156	QF
17	Marija Dobje	1131	QC4
18	Marijina vas	1043	HF4
19	Mrzlo polje	1034	QF
20	Ostrožno	1125	QC4
21	Paridol	1153	DF
22	Planina	1161	HF4
23	Planinca	1145	QF
24	Planinska vas	1159	HF4
25	Pletovarje	1123	QC4
26	Podgrad	1139	DF
27	Ponikva	1128	QC4
28	Ponikvica I	1127	QF
29	Presečno	1158	HF4
30	Primož	1132	QC4
31	Rifnik	1141	HF4
32	Slatina	1124	QC4
33	Slovnica pri Celju	1147	DF
34	Straška gorca	1157	QF
35	Suho	1152	QF
36	Šentjur	1138	DF
37	Šentvid pri Planini	1163	HF4
38	Tratna	1142	DF
39	Vezovje	1146	DF
40	Vodruž	1144	BF
41	Voduce	1149	DF
42	Vodulje	1130	QC4
43	Zagaj	1129	QC4
44	Zg.Selce	1204	QF
45	Zlateče	1134	DF

UPRAVNA OBČINA: 51 ŠKOFJA LOKA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bukovica	2067	BF
2	Danje	2073	AnF3
3	Davča	2075	HF3
4	Dobje	2047	HF3
5	Dobračeva	2021	BF
6	Dole	2361	HF2
7	Dolenčice	2038	BF
8	Dol.Dobrava	2058	BF
9	Dolenja vas	2066	BF
10	Dolenje brdo	2048	BF
11	Dorfarje	2028	QC3
12	Draga	2033	QC3
13	Dražgoše	2060	AnF3
14	Godešič	2031	QC3
15	Gor.Ravan	2039	AdF3
16	Gorenja vas	2057	HF3
17	Hotavlje	2049	HF3
18	Javorjev dol	2053	BF
19	Kališe	2063	AnF3
20	Koprivnik	2054	BF
21	Kovski vrh	2046	HF3
22	Križna gora	2133	HF3
23	Laniše	2052	BF
24	Ledine	2359	HF2
25	Ledinica	2020	BF
26	Leskovica	2050	HF3
27	Lučne	2059	HF4
28	Opale	2025	HF2
29	Pevno	2026	BF
30	Podjelovo brdo	2051	BF
31	Podobeno	2040	BF
32	Podvrh	2037	AdF3
33	Puštal	2034	BF
34	Reteče	2032	QC3
35	Selca	2064	BF
36	Sopotnica	2036	HF3
37	Sorica	2074	AFp
38	Staniše	2045	BF
39	Stara Loka	2027	HF3
40	Stara Oselica	2055	HF3
41	Stari Dvor	2029	QC3
42	Studeno	2062	HF3
43	Suha	2030	QC3
44	Sv.Barbara	2043	HF3
45	Sv.Klemen	2065	BF

UPRAVNA OBČINA: 51 ŠKOFJA LOKA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Sv. Križ	2061	AnF3
47	Sv. Lenart	2069	HF3
48	Sv. Nikolaj	2070	HF3
49	Sv. Ožbolt	2044	BF
50	Škofja Loka	2035	HF3
51	Trebinja	2056	HF2
52	Visoko	2041	HF3
53	Vrsnik II	2024	HF2
54	Zali log	2072	HF3
55	Zg. Luša	2068	HF3
56	Zminec	2042	BF
57	Železniki	2071	HF3
58	Žiri	2023	HF2
59	Žirovski vrh	2022	BF

UPRAVNA OBČINA: 52 ŠMARJE PRI JELŠAH

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Podčetrtek	1229	HF4
47	Podsreda	1245	HF4
48	Ponikvica	1127	QF
49	Preloge	1190	QF
50	Pristava	1210	QF
51	Rajnkovec	1214	QF
52	Ratanska vas	1168	QF
53	Rjavica	1195	QF
54	Rogaška Slatina	1179/2	QF
55	Rogatec	1178	QF
56	Roginska gorca	1220	QF
57	Sedlarjevo	1240	QF
58	Senovica	1202	QF
59	Sladka gora	1186	HF4
60	Sodna vas	1219	HF4
61	Sopote	1228	HF4
62	Sp.Kostrivnica	1182	QF
63	Sp.Sečovo	1170	QF
64	Strojno selo	1171	QF
65	Strmec	1172	QF
66	Sv.Ema	1218	QF
67	Šmarje pri Jelšah	1200	QF
68	Tekačevo	1181	QF
69	Tinsko	1227	HF4
70	Tlake	1227	QF
71	Topole	1180	QF
72	Trebče	1247	HF4
73	Trlično	1176	QF
74	Trška gora	1174	QF
75	Tržišče	1179/1	QF
76	Velike Rodne	1194	QF
77	Verače	1233	QF
78	Vetrnik	1243	HF4
79	Vidovica	1216	QF
80	Virštanj	1231	QF
81	Vonarje	1217	QF
82	Vrenska gorca	1239	QF
83	Vrh	1178	QF
84	Vršna vas	1222	QF
85	Zadrže	1201	QF
86	Zagaj	1251	HF4
87	Zagorje	1236	HF4
88	Zdole	1238	QF
89	Zg.Gabrnik	1164	HF4
90	Zg.Selce	1204	QF
91	Zibika	1221	QF

UPRAVNA OBČINA: 52 ŠMARJE PRI JELŠAH

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Babna gora	1226	QF
2	Babna reka	1224	QF
3	Bobovo	1189	QF
4	Bodrež	1203	QF
5	Brecljevo	1207	QF
6	Brestovec	1196	QF
7	Buče	1234	QF
8	Cerovec	1169	QF
9	Ceste	1197	QF
10	Čača vas	1166	SF
11	Dekmanca	1246	QF
12	Dobležiče	1232	QF
13	Dobovec	1177	QF
14	Dol	1208	QF
15	Donačka gora	1175	QF
16	Drensko rebro	1235	QF
17	Drevenik	1165	HF4
18	Dvor	1188	QF
19	Gorjane	1244	HF4
20	Grličice	1191	QF
21	Grobelce	1225	QF
22	Hajnsko	1211	QF
23	Hrastje	1248	QF
24	Imeno	1230	QF
25	Ješovec	1206	QF
26	Kačji dol	1192	QF
27	Kamence	1213	QF
28	Koretno	1209	QF
29	Kozje	1242	HF4
30	Kristan vrh	1199	QF
31	Križe	1252	HF4
32	Kunšperk	1250	HF4
33	Lastnič	1241	QF
34	Lemberg-okolica	1183	QF
35	Lemberg trg	1184	QC4
36	Male rodne	1193	QF
37	Negonje	1167	SF
38	Nezbuše	1212	QF
39	Nimno	1215	QF
40	Orehovec	1223	QF
41	Pijovci	1185	QF
42	Pilštanj	1237	HF4
43	Plat	1198	QF
44	Platinovec	1205	QF
45	Ples	1249	QF

UPRAVNA OBČINA: 53 TOLMIN

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Borjana	2218	AnF1
2	Bovec	2207	AnF1
3	Breginj	2214	AnF1
4	Bukovo	2337	HF2
5	Čadrg	2235	AnF2
6	Čezsoča	2211	AnF1
7	Čeginj	2252	SeF
8	Dolje	2233	AnF1
9	Drežnica	2225	AnF3
10	Gorenja Trebuša	2261	HF2
11	Grahovo	2244	OF
12	Idrija pri Bači	2256	HF2
13	Idrisko	2229	AnF1
14	Kal	2262	OrF
15	Kamno	2231	AnF1
16	Kneža	2239	AnF3
17	Kobarid	2223	AnF1
18	Koritnica	2208	AnF3
19	Kozaršče	2251	SeF
20	Kred	2219	AnF1
21	Ladra	2228	AnF1
22	Livek	2230	AnF1
23	Ljubinj	2237	AnF1
24	Log pod Mangartom	2206	AnF3
25	Logje	2216	AnF1
26	Lom	2255	SeF
27	Modrejce	2250	SeF
28	Most na Soči	2246	SeF
29	Obloke	2243	OF
30	Pečine	2258	HF2
31	Podbrdo	2242	AnF2
32	Podmelec	2238	AnF3
33	Poljubin	2247	SeF
34	Ponikve	2245	HF2
35	Prapretno brdo	2260	HF2
36	Robedišče	2215	AnF1
37	Rut	2240	AnF3
38	Rute	2253	SeF
30	Sedlo	2217	AnF1
40	Sela	2254	SeF
41	Slap	2257	HF2
42	Smast	2227	AnF2
43	Soča (desna)	2209	AnF3
44	Soča (leva)	2210	AnF3
45	Srpenica	2213	AnF1

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
46	Staro selo	2220	AnF1
47	Strmec	2205	AnF3
48	Stržišče	2241	AnF3
49	Sužid	2221	AnF1
50	Svino	2222	AnF1
51	Šebrelje	2349	HF2
52	Šentviška gora	2259	HF2
53	Tolmin	2248	AnF1
54	Trenta (desna)	2204	AnF3
55	Trenta (leva)	2203	AnF3
56	Trnovo	2224	AnF1
57	Volarje	2232	AnF1
58	Volče	2249	AnF1
59	Vrsno	2226	AnF1
60	Zatolmin	2234	AnF1
61	Žabče	2236	AnF1
62	Žaga	2212	AnF1

UPRAVNA OBČINA: 54 TRBOVLJE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Čeče	1869	HF4
2	Dobovec	1872	HF4
3	Knezdol	1868	BF
4	Kotredež	1878	HF4
5	Ojstro	1870	HF4
6	Potoška vas	1885	HF4
7	Trbovlje	1871	HF4
8	Vrhe sv.Lenart	1877	EF4
9	Zagorje	1886	HF4

UPRAVNA OBČINA: 55 TREBNJE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bistrica	1398	QF
2	Čatež	1403	HF4
3	Češnjevci	1420	HF1
4	Dobrnič	1431	QC4
5	Dolga njiva	1404	HF4
6	Jelševci	1414	HF4
7	Knežja vas	1430	QC4
8	Korita	1432	QC4
9	Laknice	1413	HF4
10	Lukovec	1418	HF4
11	Mali Videm	1405	HF4
12	Medvedje selo	1421	HF4
13	Mirna	1410	QF
14	Mokronog	1412	HF4
15	Novo Zabukovje	1401	HF4
16	Ornuška vas	1417	HF4
17	Ostrožnik	1411	HF4
18	Ponikve	1419	HF4
19	Prapreče	1426	QC4
20	Roje	1407	BF
21	Sela pri Žužemberku	1433	HF4
22	Selo-Mirna	1402	HF4
23	Staro Zabukovje	1416	HF4
24	Stehanja vas	1429	HF4
25	Straža	1400	HF4
26	Šentrupert	1399	HF4
27	Ševnica	1408	QC4
28	Škovec	1406	BF
29	Štefan	1424	QC4
30	Tihaboj	1854	HF4
31	Trebelno	1415	HF4
32	Trebnje	1409	HF4
33	Trebnje	1422	QC4
34	Tržišče	1397	BF
35	Vel. Loka	1425	QC4
36	Vel. Gaber	1427	QC4
37	Vrhtrebnje	1423	QF
38	Zagorica	1428	QC4

UPRAVNA OBČINA: 56 TRŽIČ

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bistrica	2144	AnF3
2	Kovor	2146	QC3
3	Križe	2147	HF3
4	Leše	2145	AnF3
5	Lom pod Storžičem	2142	AnF3
6	Podljubelj	2141	AnF3
7	Senično	2148	HF3
8	Tržič	2143	HF3
9	Zvirče	2150	QC3
10	Žiganja vas	2149	QC3

UPRAVNA OBČINA: 57 VELENJE

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bele vode	945	AFp
2	Bevče	955	HF4
3	Cirkovce	952	HF4
4	Družmirje	958	QC4
5	Gavce	970	HF4
6	Hrastovec	951	HF4
7	Kavče	967	QF
8	Laze	965	QF
9	Lipje	954	HF4
10	Lokovica	963	QF
11	Ložnica	966	QF
12	Paka	953	HF4
13	Paška vas	971	HF4
14	Plešivec	950	HF4
15	Podkraj	968	QF
16	Ravne	949	BF
17	Rečica ob Paki	973	HF4
18	Skorno	962	QF
19	Skorno pri Šoštanju	961	HF4
20	Sv. Florjan	960	HF4
21	Šentvid pri Zavodnju	946	BF
22	Škale	957	HF4
23	Šmartno ob Paki	972	HF4
24	Šoštanj	959	QC4
25	Topolščica	948	HF4
26	Velenje	964	QF
27	Veliki vrh	969	QF
28	Zavodje	947	BF

UPRAVNA OBČINA: 58 VRHNIKA

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Bl.Brezovica	1997	QC4
2	Borovnica	2004	HF2
3	Breg	2005	AF
4	Log	1996	QC4
5	Podlipa	1999	HF2
6	St.Vrhnika	2001	HF2
7	Št.Još	1989	HF2
8	Vel.Ligojna	1998	QF
9	Verd	2003	AF
10	Vrhnika	2002	HF2
11	Zabočevo	2006	HF2
12	Zaplana	2000	HF2

UPRAVNA OBČINA: 59 ZAGORJE OB SAVI

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna površina
1	Brezje	1874	BF
2	Čemšenik	1875	EF4
3	Hrastnik/Trojane	1873	BF
4	Jesenovo	1876	BF
5	Kandrše	1881	HF4
6	Kolovrat	1880	HF4
7	Konjšica	1888	HF4
8	Kotredež	1878	HF4
9	Loke	1884	QF4
10	Podkum	1889	HF4
11	Potoška vas	1885	HF4
12	Rovišče	1833	HF4
13	Ržiče	1879	HF4
14	Šemnik	1883	HF4
15	Šentlambert	1887	HF4
16	Vrhe	1877	HF4
17	Zabava	1882	HF4
18	Zagorje	1886	HF4

UPRAVNA OBČINA: 60 ŽALEC

Zap. št.	Katastrska občina	Šifra	Potencialna gozdna združba
1	Andraž	980	HF4
2	Braslovče	987	QC4
3	Črni vrh	1016	EF4
4	Črnova	976	QF
5	Dobrič	981	HF4
6	Dobrovlje	985	HF4
7	Gomilsko	1008	QC4
8	Gorica	999	QC4
9	Gornja vas	1004	QC4
10	Gotovlje	997	HF4
11	Grajska vas	1007	QC4
12	Jaronim	1003	HF4
13	Jungrt	1069	BF
14	Kasaze	1002	QC4
15	Latkova vas	1006	QC4
16	Letuš	984	QF
17	Levec	1000	QC4
18	Liboje	1021	HF4
19	Lipje	954	HF4
20	Ločica	1014	LF4
21	Male Braslovče	983	HF4
22	Marija Reka	1018	EF4
23	Matke	1019	HF4
24	Miklavž	1017	EF4
25	Ojstriška vas	1009	QC4
26	Orla vas	991	QC4
27	Petrovče	1001	QC4
28	Podvin	982	HF4
29	Podvrh	986	QF
30	Polzela	992	HF4
31	Pongrac	1020	HF4
32	Ponikva	979	HF4
33	Prebold	1005	EF4
34	Prekopa	1010	QC4
35	Prelska	974	HF4
36	Sp.Gorče	988	QC4
37	Studence	978	HF4
38	Šempeter v Savinjski dolini	995	QC4
39	Šmatevž	989	QC4
40	Tešova	1011	AFp
41	Trnava	990	QC4
42	Vel.Pirešica	998	HF4
43	Vinska gora	975	HF4
44	Vransko	1012	LF4
45	Zabukovica	1003	HF4
46	Zalog	994	HF4
47	Založe	993	HF4
48	Zaplanina	1015	EF4
49	Žalec	996	QC4
50	Železno	977	BF